

divadelní hromada

jaro
léto
2023
č. LXXXVII

Zpravodaj amatérských divadelníků, loutkářů
a recitátorů ve východních Čechách
na pomezí Moravy a části Sudet.

Vydává:
Centrum uměleckých aktivit,
příspěvková organizace
Tomkova 139/22, 500 03 Hradec Králové
ve spolupráci s Volným sdružením
východočeských divadelníků. Vychází 2x ročně.
Redakce: Kateřina Fikejzová Prouzová,
Josef Jan Kopecký, Lucie Kotěrová,
Alexandr Gregar.
Grafická úprava: Jan Fikejz.
Foto na obálce: Útulek, Divadlo Exil.
Foto: Lukáš Zeman.
Tisk: FRONTE s.r.o.
Registrováno na MK ČR E 11424.
Vychází za finančního příspěví MK ČR.
Náklad 500 ks.
Neprošlo jazykovou úpravou.

www.vsvd.cz
www.cuahk.cz

DIVADELNÍ HROMADA / ČÍSLO LXXXVII JARO - LÉTO 2023

Volné
sdružení
východočeských
divadelníků

KRÁLOVÉHRADECKÝ
KRAJ

MINISTERSTVO
KULTURY

„Bože, jak jednoduchý recept na šťastný život - to, co děláme, dělat z lásky k věci.“

Karel Čapek
český spisovatel, intelektuál, novinář, dramatik, překladatel a fotograf
(1890 - 1938)

divadelní hromada

jaro
léto
2023
č. LXXXVII

Vydává:
Centrum uměleckých aktivit,
příspěvková organizace
Tomkova 139/22, 500 03 Hradec Králové
ve spolupráci s Volným sdružením
východočeských divadelníků. Vychází 2x ročně.
Redakce: Kateřina Fikejzová Prouzová,
Josef Jan Kopecký, Lucie Kotěrová,
Alexandr Gregar.
Grafická úprava: Jan Fikejz.
Foto na obálce: Útulek, Divadlo Exil.
Foto: Lukáš Zeman.
Tisk: FRONTE s.r.o.
Registrováno na MK ČR E 11424.
Vychází za finančního příspěví MK ČR.
Náklad 500 ks.
Neprošlo jazykovou úpravou.

www.vsvd.cz
www.cuahk.cz

ÚVODNÍK.....	4
VÝROČNÍ ZPRÁVA 2022.....	5
USNESENÍ VALNÉ HROMADY.....	11
POZVÁNKA NA SLAVNOSTNÍ CENĚNÍ 2023.....	11
V CENTRU DĚNÍ	
VYHLÁŠENÍ PŘEHLÍDKY ČERVENÝ KOSTELEC 2023.....	12
ČERVENÝ KOSTELEC 2023, PROGRAM & VÝSLEDKY.....	12
ČERVENÝ KOSTELEC 2023, HODNOCENÍ PETRY RICHTER KOHUTOVÉ.....	14
ČERVENÝ KOSTELEC 2023, NA KUS ŘEČI S ÚČASTNÍKY.....	19
LETOŠNÍ ČERVENÝ KOSTELEC BYL PLNÝ TEMATICKÝCH I HERECKÝCH VÝZEV.....	21
AUDIMAFOR 2023, PROGRAM & VÝSLEDKY.....	26
AUDIMAFOR PODLE VLADIMÍRA HULCE: VÍME JENOM, ŽE CHCEME ŽÍT.....	28
ESKYMÁCI, FAUST, NEBO ŠÍLENÉ 20. STOLETÍ. POHLED POD POKLIČKU LETOŠNÍHO AUDIMAFORU.....	33
DIVADELNÍ SETKÁNÍ, PROGRAM & VÝSLEDKY.....	37
NINA MALÍKOVÁ: LOUTKÁŘSKÁ ČÁST DIV SE.....	38
JAROSLAV DEJL: DĚTSKÁ ČÁST DIV SE.....	39
21. MILETÍNSKÉ DIVADELNÍ JARO.....	41
REFLEXE 21. MILETÍNSKÉHO DIVADELNÍHO JARA.....	42
OKÉNKO JARDY SOUČKA.....	45
PRKNA PRAŠTĚLA	
FANDŮV DÝCHÁNEK 2023.....	49
ORLICKÁ MASKA 2023, PROGRAM & VÝSLEDKY.....	50
LENKA JANYŠOVÁ O ORLICKÉ MASCE, MLADÉ SCĚNĚ A VICENĚ.....	52
ÚSTECKÁ ORLICKÁ MASKA 2023 PODLE EVY SPOUSTOVÉ.....	53
33. TURNOVSKÝ DRAHOKAM.....	56
NA SEVER! DO CHOCNĚ.....	58
DOSPĚLÍ (PRO RADOST) DĚTEM 2023 OPĚT V HAVLÍČKOVĚ BRODĚ.....	59
NODIVSE CHYSTAJÍ NAŠE FURIANTY.....	60
CO SE DĚJE V HLINECKÉM DIVADLE A1.....	62
DIVADLO EXIL MÁ DALŠÍ PROSTOR PRO HRANÍ A ZKOUŠÍ PĚT INSCENACÍ.....	62
TRIARIUS PŘÍCHÁZÍ S INSCENACÍ FERNANDO KRAPP MI NAPSAL DOPIS.....	63
HRONOVŠTÍ DIVADELNÍCI OSLAVILI LUCERNOU 200 LET MÍSTNÍHO DIVADELNICTVÍ.....	66
ČESKOTŘEBOVSKÝ HÝBL SI POŘÍDIL HROBKU S VYHLÍDKOU.....	67
JARO S VICENOU V ÚSTÍ NAD ORLICÍ.....	68
JARNÍ PREMIÉRY DIVADELNÍHO SOUBORU VRCHLICKÝ Z JAROMĚŘE.....	68
CHLUMEČTÍ VYRAZILI S DIVADLEM DO CHORVATSKA.....	69
LANŠKROUNSKÁ ŠKEBLE JEDE NA PIKNIK.....	71
OCHOTNICKO-ČTENÁŘSKÁ BESEDA ORLICE SLAVÍ HNED DVĚ JUBILEA.....	71
9. LETNÍ DIVADELNÍ FESTIVAL PRO DĚTI I DOSPĚLÉ – DIVADELNÍ POTŠTEJN 2023.....	72
FESTIVAL REGIONY V HRADCI KRÁLOVÉ.....	73
8. ROČNÍK PERNŠTEJNLOVE LÁKÁ NA ROBINA FERRA NEBO VÁLKU ROSEOVÝCH.....	75
ANTRÉ	
VLADIMÍR MÁTL.....	77
TEREZA VODOCHODSKÁ.....	78
ZDENĚK TESAŘ.....	79
TOMÁŠ JAKOUBEK.....	79
MARTIN ŠKEŘÍK.....	81
NATÁLIE PRESLOVÁ A JANEK LESÁK.....	81
JANA KAUCKÁ.....	82
GABRIELA STEJSKALOVÁ.....	83
KATEŘINA KULHÁNKOVÁ.....	84
TEREZA BLAŽKOVÁ.....	85
PETR KLOFANDA A MICHAELA KOTRBOVÁ.....	85
JAKUB PILAŘ.....	86
FILIP NUCKOLLS.....	87
RONA SAPORTA, HILI YAACOBÍ.....	87
PETR ŽITNÝ.....	88
MILAN DEDERA.....	89
JAN FRIČ.....	90
YVONNA KRŠKOVÁ.....	91
MILAN SCHEJBAL.....	91
LÍDA VLÁŠKOVÁ.....	92
LENKA KREJZOVÁ.....	93
PETR LANTA.....	94
MILAN HAJN.....	94
ROSTISLAV HEJCMAN.....	95
JIRÍ TRNOVSKÝ.....	96
KAMILA DAVIDOVÁ.....	97
RAČTE VSTOUPIT	
KLICPEROVO DIVADLO, HRADEC KRÁLOVÉ, SEZÓNA 2023/24.....	98
VÝCHODOČESKÉ DIVADLO PARDUBICE, SEZÓNA 2023/24.....	98
VE SLUŽBÁCH THÁLIE	
OLGA VETEŠNÍKOVÁ.....	100
PETR HAKEN.....	100
LENKA JANYŠOVÁ.....	101
LENKA JANYŠOVÁ.....	102
SMUTNÉ ZPRÁVY	
VÁCLAV NOVOTNÝ.....	103

Josef Jan Kopecký, předseda VSVD, foto Petr Wagenknecht.

01/ ÚVODNÍK

Milí divadelní přátelé,
v rukou držíte nové číslo Divadelní HROMADY, to znamená: jsou tu prázdniny. Další sezóna je za námi, přichází čas odpočinku a nabírání sil. A po tom jaru je to opravdu potřeba! Dlouho nepamatuju tak bohaté programy divadelních přehlídek všude po republice, dlouho nepamatuju tolik premiér, tolik chuti tvořit! Zaplaťpánbůh za to. Zdá se, že navzdory krizi v kultuře mají lidé pořád potřebu sdružovat se a něco dělat. Amatérské divadlo se po covidu vrátilo do svého rytmu v plné síle, možná s ještě větší vervou, než tomu bylo dřív.

V těchto dnech probíhá / končí Divadelní piknik Volyně a Loutkářská Chrudim. Uzavírá se program Jiráskova Hronova. Chci Vás na něj pozvat. Semináře jste již prošvihli, pokud jste se nepřihlásili počátkem června. Přijet se ale podívat, inspirovat se, potkat se s kolegy, sdílet energii – to rozhodně můžete. A těšit se je na co! Pokud Vám to nevyjde, ale přesto byste rádi věděli, co se na JH děje, můžete si pustit Festivalové minuty, hodinový pořad, který VSVD pro Jiráskův Hronov zajišťuje a který denně přináší informace z festivalového programu a života.

Speciál Antré jsme vysílali také z REGIONŮ, kde mělo VSVD opět svou stage. Antré vůbec předchází naše sny. Jeho vybrané díly jsou přetiskovány v Místní kultuře, několik dílů jsme natočili speciálně o NIPOS Artama, mezi hosty se i v právě končící sezóně objevila řada exklusivních hostů, jak se můžete dočíst na jiném místě tohoto vydání, mezi sledujícími jsou lidé napříč republikou – a dokonce i profíci ze zahraničí. Těší nás to, jedeme dál! Na tomto místě je třeba znovu poděkovat dvěma hejtmanům, kteří nám poskytli nad Antré svou

záštitu – hejtmanům Martinovi Červíčkovy z Královéhradeckého kraje a Martinovi Netolickému z Pardubického kraje. Díky! A Vám, milí divadelní přátelé, chci zase připomenout, abyste nám na našem youtubovém kanálu dali odběr, laik a zvoneček, aby Vám nic neuniklo. Poděkování patří také celému našemu týmu a Galerii Václava Havla za možnost vysílat právě odsud. Sledovat nás můžete také na sociálních sítích a na našem webu. Zde opět jedna standardní výzva: posílejte nám články, fotky, reportáže, rádi je zveřejníme, předěláme. A pište, myslím že nejenom mě zajímá, jak se u Vás žije, co zkoušíte, co jste premiérovali, co plánujete pro novou sezónu. I díky Vám pak bude náš web živý.

O tom, jak jsme fungovali v roce 2022 Vám podrobně píšu ve výroční zprávě, pokud jste tedy nemohli přijet na Valnou hromadu (škoda), alespoň takto písemně zjistíte, že nezhálíme. Nezhálíme, ale... Vzpomínáte na můj epilog k minulému číslu HROMADY? Psal jsem v něm o mých obavách. Obavách z finančního zajištění činnosti VSVD. Vyzýval jsem, abychom se všichni společně pokusili najít peníze od sponzorů. Ten moment, kterého jsme se vloni bál, nastal. Kasa je téměř prázdná a neseženeme-li sponzory, čekají nás problémy. Když jsme zvládli najít sponzory v řádech několika stovek tisíc během covidu, věřím, doufám – a spoléhám na vás, že se nám podaří je najít i po něm. Proto znovu prosím: Pomozte sehnat vlastně jakoukoli částku. Najdeme-li 20 sponzorů s tím, že každý dá 5 tisíc, je to stovka!

V tomto okamžiku také připravuju veřejnou online sbírku, kam by mohl kdokoli poslat jakoukoli i drobnou částku. Jakmile bude zveřejněna, objeví se výzva na našem webu a FB. Věřte, že mi to není příjemné, takto stále žádat, ale jinak nebudeme mít z čeho financovat naše benefity pro členy – včetně například tištěné HROMADY...

Ať ale zase nekončím pesimisticky. Zažili jsme skvělou sezónu, život se, zdá se, vrátil do starých kolejí – a to především díky Vám, amatérům, kteří to nevzdali, kteří tvoří, kteří chtějí něco dělat. Nezištně, přesto s nadšením a zápalem. Plným právem si proto české amatérské divadlo zaslouží být zapsáno na seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO! Což se začíná díky NIPOS Artama připravovat! V užším týmu, který podklady pro zápis připravuje, máme Sašu Gregara, v širším potom mě a Kateřinu. Jak to dopadne, těžko odhadovat, ale uděláme všechno proto, aby se to podařilo. Vždyť máme být nač pyšní!

Milí divadelní přátelé,
přeji Vám tedy, abyste si užili prázdniny, abyste načerpali síly, abyste si odpočinuli, abyste měli dost elánu na sezónu 2023/2024. A ta je tu už cobydup! Ahoj na Jiráskově Hronovu – či kdekoli jinde, kde se dělá divadlo a kde jsou lidé pro umění zapálení.

Hezké léto

Josef Jan Kopecký

02/ VÝROČNÍ ZPRÁVA 2022

Výroční zpráva předsedy VSVD za rok 2022

přednesená na Valné hromadě VSVD v divadle EXIL 11/2 2023.

Milí divadelní přátelé,
dovolte, abych přednesl zprávu o činnosti VSVD od konání minulé Valné hromady (16/4 2022) k datu té dnešní.

VSVD v celostátních organizacích

Zástupci VSVD sedí v nejrůznějších celostátních orgánech, Kateřina Fikejzová Prouzová (KFP) doplní mou zprávu o jednání Odborné rady NIPOS ARTAMA (NIPOS) pro činoherní a hudební divadlo (v bodě Regionální postupové přehlídky), Naďa Gregarová mne jistě doplní s informací o jednání Komise pro udělování Zlatého odznaku J. K. Tyla (v bodě Zlatý odznak).

Jak víte, já mnoho let pracuji ve Festivalovém výboru (FV) Jiráskova Hronova (JH) a v jeho Organizačním štábu, jsem naším zástupcem v AITA/IATA (mezinárodní organizace amatérských divadelníků se sídlem v Belgii), jsem členem Komise Ministerstva kultury (MK) pro amatérské divadlo všech druhů, včetně dětského, ministerských grantových komisí – v programu na podporu neprofesionálních uměleckých aktivit a v programu na podporu zahraničních kontaktů v oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit. Nově jsem také v pracovní skupině ministra kultury.

Jiráskův Hronov

Co se FV JH týká, přípravy nového ročníku jsou již v plném proudu, ohlédnutí za předešlým jsme otiskli v naší podzimně-zimní HROMADĚ, přesto shrnutí: 92. ročník nabídnul během devíti dní bohatý divadelní i hudební program, semináře, výstavy i diskusní panely. Konkrétně se během festivalového týdne představilo 37 souborů se 74 inscenacemi, z východních Čech se jednalo o Convivium ZUŠ F. A. Šporka z Jaroměře s Viktorou, Společnost bloumající veřejnosti z Turnova se Zábleskem a Nové divadlo! Yesss! ze Svitav se Zá rubni. VSVD se také, už podruhé, podílelo na vysílání Festivalových minut JH. O moderaci jsem se, jako předloni, postaral já spolu s Ondřejem Lechnýřem. Během festivalu se před kamerou vystřídala pestrá škála hostů z řad amatérského i profesionálního divadla, organizátorů, mediálně známých osobností spojených s JH a lektorů jeho seminářů. Záznamy pořadu najdete také na YT kanálu VSVD. (pro letošní ročník nastane změna, s oběma řediteli vedeme diskusi o novém formátu, určitě potom nastane změna v moderátorech – namísto Ondry Lechnýře se moderování se mnou ujme programový ředitel Honza Julínek) Návštěvníci JH se také mohli seznámit s historií VSVD – díky výstavě, která připomínala 30 let naší činnosti.

Panely s fotografiemi a texty byly k vidění na náměstí Čs. armády mezi sálem Josefa Čapka a Jiráskovým divadlem, v naprostém srdci JH.

FV se sešel již na konci 92. ročníku, aby ho zhodnotil, další jednání se konalo 23/11 2022. Na něm jsme byli seznámeni s účetní závěrkou a s přípravami na rok 2023. Finančně dopadl loňský ročník víceméně vyrovnaně, ztráta roku 2021 se naštěstí neopakovala. Hovořilo se také o podobě Problémového klubu, o seminářích (s tím, že bude snaha opět pozvat jména, jako byla vloni Janek Lesák či Martin Špetlík – oba vyprodali svůj seminář během hodin). Já jsem si za úkol vzal přípravu nového systému proplácení cestovného, protože 1 Kč/km/osoba již skutečně, i vzhledem k inflaci, neodpovídá realitě.

AITA/IATA, komise MK na podporu zahraničních kontaktů amatérů

Činnost je víceméně provázaná, česká sekce AITA/IATA se sešla v závěru JH, komise zatím neměla co projednávat. V minulosti se na doporučení AITA/IATA v komisi podpořily soubory, které nás poté reprezentovaly po světě. Druhé kolo grantů je před námi, uvidíme, zda se někdo o dotaci přihlásí.

Komise pro podporu neprofesionálních uměleckých aktivit

Komise se na svém jednání již sešla a vyhodnotila všechny žádosti. Mnohé z nich musely být bohužel vyřazeny pro formální nedostatky – což se nás dotýká především v případě Open Air Programu REGIONŮ, nicméně s paní ředitelkou Kontrapunktu jsem se hned spojil a nabídl ji řešení v podobě jiného grantového programu MK.

Pracovní skupina ministra kultury

Pracovní skupina vznikla vloni, na svém jednání koncem roku řešila několik zásadních otázek, jako jsou Zákon o veřejné kulturní instituci nebo koncesionářské poplatky. VSVD má v této skupině hned dva zástupce – mě a Jardu Součka. Je třeba říci, že výběr nevzešel od divadelníků, ale že se jedná o orgán politický, já ve skupině zastupuji Pardubický, Jarda Královéhradecký kraj. Jarda si ve skupině vzal na starost kreativní vyučování, já oblast finanční podpory nezávislé a amatérské kultury.

Pracovní skupina pro zapsání českého amatérského divadla na seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO

VSVD bylo osloveno, aby delegovalo své zástupce, v řešitelském týmu jsou odborní pracovníci NIPOS, ale také náš Saša Gregar, do pracovní skupiny jsem navrhl vedle sebe také KFP. Zatím jsme se nesešli, jsme na počátku celého procesu.

Rada VSVD

Rada VSVD se pravidelně schází a pracuje tak, jak jsme byli zvyklí. Krom přípravy krajských postupových přehlídek přichystala také plán práce VSVD na rok 2023,

Některé zprávy nám přinesly i radost, Stanislav Rytych z hlineckého souboru A1, foto Ivo Mičkal.

který jsme již otiskli v posledním čísle HROMADY a který budeme dnes mj. schvalovat.

Nejen na svém posledním jednání jsme velmi obsáhle řešili Cenění a financování. Nechci tu citovat celý můj lamentační epilog minulé HROMADY, kousek si ale neodpustím: „Vznikli jsme jako „volné“ sdružení, které nikdy nechtělo nikoho svazovat. Jsme dobrovolně součástí VSVD. Z jakéhosi entuziasmu. Z touhy být součástí. Pokud se ale tato „touha“ vytrácí, já jsem smutný. Ocitlo se VSVD „na rozcestí“ – jen jiném, než SČDO?“

Narážel jsem v něm na článek/prohlášení Tomáše Čivrného o „SČDO na rozcestí“, který jako svůj osobní postoj napsal poté, co na konci povídání v Antré vyřkl několik kritických úvahových myšlenek o SČDO. Vy jste můj epilog jistě četli, tak tomuto srovnání rozumíte.

Je třeba říci, že na rozcestí? je také pražská ADA, která si za svého nového předsedu zvolila po Pavlovi Hurychovi Jakuba Pilaře. I Jakub byl hostem našeho Antré, i s ním jsme se bavili o dalším směřování ADA. Lze konečně dohledat na našem YT kanále.

Zpět ale k nám: Aniž bychom se chtěli jakkoli svazovat, stále pokračuje intenzivní, operativní (spolu)práce předsedy a jednatelky. Díky tomu, že se scházíme s železnou pravidelností každý týden nebo ob týden na Antré, můžeme reagovat na všechny věci pružně. A to napříč činnostmi VSVD.

Škoda, že se členové nedokážou sejít alespoň jednou ročně, třeba by viděli, že to má smysl.

Cenění

O Cenění jsme toho napsali i v poslední HROMADĚ spoustu. Jak to dopadlo, všichni víte. Ani další Cenění nebylo. Poslední Cenění proběhlo v roce 2019 v Chlumci nad Cidlinou! Ano, potom přišel jeden rok covidní, v roce 2021 a 2022 jsme se svolávali do ČT, na konci roku 2022 napodruhé do HK. Ale...

Na Radě jsme o Cenění mluvili opakovaně. Cenění došlo do mrtvého bodu. I na Radě zaznělo, že „přijet si pouze převzít ceny“ nemá pro mnohé váhu, smysl, relevanci. Vznikla také anketa, jejíž výsledky jsme otiskli v minulém čísle HROMADY.

Zdá se, že jsme došli na jakési rozcestí, na kterém si musíme říct, co členství ve VSVD pro jeho členy znamená a co od něho očekávají. Zdá se, že nejde jen o samotnou akci Cenění, ale vůbec o sounáležitost s celým sdružením. Zdá se, že pokud si členové neumí/nechtějí najít čas přijet na společné setkání, bude třeba se zamyslet nad tím, zda nabízíme to, co se od nás očekává, zda jejich členství není již pouze formální, zda nejsou členy pouze pro získání benefitů.

Chci věřit, že v drtivé většině ne.

Rada došla ke dvěma variantám řešení: Buď předávat ceny již na přehlídkách a akci jako takovou nedělat, nebo zkusit udělat Cenění komornější v Divadle Exil v Pardubicích. Rada zároveň navrhla svolat Cenění na 2/12 2023. Rozhodnutí zůstává na dnešní jednání Valné hromady, která by o osudu i podobě Cenění měla definitivně rozhodnout.

Rozpočet VSVD, změna výše členského příspěvku, sponzoři

Na dnešním jednání Valné hromady budeme rozpočet schvalovat, předtím Vás naše ekonomka Ilona Chytráčková seznámí s plněním loňského rozpočtu i se stavem financí na účtu a v pokladně, na stejné téma se vysloví také kontrolní komise. Ekonomicky na tom jsme prabídně.

Již několik posledních let Vás informujeme o tom, že stav na našem účtu se tenčí. Už se nejedná o stovky tisíc, ale pouze o desítky tisíc. Proto je i na programu dnešní Valné hromady hned několik bodů, které se týkají financování a toho, co jsme schopní a ochotní z naší kasy proplácet, co nabízet souborům. Rada ze stejných důvodů Valné hromadě navrhuje zvýšit členské poplatky, které se naposledy před několika lety zvedly pouze kosmeticky, nyní je načase je navýšit podle reality. Není to dramatické navýšení, ale kase pomůže. Já za sebe se chci na Valnou hromadu znovu obrátit s mou, zatím stále neúspěšnou, prosbou o pomoc se sháněním sponzorů, bez kterých bude nutné omezit benefity, které souborům nabízíme – včetně nabídky úhrady nákladů na vzdělávání. Návrh rozpočtu na rok 2023 počítá se ziskem od sponzorů ve výši 64 tisíc, což není málo, zároveň ale nejde o horentní částku...

Poděkovat chci z tohoto místa Lucce Kotěrové, která přišla s nápadem zapojit se do výzvy Život umělce, ze které bychom snad mohli na nějaké peníze dosáhnout.

Krajské postupové přehlídky

V roce 2022 jsem měl možnost krom královéhradeckých přehlídek navštívit (alespoň na skok) také Modrého kocoura v Turnově, Fandův dýchánek (spojené přehlídky Svitavský Fanda a Svitavský Dýchánek) ve Svitavách a orlickoústeckou Orlickou masku. Všechno to jsou naše spolupracující přehlídky – a všechny se do jisté míry potýkaly s tím samým problémem: svitavská přehlídka by nebyl 3 inscenací, které sem přivezla Lenka Janyšová, možná neproběhla vůbec, Kocour sice byl naplněnější, ale i v jeho programu byla spousta „inspirativních“ představení a Maska nestrádala, ale oproti jiným ročníkům jsem měl pocit, že je též „dietnější“. Přesto jsme i na těchto přehlídkách jako Východočeši bodovali! Výjimkou byl „náš“ Červený Kostelec, který byl naopak naddimenzovaný. Upřímně jsme s Kateřinou očekávali, že nějaké soubory nám odpadnou. Tomu nás naučily dva roky s Covidem. Ale světe div se – neodpadl ani jediný. A tak měl divák důvod k „chrochtání si“ – a porotě patří obdiv a dík za to, že tuto divadelní „nakládačku“ ustála a zvládla na výtečnou. Příjemné také bylo, že se vrátili diváci – ale také hosté, kteří přijeli na přehlídku i z dálky, aby tu byli, aby se mohli setkat, popovídat si, užít si Kostelec. Mezi těmito hosty chci na předním místě jmenovat Mirku Císařovou.

Audimafor proběhl též bez velkých programových změn, odpadlo pouze jedno jediné představení. A hlavně: Obešel se bez natočených a projektovaných video-představení, v úžasné a inspirativní atmosféře, tak jak

Valná hromada je také prostorem pro otevřenou diskusi, Josef Jan Kopecký a Kateřina Fikejzová Prouzová, foto Ivo Mičkal.

VE VOLNÉM STYLU

jsme na něho byli zvyklí v době předpandemické. Podrobné zprávy o průběhu všech přehlídek jsme podali v loňské letní HROMADĚ, co vše se chystá na letošní rok pro změnu v zimní HROMADĚ, zprávu na dnešní Valné hromadě podá také Kateřina Fikejzová Prouzová. Za nás chci říct, že jsme udělali vše pro to, aby i letošní přehlídka proběhly v tak skvělé atmosféře a s tak bohatým programem, jako tomu bylo v roce 2022.

REGIONY

Na REGIONECH 2022 jsme měli opět, již podruhé, svou vlastní stage. Přípravy na ročník 2022 byly naprosto bezchybné, první „testovací“ ročník jsme zvládli dobře, proto i chystání loňského už mělo jasné požadavky, věděli jsme, co bude potřeba. Příprava letošního ročníku je také v plném proudu, budeme o něm ještě mluvit na dnešní Valné hromadě.

Svou stage jsme měli opět ve dvoraně Nového Adalbertina v srdci festivalu – na královéhradeckém Velkém náměstí. Stejně jako i letos nám ale bohužel majitel nemohl dvoranu propůjčit na celý festival, stejně jako i letos jsme vloni přišli o první festivalový víkend.

I tak jsme ale ve dnech 27/6 – 1/7 2022 hráli 5 festivalových dnů dvě inscenace denně a odvysílali 5 festivalových Antré.

Chci zpětně poděkovat všem členům VSVD, kteří na loňském ročníku pomáhali stavět stage a techniku, už jsme na to nebyli pouze s Kateřinou my sami dva – a byla to velká pomoc, byť jsme ani vloni neměli stálého

technika, který by se o naši stage staral celý týden. Škoda.

Pro REGIONY 2023 je program sestaven, opět budeme hrát 5 dnů dvě inscenace denně (odpoledne ideálně pohádku, večer inscenaci, která bude vlajkovou lodí VSVD), vysílat budeme opět festivalové Antré.

Zároveň mám, stejně jako vloni, prosbu: Na OAP sice existuje skupinka asi 4 festivalových fotografů, kteří pořizují fotodokumentaci. Ale jedná se jen o několik málo snímků. A my bychom byli rádi, kdybychom měli náš fotoarchiv přece jenom větší. Proto se chci obrátit na členy VSVD, zda by ve svém středu či blízkém okolí neměli šikovného fotografa, který by byl ochoten produkci na našem pódiu zdokumentovat. Děkuji.

Výstava k výročí VSVD

Na Jiráskově Hronovu 2022 jsme odprezentovali naši výstavu k 30 letům VSVD, umístěna byla v srdci festivalu mezi Jiráskovým divadlem a Sálem Josefa Čapka – a byť jsme již firmě FOMEI, které tímto prostřednictvím ještě jednou děkuji za spolupráci, museli vrátit jejich rámy, nabízíme ji i pro rok 2023 všem, kteří by ji mohli někde odprezentovat. Není totiž nezbytně nutné, aby byla pouze v těchto zmiňovaných rámech, panely se nechají samostatně zavěsit i v interiéru.

Za texty výstavy znovu velké díky Sašovi Gregarovi!
Za grafiku Michalu Horákovi.

Valná hromada Volného sdružení východočeských divadelníků se konala v Divadle Exil v Pardubicích, foto Ivo Mičkal.

Zpravu o hospodaření VSVD přednesla účetní spolku Ilona Chytráčková, foto Ivo Mičkal.

Antré

Antré s železnou pravidelností odbavujeme každý týden, náš plán byl, stejně jako v roce 2021 i letos, že pojedeme až do Jiráskova Hronova – a potom si dáme s Kateřinou zase měsíc pauzu do září.

V roce 2022 jsme se vrátili zpět do Galerie Václava Havla, kde všechny rozhovory předtáčíme, čímž jsme se vyvázali z pravidelných střed. Nešlo o nás, ale byl to dost zásadní požadavek především na naše hosty. Nyní jsme si rozvázali ruce a můžeme s nimi rozhovor předtočit v kterýkoli den se jim hodí. Nevýhodou je, že jsme přišli o živý přenos – a tedy i chat s diváky.

I v roce 2022 jsme dělali přehlídkové speciály, každodenní festivalové Antré z REGIONŮ a denně také Festivalové minuty z JH (v 2022 hrazené z rozpočtu JH). Díky Antré má VSVD nebyvalou prezentaci, která se projevila i v navázání užšího kontaktu s Divadelníkem.cz, SČDO a dalšími uskupeními amatérských divadelníků v Čechách.

Velký dík za spolupráci na Antré patří Lucii Kotěrové. S Kateřinou jsme se totiž s ústupem Covidu a home-office práce dostali do presu – a Lucka se nám stará o přepisy rozhovorů, na což nám s Kateřinou už skutečně nezbýval prostor. Moc děkujeme!

Je také třeba říci, že nad Antré převzali i pro rok 2022 záštitu hejtmani Královéhradeckého a Pardubického kraje Martin Červíček a Martin Netolický, za což jim děkuji. Jejich záštity jsou spojené také se získáním dvou účelově vázaných grantů. I za finanční podporu těmto

dvěma krajům moc díky! Kraj Liberecký a kraj Vysočina se na podpoře Antré nepodílejí, protože v těchto dvou krajích máme za prvé menší členskou základnu, což se za druhé odráží i v četnosti zástupců souborů z těchto krajů v Antré

Cena ministra kultury

Cena ministra kultury byla za loňský rok udělena podle návrhu NIPOS ARTAMA Jiřině Lhotské, pro letošní rok navrhuji, abychom zopakovali náš návrh na udělení této ceny Nině Malíkové, naší dlouholeté podporovatelce, lektorce, báječné ženě, předsedkyni UNIMA.

Zlatý odznak J. K. Tyla

Konečně se nám vlani podařilo doběhnout a dopředit všechny Zlaté Tyly za roky 2019 a 2020, dva nám zatím zbývají předat za rok 2021. Zlaté Tyly pro rok 2022 jsme navrhli Drahomíře Kašparové, Jaroslavu Hlídkovi a Lubošovi Červenému, předán byl zatím pouze jeden – paní Drahomíře Kašparové v Holicích.

Dnes se budeme zabývat nominacemi na udělení Odznaku za rok 2023.

Cena Pavla Dostála

Valné hromadě bych chtěl dnes po delší pauze navrhnout i nominanta na Cenu Pavla Dostála, na cenu, která se uděluje na Jiráskově Hronovu. Mým návrhem bude cena pro Divadlo Jesličky Josefa Tejkla. V loňském roce jsme nenavrhovali nikoho.

VE VOLNÉM STYLU

Vzdělávání

Detailní zprávu garanta vzdělávání Jardy Součka jsme otiskli již v minulé HROMADĚ, proto ji nebudu předčítat znovu, konstatovat můžeme, že vzdělávání funguje skvěle, nabídka roste – a roste i zájem našich členů se ho účastnit.

Jistým problémem, především do budoucna, ovšem bude ekonomika. Ve zprávě o účetnictví uslyšíte, že naše cashflow klesá. Účastnický poplatek za vzdělávání stanovuje Centrum uměleckých aktivit (CUA) na základě stále stoupajících cen prakticky všeho, není proto překvapením. Naše příjmy ale nerostou přímo úměrně s ním. Navíc například příspěvek na konzervatoře zatím nehradíme – rozhodli jsme, že ho vyplatíme až po absolvování celé konzervatoře. Oba její cykly jsou naplněné a úspěšné – a v roce 2023 budou končit! Takže příjdou také platby... Vypisovat se budou také nové „běhy“, které jistě opět osloví další zájemce.

I z těchto důvodů se na vás všechny znovu obracím, abychom se pokusili najít sponzory, kteří by byli ochotni na činnost VSVD přispět tak, abychom benefity, které našim členům nabízíme, nemuseli krátit. Jak jsem již řekl, situace letošního roku je již v červených číslech.

Stále také nabízíme vzdělávání tzv. na klíč. I v této nabídce bychom rádi pokračovali, i zde ale narážíme na ekonomiky takové nabídky.

Datová schránka

I VSVD byla zřízena datová schránka, osobou oprávněnou jsem já, osobou pověřenou je Kateřina, přístup do ní tak máme oba dva.

Členská základna

Informaci o stavu našich členů Vám podá Kateřina, já se omezím na konstatování, že po na nové členy bohatém roce 2021 jsme nové členy získali také v roce 2022 – jsem rád že novými členy jsou soubory, které tu mají již léta své zástupce coby jednotlivce – například DS Klicpera Chlumeck nad Cidlinou, mezi novými členy jsou také úspěšní postupující z našich přehlídek – například Společnost bloumající veřejnosti Turnov. Nezmínil jsem, že jsme v roce 2021 již také překročili hranice Středočeského kraje.

Závěrem mi dovoluji, abych Vás požádal o minutu ticha za naše členy, kteří v roce 2022 odešli do divadelního nebe. Zmínit chci na tomto místě dvě jména: Tím prvním je náš bývalý předseda Jan Merta, který zemřel 23/9 2022, jeho nekrolog jsme v HROMADĚ otiskli, ale nevyšel nekrolog Vaška Novotného, proto si na něho, i na Honzu Mertu a všechny ostatní pojdte vzpomenout alespoň dnes a vzdejme jim úctu minutou ticha.

Douška: Divadelní HROMADA vychází bez větších komplikací, i pro letošní rok jsme si jisti, že dvě čísla naplníme bez problémů – přesto vás vyzývám: Pište!

Milí divadelní přátelé, díky za pozornost – a těším se na setkání s vámi na divadle!

-jjk-

Letos bylo potřeba udělat v rozpočtu VSVD i několik úsporných opatření, člen revizní komise Pavel Švorčík, foto Ivo Mičkal.

03/ USNESENÍ VALNÉ HROMADY

Volného sdružení východočeských divadelníků, která se konala dne 11. února 2023 v divadle Exil v Pardubicích

Celkem mandátů: 9 x souborových, 9 x jednotlivci

Valná hromada:

1. Schvaluje

- a) Program valné hromady
- b) Mandátovou i návrhovou komisi ve složení: Ilona Chytráčková, Marcela Kollertová a Lucie Kotěrová
- c) Plán činnosti VSVD
- d) Rozpočet VSVD pro rok 2023
- e) Divadelní cenění v termínu 2. 12. 2023 v Divadle Exil Pardubice
- f) Návrh na Cenu P. Dostála při 93. JH (souborům) – Divadlo Jeslíčky H. Králové
- g) Návrh na Cenu Ministra kultury ČR – pana PhDr. Milana Strotzera
- h) Návrhy na udělení Zlatého odznaku J. K. Tyla: Renata Klicperová – Náchod
Irena a Zdeněk Vylíčilovi – Úpice
Ladislav Jančík – Červený Kostelec
- i) Podmínky vzdělávání pro členy VSVD takto:
 1. Dlouhodobé semináře si hradí zájemce, ale má přednostní právo
 2. Jednodenní a víkendové semináře hradí VSVD ve výši 50 % z kurzovního
 3. Semináře pořádané v místě souboru si soubor uhradí v plné výši, ale VSVD mu zajistí lektora a vše s tím spojené.
- j) Minimální výši členského příspěvku na rok 2024:
 1. souborové – Kč 1 500,-
 2. jednotlivci – Kč 400,-
 3. důchodci/studenti Kč 200,-

2. Bere na vědomí

- a) Výroční zprávu předsedy Josefa Jana Kopeckého o činnosti VSVD
- b) Zprávu hospodářky Ilony Chytráčkové o hospodaření v roce 2022
- c) Zprávu člena revizní komise Jaroslava Josefa o

správnosti a kvalitě hospodaření a vedení účtů v roce 2022

- d) Zařazení Josefa Jana Kopeckého a Kateřiny Fikejzové Prouzové do pracovní skupiny Zápis českého ochotnického divadla na Reprezentativní seznam UNESCO

3. Ukládá Radě VSVD

- a) Zajistit agendu a činnost VSVD a redakční rady Divadelní Hromady
- b) Provozovat facebookovou stránku VSVD a webovou stránku www.vsvd.cz

Zpracovala: Kollertová Marcela

04/ POZVÁNKA NA SLAVNOSTNÍ CENĚNÍ 2023

Vážení a milí přátelé divadelníci,

dovolujeme si vás co nejupřímněji pozvat na **slavnostní setkání divadelníků spojené s předáváním ocenění udělených na přehlídkách amatérského divadla Červený Kostelec, Miletínské divadelní jaro a Audimafor, které se uskuteční v sobotu 2. prosince 2023 od 12:30 hodin v Divadle Exil v Pardubicích.**

Těšíme se na setkání a přejeme mnoho úspěchů v uměleckém i soukromém životě.

Letošní Cenění se koná v komorním prostředí pardubického Divadla Exil, foto Ivo Mičkal.

05/ VYHLÁŠENÍ PŘEHLÍDKY ČERVENÝ KOSTELEC 2023

Krajská postupová přehlídka amatérského činoherního a hudebního divadla **15.-18. února 2024**, Divadlo J. K. Tyla Červený Kostelec

Datum uzávěrky přihlášek: 31. října 2023, ukončení výběru inscenací: 30. listopadu 2023

Přehlídka je otevřená souborům bez ohledu na jejich regionální příslušnost.

Přehlídka zahrnuje účast divadelních souborů v těchto třech kategoriích:

a) soubory, které uplatňují principy hereckého divadla dramatické postavy, a soubory, jejichž inscenace vycházejí z textů dramatických autorů;

b) soubory využívající různých principů hereckého divadla, jejichž inscenace vycházejí z nej-různějších zdrojů tzv. otevřené dramaturgie;

c) soubory hudebního divadla.

Každý soubor se může zúčastnit se stejnou inscenací pouze jedné krajské přehlídky, která je programově postupovou pro Divadelní Piknik Volyně.

Odborná porota krajské soutěže má právo nominace a doporučení neomezeného počtu inscenací s uvedením pořadí pro program celostátní přehlídky. Postupové krajské přehlídky činoherního a hudebního divadla vrcholí celostátní přehlídkou amatérského činoherního a hudebního divadla, která je koncipována jako soutěžní přehlídka amatérských divadelních souborů dospělých, které ve své inscenační praxi reflektují zákonitosti divadla jako uměleckého druhu a jejichž adresátem je dospělé publikum.

Odborná porota krajské soutěže má rovněž právo doporučení inscenací s uvedením pořadí pro program celostátní přehlídky inscenací her pro děti a mládež Popelka Rakovník.

Odborná porota má možnost udělit další kolektivní i individuální ocenění.

On-line přihlášky najdete od 1. 9. 2023 na webových stránkách: www.cuahk.cz a www.vsvd.cz.

Podrobné informace vám poskytne Kateřina Fikejzová Prouzová na tel. 605 251 596.

06/ ČERVENÝ KOSTELEC 2023, PROGRAM & VÝSLEDKY

26. KRAJSKÁ POSTUPOVÁ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO A HUDEBNÍHO DIVADLA
16.-19. 2. 2023 / Divadlo J. K. Tyla

Přehlídku pořádá Centrum uměleckých aktivit, Volné sdružení východočeských divadelníků Městské kulturní středisko Červený Kostelec, Divadelní soubor NA TAHU s finanční podporou Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury České republiky.

čtvrtek 16. února 2023

10:00 / DS Krocani v troubě, ZUŠ Dobruška

N. V. Gogol: **Revizor**

režie: Jan Holec

15:00 / Divadlo v Roztocké, Jilemnice

V. Havel: **Ztížená možnost soustředění**

režie: Lucie Václová

19:00 / DS Zdobničan, Vamberk

R. Thomas: **Past na osamělého muže**

režie: Alena Joachimstahlerová

pátek 17. února 2023

10:00 / spolek Divadla trochu, Nová Ves

Molière: **Škola pro ženy**

režie: Eva Helebrantová

15:00 / DS při TJ Sokol Předměřice nad Labem

J. Beran: **Nejlepší jsou studený**

režie: Lukáš Hruška

19:00 / DS Na tahu, Červený Kostelec

D. Lindsay-Abaire: **Králičí nora**

režie: Jana Jančíková

sobota 18. února 2023

10:00 / Náchodská divadelní scéna

A. Herman: **Strýček Harry**

režie: Petr Dudáček

13:00 / NODIVSE, Nové Město nad Metují

N. de la Chesnay: **Odsouzení Hostiny**

režie: Lucie Kotěrová

16:00 / DS Kolár, Police nad Metují

M. McDonagh: **Mrzák Inishmaanský**

režie: Jaroslav Souček

Marcela Kollertová, místopředsedkyně VSVD a principálka DS Na tahu zahajuje přehlídku v Červeném Kostelci, foto Ivo Mička.

19:30 / Divadlo Exil, Pardubice

J. Musil Přejmenovaný: **Útulek**
režie: Jan Musil Přejmenovaný

neděle 19. února 2023

10:00 / DS Vrchlický, Jaroměř

K. Čapek: **Matka**

režie: Stanislava Glembek

VÝSLEDKY PŘEHLÍDKY V ČERVENÉM KOSTELCI 2023

26. ročníku se zúčastnilo 11 soutěžních představení, 11 souborů (126 účastníků). Byly zastoupeny čtyři kraje: Královéhradecký, Pardubický, Liberecký a Středočeský. Inscenace posuzoval a zpětnou vazbu souborům dával lektorský sbor ve složení:

Doc. Mgr. Aleš Bergman, Ph.D. (předseda poroty)

Mgr. Petra Richter Kohutová

prof. MgA. Jakub Korčák

Mgr. Regina Szymiková

Porota na celostátní přehlídce Divadelní piknik Volyně **nominovala** inscenaci **Útulek** souboru **Divadla Exil, Pardubice**

Doporučila na celostátní přehlídku Divadelní piknik Volyně inscenaci **Ztížená možnost soustředění** souboru **Divadlo v Roztocké – Jilemnice**

Doporučila na celostátní přehlídku Divadelní piknik Volyně inscenaci **Mrzák Inishmaanský** souboru **DS Kolár, Police nad Metují**

Lektorský sbor udělil ceny:

- **Petru Křivinkovi** za herecký výkon v roli Eduarda Humla v inscenaci **Ztížená možnost soustředění** souboru **Divadlo v Roztocké – Jilemnice**

- **Mileně Langrové** za herecký výkon v roli Nat v inscenaci **Králičí nora** souboru **DS Na tahu, Červený Kostelec**

- **Josefu Janu Kopeckému** a **Leoši Markovi** za scénografii inscenace **Mrzák Inishmaanský** souboru **DS Kolár, Police nad Metují**
- **Květoslavě Vídeňové** za herecký výkon v roli Kate v inscenaci **Mrzák Inishmaanský** souboru **DS Kolár, Police nad Metují**
- **Karolíně Kotrbové** za scénografii inscenace **Útulek** souboru **Divadlo Exil, Pardubice**
- **Tomáši Klementovi** za herecký výkon v roli Otakara v inscenaci **Útulek** souboru **Divadlo Exil, Pardubice**
- **Divadlu Exil, Pardubice** za inscenaci **Útulek**
- **Aleně Mengerové** za herecký výkon v roli Matky v inscenaci **Matka** souboru **DS Vrchlický, Jaroměř**
- souboru **DS Vrchlický, Jaroměř** za aktuálnost tématu v inscenaci **Matka**

Lektorský sbor udělil čestná uznání:

- **Slavomíru Bílkovi** za herecký výkon v roli Chlestakova v inscenaci **Revizor** souboru **Krocani v troubě, ZUŠ Dobruška**

- **Souboru Divadlo v Roztocké – Jilemnice** za hereckou souhru v inscenaci **Ztížená možnost soustředění**

- **Lucii Václové** za režii inscenace **Ztížená možnost soustředění** souboru **Divadlo v Roztocké – Jilemnice**

- souboru **Divadlo v Roztocké – Jilemnice** za inscenaci **Ztížená možnost soustředění**

- **Lukáši Hruškovi** za herecký výkon v roli Jaroslava v inscenaci **Nejlepší jsou studený** souboru **DS při TJ Sokol Předměřice nad Labem**

- **Markétě Bohunkové** za herecký výkon v roli Beccy v inscenaci **Králičí nora** souboru **DS Na tahu, Červený Kostelec**

- **Janě Jančíkové** za režii inscenace **Králičí nora** souboru **DS Na tahu, Červený Kostelec**

- **Rostislavu Hejčmanovi** za herecký výkon v roli Jamese v inscenaci **Strýček Harry** souboru **Náchodská divadelní scéna**

- **Stanislavě Holečkové** za herecký výkon v roli Eileen v inscenaci **Mrzák Inishmaanský** souboru **DS Kolár, Police nad Metují**

- **Jaroslavu Součkovi** za režii inscenace **Mrzák Inishmaanský** souboru **DS Kolár, Police nad Metují**

- Souboru **DS Kolár, Police nad Metují** za inscenaci **Mrzák Inishmaanský**

- **Petrovi Kubíkovi** za herecký výkon v roli Ctibora v inscenaci **Útulek** souboru **Divadlo Exil, Pardubice**

- **Nicole Skalické** za herecký výkon v roli Lenky v inscenaci **Útulek** souboru **Divadlo Exil, Pardubice**

- **Tereze Nové** za herecký výkon v roli Cizinky v inscenaci **Útulek** souboru **Divadlo Exil, Pardubice**

- **Radku Svatoňovi** za herecký výkon v roli Lubomíra v inscenaci **Útulek** souboru **Divadlo Exil, Pardubice**

Z letošního Červeného Kostelce si nominaci na DPV odvezla tragikomedie Útulek v podání Divadla Exil, foto Ivo Mičkal.

07/ ČERVENÝ KOSTelec 2023, HODNOCENÍ PETRY RICHTER KOHUTOVÉ

Petra Richter Kohutová: Červený Kostelec byl žánrově různorodý, mimořádné bylo i historické rozpětí.

26. KRAJSKÁ (východočeská) POSTUPOVÁ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO A HUDEBNÍHO DIVADLA se konala opět v Divadle J. K. Tyla v Červeném Kostelci ve dnech 16.-19. 2. 2023 a měla, podobně jako většina letošních postupových přehlídek, po covidové pauze mimořádně nabitý program jedenácti představeními.

Mimořádné bylo rozpětí dobového zařazení kusů, které jsme viděli, stejně tak různorodost žánrová a tematická. Divadelní historický exkurz by mohl začít francouzskou středověkou moralitou a Molièrovou mravoličnou komedií, přes Gogolovu grotesku a Čapkovo protiválečné drama by doklopýtal do šedesátek, reprezentovaných Havlovou zacyklenou tragikomedií a Thomasonovou detektivkou, a vřít se do vod posledních dvou dekád skrze irské podivno Martina McDonagha a drá-

avé rodinné drama Davida Lindsay-Abaira. A současnost (téměř) nejžhavější reprezentovaly tři kusy českých autorů – bulvární komedie Josefa Berana, konverzační anekdota z pera Aleny Herman a pozoruhodná tragikomedie Jana Musila Přejmenovaného. Zaznamenáníhodná byla genderová vyváženost přehlídky, na šest režisérek připadlo pět režisérů.

Krocani v troubě jsou divadelní skupina ze ZUŠ v Dobrušce, kterou vede režisér a muzikant Jan Holec. V minulosti nazkoušeli chlapci a dívky mezi 12 a 19 lety pohádku Byl jednou jeden drak, následně Rychlé šípy, Hrobku s vyhlídkou – a do Kostelce přivezli **Gogolova Revizora**. Postupové přehlídky se letos účastnili poprvé a ohromili nasazením a chutí dělat divadlo, bohužel nenabídli zřetelný osobní důvod, proč hrají právě tento kus (na téma bažení po moci a strachu rezignovali). Po představení však zůstal příjemný pocit setkání s mladistvou energií, o Slavomíru Bílkovi, představiteli Chlestakova, pravděpodobně ještě uslyšíme – a nepochybně si členové skupiny do svých dalších hereckých působišť (neboť na ZUŠ letos končí) ponесou některé řemeslné dovednosti.

Jilemnické Divadlo v Roztocké v posledním desetiletí profilují zejména režiséři Tomáš Václ a Lucie Václová, kromě mainstreamových kusů uvádějí i náročnější dramaturgiu a s oblibou střídají žánry. V současné době jilemničtí zkoušejí Kuřačky a spasitelky, na repertoáru

mají muzikál *Donaha!*, autorskou komedii členky souboru Anny Buřičové *Taky tě nenávidím* – a rovněž **Ztíženou možnost soustředění** Václava Havla. Absolventka režijní školy Františka Zborníka Lucie Václová ji začala zkoušet už v roce 2020, povedlo se ji odpremiérovat až v březnu 2022. Inscenaci, v níž je „dveřová“ vztahová fraška zasazena do absurdního světa stroje zkoumajícího osobnost Edy Humla a jejíž vtip plyne mimo jiné z časových skoků, nepatřičnosti postav, faktů a věcí kladených vedle sebe, zdobí precizní režie, přesná a zajímavá výprava včetně kostýmů a pozoruhodné herecké výkony všech s Petrem Křivinkou v čele. Ztížená možnost soustředění byla doporučena do programu Divadelního Pikniku Volyně.

Past na osamělého muže Roberta Thomase má režisérka Alena Joachimstahlerová a soubor Zdobničan Vamberk v oblíbě – poprvé ji uvedli v roce 2012 (a na miletínské přehlídce tehdy posbírali dvě čestná uznání a čtyři ceny včetně té nejvyšší, za inscenaci) a po deseti letech si ji zopakovali, ve stejné výpravě a v takřka stejném obsazení (nového představitele se dočkaly dvě postavy ze sedmi). Klasická detektivka o vyšetřování zmizelé manželky, v níž nikdo není, kým se zdá, stojí a padá s až geometricky přesným výkladem motivací postav a jejich myšlení plus jejich zasazením do situací, prostřednictvím kterých divák postupně dostává indicie, vedoucí k závěrečnému překvapivému řešení. V kontextu dlouhodobého fungování Zdobničanu je Past

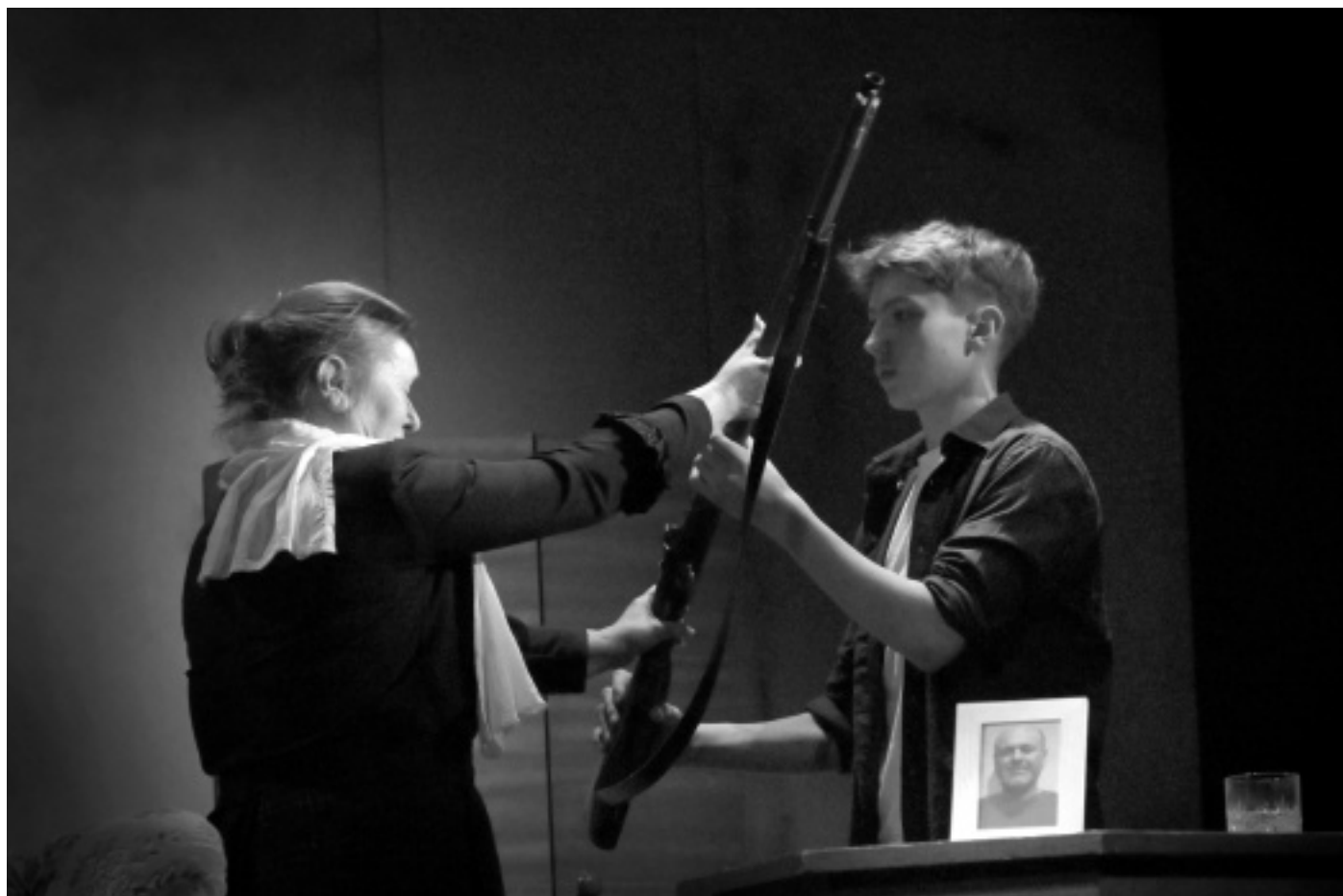
slušná inscenace, která neurazí, trpí však přílišnou lineárností a doslovností a u některých účinkujících by si fáze zveřejňování myšlenkových procesů zasloužila větší subtilnost.

Spolek Divadla trochu z Nové Vsi u Nymburka tvoří absolventi divadelní dílny Centra informačních a poradenských služeb ČVUT. Pod vedením režisérky Evy Helebrandové (zároveň představitelky Jiřiny) nazkoušeli **Molierovu Školu pro ženy**. Soubor se bohužel úzce zaměřil na zvládnutí alexandrinu a pregnantní vyslovování slov, přičemž zcela rezignoval na jejich smysl, dialog, situaci, ale i všechny ostatní složky, takže nezbyvá než doufat, že cestu k divadelnímu tvaru si vyzkouší při práci na dalším titulu.

Především pohádkový repertoár pěstoval **DS při TJ Sokol Předměřice**. Výjimkou potvrzující pravidlo byla satirická komedie *Pan radní si neví rady před deseti lety*, před dvěma lety Zvolského *Zážitek* s ručením omezeným a vloni bulvární komedie s bakalářskými prvky **Nejlepší jsou studený** autora Josefa Berana, s níž se soubor poprvé zúčastnil červenokostelecké přehlídky. Dramaturgická volba byla šťastná, protože rozvinutá anekdota s předvídatelným dějem o mladých manželích, jejich matkách a nešikovném nájemném vrahovi byla přesně tím, nač soubor v této fázi svého fungování stačí a poskytl účinkujícím platformu pro to, co vcelku umí, ale potřebuje rozvíjet – autentické fungování v době

Mrzák Inishmaanský a DS Kolár Police nad Metují, foto Ivo Mičkal.

Čapkova Matka je dnes víc než aktuální. Nastudoval ji soubor DS Vrchlický Jaroměř, foto Ivo Mičkal.

vystavených situacích. Soubor v čele s režisérem (a zároveň představitelem Jaroslava) Lukášem Hruškou text zručně upravil, škrtil postavu Papouška a zbavil se části humoru, která zůstala v předloze pod hranicí vkusu. Během rozpravy po představení bylo doporučeno zjednodušit přestavby a poohlédnout se po ambicióznějším zkušebním materiálu pro příští práci.

Konverzační komorní drama **Králičí nora** Davida Lindsay-Abaira, známé z filmu z roku 2010 s Nicole Kidman v hlavní roli a u nás poprvé uvedené v Divadle J. K. Tyla v Plzni, nabídl hostitelský **DS Na tahu** v režii Jany Jančíkové. Dobře napsaná hra o rodinné tragédii a vyrovnávání se se smutkem a pocitem viny nabízí několik vynikajících hereckých příležitostí, jichž se červenokosteletičtí v čele s Markétou Bohunkovou v roli Beky a Milenou Langrovou v roli matky Nat zhostili velmi dobře, zvláštní roli zastával Adam Horký jako Jason. Inscenace byla pro většinu zúčastněných jistou formou psychoterapie. Je na ní znát poučenost a péče o všechny složky, příběh je srozumitelně odvyprávěn, postupné odhalování, co se vlastně stalo, funguje a drží v napětí, scéna Ladislava Jančíka je zajímavá, použitá hudba slouží celku. Přehlídkové představení vzbudilo nejen emoce (záleželo na nastavení každého diváka, zdali vnímal, zjednodušeně řečeno, emoční zásah nebo citové vydírání), ale hlavně vášnivě diskuse, jimž dominovaly variace na Diderotovo „hercovy slzy se rodí z mozku“.

Náchodská divadelní scéna nazkoušela variaci Aleny Herman na anglickou konverzační komedii **Strýček Harry**, v níž komika plyne z prezentace anglických klišé a jejich porušování a jež s sebou nese vcelku zásadní problém – karty jsou rozdány hned na začátku (strýc není strýc, ale otec, lord vstupuje do manželství a mladá žena ho „zabíjí“ sportem a vege stravou, „zrazený“ oddaný majordomus musí zachránit situaci – to vše se dozvíme během prvních patnácti minut) a ani intenzivní míchání z nich neseskládá zajímavější sestavu (nic překvapivého nás dále nečeká). Náchodští – a je cenné, že vedle bardů se objevilo několik nových tváří – se zvoleným materiálem pod vedením režiséra Petra Dudáčka vyrovnali vcelku se ctí, jen by inscenaci slušelo rychlejší tempo a účinkujícím větší brysknost v myšlení a jednání, která by vedla ke konverzačnímu perlení, a v některých momentech ne tak přímočaré spění k výsledku.

NODIVSE z Nového Města nad Metují má za sebou tři inscenace, dvě mikulášská představení a pár dalších drobností. Vloni na sebe na červenokosteletcké přehlídce upozornil cestopisným opusem Nahoru na horu!, letos přivezl, opět v režii Lucie Kotěrové, středověkou francouzskou morálnítu **Odsouzení Hostiny** Nicolase de la Chesnaye. Petr Christov ji definoval jako „chválu diety a střídmosti ku prospěchu lidského těla“, jedná se o mimořádně opulentní, hravou a divadelně inspirativní alegorii. Novoměstští bohužel nenašli

Méně známé dílo Václava Havla Ztížena možnost soustředění v podání Divadla V Roztocké z Jilemnice, foto Ivo Mička.

inscenační klíč, účinkující kromě toho vykazovali zásadní problémy v jevištní řeči, a tak vše zůstalo v obecné rovině a inscenace se stala nepřehlednou, nedůslednou v použitých prostředcích a nezřetelnou ve výpovědi.

Režisér Jaroslav Souček má rád, podle předloh, které si vybírá, ironii, vykloubenost a grotesknost s přesahem; v minulosti nazkoušel v DS Kolár Police nad Metují např. Nušičovy Truchlící pozůstalé, van Trierovo Kdo je tady ředitel? či Gogolovy Hráče. Tuto dramaturgickou linku svým způsobem završuje **Mrzák Inishmaanský**, dnes již klasická černá komedie, vedle Krásky z Leenane nejčastěji uváděná hra Martina McDonagha. Je očividné, že poličtí věnovali péči převyprávění příběhu, výkladu i aranžmá situací, oceněná scénografie Josefa Jana Kopeckého a Leoše Marka je esteticky zajímavá a funkční. Pečlivě udělaná je i základní charakteristika postav (již skvěle naplňuje zejména zkušenější část souboru, např. představitelky sester Kate a Eileen Květoslava Vídeňová a Stanislava Holečková). Určité limity vykazuje budování jejich vnitřního světa, takže ve druhé polovině kusu dochází dech a žánrově se zužuje na konverzační romantickou komedii. Ale celkově je polický Mrzák Inishmaanský potěšitelně čistý tvar, který byl doporučen do programu Divadelního Pikniku Volyně.

Pardubický Exil, tradiční účastník východočeské přehlídky, pracuje v několika různorodých tvůrčích skupinách,

kteří zkouší různou dramaturgii a různé cesty. Insce-nace často dosahují výrazných úspěchů, definovaných kromě solidního diváckého zázemí i účastí na celostátních přehlídkách (v posledních pěti letech Jiráskův Hronov – Kuřačky a spasitelky, Kauza Médeia; FEMAD – Do zdi, Lajka). Orientuje se mimo jiné na současnou dramaturgii – a letos došlo na **tragikomedii o plyšových přátelstvích, která nahrazují ta skutečná, již pod názvem Útulek** napsal Jan Musil Přejmenovaný, jako režisér ji nazkoušel se dvěma zkušenými hereckými kolegy a třemi nováčky a stvořil originální a působivou inscenaci. Už předloha je dobře a zajímavě napsaná, částečně byla dopisována v průběhu zkoušení. Mimoňovi z rodu Sheldonů Otakarovi jsou plyšáci partneři a kamarády, komunikuje pouze s nimi, má jimi zařízen byt a určuje pravidla takto stvořeného světa, ale zároveň není schopen vykročit z jeho hranic. Život mu naruší odchod dlouhodobého vyhovujícího spolubydlícího, podobně mimoňského ajťáka Ctibora, který na chodbě potkal extrovertní sousedku Lenku a ta ho učinila svým přítelem. A aby Otakar nezůstal sám, přivedou mu cizinku Marii, co čerstvě odešla od posledního přítele, který ji mlátil, stejně jako všichni předtím. Mariin přítel Lubomír se objeví, rozštípe Otakarovi dveře a dožaduje se jejích kalhotek. A tak dále. Na příběhu s absurdními prvky, připomínajícím Ambjorsenovu Chválu bláznovství, sledujeme výpověď o izolovanosti, samotě a touze po blízkosti, nebo alespoň komunikaci. Na jevišti je vystavěn svět z něko-

V CENTRU DĚNÍ

lika stovek plyšáků, což je nejen na první pohled efektní, ale zároveň vizuálně komentující téma – jak se Otakar zbavuje závislosti (respektive pokouší se od přátel neživých posunout k lidské bytosti), plyšáci mizí a on končí na prázdné scéně, na jejíž ploše se opuštěn ztrácí. Krátké, ostře pointované situace baví a zároveň dojmají, přesto nikdy nezabředávají do sentimentu. Postavy jsou přesně charakterizovány a postupně odhalují, že mimoň je nejenom Otakar, ale i všichni ostatní, každý svým způsobem, že nikoli normálnost je v tomto světě normou a že je těžké se domluvit, sblížit a respektovat, nebo alespoň tolerovat. Útulek byl jednoznačně největším zážitkem letošní červenokostecké přehlídky a byl nominován na Divadelní Piknik Volyně.

Stanislava Glembek, vloni oceněná coby Beatrice ve Sluhovi dvou pánů **DS Vrchlický Jaroměř**, si coby režisérka vybrala **Matku** Karla Čapka. Premiéra proběhla v dubnu 2022, na letošní přehlídce se objevila první repríza. Poctivě, pietně udělané literární dílo s dechberoucím hereckým výkonem Aleny Mengerové v titulní roli zarezonovalo v neděli dopoledne nebývalým způsobem a postaralo se o důstojné zakončení přehlídky.

Krajskou přehlídku Červený Kostelec 2023 pořádalo Centrum uměleckých aktivit, Volné sdružení východočeských divadelníků, Městské kulturní středisko Červený Kostelec a Divadelní soubor NA TAHU s finanční podporou Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR.

V porotě se sešli Jakub Korčák, Petra Richter Kohutová, Regina Szymiková a Aleš Bergman coby její předseda. Ten v závěrečné řeči vyzdvihl, že letošní přehlídka byla svátkem interpretačního divadla. A také zmínil studii Myslet zeleně, podle níž v současném mediálně obšarovaném světě vlastně všechno víme, ale neumíme být bytostně přítomni. Čtyři dny divadla v Červeném Kostelci toto tvrzení přinejmenším problematizuje. Díky za to.

Petra Richter Kohutová

Rozborový seminář, Jakub Korčák a Petra Richter Kohutová, foto Ivo Mičkal.

08/ ČERVENÝ KOSTELEC 2023, NA KUS ŘEČI S ÚČASTNÍKY

V Divadle J. K. Tyla to celé čtyři dny hučelo jak ve včelím úle. Když se nehrálo, tak se bouralo nebo stavělo. Jedlo, pilo, diskutovalo. Marcela Kollertová, principálka DS Na tahu, ale také místopředsedkyně VSVD pozvala k mikrofonu a za kameru pár zajímavých hostů. Záznam festivalového Antré najdete na YouTube kanálu Volného sdružení východočeských divadelníků. Nebo se začtěte do následujících řádků.

Martina Erbsová, Centrum uměleckých aktivit, Hradec Králové

Centrum uměleckých aktivit (dále jako CUA) je krajskou organizací, která má na starost pořádání přehlídek napříč obory. V Červeném Kostelci jich spolupořádá hned několik. „S Červeným Kostelcem je to radostná spolupráce,“ říká ředitelka CUA, Martina Erbsová. „Spolupracujeme nejen na divadelní přehlídce, ale i na filmové přehlídce, folklorním a tanečním festivalu. Jsme za to rádi, protože jsme krajským zařízením. Proto s oblibou vyjíždíme do kraje a nesedíme jenom v kanceláři v Hradci. Pochopitelně, tam kde je spolupráce vřelá a funguje, se rádi vracíme.“

Není tajemstvím, že Martina Erbsová je odchovankyně ZUŠ Střezina a Divadla Jesličky Josefa Tejkla. Jak říká, bezpečněji se cítí při produkci, ale na činohru nezanevřela. Ráda navštíví velké představení, ale ještě raději tvorbu nezávislých divadel, které experimentují s různými žánry a nemají tak dlouhou stopáž.

Jako ředitelka CUA jezdí na přehlídky nejen v naší republice, ale i za hranice. „Byla jsem třeba na národní přehlídce amatérského divadla na Slovensku. Cítila jsem se tam jako doma. Bylo to velmi kvalitní amatérské divadlo. Mají mnohem propracovanější přehlídkový systém. V každém kraji jim funguje nějaký garant. U nás zůstalo už jen v královéhradeckém naše Centrum uměleckých aktivit a celorepublikové úrovni pouze NIPOS. A tak u nás dělá přehlídky kde kdo a chybí systémová provázanost,“ hovoří o zahraniční zkušenosti a amatérskou divadelní přehlídkou Martina Erbsová, která se v Červeném Kostelci těší především na setkání s lidmi a na skvělý bar.

Petr Dudáček, Náchodská divadelní scéna

Náchodská divadelní scéna jezdí do Červeného Kostelce pravidelně. Mají to blízko, mají zde osobní vazby a zkrátka je jim tu dobře. Tentokrát přivezli anglickou komedii Strýček Harry. „Za sebe jsem byl velice spokojen s výkony herců. Potěšilo mě plný sál a publikum, které dávalo smíchem a potleskem najevo, že tomu suchému anglickému humoru rozumí, že jim to není cizí,“ říká režisér inscenace, Petr Dudáček.

Martina Erbsová, ředitelka CUA, foto Ivo Mičkal.

Při výběru textu soubor z Náchoda myslel především na své diváky, jak říká Petr Dudáček. „Hledali jsme komedii, která by diváka pobavila, která by nebyla jen nudným sezením v divadle. Autorka Alena Herman napsala v tomto ohledu ideální text.“

Petr Dudáček je vedle Lídy Šmídové jeden ze dvou režisérů v náchodském souboru. Má za sebou zatím čtyři režie, z toho dvě inscenace byly pohádky. Jak sám říká, každá zkušenost je znát. „Rozborový seminář dopadl tentokrát dobře. Proti minulým létům jsem byl příjemně překvapen pozitivním hodnocením poroty. Samozřejmě herci jsou nejvíce spokojeni, když vidí plný sál a diváci reagují. A to se tady stalo,“ reflektuje Petr Dudáček, který zároveň závěrem slibuje, že na dalších ročních přehlídky v Červeném Kostelci Náchod opět bude účinkovat.

Jana Jančíková, DS Na tahu, Červený Kostelec

Jana Jančíková, která v rámci přehlídky na své domovské scéně představila titul Králičí nora, ráda vybírá tituly, které obsahují závažnější témata. Ráda diváky vede k zamýšlení nad svým životem. „Člověk má vždycky velkou obavu z toho, jak publikum ta vážná témata zvládne,“ říká Jana Jančíková. „Téma Králičí nory je už opravdu hodně těžké, protože se jedná o život v rodině, kde ztratili malé dítě a snaží se najít způsob, jak dál žít. Ta bolest se musí jenom přijmout. To mě při prvním čtení oslovilo natolik, protože jsem věděla, že to má divákovi co sdělit. – To představení člověka dovede k zamýšlení“

V CENTRU DĚNÍ

nad svým životem. To je hlavní záměr všech her, který jsem kdy vybrala, protože to má vždycky potenciál toho, jak člověk může změnit, jak žije.“

Při rozborovém semináři se objevily dva pohledy na inscenaci – jinak ji vnímali muži a jinak ženy. Jana Jančíková uvažuje nad tím, že kdyby Králíčí noru režíroval muž, určitě bude tento text interpretován jinak. „*V mém nastudování jsem hlavního mužského hrdinu pojala jako introverta. To jsou lidé, kteří opravdu tápou, když mají kolem bouřlivé emoce a skrytou bolest. Muž na takové těžké situace kouká jinak než ta žena,*“ říká Jana Jančíková. Zkoušení bylo intenzivní herci se navzájem svěřovali se svými vlastními bolestmi, se kterými se museli ve svém životě vyrovnat. Pomohla tomu i realizace tohoto titulu. Byla to forma terapie.

Jana Jančíková je režisérka souboru, ale také je plně zapojena do přípravy přehlídky. Ve výboru soboru Na Tahu je jedenáct lidí, kteří několik měsíců dopředu rozdělují a plní úkoly. Principálka vše zaštití organizačně. Výbor zapojí každého, kdo má chuť se přidat. „*U nás všichni pomáhají třeba i s drobností. Někdo vaří kvanta jídla, někdo se stará o soubory. Děláme to takhle, protože to chceme dělat. A pro nás je nejlepší odměna, že se všechno sní,*“ usmívá se Jana Jančíková.

Vladimír Ježek a Václav Bříza, NODIVSE, Nové Město nad Metují

Soubor NODIVSE (NOvoměstská DIVadelní SEbranka) přivezl na přehlídku francouzskou středověkou moralitu

Odsouzení Hostiny. Hru, která skrze alegorické postavy a boj ctností a neřestí poučuje diváky o plýtvání nadbytečným.

„*Chtěli jsme ukázat, že plýtvání jídlem a vůbec zdroji je v dnešní době na pováženou. Měli bychom zkusit žít střídavě,*“ vysvětluje Václav Bříza, i když přiznává, že se to v reálném životě daří jen z části. Pokud má NODIVSE jídlo jako neřest, musíme zmínit i ctnosti souboru jako je pravdomluvnost a zájem o rodinu.

Soubor v Novém Městě nad Metují zkouší každou středu, kdy za ním dojíždí principálka a režisérka Lucie Kotěřová. Ta má na svědomí také poslední titul souboru a jedinečný projekt ve spojení s pěveckým smíšeným sborem Kácov, Komedii o narození, který měl svou premiéru před Vánoci 2022.

„*Někde vystrachala text, prepis původního textu Jana Antonína Pitínského. Přetvořila ho pro nás a sbor Kácov. Krásně to spojila v úžasné společné dílo,*“ uvádí Vladimír Ježek. Vypadá to, že spolupráce divadelníků a zpěváků bude pokračovat nějakým dalším projektem.

Oba zástupci NODIVSE dodali, že na přehlídku v Červeném Kostelci jezdí rádi. Je to příjemné, hezké, zázemí je super a hlediště je plné.

Tomáš Klement, Divadlo Exil, Pardubice

Také pardubické Divadlo Exil je pravidelným návštěvníkem červeno kostelecké přehlídky. Tentokrát přivezlo inscenaci s názvem Útulek. Autorský text profesionálního herce z Východočeského divadla Pardubice Jana

Tomáš Klement, herec a režisér pardubického Divadla Exil, foto Ivo Mičkal.

Musila Přejmenovaného, který inscenaci také režíroval. Příběh se točí okolo hlavní postavy Otakara, který má zálibu ve sbírání plyšáků. Na scéně tedy diváci nevidí krom gauče a dveří nic dalšího než právě plyšové mazlíčky. „Těch plyšáků na scéně je přesně 2587,“ říká Tomáš Klement. „Je to hra, kde hlavní roli hrají opravdu plyšáci. Hlavní hrdina Otakar, kterého hraju, sbírá plyšáky, protože nemá žádné kamarády. Je to postava, ve které se každý trochu najde – každý něco sbírá, nebo sbíral. A mezi námi, každý občas nemáme rádi lidi, někdy se chceme posadit na gauč, zavřít se.“

Otakar je na plyšové přátele zcela upnutý. Divákovi může připadat jako člověk s panickým strachem z lidí, nebo trochu jako autista. Tomáš Klement však říká, že inspiraci k uchopení postavy nehledal u jedné konkrétní diagnózy. „Čerpal jsem ze svého života, ze svých zkušeností, ze svého okolí. Sbíral jsem tyto zkušenosti a samozřejmě jsem měl představu od režiséra. On sledoval na YouTube nějaký příběh člověka, který sbíral myslím autička a měl jich úplně plný byt. Z toho a z dalších příběhů okolo sebe dost čerpal. K postavám měl opravdu blízko tím, že to napsal. Takže o nich věděl dost. Dal nám k nim přesné noty a ta spolupráce vlastně byla trochu lepší, protože vždycky věděl, jakou motivaci má postava v dané situaci.“

Nejen hercem je Tomáš Klement. Má za sebou i režie a také se na novou inscenaci, coby režisér, chystá. „Po letech budu režírovat, Neběhej s nůžkami v ruce. Je to komedie, která u nás ještě nebyla téměř k vidění. Přišla za mnou kolegyně – herečka z divadla, že by pro mě měla roli. Je to role smrtáka – no já mám na to postavu, a navíc mám drsný sarkastický a ironický smysl pro humor a ta postava je přesně taková. Tak jsem si říkal, že by to bylo moc jednoduchý a navrhl jsem, že bych si to rovnou zrežíroval. A rád bychom za rok, za dva opět do Kostelce.“

Marcela Kollertová, Lucie Kotěrová

Vladimír Ježek a Václav Bříza ze souboru NODIVSE z Nového Města nad Metují, foto Ivo Mičkal.

09/ LETOŠNÍ ČERVENÝ KOSTelec BYL PLNÝ TEMATICKÝCH I HERECKÝCH VÝZEV

Už v předešlých článcích jste se mohli dočíst, že program 26. ročníku byl tematicky, žánrově a historicky pestrý. Pestrý byl i na soubory, protože přijeli jak pravidelní účastníci, tak nováčci, kteří si chtěli ověřit, zda pověst o Červeném Kostelci nelhala.

Zatímco minulý rok se organizátoři děsili, koho dalšího covid vyřadí z pořadatelské služby, letos byl klid. Řízky nasmažené, bramborový salát umíchaný, štrůdly upečené, barové zásoby doplněné. Pečovatelé jednotlivých souborů a chlapi z techniky na značkách. Lektorský sbor přijel v dobrém rozmaru. Davy diváků proudily do hlediště. Všechno frčelo, tak jak má. Všem za to velký dík.

Mladý soubor Krocani v troubě ze ZUŠ v Dobrušce si pod vedením pedagoga Jana Holka troufl na Gogolova **Revizora**. Není to úplně náhoda. Jan Holec v Revizorovi kdysi hrál v pražském Rokoku a text režíroval se souborem v Broumově.

„Mám připravený mustr na několik inscenací, které jsem už dělal. Když máte za školní rok dovést ke konci čtyři pět projektů, není čas pracovat na něčem zcela novém. Má víc času se pak věnovat herecké práci s dětmi,“ vysvětluje Jan Holec, který vybírá především kvalitní texty a dodává, že Revizor patří mezi jeho nejoblíbenější.

Důraz na herectví při hodinách nese své ovoce. Hlavní představitel Chlestakova Slavomír Bílek se na červeno-kosteleckém jevišti objevil tři dny poté, co mu přišla zpráva o tom, že je přijat na DAMU.

Revizor z Dobrušky byl expresivní, barevný, plný velkých gest. Frčel jak uragán. Ztratily se tak některé akcenty a dynamika. Rychlost místy ubrala na srozumitelnosti textu. Je potřeba vyzdvihnout hereckou souhru v týmu. Je vidět, že parta vrstevníků na sebe dobře reaguje a jde jí o týmovou práci.

Divadlo V Roztocké z Jilemnice Ioni oslavilo 30 let své činnosti. Během této doby se v souboru vystřídal několik režisérů, všichni ale mají jedno společné. Ctí poetiku souboru a fakt, že cílem není diváka prvoplánově pobavit, ale také donutit ho k zamyšlení. Oboje inscenace **Ztížená možnost soustředění** v režii Lucie Václavové splňuje. Tato hra Václava Havla vznikla roku 1968 pro pražské Divadlo Na zábradlí. Tragikomedie líčí situaci muže, jehož mysl je uvězněna v kruhu, z něhož není cesty ven.

Hlavní role se zhostil Petr Křivinka, který se do textu

Alena Joachimstahlerová, režisérka DS Zdobničan, Vamberk, foto Ivo Mičkal.

zamiloval hned po přečtení. Zároveň to pro něj byla výzva, zda tento herecký úkol zvládne. Struktura textu není snadná. Skáče se v čase, situace se opakují. Jilemnický ansámbl však hraje jistě a neváhá. Havlovi rozumí, jeho humor umí dobře načasovat. Nutno dodat, že se zkoušelo v dobách nejtěžšího lockdownu a první zkoušky se konaly pouze online.

„Naskočila jsem do inscenace téměř na konci zkoušení po čtyřicetileté pauze, kdy jsem divadlo nehrála. Je to pro mě splněný sen. Naštěstí můj text je civilní, nemusím tam říkat ty dlouhé filosofické statě,“ usmívá se herečka Lenka Krausová, která ztvárňuje manželku hlavního hrdiny.

Havlovy hry jsou výzvou nejen pro tvůrce, ale i pro publikum. Dialogy jsou absurdní, příběh roztříštěný a vše se skládá pomalu. Často všechno do sebe zapadne až doma a ve vzduchu zůstává ještě řada otázek.

Divadlo V Roztocké hraje svého Havla srozumitelně a civilně. Těšíme se, s čím Jilemničtí přijedou do Červeného Kostelce za rok.

Vamberecký Zdobničan dobře známe. Základem jeho repertoáru jsou komedie a detektivky. Touha po penězích, intriky a podvody, to vše vytváří zápletku detektivky Roberta Thomase **Past na osamělého muže**. Je to nejslavnější hra tohoto autora. Bývá uváděna i pod názvy Past nebo Stalo se v Chamonix. Autor se proslavil především nečekanými zvraty a konci, které divák nečeká. Výjimkou není ani tento titul.

„Dala jsem jim text přečíst až na první čtené. Aby mohli být tím závěrem překvapení,“ říká režisérka Alena Joachimstahlerová, která před lety nastudovala od Thomase Tureckou kavárnu, se kterou se soubor proboujel až na Krakonošův divadelní podzim. Alena je jedna z mála režisérek a režisérů, kteří ve svých inscenacích také hrají. Sama říká, že je to tak trochu z nouze, neboť Zdobničan není příliš početný.

V hlavní roli jsme viděli Oldřicha Plašila. Jeho úkol je nelehký, celou dobu se totiž jeho postava přetvařuje. Dávování pravdy, které vede k nečekanému rozuzlení je těžkým úkolem pro všechny herce. Ničeho nesmí být moc ani málo. Je potřeba myslet na každý detail, být přesný ve svém jednání. Diváci šli s vyšetřováním zločinu od začátku do konce a pointu přijali s nelíčeným překvapením.

Dalším přehlídkovým nováčkem byl soubor z Nové Vsi, který si říká Divadla trochu. Pod vedením Evy Helebrantové nastudoval Molièrovu **Školu pro ženy**. Klasická komedie o stárnoucím muži, který se marně snažil vychovat ze své mladé schovanky Anežky budoucí poslušnou manželku, patří mezi skvosty francouzské veselohry.

Spolek sice má sídlo v Nové Vsi, ale jeho členové mají společného něco zcela jiného. Všichni se potkali na ČVUT v Praze v Centru informačních a poradenských služeb, které mimo jiné pořádá pro studenty akce, které technicky zaměřené osobnosti přivedou k umění. *„Je to*

takové alternativa k tomu, čemu se profesně věnují. Vedu tam deset let divadelní dílnu. A tento soubor, který jste viděli, jsou bývalí studenti z jednoho běhu této dílny, vysvětluje Eva Helebrantová. S Divadlem trochu v minulosti nazkoušela Tři mušketýry nebo Dům u čtyř letor. *„Vybíráám si hry, které se dají využít k osobnostnímu rozvoji,”* říká režisérka, která působí i jako poradce v rozvoji měkkých dovedností.

Vraťme se ke Škole žen. V roli Arnulfa jsme viděli Matěje Buňata, který je v civilu provozním manažerem. *„Jsem rád, že si to můžu zahrát. Díky za tu příležitost. Divadlo je vyvážení toho, co dělám v práci.”*

Veršovaná inscenace byla poměrně dlouhá. Což bylo především způsobeno doslovnou ilustrací děje. Soubor se zaměřil na jednotlivosti a trochu pozapomněl na celek. Kvůli tomu se místy děj táhne a padá do stereotypu, především v řeči.

Také DS při TJ Sokol Předměřice nad Labem zavítal do Červeného Kostelce poprvé. Dokonce jako pravidelný účastník sokolských přehlídek netušil nic o našem přehlídkovém systému organizovaném NIPOS-ARTAMA. Narazil na něj až při vzdělávacím workshopu v Centru uměleckých aktivit. A tak si přijeli vyzkoušet a porovnat s tím, co už znají.

Mladý začínající režisér Lukáš Hruška si vybral komedii českého autora Josefa Berana s názvem **Nejlepší jsou studený**, která je sondou do soužití mladého páru a symbióze s jejich matkami / tchyněmi. Předměřická

inscenace je typově výborně obsazená. Scéna jednoduše řešená. Situace vypointované. Vše v rámci toho, co text nabízí – nic víc, nic míň. *„Nepřipadám si úplně jako režisér. Vzniklo to spíš kolektivně. Zapojili se všichni na jevišti,”* říká Lukáš Hruška, který sám i hraje a obsadil dokonce i svoji vlastní maminku do role své jevištní matky. *„Se synem se mi hraje hezky. Ale nechtěla bych být v životě taková tchyně,”* směje se Stanislava Hrušková. Kdo koho přivedl k divadlu? Když Lukáš byl v pubertě, našla si maminka koníčka – divadlo. Netušila, že syn ji bude následovat.

Soubor má dvaadvacetiiletou tradici. Pracuje tradičním způsobem. Když dovede živou inscenaci k derniéře, teprve začíná pracovat na nové. A jaké dojmy si odváží z Červeného Kostelce? *„Je tu krásné divadlo. Vlastně poprvé hrajeme v opravdovém velkém divadle. Diváci výborně reagovali. Bylo to skvělé,”* říká Lukáš Hruška.

Domácí soubor DS Na tahu tentokrát sáhnul po rodinném dramatu **Králičí nora**. Jak už je tradicí, náročných témat se ujímá vždy režisérka Jana Jančíková. Tvrdí, že komedie dělat neumí a nechce. Což nevádí, protože na zábavu se Na tahu specializují zase jiní režiséři. Jak se vyrovnat se ztrátou dítěte? To je téma amerického autora Davida Lindsay-Abaira. Každá z postav prožívá tragédii po svém a hledá vlastní způsoby, jak se postavit osudu. Je možné se vůbec vrátit k normálnímu životu?

„Pročítala jsem desítky textů. Když se mi dostala do ruky

Lektorský sbor pracoval ve složení Jakub Korčák, Aleš Bergman, Petra Richter Kohutová a Regina Szymiková, foto Ivo Mičkal.

Na jednom jevišti se sešel syn se svojí maminkou. Stanislava a Lukáš Hruškovi z Předměřic nad Labem, foto Ivo Mičkal.

Králičí nora, řekla jsem si: Bingo,“ říká Jana Jančíková. Okamžitě věděla, že to musí realizovat a s kým konkrétně. S herci, kteří prošli podobnými ranami osudu a ví, o čem tato hra je. *„Konfrontace s tímto příběhem, byla na začátku zkoušení dost šílená.“* Někteří to brali jako formu terapie a způsob, jak se vyrovnat se svou vlastní ztrátou.

Jana dlouho hledala pro obsazení mladého herce. Ten v červenokosteleckém souboru chyběl. Nakonec ho našla na loňském ročníku přehlídky na baru. Zdál se jí jako zajímavý typ, tak ho rovnou oslovila. *„Je to moje první velká role. Navíc tak vážná a smutná. Bylo to náročné,“* říká Adam Horký, který si předtím zahrál vůbec poprvé v Úpici v Prodané nevěstě.

Náchodská divadelní scéna patří k naší přehlídce neodmyslitelně. Je to dáno tím, že Náchod je za humny a herci z obou souborů často navzájem hostují. Tentokrát u náchodských hostoval kolega z nedalekého Hronova, který si nejednou zahrál i s červenokosteleckými. Ztrácíte se v tom? Zkrátka a jednoduše, tento region má silné ochotnické zázemí a kdo má čas a chuť, hraje tam, kde ho zrovna chtějí. Ale zpět k soutěžnímu představení. Komedii protkanou typickým anglickým humorem **Strýček Harry** nastudoval Petr Dudáček. Zjednodušeně by se dalo říct, že je o tom, že dobrý sluha vytáhne svého pána z jakékoliv šlamastiky. Tentokrát ještě s anglickou elegancí, korektností a vtipem. Přestože autorkou textu je Češka Alena Herman.

Kvůli covidu se zkoušelo tři roky. Nakonec vše dospělo ke zdárnému konci a Náchodská divadelní scéna teď jezdí z jedné štace na druhou. *„S autorkou jsme v kontaktu a těšíme se na další komedii, kterou nám slíbila,“* říká Petr Dudáček.

Publikum se výborně bavilo. Lektorský sbor apeloval na větší přesnost a timing. Všichni se pak shodli na tom, že představení by slušelo zrušení přestávky.

Ačkoliv vzniknul nedávno, od své první inscenace jezdí na přehlídku do Červeného Kostelce a doslova lačně chystá zpětnou vazbu lektorského sboru. Bere to jako příležitost, jak se posunout dál. O kom je řeč? O souboru NODIVSE z Nového Města nad Metují. Inscenace **Odsouzení Hostiny** byla do programu přihlášena už v covidovém roce 2021. Z důvodu pandemie bylo však nakonec všechno jinak. Středověkou morálitu francouzského středověku jsme viděli loni v létě na Regionech. A letos konečně v Červeném Kostelci, kam přijela v o něco horší kondici, než byla v létě.

Text vybrala režisérka Lucie Kotěrová, která jde do každého projektu naplno. *„Není to jednoduchý text. Prostředky, které jsme vybrali k inscenování také nejsou nejjednodušší.“* Na druhou stranu tu byl prostor pro celý soubor a inscenační jazyk všem dovolil se pořádně vyřádit. Nicméně pohybové provedení plné převleků a změn vyžaduje technickou přesnost a rychlost. Navíc jazyk této hry je také náročný. Představení bylo velmi hravé a morálitu nezapřelo. Každý divák, který odcházel

Petr Dudáček, režisér a principál Náchodské divadelní scény, foto Ivo Mičkal.

ze sálu se jistě zamyslel, zda by neměl jist a pít střídměji.

Martin McDonagh je nejhranější žijící dramatik na světě. Což se letos na postupových přehlídkách projevilo v plné síle. Měli jsme možnost vidět několik Krásek z Leenane, Mrzáků Inishmaanských a Pana Polštáře. To jsme ale v únoru v Červeném Kostelci ještě netušili. A tak byla inscenace DS Kolár Police nad Metují první vlaštovkou, která léto nakonec udělala... Pro režiséra Jaroslava Součka byl **Mrzák Inishmaanský** příležitostí na jednom jevišti spojit zkušené matadory souboru s novou mladou generací. A ti teď zjišťují, že nejen život, ale i divadlo bolí. „Premiéru jsem odehrál s prasklým meniskem, ještě teď mám ortézu. Také hraju astmatika, v druhé půlce hodně kašlu, to také bolí,“ říká představitel Billyho Lukáš Jirásek. Černý až cynický irský humor Martina McDonagha má Jaroslav Souček rád. Stejně tak jako irskou našťavanost a syrovost.

Co provázelo všechny rozborové semináře na letošních krajských přehlídkách v souvislosti s tímto autorem? Porotci chtěli od nastudovaných inscenací více krve, hnusu a Irska. Podle nich to k McDognahovi neodmyslitelně patří. Polická veze určitě stojí za zhlédnutí.

Divadlo Exil je velký soubor. Ve svém repertoáru mívá okolo sedmi živých her. Proti sobě často zkouší různé skupiny. Letos Exil vyslal do přehlídek tři inscenace. Největší úspěch měl **Útulek**, který se objevil právě v Čer-

veném Kostelci. Jde o autorské dílo Jana Musila Přejmenovaného, který je hercem Východočeského divadla Pardubice, ale také zajímavým filmařem. Útulek v Exilu také režíroval. V anotaci hry je napsáno, že se jedná o příběh o tom, co se stane, když plyšová přátelství nahradí ta skutečná. Hlavním hrdinou je autista Otakar. „Začíná to jako komedie, ale pak to celé zvažní. My jsme nad tím koncem hodně přemýšleli. Ale nakonec nás baví, že to nemá happyend,“ říká představitel Otakara Tomáš Klement. On i režisér čerpali hodně ze svého okolí a z různých dokumentů nejen o autismu. Důležitým tématem je sběratelství. Ruku na srdce, kdo z nás někdy něco nesbíral... Hra nabízí na jevišti zajímavé herecké typy. Skvěle vypointované situace, které se podařilo Exilákům citlivě zahrát. Díky tomu je porota vyslala na Divadelní piknik Volyně.

Soubor Vrchlický Jaroměř sáhnul po Čapkově **Matce**. Premiéra manifestu proti válce se shodou okolností uskutečnila měsíc a půl poté, co Rusko zaútočilo na Ukrajinu. Nebylo to záměrné. Kdyby nebylo covidu, nastudovala by Stanislava Glembek Matku mnohem dříve. „Dokonce jsem uvažovala nad tím, že vzhledem k situaci zkoušení zarazím. Měla jsem pocit, že když se blízko nás odehrává válka skutečná, nebude ji chtít nikdo na jevišti,“ uvádí režisérka. Nakonec se soubor rozhodnul dotáhnout vše až k premiéře. „Náročné to bylo i pro představitele Tonyho, kterému je teprve čtrnáct let. A samozřejmě na výkonu Matky, která musí celou hru

utáhnout,“ říká Stanislava Glembek. Pro titulní roli si vybrala Alenu Mengerovou. Ta přijala nabídku s nadšením. Během zkoušení si uvědomila, jaký má před sebou těžký úkol. „*Začaly přicházet pochybnosti. Všichni se mnou měli trpělivost, já jsem se totiž na zkouškách vztekala a zlobila sama na sebe,*“ dnes už se usmívá Alena.

Ještě nedávno bychom řekli, že Čapkova Matka je dílo minulosti. Šok z ruského útoku na Ukrajinu oprášil pomyslný prach na tomto textu. Stal se palčivě aktuálním. Diváka se téma silně dotýká.

Letošní přehlídka ukázala, že divadelníci nechtějí publikum jen bavit. Nebojí se komplikovaných úvah nad tímto světem. Neschovávají se před velkými ani osobními tragédiemi. Pokládají sobě i divákům otázky. Jen tak dál. Už teď se těším, co nám přinese Červený Kostelec 2024.

Kateřina Fikejzová Prouzová

10/ AUDIMAFOR 2023, PROGRAM & VÝSLEDKY

Postupové kolo celostátní přehlídky experimentujícího divadla Šrámkův Písek, divadel poezie Wolkrův Prostějov, studentského divadla Mladá scéna.

3.-5. března 2023, Divadlo Drak, Hradec Králové

Přehlídku pořádá Centrum uměleckých aktivit a Volné sdružení východočeských divadelníků ve spolupráci s Divadlem Drak za finančního přispění města Hradec Králové, Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR.

Lektorský sbor

Vladimír Hulec: teatrolog, divadelní kritik a publicista (předseda poroty)

Vít Malota: režisér, recitátor, literární kritik a publicista

Kamil Bělohávek: scénograf, režisér, herec a hudebník

tajemnice poroty: Kateřina Fikejzová Prouzová

PROGRAM

pátek 3. března 2023

13:00-13:50 / Labyrint

Sevengers!, ZUŠ Planá

Elita

režie: Michaela Pajerová

14:00-16:30 / hlavní scéna

**Barevné knoflíky, ZUŠ Třebechovice pod Orebem
Chata v Jeseníkách**

režie: Jiřina Krtičková a kolektiv herců

16:40-17:25 / Labyrint

Poslední nakonec, ZUŠ Mladá Boleslav

Valpuržina noc rave

režie: Lada Blažejová a soubor

20:00-21:00 / hlavní scéna

Musaši Entertainment Company, Praha

GRUNT Kronika lidové krutosti / inspirativní představení

režie: soubor

sobota 4. března 2023

10:00-10:30 / hlavní scéna

Sevengers!, ZUŠ Planá

Abby & Grace

režie: Michaela Pajerová, Adéla Tonková

11:00-11:30 / Labyrint

Je to tajný!, Jaroměř

Kutululu

režie: Jarka Holasová a soubor

12:50-13:10 / Labyrint

Hana Voříšková, Choceň

Nikdy naráz netrápí tě mráz a oblak z komárů

režie: Hana Voříšková

13:30-13:55 / hlavní scéna

Bobkový list, ZUŠ Střezina, HK

Zčernal boží svět

režie: Tereza Vodochodská

14:30-15:00 / Labyrint

Femininum, Jaroměř

Panenko v kapse

režie: Jarka Holasová a soubor

16:30-17:50 / hlavní scéna

Turnovský underground

Ten krátký čas na život

režie: Ivana Skokanová, Jan Marek, Mojmír Babáček

18:00-18:20 / Labyrint

Hana Voříšková

Nikdy naráz netrápí tě mráz a oblak z komárů

režie: Hana Voříšková

20:10-20:55 / hlavní scéna

Krychličky Vrchlabí

Svatba

režie: Zuzana Cejnarová

21:00-21:40 / Labyrint

Za dveřmi, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou

Kdysi dávno v dánské říši

režie: Kateřina Šarounová

neděle 5. března 2023

10:00-10:30 / Labyrint

Je to tajný!, Jaroměř

Kutululu

režie: Jarka Holasová a soubor

11:10-11:30 / Labyrint

Studio Šrámkova domu v Sobotce

Džem

režie: Lada Blažejová

12:45-13:35 / Labyrint

DREJG, Náchod

Europeana / Wikipediana

režie: Štěpán Macura

Lektorský sbor se rozhodnul na celostátní přehlídce doporučit tyto inscenace:

WOLKRŮV PROSTĚJOV

celostátní přehlídka uměleckého přednesu a divadla poezie

doporučení získává:

Hana Voříšková

Nikdy naráz netrápí tě mráz a oblak z komárů

režie: Hana Voříšková

Bobkový list

Zčernal boží svět (na motivy K. J. Erbena)

K. J. Erben: Kytice (balady Hloubek a Dceřina kletba)

režie: Tereza Vodochoďská

ŠRÁMKŮV PÍSEK

celostátní přehlídka experimentujícího divadla

doporučení získává:

Hana Voříšková

Nikdy naráz netrápí tě mráz a oblak z komárů

režie: Hana Voříšková

Barevné knoflíky

Chata v Jeseníkách (A. Kříž a kolektiv herců)

režie: Jiřina Krტიčková a kolektiv herců

Poslední nakonec

Valpuržina noc rave (J. W. Goethe)

režie: Lada Blažejová a soubor

MLADÁ SCÉNA

celostátní přehlídka studentského divadla

doporučení získává:

Barevné knoflíky

Chata v Jeseníkách (A. Kříž a kolektiv herců)

režie: Jiřina Krტიčková a kolektiv herců

Poslední nakonec

Valpuržina noc rave (J. W. Goethe)

režie: Lada Blažejová a soubor

Studio Šrámkova domu v Sobotce

Džem (soubor)

režie: Lada Blažejová

Lektorský sbor udělil individuální ocenění:

Cenu za autentický autorský počín

Turnovský underground

Tak krátký čas na život (M. Babáček)

režie: Ivana Skokanová, Jan Marek, Mojmír Babáček

Cenu za vstup do neprobádaného světa divadla 0-3

Je to tajný!

Kutululu (J. Holasová a soubor)

režie: Jarka Holasová a soubor

Audimafor se tradičně koná v královéhradeckém Divadle Drak, foto Ivo Mičkal.

11/ AUDIMAFOR PODLE VLADIMÍRA HULCE: VÍME JENOM, ŽE CHCEME ŽÍT

Hodně se změnil svět po pandemii covidu. I ten divadelní. Herci, performeři, tvůrci chtějí být na jevišti sami sebou. Chtějí žít, hrát sebe, nehovořit za jiné. A to i když si třeba vybírají cizí náměty či zpracovávají cizí příběhy. Pedagogické ovlivňování, rady a vstupy či vnější pohledy pro ně často nejsou podstatné, natož určující. Komunikují téměř výhradně skrz sebe a své pocity. Ber kde ber. Jako by mladí divadelníci – potažmo lidé – dnes říkali: Vnímej nás takové, jací či jaké jsme. Anebo odejdi. Má to své klady, ale i nebezpečné zápory. Především ve světě, který je rozpolcený a rozbíjený, sám sebou nejistý a křehký.

Aspoň tak na mne působí současné divadelní soubory a jejich inscenační výsledky v českém amatérském (ale často i v profesionálním, především nezávislém) divadle. Můj navždy oblíbený Audimafor toho letos nebyl výjimkou. A začnu hned úvodními třemi soubory a jejich na festivalu uvedenými produkcemi. Každý předvedl jiný typ a formu divadla a přístup k nim.

Sebevraždy, vraždy a traumata

Soubor mladých dívek a chlapců, pracujících a tvořících při Základní škole Planá, Sevengers, který přijel až z Plzeňského kraje a který přehlídku zahajoval, přivezl dvě inscenace – v pátek uvedenou Elitu a v sobotu dopoledne Abby & Grace. V obou před diváky vystavil citlivé aktuální otázky – v prvním případě šikanu na škole, v druhém vztah mladé maminky s dcerou. A téma bylo to, co tvůrce zajímalo, co řešili. Přímými hereckými i inscenačními prostředky otevírali herci kritické situace, které je zajímaly, a ty dále rozvíjeli. Dostávali se tak v podstatě k branám dramatické výchovy, k teatroterapeutického divadla, které funguje při práci v komunitách a přeneseno jinde má svou váhu coby svědectví o aktérech samých a o neuralgických problémech společnosti. A tak bylo třeba obě inscenace brát. Byť souboru chyběla větší herecká zkušenost i přísnější ruka sympatické, otevřeně v diskusích (a věřím, že i v souboru) komunikující režisérky Michaely Pajerové, která v druhém případě i odvážně ztvárnila matku-alkoholičku. Soubor svou přímočarostí a kritickým záběrem překlenul některé profesionální nedostatky textů (ovšem všechna čest, že byly původní) i neotesanost svého herectví, plného přehnaných gest a křičených vět. Divák, sledující bolesti a strasti postav, byl stržen nastolenými situacemi a souboru mnohé prominul. Věřím, že pokud herci a režisérka pospolu vydrží, dojdou i v technických schopnostech dál, tak aby dostal i nárokům divadelních zákonitostí. Divadlo – vnímáme-li je vážně – totiž vyžaduje dovednosti, které tvůrcům

napomohou jít dál a důsledněji za vytčenými cíly, naplnit je. To podstatné ale soubor z Plané měl – téma, které jej zajímalo a které je pro každého člověka podstatné: kritické vztahy mezi lidmi, v rodině, ve škole, v práci a v životě.

Úplně jiný přístup zvolili – opět velmi mladí – herci a herečky souboru Barevné knoflíky ze ZUŠ Třebechovice pod Orebem. Formálně ohromně zajímavý a atraktivní tvar dialogického detektivního vyšetřování v inscenaci Chata v Jeseníkách, kdy se z diváků stali vyšetřující a z herců vyšetřovaní (čímž jsme se dostali tak trochu do únikové hry). Po úvodním obraze, kdy jsme byli svědky setkání všech postav u jednoho stolu a poté objevení mrtvého, dostali diváci za úkol stát se detektivy a skrze výslechy postav a přehrání jimi vybraných situací, jež se před vraždou v domě odehrály, nalézt vraha. K tomu dostali papírek s nabízenými situacemi a jejich časy. Dění poté moderoval představitel zabitého a autor předlohy, agilní a charismatický Albi Kříž. Vedl diváky i je zpochybňoval, diskutoval s nimi i je nechával v nejistotách. Jak patrně, délka představení se odvíjí od toho, kdy diváci přijdou na vraha, přesněji řečeno, kdy zjistí, co se vlastně stalo. A diváci v Hradci byli neuvěřitelně schopní, k výsledku se dobrali za necelou hodinu a půl. Ovšem byla – jak tvůrci po produkci uváděli – představení, kdy ani po třech hodinách diváci nebyli u konce. A v tom je risk a zároveň i pikantnost projektu, pro festivaly ovšem těžko zvladatelného, neb program je napěchovaný a diváci mohou být unavení, nešikovní a výsledku se dobírat pomalu a dlouho. Nicméně forma, kterou Třebechovičtí zvolili, je skvělá. Oceňuji i nutnost sociální empatie diváků, kteří musejí mezi sebou i s moderátorem neustále komunikovat. Snad jen některé trhliny v příběhu a jeho nedodržované přísné logice a – opět – herecké limity aktérů a akterek (situace vyžadují i v detailech přesné herectví) zabraňovaly tomu, abychom mohli mluvit o Události. Zůstaňme tedy u pojmenování Objev festivalu (a českého amatérského divadla). Soubor – především skrze již zmiňovaného přemýšlivého, sebevědomého a vtipného Albiho Kříže, který vše sepsal a sestavil – slibuje i v dalších letech přicházet s inovativními projekty navazujícími – aniž by to aktéři tušili - na dialogické jednání, s nímž do zdejšího divadelního prostoru vstoupil letos zesnulý doyen české avantgardy Ivan Vyskočil. Neboť být sám sebou v dialogu, to je to, co Třebechovické rajcuje, co je baví.

Na závěr pátečního soutěžního programu zatančily čtyři dívky ze ZUŠ Mladá Boleslav několik zásadních situací z Goethova Fausta a jeho (Fausta) vztahu s Markétkou. Projekt nazvaly Valpuržina noc rave, nicméně možná by se inscenace spíše měla jmenovat Faust byla ona, neb o to v ní jde. Faust – zde Jindra u Goetha Heinrich/Jindřich – je žena a v souladu z Goethovou předlohou (či spíš inspiračním zdrojem) hledá požitky života, jež by její/strhly k slavnému Goethovu: Zastav čas, zůstaň, okamžiku, vteřino, staň se věčností! Dívky neřeší filosofický problém smyslu života, ale zajímá je přiznání identity a tajené (či možná nevědomé) projevy vlastních sexualit. V doteku dvou přitahujících se těl vidí onu

Inscenace Europeana Wikipediana souboru Drejg, Náchod, foto Jakub Antonín.

„vteřinu věčnosti“. Jelikož tento text píšu těsně po Šrámkově Písku, kam inscenace postoupila, vím, že se po Audimaforu, kde měla premiéru, ještě zdárně posunula a v Hradci naznačené vztahy a trochu opatrné či nejasné situace dívky dotáhly, zpřesnily dopointovaly. Taneční či spíše pohybová forma jim sloužila jako poetický komunikační jazyk k vyřčení nevyřitelného, k pojmenování nepojmenovatelného. Eliška Nevědomá jako Nindra/Fausta se cele vrhla do zachycení nejistoty a opuštěnosti homosexuálně orientovaného člověka, unikajícího do světa vlastní představivosti skrze poslech rave hudby ve sluchátkách a schovávajícího oči před skutečností Alice Knoblochová jako Markétka jí byla nesmělou, dojemně nevinnou partnerkou a dvě černě oděné, s ostrými drápy, úskočné tančící Mefistofelky – Kateřina Císařovská a Věra Bočkové – magickými vábitelkami a manipulátorkami. Dívky jsou divadelně (pohybově, výrazově) poučené, sofistikovaně pracují jak s vlastním stylizovaným pohybem, tak se symbolikou znaků (snad jen ten „porodní“ kýbl je moc naturalistický) a s prostorem, včetně – ve stylu Trierova Dogville a Manderlay – vymezování dění páskami přilepovanými na zem či sešňorávajícími Jindru/Faustku. Jejich Valpuržina noc rave patřila – po dramaturgické stránce (posunem do tématu identity a lesbických vztahů) – k vrcholům hradecké přehlídky a – po dotažení formálních, a především interpretačních nejistot – k vrcholům i písecké národní přehlídky.

Divadlo pro batolata

Naprostou novinkou v amatérském divadle byla inscenace pro batolata Kutululu! divadlem již protřelých jaroměřských dívek Pavlína Tiché a Michaely Zelené. Pod vedením pedagožky a divadelní inspirátorky Jarky Holasové nabídly prostor pro hru divákům pod jeden rok věku, batolatům. Je to dnes aktuální divadelní proud, který je dobré si vyzkoušet. A – občas – ve výsledku narazit. To se stalo jak v prvním, tak především v druhém nedělním uvedení (viděl jsem obě). Jedna věc je totiž nabídnout batolatům (a jejich rodičům) prostor pro hru, druhá pak co divadelního (dramatického) v něm uchovat a rozvíjet. Děti se totiž vrhají na prvotní impulsy barevných objektů a nabízených situací, ale příběhy nejsou zatím schopny vnímat. A to je třeba vědět a respektovat. Tato divadelní kategorie zatím ještě nemá svá pravidla, tak nelze usuzovat, kam se bude ubírat a jaký smysl – estetický, dramatický či „jen“ pedagogický pro rozvoj kreativity dítěte – má. Ze zkušeností, co mám – např. z inscenace BatoLaterna na Nové scéně Národního divadla, ale i ze zahraničních uvedených na Mateřince v Liberci – vím, že je dobré stanovit rodičům pravidla a být schopen citlivě reagovat na každého (batolecího i rodičovského) jedince. Herci se totiž dostávají do nepředvídatelných situací, a pokud nechtějí, aby se dění zvrtilo v dětskou hru (což se v Hradci v obou případech stalo, jen v první o trochu později), musejí stále vymezovat pravidla. Je to těžká disciplína a za sebe si nejsem jist, do jaké míry má

Inscenace Nikdy naráz netrápí tě mráz a oblak z komárů Hanky Voříškové, foto Jakub Antonín.

(divadelní) smysl. Vlastně je to – obdobně jako u *Seveners* – tak trochu psychoterapie. Jen u batolat směřující nikoli do temných koutů jejich duší (ty snad ještě neznají), ale mířící na jejich světlé stránky, do slunné fantazie představitivosti a jejího osahávání. Jde o první doteky nejen s divadlem, ale s bytím v širším společenství, objevování a vymezování pravidel. Stejně důležití jako herci/herečky jsou tak i přítomní rodiče. Pedagožka, režisérka a performerka Hana Strejčková z *Laterny Magiky* na toto téma pořádá dílny. Kdo máte o tento směr divadla zájem, zúčastněte se jich.

Horory

Pohybové, voicebandové, výtvarně stylizované představení nabídli „domácí“ ze ZUŠ Střezina, soubor Terezy Vodochoďské *Bobkový list*. Herci si vybrali – jak řekla režisérka po představení zcela sami, bez jakéhokoli pedagogického nátlaku (spíše naopak) – *Erbanovu Kytici* a z ní – už po domluvě s ní – dvě méně známé balady *Holoubek* a *Dceřina kletba*. Z pohybových variací a z práce s veršem vznikla voicebandovská pohybová půlhodinka nazvaná *Zčernal boží svět* s řadou výtvarných a hudebních prvků, tematizující lásku a smrt jako základní baladický motiv dění. Zdobila ji práce s jednoduchými divadelními prostředky a kompaktnost kolektivu. A scházela větší odvaha se s nimi rázně „poprat“. A to nejen pohybem, ale třeba i hudební složkou, jež by mohla být daleko razantnější a pro dění a jeho atmosféru určující. Přesto právě takové produkce, poznání jejich

zákonitostí a úskalí, jsou důležité divadelní kroky pro další rozvíjení kvalit souboru i jeho jedinců v mapování divadla a hledání vlastní tváře v něm. A toho si vždy velmi cením. Nechtít hned zbořit svět.

Další horor vycházející z lidové slovesnosti – tentokrát ovšem zcela jinak zpracovaný – přivezly *Agáta Mašková* s *Adélou Červenkovou* (soubor *Femininum*) z *Jaroměře*. Pod zkušenou rukou *Jarky Holasové* zdramatizovaly – pod názvem *Panenko v kapse* – ruskou lidovou pohádku *O krásné Vasilise*, již v 19. století sebral a vydal „ruský Erben“ *Alexandr Nikolajevič Afanasjev*. Ve své inscenaci se soustředily na klasické loutkářské techniky a postupy (využívaly především stínohru), k čemuž využily vlastních, různě výtvarně zpracovaných loutek a objektů, syrového až drsného hraní s nimi a vlastních „fyzických“ vstupů do dění. Bylo to tak trochu punkové, ne vždy plně srozumitelné, propracované a jasné, ale vtipné, výtvarně i herecky nápadité, interpretačně razantní. Radost být takových okamžiků čiré divadelnosti a radosti přítomen.

Jiný horor – adaptaci povídky *Sredni Vaštar* ze sbírky *Léčba neklidem Hectora* *Hugha Munra* nazvanou *Džem* – přivezlo *Studio Šrámkova domu* ze *Sobotky*. Pod vedením zkušené *Lady Blažejové* zpravovaly opět tak trochu psychoterapeutický – ovšem tentokrát velmi symbolický – příběh mladého člověka vláčeného (šikanovaného) rituály vlastní rodiny. Abstraktní obrazy se střídaly s konkrétními situacemi, vše v temném „džemu“ podvědomí, kdy divák neví, co je realita a co sen či

Inspirativní představení Grunt souboru Musaši Entertainment Company, foto Jakub Antonín.

děs hlavní postavy. A co vlastně ten, na jevišti na vysokém tubusu stojící, neustále přítomná lahev džemu symbolizuje. Zde se již pracovalo s vážně nahlíženými, hluboce zasutými motivy strachu a hrůzy z minulosti i přítomnosti, zde se již „střílelo“ hodně vysoko. A myslím i vysoko dostřelilo, byť ne vždy trefilo cíl. Přistoupil-li divák na tajemství, naladil-li se na temnotu a přijal-li skupinová pohybová běsnění za projevy existenciálních strachů a pochyb, za vstup do světa dospělosti, byl vtažen do divadla, jež sděluje podstatné, byť nepojmenovatelné v nás, aniž by bylo popisné a banální. Závěrečný rej byl Valpuržinou nocí této inscenace (abych připomněl jednu z předchozích produkcí), projevem věčného šílenství v nás a kolem nás. Je dobré se divadlem vytancovávat, uvědomovat si sebe sama a sdílet je. Každý jednou otevřeme a budeme jíst ten svůj džem a budeme klovní kohouty a slepicemi kolem...

Literární předlohu – a vlastně taky tak trochu horor – zpracoval i soubor Za dveřmi ze ZUŠ Chlumec nad Cidlinou. Nevybral si námět ledasjaký – slovuťného Shakespeara Hamleta, jehož uváděl pod názvem Kdysi dávno v dánské říši. Ve světě je to nejčastěji parafrázovaná, karikovaná, různými formami divadla a performativními postupy nahlížená a zpracovávaná hra (vybavuji si v roce 2004 drsně pražským Kabaretem Caligula – tehdy též studentský soubor – zpracovaného, s nímž postoupil přes ŠP až do JH a později text vydal v revue Orghast). Chlumečtí Hamleta parodovali tak trochu po vzoru

byvších Černých šviháků, s lehkým otiskem libě naivistického Limonádového Joea. Vše se odehrává v baru, hraje se flaškami plnými různých alkoholů, které v průběhu hry a situací herci konzumují, obsahy slívají a míchají, až jsou lahve prázdné a v laboru před diváky je nepitelná břečka. Je to vtípné, je to drsné, je to dojemné a je to punkové. Opět člověčeská a divadelní radost. Z hravosti, nápaditosti, nasazení a vlastně i originality. Z prvotního, ničím kultivovaného divadelního bytí.

Otlučení životem

Asi největším „úletem“ festivalu či spíš bizárem – ovšem pozor, velmi pozitivním (!!!) - byla účast „dynamického divadelního souboru z Krkonoš“, vrchlabských Krychliček s inscenací Svatba, inspirovanou jednou z povídek filmu z roku 2014 argentinského režiséra Damiána Szifróna Divoké historky. V popisce k filmu, který byl uveden na MMF v Cannes i v Karlových Varech, se píše: Šest divokých histerek spojuje téma drobných i větších nespravedlností a křivd, kterým se člověk nemůže bránit, nechce-li překročit hranice zákona či dobrých mravů. Čeho je ale moc, toho je příliš. V různých situacích se hrdinové filmu dostanou do bodu, kdy už jim dojde trpělivost. Vezmou věci do svých rukou a s lidskou malostí, byrokracií či vypočítavostí si to vyřídí s intenzitou rozzuřeného zvířete. A přesně taková inscenace je. Odehrává se během hostiny jedné svatby a udá se tam bezpočet divokých situací včetně různých bitek, rozchodů, skutečných lásek a nevěř. Vše je to zapraco-

váno v zásadě tradičními prostředky činoherního konverzačního divadla, ale současně tak trochu jako bychom byli na hasičském bále Formanova Hoří, má panenka! Herci jsou naprosto „sví“, hereckými technikami se nijak netrápí. Hrají situace stejně, jako by se odehrávaly ve skutečnosti. Jen dění je „zhuštěné“ do tříčtvrtěhodinové divoké jízdy. Některé slovní projevy jsou – ke škodě věci – nahrané (ztráta autenticity je v takových produkcích ztrátou všeho), jiné se dějí „in natura“, až oko trne. A to včetně nechtěných rozbití skleniček, jež poté herci potřebují k výstupu a podobně. Hraje se ale s takovou libostí a rozkoší – není ostatně divu, soubor se původně jmenoval Venušiny kuličky (a později Venušiny krychličky) a sestával výhradně z dam 40+ – že divák vše promíjí. Ohromně sympatická parta herců ve věku 40+ v mnoha případech i 50+ mě strhla. A připomněla již zde jednou vzpomínané černokostelecké Černé šviháky. Možná zde – podporován režisérkou Zuzanou Cejnarovou, jež za vším stojí – vyrůstá podobný východočeský fenomén. Byla by to paráda a do Vrchlabí nejen na lyže, ale i na divadlo rád zajedu.

Východočeským fenoménem již léta je náhodský Dred a také jeho odnož Dreg, středoškolský soubor místního Jiráskova gymnázia vedený češtinářem, dějepisářem a zeměpisářem Štěpánem Macurou, kdysi jedním z herců Dredu. Hradecké přehlídky se (téměř) každoročně účastní, (téměř) vždy s nějakou literární adaptací vhodnou pro jeho pedagogické působení. Tentokrát přivezli on a jeho studenti adaptaci *Europeany*, proslulé encyklopedie dějin dvacátého věku od Patrika Ouředníka, nazvanou *Europeana / Wikipediana*. Jak z názvu patrné, nejen Ouředníkem nechali se tvůrci inspirovat.

Na bytové přednášce či semináři se u jednoho profesora scházejí studenti a na přeskáčku vyprávějí a komentují různé – velké i malé – historiky a historie dvacátého století, jak je sepsal ve své knize Patrik Ouředník a jak je najdeme současně i ve virtuální Wikipedii. Nejde o žádnou přednášku, ale herci/studenti hrají různé – „vychýlené“, podivné – charaktery, kteří k profesorovi přicházejí. Někteří pozdě s různými omluvami, někteří zas předčasně odcházejí. Projevují se, jací jsou, nijak se nesnaží o velké herecké rafinovanosti. Akcemi, pohyby či mlouvou zdůrazňují jimi vybrané „výchyly“ či jedinečnosti svých postav, skrze něž vstupují do dění a sdělují různá historická fakta a souvislosti a přemýšlejí a (často sborově, voicebandově) diskutují nad nimi. *Europeanu* kdysi tak trochu obdobným stylizovaným způsobem – jako mezinárodní konferenci kolem velkého stolu – nastudoval režisér Jan Mikolášek v ND Brno (a poté přenesl do Divadla Na zábradlí v Praze). Náhodští dokázali, že se dá obejít i bez velkého formátu a tuto chytrou a fundovanou knihu přečíst a okomentovat obdobně vtipně a osobitě. Jistě, šlo spíše o spontánní provedení, jemuž do perfekcionismu mnohé scházelo, ale to podstatné – radost z hraní a chytrý text, který herce/studenty i diváky mnohé o historii, jež se stále tak trochu opakuje, zůstalo. A o to jde v divadle hlavně.

Jednou v zimě hladomoru

Na úplný závěr jsem si nechal fenomén nejen této přehlídky, nejen východočeského kraje a nejen amatérského divadla, osobitou choceňskou pedagožku, autorku, výtvarnici a performerku Hanu Voříškovou. Na malé scéně Draku uvedla performanci Nikdy naráz netrápí tě mráz a oblak z komárů, adaptaci eskymácké poezie a příběhů zpoza polárního kruhu, již původně připravila pro svitavskou přehlídku POSED (POdzimní SEtkání Divadelníků), každoročně věnovanou jednomu vybranému tématu. O loni to byli Eskymáci...

Pro svou zhruba dvacetiminutovou performanci (jde skutečně o performanci, nikoli „pouhou“ inscenaci, neb aktérka pracuje s různými výtvarnými prostředky, jež na jevišti – sedíce za stolem – přetváří v různé objekty, hraje celým tělem, používá různé výrazové prostředky a je – neustále – sama sebou, sděluje svůj pohled na svět, ručí sama sebou, je v akci „za sebe“) zvolila jako předlohy Písně vrbového proutku Ladislava Nováka, inuitské příběhy Ole Jørgensena Duše, buď krásná a Příběhy severoamerických indiánů Jáchyma Topola. Vše vypráví jak vědma s široce rozevřenými očima, s rozpuštěnými, na ramena padajícími bílými vlasy, oděna v bílé hazuce a sedíc za stolem cele pokrytým velkým bílým ubrusem. Na něm je skleněný džbán s vodou a dvě bílé kovové, víkem nahoru překlopené misky. V jedné z nich – jak se po čase dozvíme – dvě ruční struhadla, jedno kovové struhadlo, oboje představující eskymácké obyvatele a lovce. A v druhé misce malá červená řepa představující postupně mrože, tuleně, soby, králíky..., nezbytnou a často jedinou stravu Eskymáků. Voříšková tyto předměty rozehrává v jedinečné dění, kdy volně vyprávěné příběhy doprovází a zesiluje jednoduchou jevištní akcí (například naboďnutím řepy a vítězným zdvižením nad hlavu, jejím oloupáním a rytmickým strouháním, vložením několika slupek do čiré vody, jež zrudne, jejím pitím apod.). A naopak, jevištní akce jsou zesilovány stále drsnějšími, krutě existenciálními příběhy hladomoru. Ty performerka vypráví či do nebes volá (obsedantně používá jeden rytmický motiv) jak šamanka, jak vědma. Ve vrcholných chvílích si ze slupek rudě obarví tvář. Jako bychom sledovali démona Severu, šilenství Smrti. Přes všechny hrůzy, jež musejí Inuité/Eskymáci v dobách hladomoru zažít a performerka nám je hraje a vypráví, končí představení slovy pochopení a smíření.

A tak si i já na závěr tohoto textu slova z básně Hlad, jež znějí z jejích úst s pokorou a porozuměním jako apel pro nás všechny, dovolím ocitovat: Sami jsme tím prošli a víme, co může potkat člověka, a nesoudíme ho. Jak by mohl ten, co jí až k naplnění a je mu dobře, porozumět šilenství hladu? Víme jenom, že chceme žít.

Vladimír Hulec, předseda letorského sboru

Lektorský sbor Audimaforu. Vít Malota, Vladimír Hulec, Kamil Bělohávek, foto Jakub Antonín.

12/ ESKYMÁCI, FAUST, NEBO ŠÍLENÉ 20. STOLETÍ. POHLED POD POKLIČKU LETOŠNÍHO AUDIMAFORU.

Audimafor v sobě slučuje tři přehlídky a to experimentujícího, studentského a divadla poezie. Není to spojení nijak násilné. Experiment si často hraje s poezií, poezie má ráda mladé divadlo a studenti se nebojí experimentovat. Inscenace jsou často žánrově přesahové. Tomu odpovídají i rozhodnutí lektorského sboru, kam povedené hry poslat dál. Pojďme společně nahlédnout pod pokličku letošního programu.

Hana Voříšková – Nikdy naráz netrápí tě mráz a oblak z komárů

Hanka Voříšková má svou vlastní poetiku a jazyk. Její inscenace se nepodobají žádným jiným. Jsou tiché a koncertované, určené pro menší publikum, které mu neunikne žádný nádech a výdech. Tichý introvertní projev dovoluje Hance vyprávět kruté věci pokojně a klidně, přesto vás zamrazí. Se svými loutkami, kterými

může být jakýkoliv předmět zachází lehce a bravurně. Přenesete vás kamkoliv... tentokrát to bylo na sever, kde žijí tuleni, sobi, medvědi, mroži. A kde v zimě všechny lidi trápí krutý hlad, tak krutý, že z něho někdy i zešílí. Hance Voříškové k tomuto vyprávění stačí nůž, škrabka, struhadlo, dvě plechové mísy, džbán s vodou a červená řepa.

„Před rokem a půl jsem začala číst knížky o Eskymácích. Fascinuje mě jejich životní síla. Obdivuji lidi, kteří tam žijí v těch podmínkách, přitom dokážou ten život milovat,“ říká Hana Voříšková. Když začala číst knížky o životě na severu, velmi ji to zasáhlo. Někdy musela přestat, protože se rozbrečela. *„Když to představení hraju, jsem v tom tak ponořená, že začínám akceptovat, že je to jejich způsob života,“* vysvětluje loutkářka.

Tématem žila několik měsíců. Když se začala blížit přehlídka POSED, která byla letos na téma Eskymáci, začala pracovat na inscenaci. Nejdřív nevěděla, kudy na to. *„Hodně vařím z červené řepy. Strouhám ji a ruce mám červené jak od krve. Díky tomu jsem objevila tento klíč. Od toho jsem se odrazila a začala hledat další obrazy,“* popisuje proces tvorby Hanka Voříšková.

Za dveřmi – Kdysi dávno v dánské říši

Když máte otevřený bar jenom pro sebe, co uděláte? Nemusíte ho vypít jen tak. Můžete si vzít láhve, zahrát s nimi variaci na Hamleta a popíjet v rámci děje. Soubor Za dveřmi ze ZUŠ Chlumec nad Cidlinou v programu píše: *„Litr vína a Shakespearovo dráma, zalomcovalo to*

s náma, rýmy samy ze rtů se hrnou, divadelní kritici hrůzou trnou. Bude záporný Claudius k zastavení? To se dozvíte na představení...“ Pro soubor je Hamlet látkou, která ho oslovuje, ale má potřebu si ho dělat po svém. Shakespearovu hru si tvůrci rozebrali na kousky i kvůli maturitě. Aby zkrátka věděli, o co přesně jde. „Přemýšleli jsme, s čím to budeme hrát. Jestli to bude ovoce, zelenina, pečivo. Proč nakonec láhve? Máme rádi dobrý alkohol. Proto jsme v našem městě vybrali všechny kontejnery se sklem, vyrobili jsme tenhle parádní bar, tak to začalo,“ říká Martina Ettelová. Značka alkoholu odpovídá významu a charakteru postav. Prázdná flaška je mrtvá postava. Rychlo verzi Hamleta si soubor zveršoval podle sebe. Jednoduše a vtipně. S láhvemi zachází jako s loutkami. Publikum chce především pobavit než ho zatěžkávat filosofickými otázkami. Je tu určitě ještě velký prostor pro větší komiku a dotažení jednotlivých fórů.

Turnovský underground – Tak krátký čas na život

Soubor se ihned po odehrání představení sbalil a odejel. Proto jsme se s ním nesetkali ani na rozborovém semináři ani na kus řeči. Inscenace byla životopisnou hrou o básníku Václavu Hraběti, kde na děj navazují básně, které se k němu nejspíš vztahují. Ve hře se střídají scény ze života básníka s básněmi a setkáváním básníka v hospodě s kamarády, se kterými probírá i svůj život. Soubor tvoří zkušení herci z turnovských spolků Sdružení bloumající veřejnosti a Turnovské divadelní studio a souboru S.K.U.S. z Malé Skály.

Feminimum – Panenka v kapse

Pamatujete na Krásu nesmírnou? Červenou knihu se zlatým jezdcem na bílém koni na přebalu? V ní se skrývá pohádkový horor, národní ruská pohádka Krásná Vasilisa. Vypráví o pracovité dívce, kterou požehnaní umírající matky ochrání před zlobou macechy, pomůže jí obstát u čarodějnice.

Jak název souboru napovídá, tvůrkyně jsou samé herečky. Pracují s loutkami, stínohrou. Samotný příběh není úplně čitelný, zahalené tajemstvím zůstává i téma, které je pro soubor to stěžejní. Přesto si představení zachovalo zajímavou atmosféru plnou napětí. Dívky nabídlý nápadité jevištní prostředky. Věřím, že pokud někdo zná dobře předlohu, zorientuje se ve viděném snadno.

Je to tajný! – Kutululu

Jaroměřský soubor Je to tajný! po loňské performanci Jeden a předloňské hororové loutkárně Míchat v hranicích přišel s nabídkou kulatého hraní pro batolata. Divadlo pro nejmenšího diváka si na české scéně už vydobylo své místo a jak ukázala návštěvnost obou audimafořských představení, rodiče mají o tento druh divadla zájem. Kutululu nabídlo spoustu míčků a dalších kulatých věcí. Zvuky, barevné obrazy a možnost, aby si děti všechno osahaly, oslintaly a okomentovaly po svém.

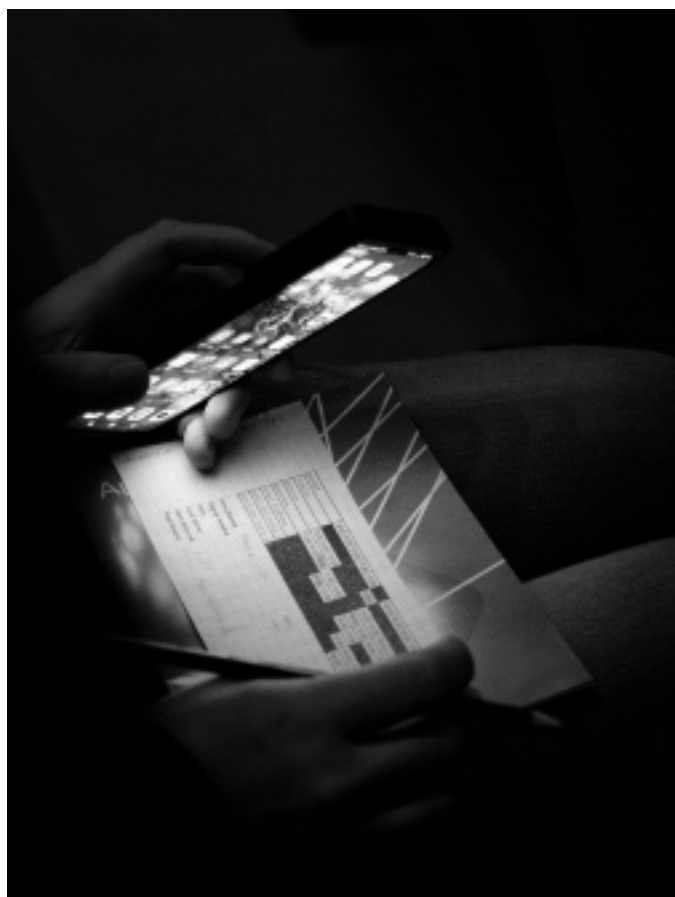
Pro herečky to byla první zkušenost s interaktivním

divadlem pro nejmenší. Hranice je ale potřeba posouvat. „Přemýšlely jsme, co budeme dělat nového. Jarka Holasová se před námi zmínila, že existuje divadlo pro batolata. To jsme vůbec netušily. Zatím jsme dělaly lecos, většinou spíš závažnější témata. Proto jsme to chtěly zkusit,“ říká za dívčí herecký ansámbl Michaela Zelená. Pro rodiče a děti je to příjemná oddechovka. Herečky musí být stále ve střehu a improvizovat. Je potřeba poznat, kdy mají ubrat a kdy zase do toho šlápnout. Osahávají si prostor i hranice, za které děti a jejich rodiče pustí. Musí se počítat s tím, že batolata věci odnášejí, upnou pozornost najednou nečekaně jinam, nemusí vždy spolupracovat a může je i něco rozplakat. Každá repríza je výzvou i zkušeností. „Teď už víme, že si musíme dobře schovat ty rekvizity, které opravdu potřebujeme, aby nám je děti nevzaly a neodešly s nimi pryč,“ směje se Pavlína Tichá.

Na rozborovém semináři se otevřela diskuse, zda je Kutululu skutečné divadlo nebo jenom řízenou hernou. Čemu by pomohla větší práce se světly. Podle mého názoru děti reagovaly skvěle. Horší to bylo s rodiči, kteří nechápali, že jsou v divadle na představení, a ne na pokecu se známými a že ani telefonování uprostřed produkce není vhodné.

Krychličky, Vrchlábí – Svatba

Poprvé se na Audimaforu představil soubor Krychličky. Divadelní soubor z Krkonoš se věnuje tvorbě autorského činoherně - experimentálního divadla. Základem je

Inscenace Chata v Jeseníkách souboru Barevné knoflíky, ZUŠ Třebechovice pod Orebem, foto Jakub Antonín.

humor, většinou absurdní, a taktéž hra se smyslem a nesmyslem. Často sahá pro filmových předlohách, čemuž bylo i v případě inscenace Svatba. Ta je jednou ze šesti černohumorných povídek z filmu Divoké historky (2014). „Kromě adaptací filmu děláme a autorské dvacetiminutovky, které předvádíme hlavně pod širým nebem,“ uvádí režisérka Zuzana Cejnarová.

Ve Vrchlábí aktuálně fungují čtyři amatérské soubory. Společně se dělí o prostory v kulturním domě a divadelním klubu. Stálou scénou tedy Krychličky nedisponují. „Původně náš soubor vznikl z poměrně dost alternativního uskupení žen, které dělalo různé performance na oslavách a příležitostných akcích. Říkaly si Venušiny kuličky. Poté se název změnil na Venušiny krychličky. Když se k nám přidali muži, zůstali jsme už jen u Krychliček,“ vysvětluje Zuzana Cejnarová.

Krychličky jsou soubor živelný porušující všechny divadelní zákony. I to se dá brát jako divadlo experimentující. Souboru se nedá upřít živelnost a absolutní nasazení. Je vidět, že se na jevišti baví a jsou všichni spolu.

Poslední nakonec, ZUŠ Mladá Boleslav – Valpuržina noc rave

Dva roky se soubor zabývá projektem Faust. Mimo jiné z něj vzešla i inscenace, která nabízí svérázné pojetí Goethova díla. Faust je vlastně Fausta. Kdo je tedy otcem Markétina dítěte? Mefistofeles? To je možná jediná problematická otázka představení. Jinak jsme

viděli pohybové divadlo, plné symbolů ale i poetiky. Všechno je jedna velká technoparty – proto Valpuržina noc. Faust si užívá požiteků skrz hudbu i psychedelické látky. „Faust je pro nás velké a důležité téma,“ přiznává Věra Bočková a je vidět, že herečky ví, o čem hrají a mají téma nastudované do morku kostí. Soubor pracuje s tělesným výrazem.

Studio Šrámkova domu v Sobotce – Džem

Z původní Sakiho povídky nezbylo téměř nic, jen esence anglického venkova. Soubor si vzal pro svou práci motiv z téměř hororové předlohy Sakiho textu Sredni Vaštar. Držel se autorova osobitého humoru. Jde jenom o to, dostat se k Džemu? Který je lahodný sladký, ale pro hlavního hrdinu zapovězený? Navenek se nic neděje, ale uvnitř postav to bouří a všechno graduje k překvapivému závěru. Je pravda, že pro diváka je čitelnější, když předlohu zná. Nicméně Studio Šrámkova domu se do Sakiho stylu obléklo dobře. „Sredni Vaštar se dal na pochod, měl rudé myšlenky a běloskvoucí zuby. Nepřátelé prosili o smilování, ale on jim nesl smrt. Nádherný Sredni Vaštar.“

Drejk – Europeana / Wikipediana

Inscenace náhodského Drejgu vychází z knihy Patrika Ouředníky Europeana. Stručné dějiny dvacátého věku. Tato experimentální próza z roku 2001 se stala nejprekládanější českou knihou po roce 1989. Má na svém kontě 37 jazykových mutací. Poměrně útlá kniha

Inscenace Kutululu souboru Je to tajný, ZUŠ Jaroměř, foto Jakub Antonín.

Inscenace Zčernal boží svět souboru Bobkovy list, ZUŠ Střezina, foto Jakub Antonín.

popisuje celé 20. století se svými válkami, myšlenkovými směry, vynálezy a banalitami. Její forma je svérázná. Postrádá přímou řeč a nemá žádného vypravěče. Výrazným prostředkem je spojka a. Propojuje celý text a připomíná překotnost doby, o které vypráví. Vyprávění je to mrazivé, ironické, zábavné, hravé, bez ohledu na to, jak závažné téma autor zrovna probírá.

Se studenty gymnázia v Náchodě inscenaci nastudoval učitel českého jazyka, literatury a dějepisu Štěpán Macura, který je nejen zkušeným pedagogem, ale i divadelníkem. Textem Patrika Ouředníka je fascinován. „*Je to jedna z nejlepších knih, jakou jsem kdy přečetl. Tahle skupina studentů hodně stála o inscenování. Naším tématem je nepoučitelnost lidí. Se zkušeností z 20. století se řítíme do 21. století a nevypadá to, že bychom si z toho něco vzali,*“ říká Štěpán Macura. Kniha Patrika Ouředníka je ideální příležitostí přiblížit poměrně nedávné dějiny studentům, pro které jsou události z doby před rokem 1989 zhruba na úrovni Přemyslovců. „*Pracovali jsme na tom tak, že jsme si popsali charakter a sociální role, které jsou v textu přítomné. Pokusili jsme se koncentrovat myšlenky, které se jednotlivého tématu týkají do pusy jedné z postav. Každá postava je trochu stylizovaná a nese v sobě něco, co jí relativizuje. To pro nás bylo dost podstatné,*“ vysvětluje Štěpán Macura.

Musaši Entertainment Company – GRUNT: Kronika lidové krutosti

Musaši Entertainment Company je zábavní společnost zabývající se autorským divadlem, audiotvorbou, řezbářstvím, výrobou hudebních nástrojů, hubkařením a dalšími tradičními řemesly. Jejich inscenace GRUNT byla zařazena do programu jako inspirativní představení.

Kdo nebo co je chalupář? K rozmachu chalupaření dopomohl fakt, že po druhé světové válce zůstalo v pohraniční mnoho opuštěných německých usedlostí. To je téma, které soubor ztvárnil. Před každým zkoušením autorského kusu probíhají dlouhé rozhovory a diskuse, než se tvůrčí skupina shodne na tom, o čem má být jejich výpověď a jakými prostředky se do ní pustí. Tento chalupářský western se budoval na společném soustředění souboru. Herci si navzájem dávají úkoly, zkouší jednotlivé situace a pak z nich vybírají to, co nakonec divák uvidí. Scénografii, která pracuje s objekty všech velikostí si také vyrábí sami. Výraznou složkou inscenace je také divadelní svícení a hudba.

Kateřina Fikejzová Prouzová

13/ DIVADELNÍ SETKÁNÍ, PROGRAM & VÝSLEDKY

postupové kolo celostátní přehlídky Loutkářská Chrudim a přehlídky dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů Dětská scéna

15.-16. dubna 2023, Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové

Přehlídku pořádá Centrum uměleckých aktivit a Volné sdružení východočeských divadelníků ve spolupráci s Divadlem Jesličky Josefa Tejkla s finanční podporou Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury.

Přehlídky se zúčastnilo 8 souborů (74 účastníků). Dětské herce nečekala pouze soutěž. O program se postarala lektora Eva Sajdlová, pedagožka LDO ZUŠ Střezina. Úroveň samotné přehlídky je v našem kraji standardně vysoká především díky vynikající a kontinuální pedagogické práci vedoucích souborů.

Lektorský sbor:

Nina Malíková: teatroložka a pedagožka
Jaroslav Dejl: divadelník, pedagog, lektor
Dominik Linka: herec (Divadlo Drak, Damúza)

PROGRAM

sobota 15. dubna 2023

10:00-10:30

LD Maminy, Jaroměř

Jana Dvořáčková: **Sněhurka a trpaslíci**
režie: Jana Dvořáčková

11:00-11:25

Studio Šrámkova domu, Sobotka

Jan Werich: **Proč je moře slané?**
režie: Lada Blažejová

11:55-12:20

Tkanička, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou

Romana Hlubučková: **Byl jednou malý tygřík**
režie: Romana Hlubučková

15:05-15:55

Klokan, ZUŠ Střezina, Hradec Králové

soubor: www.trapeni.cz
režie: Jiřina Krtičková

16:30-16:55

Dramatický kroužek ZŠ Železnická, Jičín

Jan Werich: **Rozum a štěstí**
režie: Richard Koníř, Pavel Horák

neděle 16. dubna 2023

10:00-10:20

Popcorn, ZUŠ Jaroměř

Jarka Holasová a soubor: **Svět je v rozpacích**
režie: Jarka Holasová

12:20-13:15

Loutkové divadlo Sokola Pražského Kašpárek

Božena Němcová: **Sedm krkavců**
režie: Libuše Kašparová

14:05-14:15

NN, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou

soubor: **Projekt MOŘE**
režie: Kateřina Šarounová

VÝSLEDKY PŘEHLÍDKY

Lektorský sbor nominoval na celostátní přehlídku Loutkářská Chrudim inscenaci **Sněhurka a trpaslíci** souboru Maminy, Jaroměř.

Lektorský sbor doporučil na celostátní přehlídku Loutkářská Chrudim inscenaci **Svět je v rozpacích** souboru Popcorn, Jaroměř. Dále pak inscenaci **Byl jeden malý tygřík** souboru Tkanička, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou.

Lektorský sbor nominoval na celostátní přehlídku Dětská scéna inscenaci **Rozum a štěstí** souboru Dramatický kroužek ZŠ Železnická, Jičín.

Lektorský sbor doporučil na celostátní přehlídku Dětská scéna inscenaci **Proč je moře slané?** souboru Studio Šrámkova domu, Sobotka. Dále pak inscenaci **Byl jeden malý tygřík** souboru Tkanička, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou.

Lektorský sbor udělil individuální ceny:

Richardu Konířovi a **Pavlu Horákovi** za dlouholeté a systematické pedagogické vedení školního souboru ZŠ Železnická, Jičín.

souboru **Klokan, ZUŠ Střezina, Hradec Králové** za citlivé autorské zpracování současné generační problematiky.

Inscence Rozum a štěstí souboru Dramatický kroužek ZŠ Železnická, Jičín, foto Jan Slaviček.

14/ NINA MALÍKOVÁ: LOUTKÁŘSKÁ ČÁST DIV SE

LD Maminy, Jaroměř

Jana Dvořáčková: **Sněhurka a trpaslíci**

režie: Jana Dvořáčková

scénografie: Jiří Dvořáček, Pavel Brouk

loutky: Pavel a Zdena Broukovi, Jiří Dvořáček

hudební doprovod: Jiří Dvořáček

„Rodinný soubor“ LD Maminy, který pravidelně pracuje s pohádkovými předlohami si tentokrát vybral jednu z neznámějších – O Sněhurce, zlé královně, sedmi trpasličích princích a šťastném konci – a zpracoval ji – jako už tolikrát předtím – svým osobitým způsobem. Na jednoduché, u tohoto souboru scénograficky oblíbené lepoporelové scéně s možností lehké výměny kulís a přestaveb se od počátku odvíjí známá pohádka trochu jinak. Na počátku mladý královský pár čeká miminko (je motiv převzatý z Šípkové Růženky) a povíjan s miminkem, které vzápětí rychle roste, předá jedna z protagonistů k opatrování do publika. Královna ale brzy zemře a o vdovce krále se vehementně a bez skrupulí uchází mladá žena, která se vetře do jeho přízně a stane se nejen královnou, ale také zlou macechou. Sněhurku nechá dělat domácí práce, venčit psy (na ty v závěru ještě dojde), oblékat přes pěkné šaty obyčejnou zástěru a po smrti krále, která na sebe nedá dlouho čekat, se její šikana Sněhurky ještě zesílí. Teprve v tomto momentu přichází ke slovu kouzelné zrcadlo (je černé, bez odlesků a manipulace s ním je docela zdařilý výtvarně-loutkářský kousek).

A přichází část pohádky, kterou mají většinou její divadelní tvůrci i publikum nejraději – život Sněhurky u trpaslíků. I tentokrát je ale všechno trochu jednodušší a rychlejší. Sněhurka příliš nezkoumá obydlí trpaslíků, trpaslíci, kteří přijíždějí na miniaturním dětském vozíčku z práce se příliš přítomnosti Sněhurky nedívají a nijak rozpracované není ani Sněhurčino soužití s nimi. Zlá královna zatím nelení, vyprovokovaná soudem kouzelného zrcadla se pomocí kouzla promění ve zlou babici a jde Sněhurce nabídnout osudné jablko (opět se pracuje jen s jablkem, je vynecháno trojí „pokoušení“ Sněhurky s nákupem hřebene i jehlice a jejího v pohádce barvitě pojednaného dvojího zachránění). Sněhurka upadne na postýlku (nejde o průhlednou rakvičku!) a trpaslíky o tomto neštěstí informuje „morseovkou“ datel. Kde se vzal, tu se vzal, objeví se princ a polibkem Sněhurku probere k životu. Zlá babice, která se chce vrátit na svůj hrad, aby se mohla pomocí kouzelného nápoje opět proměnit v královnu, je ve své pozměněné podobě vyhnána psy před hradby, putuje dále světem a jejím trestem je, že marně přesvědčuje lidi, že je onou kdysi krásnou královnou. Z publika se na jeviště vrací

miminko a jsou tu – s miminkem, které se právě narodilo šťastnému páru Sněhurky a prince – rázem dvojčata. Tolik docela podrobně převyprávěný děj, jehož realizace svým jemně naivním půvabem a inspirativním zacházením se známou předlohou zaujala porotu. Soubor Maminy totiž oproti svým minulým inscenacím, které se vyznačovaly přebujelým (často veršovaným) textem a písničkami, pracuje trochu jinak. Úsporněji, vtipněji – jsou zde divadelně vděčně realizované doslovná řešení pořekadel („rostla jako z vody“, „usnula jako dřevo“...), které si mezi sebou vyměňují komentátoři příběhu a skutečně se méně mluví a více divadelně jedná. Hraje se s odkrytým vedením, s jednoduchými marionetkami, a 7 trpaslíků je místo sedmi loutek na drátě vtipně vyřešeno sedmicí figurek umístěných na jednoduchém dětském vozíčku/hračce s ovládacím knoflíkem, kterým vypravěč moduluje hlasité náky trpaslíků oplakávajících Sněhurku. Uvolněné jsou i herecké party vypravěčů, jemná je práce s divadelním znakem (např. úmrtí královny a posléze i krále se naznačuje jen změnou korouhve v hradním okně).

Soubor byl nominován na přímý postup na Loutkářskou Chrudim 2023.

Tkanička, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou

Byl jednou malý tygřík

podle literární předlohy Libuše Palečkové O malém tygrovi

režie, dramaturgie, loutky: **Romana Hlubučková**

Loňský úspěšný soubor (Když vykukne sluníčko) nám trochu povyrosl. A tak vedoucí hledala opět text pro partu holčiček. Měla šťastnou ruku, protože příběh o malém tygříkovi, který se všeho bojí a má neustále strach, přináší množství situací pro akci a hru. Ke zvukové a scénografické stránce (domek, lávka přes řeku, les...) dívky používají perkusní nástroje boomwhackers, animují předměty a hlavní hrdina je loutka/manekýn. Sympatickým rysem práce Romany Hlubučkové je, že titulní roli si vyzkouší skoro všechna děvčata. Putování tygříka má několik zastavení, která poskytují pro hrající kolektiv řadu příležitostí. Nejvděčnější je zcela určitě Cirkus, méně zřetelný je „vojenský“ obraz, momentem s dramatickým závěrem je tygříkova jízda na koni. Všechny dovednosti, které na své pouti tygřík získal, se mu následně hodí při cestě pro pomoc nemocné mamince. Devět holčiček se na scéně cítí svobodně, jsou přirozené, navzájem se slyší, neustále jsou v akci. Doporučeno zjednodušit jejich převleky jako statečných tygrů do dalších rolí pomocí jednoduchých částí kostýmu, zvýraznit reakce hlavního hrdiny/tygříka na předváděné dění – zejména u Cirkusu a překvapení a strach chóru při tygříkově pádu z koně.

Soubor navržen do širšího výběru na Loutkářskou Chrudim 2023.

Popcorn, ZUŠ JaroměřJarka Holasová a soubor: **Svět je v rozpacích**

režie: Jarka Holasová

texty: Knud Rasmussen

překladatel: Zdeněk Lyčka

dramaturgická úprava: Jarka Holasová a soubor

scénografie: soubor a Jarka Holasová

hudba: soubor

U souboru, se kterým pracuje Jarka Holasová jde vždy o závažné téma, na kterém spolupracuje celý tvůrčí kolektiv – od výběru předlohy, vlastního textu až po zvolené prostředky. Tentokrát jsou základem inscenace, grónské mýty a zápisky Knuda Rasmussena ústící v zobrazení závažných ekologických problémů, kterými nejsou jen znečištěné moře a příroda, ale i znečištěné lidské vztahy. Pro jednoduché poselství si soubor vybral v současnosti populární meotarové, ale ve výsledku spíše jako stínové divadlo působící prostředky, s viditelnou inspirací inuitskou grafikou. Inscenace je celá pojatá jako obřad, jehož součástí je ilustrace několika do celku komponovaných mýtů a zároveň i apel, který vyjadřují účinkující v závěrečném adresném oslovení publika.

Pro práci souboru bylo novým objevem v současnosti frekventované kouzlo meotaru, se kterým zacházejí účinkující citlivě jak v technickém provedení, tak v rytmu celku. Diskuze probíhala kolem dvou konců inscenace – vlastního zakončení mytického příběhu a následného apelu. „Svět je v rozpacích“ potvrdil, že jsou ekologické téma a stejně tak cesty k jeho uměleckému zpracování pro mladou generaci velmi závažné a inspirující.

Soubor navržen do širšího výběru na Loutkářskou Chrudim 2023

NN, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinousoubor: **Projekt MOŘE**

režie: Kateřina Šarounová

Skupinka začínajících menších žáků dramatického oboru zpracovala ekologické téma, také – jako tomu bylo u inscenace jaroměřského souboru – pomocí meotaru. Jednoduché situace týkající se rozmanitostí života v moři a jeho střetu s civilizací odpovídaly možnostem mladého kolektivu. Bylo zde několik zajímavých nápadů, diváky zaujala soustředěná animační práce tří zúčastněných malých hereček.

Loutkové divadlo Sokola Pražského KašpárekBožena Němcová: **Sedm krkavců**

Režie a dramaturgie: Libuše Kašparová

scénografie: Jitka Schonová

loutky: Eva Matoušová

kostýmy: Eva Matoušová

hudba: Claude Debussy, Erik Satie

Loutkové divadlo Sokola Pražského je typickým spolkovým divadlem spojeným spíše s minulým stoletím (jak formou hraní s rozdělenou interpretací, tak iluzivní scénografií kukátkového jeviště s oponou, dokonce

i dramaturgií), ale který také tvoří jednu z barev současného amatérského divadla. Na představení uvedeném na přehlídce se projeví všechny problémy tohoto typu loutkového divadla – od práce s „konzervou“ nahraných hlasových partů, přes neobratnost scénografie v návrhu řešení přestaveb, přes přebujelost textu (více se mluví, než jedná) až po rozpačitý a neadekvátní (rovněž nahraný) hudební doprovod. Neorganická byla i do inscenace imputovaná postava Kašpárka. Posuzovat představení, které provázely neustále technické problémy („zaseknutá“ nahrávka, zdouhavé přestavby) by bylo nefér. I přes tyto problémy proběhla diskuze se vstřícným souborem, některá doporučení, která by mohla inscenaci pomoci a konečně i ocenění kultivovaného hlasového projevu a celkem zdařilé animace marionet.

Nina Malíková, předsedkyně lektorského sboru

Inscenace Sněhurka a trpaslíci souboru LD Maminy, Jaroměř, foto Jan Slaviček.

15/ JAROSLAV DEJL: DĚTSKÁ ČÁST DIV SE

Ve dnech 15.-16. dubna 2023 se konalo Divadelní setkání v divadle Jesličky Josefa Tejkla ZUŠ Na Střezině. Dokonalý servis Jesliček, příjemná tvůrčí atmosféra, bezchybná organizace Kateřiny Fikejzové Prouzové.

V části přehlídky, ve které soubory směřovaly na národní přehlídku Dětská scéna 2023, bylo pět souborů. V části loutkářské s výběrem na Loutkářskou Chrudim bylo také pět souborů.

Studio Šrámkova domu, SobotkaJan Werich: **Proč je moře slané?**

režie, dramaturgie, scénografie a kostýmy:

Lada Blažejová

Dobře vybraný a upravený kvalitní text. Diskuze se rozvinula nad použitím úvodního „dvorečku“. Představení se bez něj obejde. Začíná příběh dvou bratrů, vtipně

exponovaných. Je štědrý večer, chudý bratr Kouba nemá jídlo pro děti. Jde pracovat k boha-tému a chamtivému bratrovi Markovi. Zde je zajímavě využita basa jako zvukový a akční symbol řezání dříví. Basa zajišťuje hudební doprovod v celém představení. Jediným scénickým prvkem je velká bedna, která slouží jako stůl, zásobárna rekvizit, vstup do pekla, loď, aj. Kouba získá od čerta kouzelný mlýnek. Zde se vedla debata, že by bylo dobře nějak výrazněji ozvláštnit kouzlení mlýnku (např. při přičarování buchet atd.) Marek mlýnek ukradne a konec asi znáte... Děti různého věku mají stylizovaný jednoduchý kostým, jsou na jevišti přirozené. Na inscenaci bude soubor ještě pracovat, ale už teď lze říci, že se jedná o poučenou a poctivou divadelní práci.

Soubor navržen do širšího výběru na národní přehlídce Dětská scéna 2023

Klokan, ZUŠ Střezina, Hradec Králové

soubor: www.trapeni.cz

režie: **Jiřina Krtičková** scénografie a kostýmy: soubor

Soubor starších žáků už druhý rok pracuje na tématech, která jsou pro ně důležitá a trápí je. Představení má pět obrazů: Češtinářka, Devátáci, Chvalitebný, Fatty Patty, Volná oprátka. Příběh jedné třídy, problémy šikany ze strany učitelů, spolužáků, problémy neúplné rodiny, anorexie. Hraje se pouze s židlemi, které jsou jednou třídou, jindy postelí, sedačkou, pojízdným vozíkem. Drobný problém vzniká s jejich manipulací při přestavbách, které se díky tomu protahují a zpomalují tempo-rytmus. Scénografii doplňuje zadní projekce jejich chatů. V prvním obraze třídní učitelka zavede webové stránky pro svou třídu, aby si žáci mohli pomáhat, radit, povzbuzovat. Tento nápad není nadšeně nepřijímán. V posledním obraze, kdy učitelka stránky ruší, dojdou

žáci k poznání, že to nebyl tak špatný nápad a že si založí vlastní stránky. Nejzdařilejší jsou poslední dva obrazy, které jsou divadelně nejzdařilejší. Závěrečný příběh, kdy po zhlédnutí hororu má dívka noční můry, budí se ze spaní, dojde nakonec k jejímu sblížení se spolužákem a se sestrou. Obraz končí jejím romantickým video snem. Inscenace je kolektivním dílem, interpreti vzali téma za svoje, přemýšlejí o něm. Možná by bylo pro diváka lepší, kdyby pro své postavy zvolili česká jména. Do budoucna chtějí hrát představení pro vrstevníky a besedovat o nastolených problémech.

Soubor získal individuální ocenění za citlivé autorské zpracování současné generační problematiky.

Dramatický kroužek ZŠ Železnická, Jičín

Jan Werich: **Rozum a štěstí**

režie a dramaturgie: **Richard Koníř, Pavel Horák**

Soubor kluků a děvčat vedený dvěma zkušenými pedagogy Základní školy Železnická z Jičíně. To je energie a radost valící se z jeviště. Práce obou vedoucích je známa z minulých let, kdy několikrát se svým souborem vystupovali na národním kole Dětské scény. Výběr předlohy výborný. Děti jsou na jevišti svobodné, temporytmus funguje, humor je všude přítomný. Děti mají dobrou jevištní mluvu, slušně i zpívají. Hrají v jednoduchých stylizovaných kostýmech, náznakovou funkční scénu tvoří lepenkové krabice. Prostě radost!

Soubor byl nominován na národní přehlídce Dětská scéna 2023 a vedoucí obdrželi individuální cenu za dlouholeté a systematické pedagogické vedení školního divadelního souboru

Jaroslav Dejl, člen lektorského sboru

Inscenace Proč je moře slané souboru Studio Šrámkova domu v Sobotce, foto Jan Slavíček.

16/ 21. MILETÍNSKÉ DIVADELNÍ JARO

Východočeská přehlídka venkovských divadelních souborů s postupem na národní přehlídku Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém nad Jizerou

9.-11. června 2023
Miletín, Sousedský dům

Přehlídku pořádá Centrum uměleckých aktivit, příspěvková organizace a Volné sdružení východočeských divadelníků ve spolupráci s Divadelním souborem Erben a Městem Miletín za finančního přispění Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR.

PROGRAM

pátek 9. června 2023
17:00 / **Spolek Divadlo NaŽivo, Velké Opatovice**
Nevěra ve stádiu přípravy
režie: Romana Krejčířová

20:00 / **Divadelní soubor Na Skále, Helvíkovice**
Ani za milion!
režie: Vladimír Martínek

sobota 10. června 2023
10:00 / **Divadelní spolek HRAjeto, Okrouhlá**
Uspávanka s plavčíkem a velrybou
režie: Irča Vaňková

16:00 / **Divadelní ochotnický spolek OCHOS, Smiřice**
Setkání
režie: Karel Syrový

19:00 / **NOS – Nechanický Ochotnický Spolek, Nechanice**
Kryší dům
režie: Zuzana Kramářová

neděle 11. června

9:30 / **Divadelní spolek Kolár Police nad Metují**
Mrzák Inishmaanský
režie: Jaroslav Souček

12:30-13:00 rozborový seminář v Zeleném domě

13:00-14:20
HRRR divadelní spolek
R. Vencel: **Dovolená po česku** (hořká komedie)

16:00-17:00
Divadlo Opatovice
R. Adamová: **Holky Elky** (příběh ze života modelek)

Postup na Krakonošův divadelní podzim získala inscenace Mrzák Inishmaanský souboru DS Kolár Police nad Metují, foto Ivo Mičkal.

Přehlídku tvořilo 7 inscenací soutěžních a 1 nesoutěžní. Do Miletína přijelo cekem 71 účastníků hrajících souborů a to ze 4 krajů (Královéhradeckého, Pardubického, Libereckého a Jihomoravského).

Lektorský sbor pracoval ve složení:

Petr Kracik: režisér, ředitel Těšínského divadla a šéf České scény (předseda)

Regina Szymiková: vedoucí Kabinetu hlasové a mluvní výchovy pro katedru činoherního divadla Divadelní fakulty AMU, specializuje se na jevištní mluvu

Josef Jan Kopecký: režisér, herec a pedagog

tajemnice poroty: Kateřina Fikejzová Prouzová

VÝSLEDKY PŘEHLÍDKY

Lektorský **nominuje** na 54. ročník celostátní přehlídky venkovských divadelních souborů Krakonošův divadelní podzim: inscenaci **Mrzák Inishmaanský** souboru **DS Kolár Police nad Metují**

Lektorský sbor doporučuje na přehlídku Krakonošův divadelní podzim: inscenaci Ani za milion! souboru DS Na Skále, Helvíkovice

Lektorský sbor doporučuje zařadit do programu celostátní přehlídky činoherního divadla pro děti a mládež Popelka Rakovník: inscenaci Uspávanka s plavčíkem a velrybou souboru HRAjeto, Okrouhlá

Lektorský sbor uděluje ceny:

- **Páje Trojanové** za herecký výkon v roli Jacqueline v inscenaci Ani za milion! souboru DS Na Skále, Helvíkovice
- **Petrovi Žitnému** za herecký výkon v roli Lamberta v inscenaci Ani za milion! souboru DS Na Skále, Helvíkovice
- **Vladimíru Martínkovi** za režii inscenace Ani za milion! souboru DS Na Skále, Helvíkovice
- souboru **DS Na Skále, Helvíkovice** za inscenaci **Ani za milion!**
- souboru **DS HRAjeto** za výtvarnou složku inscenace **Uspávanka s plavčíkem a velrybou**
- **Stanislavě Holečkové** za roli Eileen v inscenaci Mrzák Inishmaanský souboru DS Kolár Police nad Metují
- **Květě Vídeňové** za roli Kate v inscenaci Mrzák Inishmaanský souboru DS Kolár Police nad Metují
- **Ivaně Richterové** za roli Máti v inscenaci Mrzák Inishmaanský souboru DS Kolár Police nad Metují
- **Josefu Janu Kopeckému** za scénografii k inscenaci Mrzák Inishmaanský souboru DS Kolár Police nad Metují
- **Jaroslavu Součkoví** za režii inscenace Mrzák Inishmaanský souboru DS Kolár Police nad Metují
- souboru **DS Kolár Police nad Metují** za inscenaci Mrzák Inishmaanský
- souboru **Divadlo Opatovice** za výtvarnou složku inscenace Holky Elky

Lektorský sbor uděluje čestné uznání:

- **Pavlovi Bednářovi** za herecký výkon v roli Otce v inscenaci Setkání souboru DOS OCHOS, Smiřice
- **Ivaně Frnkové** za herecký výkon v roli Heleny v inscenaci Mrzák Inishmaanský souboru DS Kolár Police nad Metují
- **Lukášovi Jiráskovi** za herecký výkon v roli Billyho v inscenaci Mrzák Inishmaanský souboru DS Kolár Police nad Metují

17/ REFLEXE 21. MILETÍNSKÉHO DIVADELNÍHO JARA

Ve dnech 9.-11. června 2023 proběhl v Miletíně další ročník východočeské přehlídky venkovských divadelních souborů s postupem na národní přehlídku Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém nad Jizerou, lektorský sbor měl rovněž právo doporučit inscenace do programu celostátní přehlídky činoherního divadla pro děti a mládež Popelka Rakovník. Lektorský sbor pracoval ve složení Petr Kracik – režisér, ředitel Těšínského divadla a šéf České scény, Regina Szymiková – vedoucí Kabinetu hlasové a mluvní výchovy pro katedru činoherního divadla Divadelní fakulty AMU, specialista na jevištní mluvu a režisér, herec a pedagog Josef Jan Kopecký.

Pokud by se dala celá přehlídka shrnout v několika společných slovech, byla by to slova: komedie, autorské divadlo, příjemná atmosféra, zájem o semináře a dramaturgie. V programu se totiž až na jednu pohádku a příběh ze života modelek objevily pouze komedie, dvě absolutně autorské hry a jedna autorská hra na existující báseň, v Sousedském domě vládla velmi příjemná atmosféra, soubory nebo alespoň jejich zástupci zůstali na celou přehlídku, Zelený dům byl na rozborové semináře zcela zaplněn – nejen že zde byly soubory, jejichž představení jsme rozebírali, ale i ostatní soubory – a jakousi zlatou nití téměř všech rozborů byla dramaturgie.

Program začal v pátek v 17.00 autorskou hrou Davida Navrátila **Nevěra ve stádiu přípravy**. Komedii o dvou policistech, z nichž jeden si pořídí milenkou, shodou náhod kolegyni z práce své manželky, odehrál spolek **Divadlo Naživo**. Byla to druhá premiéra souboru, který vznikl v roce 2018 – a první text autora. Lektorský sbor na semináři hovořil především o výstavbě textu, který se blížil televiznímu sitkomu, a nutném dramaturgickém zásahu do něho. Hra se hrála 120 minut bez přestávky s mnoha přestavbami scény. Přestavby byly velmi důmyslně vymyšleny, část výpravy zůstávala stále na scéně, jen se různě otáčela či se v ní/na ní vyměňovaly rekvizity. Přesto byly přestavby retardující a hru zbyteč-

Inscenace Ani za milion! divadelního spolku Na Skále, Helvíkovice, foto Ivo Mičkal.

ně natahovaly v čase. Mluvílo se také o hereckém ztvárnění postav.

Druhým pátečním představením byla hra **Ani za milion!** Michaely Doleželové a Romana Vencla, kterou do Miletína přivezl divadelní soubor **Na Skále** z Helvíkovic. Hra se v Miletíně objevila již poněkolkáté, původně byla psána autory pro sebe, což s sebou nese jistá rizika. Režisér této detektivní komedie o nájemném vrahovi ovšem sáhl po vynikajících hercích a vytvořil svižnou inscenaci, která by trvá 90 minut, diváky stále baví a rozesmívá. Energie, která z protagonistů obou hlavních rolí přímo prýštila, byla živou vodou a strhla s sebou i diváka. V tomto případě jsme na jevišti viděli herecky naplněné postavy, které si se situacemi hrály. Úžasná byla jejich vzájemná partnerina a fyzické – až artistické výkony. Přesto hra v jedné chvíli jaksi drhla – i v tomto případě lektorský sbor hovořil o dramaturgii a navrhoval lehké škrty. Přesto se jednalo o jeden z vrcholů přehlídky.

Sobotní program začal dopoledne **Uspávkou s plavčákem a velrybou** spolku **HRAjeto**, který vznikl před 10 lety a systematicky se věnuje tvorbě a práci pro děti. Jednalo se o tzv. batolecí divadlo pro děti od 2 let. Akcentována byla i výchova k životnímu prostředí – kostýmy, loutky ryb i výprava scénografie byla vytvořena z plastů, odpadový materiál tak dostal nový účel. Uspávanku napsal Jan Skácel, režisérka společně se svými kolegyněmi text básně použily jako výchozí

materiál, který byl sdělován ve verších a zároveň výsostně vizuálními prostředky. Lektorský sbor při rozboru hovořil i o asijském divadle, protože se zde využívá mj. také stínové divadlo. Otazníky vznesli lektori k divácké adrese, resp. k většímu zapojení dětí do představení, které by mohlo být mnohem interaktivnější. Inscenace, která rozvíjí představivost dětí, před svými malými diváky zhmotnila zázrak divadla – a po právu byla doporučena k dalšímu postupu.

Z programu žel pro nemoc vypadl Feydeauův Dámský krejčí souboru J. K. Tyla z Meziměstí, je však třeba říci, že zástupci souboru na přehlídku přesto přijeli a zůstali po všechny tři dny.

Odpolední program tak začal představením Divadelního ochotnického spolku **OCHOS Smiřice**, který do Miletína přivezl autorskou hru Martina Zbořila **Setkání**. Jednalo se o bakalářský příběh jedné rodiny, rodičů a syna, který přiveze domů svou partnerku. Setkání otevírá množství témat: lidské odcizení, škatulkování společnosti, coming out... Inscenace neměla dramaturga a režiséra z původního textu vyškrtl několik zásadních informací, které příběh významově posunuly jinam, než jak autor zamýšlel. Absence dramaturga žel stojí také za tím, že hra „šustí papírem“ a nenašla silnější pointu.

Sobotní program zakončil **NOS – Nechanický Ochotnický Spolek** inscenací Kateřiny Pokorné **Krysí dům**, detektivní komedií o dědictví chtivých vdovách po bohatém lordovi, které jsou po přečtení závěti postupně vražděny. Lektorský sbor na semináři hovořil především o napl-

V CENTRU DĚNÍ

nění situací a průběžném pointování, kterého se v tomto konkrétním představení nedostávalo. Druhým problémem byl temporytmus představení, jež u figur postrádalo průběžné jednání.

Na nedělní dopoledne byla zařazena hra Martina McDonagha **Mrzák Inishmaanský** v podání divadelního spolku **Kolár Police nad Metují**. Tuto černou, drsnou komedii o lidech s těžkým osudem žijících na zapomenutém ostrově kdesi v Irsku, režisér vede přesně. Dramaturgická úprava, která vypustila dokonce jeden celý obraz, herecké nasazení všech na jevišti, energie, přesně vyložené situace, funkční, byť minimalistická scénografie, rocková hudba, propracovaný design svícení... to vše stálo za tím, že byl divák vtažen do hry, bavil se, napjatě sledoval, co se stane dál. Lektorský sbor mluvil o drobných chybách v použití rekvizit. Jednalo se o jeden z vrcholů přehlídky.

Odpoledne se představil soubor **HRRR**, který dovezl hořkou komedii Romana Vencla **Dovolená po česku**. Inscenace, která se s dvěma ze čtyř protagonistů hrála v totožné výpravě v pardubickém Divadle Exil, ovšem nebyla hodnocena, protože spolek změnil adresu svého sídla do města nad 5 tisíc obyvatel – a tím pádem již nepatří mezi venkovské soubory.

Přehlídku zakončilo **Divadlo Opatovice** s inscenací **Holky Elky** Radmily Adamové. Čtveřice sympatických mladých hereček divákům nechala nahlédnout do zákulisí modelingu, ukázala, že není všechno zlato, co se třpytí. Typově

skvěle obsazená hra ovšem opět trpěla dramaturgií. Představení trvá 60 minut – jedná se ovšem v důsledku o jednu jedinou situaci (čekání na focení), ve které se poodkrývají životní příběhy jednotlivých modelek. Lektorský sbor ocenil výpravu, svícení i kostýmy modelek, vytkl ale temporytmus a především absenci průběžného jednání postav.

Závěrečné rozhodování lektorského sboru bylo jednomyslné, sbor se rozhodl využít svého práva udělit individuální ceny i práva doporučit a nominovat inscenace na národní přehlídky. Přímý postup na Krakonošův divadelní podzim si odvezla inscenace **Mrzák Inishmaanský** v nastudování DS Kolár Police nad Metují, doporučení k postupu obdržela inscenace **Ani za milion!** v interpretaci DS Na Skále, Helvíkovice.

Josef Jan Kopecký, člen lektorského sboru

Lektorský sbor pracoval ve složení Petr Kracik, Josef Jan Kopecký, Regina Szymiková, foto Ivo Mičkal.

18/ OKÉNKO JARDY SOUČKA

Vím, že už jste pravděpodobně zaznamenali na našich sociálních sítích a webových stránkách, ale pro jistotu zveřejňujeme i zde:

OZNÁMENÍ O AKREDITACI

Dovolujeme si informovat, že na základě rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 16.1.2023 byla udělena Centru uměleckých aktivit, příspěvkové organizaci **akreditace instituce k provádění vzdělávacích programů** akreditovaných pro účely zákona č.563/2004, o pedagogických pracovnících. Platnost registrace je stanovena do 16. 1. 2029.

Dále si dovoluujeme informovat, že na základě rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 16.1.2023 byla udělena Centru uměleckých aktivit, příspěvkové organizaci **akreditace k provádění vzdělávacích programů a vydávání osvědčení o jejich absolvování**:

1. **Scénické čtení, tvůrčí motivace žáka ke čtenářství**
2. **Hlasový projev, řeč a slovo**
3. **Hradecká divadelní konzervatoř**

Programy č. 1–3 jsou akreditovány v souladu s ustanovením § 10 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků a kariéřním systému pedagogických pracovníků jako studium k prohlubování odborné kvalifikace. Platnost registrace je stanovena do 15.1.2026.

HRADECKÁ DIVADELNÍ KONZERVATOŘ

1. ROČNÍK HRADECKÉ DIVADELNÍ KONZERVATOŘE

První ročník Hradecké divadelní konzervatoře byl úspěšně zakončen.

V neděli 19. března 2023 krátce před 17.hodinou na jevišti Kolárova divadla v Polici nad Metují zazněla poslední replika absolventského představení – hry Davida Hareho „Pokoj v modrém“ v provedení studentů historicky prvního ročníku Hradecké divadelní konzervatoře. Přítomní diváci odměnili aktéry nadšeným potleskem a byl to potlesk oprávněný.

Všichni režiséři a herci si ho právem zasloužili za to, jak nakonec všechno zvládli a jaké dotažené a kvalitní absolventské představení vytvořili. Většina z diváků se shodla na tom, že by obstálo i jako regulérní samostatné divadlo a ne jen v rámci studentského tvorby.

Předcházely tomu dva víkendy (lednový a březnový), ve kterých frekventanti v divadle intenzivně nacvičovali a zkoušeli jednotlivé scény pod supervizí lektorů Aleš Bergmana a Lukáše Riegera a to v podstatě nepřetržitě od rána až do půlnoci. Klobouk dolů!

Po odehrání představení se přímo na jevišti Kolárova divadla konal závěrečný slavnostní akt – slavnostní předávání diplomů z rukou ředitelky Centra uměleckých aktivit Martiny Erbové, obou vedoucích lektorů a organizátora Jaroslava Součka nyní již absolventům konzervatoře a tím se definitivně završila dvouletá cesta jejich divadelního vzdělávání.

A co ta cesta obnášela? Pojdme si udělat malou rekapitulaci.

Hradecká divadelní konzervatoř je systematické vzdělávání neprofesionálních divadelníků v podobě dlouhodobého vzdělávacího cyklu, inspirované „lidovou konzervatoří“ z osmdesátých let minulého století. Výuka je rozložená do dvou let, probíhá formou víkendových seminářů přibližně jednou za dva měsíce. Pod odborným vedením profesionálních lektorů, zkušených pedagogů z JAMU a DAMU, je teoretická i praktická výuka zaměřená na zvládnutí základů činoherní režie (viz obor Činoherní režie) a herectví (viz obor Činoherní herectví). Každý obor se skládá ze čtyř samostatných bloků – víkendových seminářů, po kterých dojde ke sloučení posluchačů z obou oborů.

Následují již společně koncipované semináře: první je rozborový seminář na krajské přehlídce v Červeném Kostelci a další čtyři praktické semináře, které jsou zaměřeny na přípravu a realizaci společného projektu – zinscenování vybraných scén z určené divadelní hry – jednotlivými týmy, vytvořenými z posluchačů obou oborů. Závěrečná realizace tohoto projektu je podmínkou úspěšného absolvování studia.

Vzdělávací program je akreditován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy - č.j.: MSMT-28644/2022-1-857 na základě §25 a §27 zákona č.563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. Vedoucími lektory jsou:

Doc. Mgr. Aleš Bergman, PhD.

Vedoucí Ateliéru činoherního herectví JAMU Brno, pedagog Katedry výchovné dramatiky DAMU Praha, kde vyučuje předmět Režie, dříve režisér Městského divadla ve Zlíně, dramaturg HaDivadla Brno, režijní spolupráce s divadly v ČR a SR (Divadlo bratří Mrštíků Brno, Slovácké divadlo Uherské Hradiště, Divadlo ABC Praha, Městské divadlo Brno, Bábkové divadlo Košice).

Doc. MgA. Lukáš Rieger, Ph.D.

Vedoucí ateliéru činoherního herectví JAMU Brno. Mezi jeho nejvýznamnější divadelní zkušenosti patří stáž na tradiční ruské herecké škole – Institutu Borise Ščukina v Moskvě. Pohostinsky účinkoval v různých brněnských divadlech, od roku 2006 je hercem nezávislého divadla BURANTEATR.

Vedoucí lektoři byli v prvním ročníku doplněni odbornými lektory z oborů jevištní řeči a pohybové průpravy – Evou Spoustovou a Michalem Bumbálkem a Lucií Rossi (která jako jedna z mála u nás vyučuje Meisnerovu hereckou metodu).

Konzervatoř jsme původně plánovali zahájit v listopadu 2020, avšak přišla covidová pandemie, proto jsme museli odsunout její zahájení až na další rok. Přihlásilo

2. ročník HDK už začal, první intenzivní víkend mají za sebou režiséři i herci (na snímku), foto Jarda Souček.

se 15 herců a 11 režisérů, studium nakonec zdárně dokončilo o dva méně, tj. 14 herců a 10 režisérů.

První víkendový seminář oboru hereckého proběhl dne 16.-17. října 2021 a 23.-24. října 2021 zahajoval obor režijní. Následovaly je semináře v listopadu 2021, lednu 2022 a ve dnech 19.-20. února 2022 již společný, tzv. rozborový seminář na divadelní přehlídce v Červeném Kostelci. Samostatné bloky jednotlivých oborů pak byly dokončeny v dubnu

a květnu 2022. V rámci těchto seminářů se herci věnovali čtyřem hlavním tématům:

Jevištní existence, Dramatický konflikt, Vnější charakteri-

zace a Rytmičná struktura. Režiséři pak probírali a studovali čtyři hlavní témata: Režie a dramaturgie, Režie a scénografie, Režie a herec a Režie a inscenace.

O víkendu 17.-18. září 2022 se pak poprvé sešli frekventanti oboru hereckého a režijního dohromady a společně začali pracovat nad svěřeným úkolem – jednotlivými scénami z již zmiňované divadelní hry Davida Hareho „Pokoje v modrém“. Další společný seminář byl v listopadu ještě v Centru uměleckých aktivit, kde se zkušelo a pracovalo doslova ve všech prostorách.

A v lednu a březnu tohoto roku se na poslední dva víkendové semináře všichni přesunuli do Police nad Metují do Kolárova divadla a ... to už se dostáváme k úvodu tohoto článku.

Na závěr mi dovolu, abych vyjádřil velkou poklonu všem absolventům – byli aktivními, pilnými a zánčenými studenty, svědomitě a srdnatě se vrhali do všech úkolů, které před ně lektori stavěli, byli skvělou partou a především jsou to ti praví a nefalšovaní divadelní „srdcaři“!

A jak řekl lektor Aleš Bergman ve své závěrečné řeči při předávání diplomů:

„Na první ročník se nikdy nezapomíná!“

A kdo jsou ti „nezapomenutelní“?

Absolventské představení se zkušelo dnem i nocí v divadle v Polici nad Metují, foto Nikol Zemanová.

1. ROČNÍK HRADECKÁ DIVADELNÍ KONZERVATOŘ 2021-2023

SEZNAM ABSOLVENTŮ:

obor Činoherní herectví

Martin Žatečka	Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové
Ivana Šrámková	DS Diviš, Žamberk
Michaela Suchánková	DS Klicpera, Chlumeck nad Cidlinou
Tomáš Markulík	Divadlo NerušKruh Pardubice
Radka Podnecká	DS Klicpera, Chlumeck nad Cidlinou
Kamila Čadílková	DS J. K. Tyl v Josefově Dole
Martin Nosek	Beztyátr, Brno
Kateřina Böhmová	Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové
Luboš Doležal	DS J. K. Tyl v Josefově Dole
Natálie Bočková	Beztyátr, Brno
Jiří Trnovský	DS Kolár Police nad Metují
Bohuslav Koláček	DS Vicena, Ústí nad Orlicí
Renáta Šťastná	DS HRRR, Pardubice
Martina Pešková	Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové

obor Činoherní režie

Radka Laštovičková	DS Ochotníci Olešnice
Miroslava Látalová	DS Zdobničan, Vamberk
Milan Perger	DS Jindřich, Janské Lázně
Adam Pávek	DS Hýbl, Česká Třebová
Jan Hovorka	ADIVADLO, Havlíčkův Brod
Kamila Davidová	DS Heřman, Heřmanův Městec
Kateřina Fikejzová Prouzová	Divadlo Exil, Pardubice
Radek Koutný	Divadlo Okrouhlice
Šárka Ziková	ZUŠ Trutnov
Roman Krejčíř	Divadlo Šňůra, Konice

Absolventi 1. ročníku Hradecké divadelní konzervatoře, foto Nikol Zemanová.

2. ROČNÍK HRADECKÉ DIVADELNÍ KONZERVATOŘE

Další ročník Hradecké divadelní konzervatoře byl zahájen.

Jak jsme avizovali, konzervatoř není jednorázovou akcí, plánujeme v této tradici pravidelně pokračovat a organizovat další a další ročníky.

Další, v pořadí druhý ročník Hradecké divadelní konzervatoře byl tedy zdárně odstartován.

Zájem byl opravdu veliký – dohromady se přihlásilo 29 účastníků: 15 herců a 14 režisérů (a to s převahou žen)! Jedná se převážně o amatérské divadelníky ze souborů a spolků nejen z našeho kraje, ale z celé republiky.

V sobotu 22. dubna se poprvé sešli studenti oboru činoherní herectví na prvním víkendovém semináři. Pod vedením lektora Lukáše Riegera se věnovali tématu Jevištní existence a již absolvovali spoustu praktických cvičení a hereckých etud. O víkendu 27.-28.května je pak následovali jejich kolegové z oboru činoherní režie, které vede lektor Aleš Bergman. Ti se zase pod jeho vedením věnovali především teorii, hlavní téma přednášek bylo Režie a dramaturgie.

Atmosféra obou víkendů byla velmi pozitivní – všichni účastníci bez výjimky jsou zapálení a po vědomostech lačnickí studenti. Nejbližší víkendové semináře mají v červnu (herectví) a v září (režie).

PODZIM/ZIMA 2023 – JARO 2024

Kromě divadelní konzervatoře budeme od podzimu do jara opět pořádat i jednorázové a krátkodobé kurzy a semináře za oblast scénických oborů. A protože chceme, aby vycházeli co nejvíce vstříc vašim potřebám, pošlu všem do e-mailu dotazník, ve kterém si můžete vybrat, jaká témata vás zajímají a chtěli byste se v nich vzdělávat. Budete zde moci i uvést, co konkrétně zajímá vás a přitom v nabídce není uvedeno.

A neváhejte už teď mi napsat na mou e-mailovou adresu: vzdelavani@cuahk.cz

Jarda Souček, Centrum uměleckých aktivit

Kontakt: tel.: 603 800 249, e-mail:

vzdelavani@cuahk.cz, www.cuahk.cz

19/ FANDŮV DÝCHÁNEK 2023

To bylo pro pořadatele překvapení, když se na přehlídku pardubického kraje ve Svitavách přihlásilo 18 inscenací! Což bylo čtyřikrát víc než loni. Je to přehlídka spojená, zahrnuje divadlo dětí, mladých i zcela dospělých, s možností postoupit na Dětskou scénu, Mladou scénu, Wolkrův Prostějov, Šrámkův Písek a Loutkářskou Chrudim. Hrál se celou sobotu a neděli 1.-2. dubna.

Inscenace rozebírala porota, která má zkušenosti se všemi druhy divadla, dámy Irena Marečková a Ema Zámečnicková a pan Vladimír Hulec. Na samém konci pak konstatovali, že kromě četnosti přinesla přehlídka i mnohé divadelní kvality. Naopak po kvantitě jsme mohli vidět šest divadel dětí, sedm mladých skupin a pět už docela dospělých part. – A co jsme konkrétně viděli u dětí: skupina Vločky (Dramatická školička Svitavy) nazkoušela „edisonovskou povídku“ Eskymo Weltzla pod názvem Prondeš, neprondeš. Celé v hanáčtině, svižně, dařilo se jim a byli navrženi na Dětskou scénu, určitě právem. Světlušky (ZUŠ Zábřeh n. M.) hrály pásmo poezie Kdo k nám přijde? Scéna s lampiony, kresbami, xylofonem vytvořila básnivou atmosféru.

I toto představení je ve výběru na Dětskou scénu.

ZUŠ Žamberk je svým dramatickým oborem proslulá a letos provedly tři dívky úspěšně hru Jedno moře, původní text je Olgy Hejné. Inscenace je velmi muzikální, jemnost a detail je znak této hry. Snad, jak nám moře roste do puberty, bychom rádi viděli více vtípu, razantnosti, snad. Jedno moře bylo jmenováno na dvě přehlídky, na Dětskou scénu a Loutkářskou Chrudim.

Děti ze souboru No Name (ZUŠ Česká Třebová) nás vrátily zpět v čase a odehrály formou agitky události po roce 68. Myslím, že hlavně u nás, pamětníků, vzbudily rozpaky. A dále, typické školní divadlo hrají v ZŠ U školek v Litomyšli, kde pracuje soubor Šmrnc a náměty pro ně píše jejich člen Jan Kratochvíl, t.č. žák 5.třídy. Viděli jsme tedy jeho hru Záhada spisovatele Karáska. Duhové pohádky (DŠ Svitavy), založené na dvou příbězích Daniely Fischerové, jsou docela opulentní inscenace, i když hrají jen dvě dívky. Zato velice výrazně, přesvědčivě a měly výbornou scénografii. Byly nominovány na Dětskou scénu. - Hana Dolečková (ZUŠ Žamberk) už tedy dítě není a její Případ s Hejkalem nese na tento pohádkový příběh už náhled zcela dospělý. Drobná inscenace působí jako vybroušený kamínek. Hana svou energií a harmonií všeho, k čemuž patří i vtipné písně, předává kousek Čapka výborně. Porotou je posílána na Mladou scénu a Loutkářskou Chrudim.

Úplněnáhé divadlo (Veselí n. M.) je plné talentů všeho druhu. Jsou muzikální, výborní herci i loutkáři, srší

Inscenace Strážci Země souboru Thea na Fandově dýchánku, foto archiv SKS Svitavy.

nápady a jsou pilní. Přivezli dvě hry: Půjdeš si se mnou hrát, činohru se znaky modelové hry, a Jako by se nechumelilo, loutkářskou záležitost, řekla bych, tvar úspěšnější a zábavný. S první hrou jsou navrženi na Mladou scénu, leč druhá hra je nominována na Loutkářskou Chrudim. Dvě dívky, studentky JAMU, pod názvem PastaBasta, tvoří krátce, ale úspěšně. Jejich inscenace Domů je velmi komorní loutkařina s individuálním příběhem, ale má také obecnější, dokumentární stránku. I jejich sofistikovaná originální scénografie stojí za zmínku. Byly navrženy do programu Loutkářské Chrudimi. Ve dvou podobách se představilo Nové divadlo!Yesss!!!. V sobotu v experimentu Kintsugi, kde se vypořádávají s naší českou minulostí. Tato performance dostala doporučení na Šrámkův Písek. Nedělní Sága ledu a ohně zas takové štěstí neměla. Možná že kostičky lega tuto severskou báj příliš nenesly. No a co se mladého divadla týče, nejdále se dostala inscenace Zdrhnout z Indie. Tato výborně vystavená hra o lásce rozpolceného intelektuála byla zvládnuta oběma protagonisty herecky uvěřitelně, pohybově (pohyb, který nám tvaruje prožívanou skutečnost a pocity), múzicky. Scénografií je zde obrovská plachta, která vytváří sáří celému představení. Soubor je z Brna a jmenuje se Reverzní dveře. Porotou byl vyslán vstříc Wolkrovu Prostějovu. Navíc vám napíšu větu, která v představení zazněla: kde neplatí pravidla, tam není důvod udělat chybu (Josef Pánek).

Invisible Theatre Kalawatsch R.A.J. je mezinárodní uskupení, žijící v okolí Ústí n.O. a i dál... Zabývají se odkazem Augusta Boala, ale bůhví, jestli jim to ve zvládnání tvaru pomáhá. Jejich představení Utlačování nebo intervence se stalo platformou pro osobní výpověď dvou ukrajinských žen. Možná uvidíte na Šrámkově Písku. Eurípidovy Bakchantky ožily díky olomouckému divadlu Kucmoch, který pracuje při katedře divadelních a filmových studií. Mladí teoretikové divadla zde zjistili, že divadlo se nedělá jen hlavou a zkusili si všechny praktické složky, tak důležité pro fungující tvar. Strážci Země, to je autorský text protagonisty souboru Thea ze Svitav. Hraje se o stvoření člověka, s mnohými otazníky, varovně, ale v podstatě s humorem. A s živě hranými vlastními písněmi. I tuto hru možná spatříme na Šrámkově Písku. A další soubor ze Svitav, teď Céčko, přišlo s pokusem ztvárnit a přes sebe přepasírovat pozdní poezii Aloise Mikulky. To jsou věci! je i název sbírky tohoto brněnského barda. Tady také hraje vlastní živá hudba velkou roli a protože se hraje loutkářskými prostředky, uvidíme možná tento pánský soubor na Loutkářské Chrudimi. Doufám, že tamtéž budete mít možnost vidět také Hanu Voříškovou z Chocně. Její vyprávění v loutkářském stylu Nikdy naráz netrápí tě mráz a oblak komárů, je intenzivní, plastické a drastické. Přesto, že jde vlastně o drobnou inscenaci, eskymácké poezie. A kdo snad už unaven v této chvíli spal, dozajista se probudil.

Fandův dýchánek - to zní tak poklidně. Naopak! Na této přehlídce všech možných divadel mnohokrát zazněly tóny, někdy i výkřiky, současného neklidu, nejistoty,

otázky možnosti dorozumění. O to víc to stálo zato.

Nakonec snad jen individuální ocenění:

Janu Kratochvílovi za literární předlohu k inscenaci Záhada spisovatele Karáska. Franku Weissemu za angažované divadlo, přinášející principy divadla utlačovaných A. Boala. Karlovi Šefrnovi za hudební složku inscenace Jedno moře. Haně Dolečkové za múzický projev při inscenaci Případ s Hejkalem. Souboru Reverzní dveře za výtvarnou koncepci inscenace Zdrhnout z Indie.

Blanka Šefrnová, zdroj Amatérská scéna

20/ ORLICKÁ MASKA 2023, PROGRAM & VÝSLEDKY

9. KRAJSKÁ POSTUPOVÁ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO A HUDEBNÍHO DIVADLA 16.-19. března 2023

Přehlídku pořádá Malá scéna Ústí nad Orlicí, spolek ve spolupráci s DS Vicena, Ústí nad Orlicí za finanční podpory Ministerstva kultury ČR, Pardubického kraje, Města Ústí nad Orlicí.

PROGRAM

čtvrtek 16. 3. 2023

17:00 / **DS Divadlo Ve středu, Lanškroun**

Autobus na lince 21A

režie: Růžena Šteflová

20:15 / **DS Symposion, Třebachovice pod Orebem**

Herbert

režie: Petr Hofman

pátek 17. 3. 2023

10:00 / **DS ATAKDÁL BÉÉ, Čáslav**

Emma umí (skoro) všechno

režie: Klára Fidlerová

14:00 / **HRRR – divadelní spolek, Nemošice**

Evoluce levoruce

16:30 / **DS Škeble, Lanškroun**

Amina ex machina

režie: Jan Střecha

sobota 18. 3. 2023

13:00 / **DS Na Skále, Helvíkovice**

Ani za milion!

režie: Vladimír Martínek

19:00 / Divadlo Exil, Pardubice

Kráska z Leenane

režie: Lukáš Kopecký

neděle 19. 3. 2023

9:00 / DS Vicena, Ústí nad Orlicí

Jak je důležité mít Filipa

režie: Marcela Bucháčková

11:00 / SDO Diviš, Žamberk

Provaz o jednom konci

režie: Petr Dostálek

14:45 / Divadlo Václav, Václavov

Ženitba

režie: Josef König

VÝSLEDKY ORLICKÉ MASKY 2023

9. ročníku přehlídky se zúčastnilo 10 soutěžních představení a 123 účastníků Lektorský sbor pracoval ve složení Mgr. Alexandr Gregar, Ph.D., MgA. Eva Spoustová, MgA. Vladimír Fekar.

Lektorský sbor **nominoval** na celostátní přehlídku amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně 2023 soubor **DS Škeble, Lanškroun** s inscenací **Amina ex machina**.

Lektorský sbor **doporučil** na celostátní přehlídku amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně 2023 soubor **DS Na Skále, Helvíkovice** s inscenací **Ani za milion!**

Lektorský sbor udělil ceny:

Petru Henclovi za herecký výkon v roli Gustava v inscenaci Herbert DS Symposion Třebechovice pod Orebem

Petru Hofmanovi za režijní vedení herců v inscenaci Herbert DS Symposion Třebechovice pod Orebem

Janu Střechovi za dramaturgii a režii inscenace Amina ex machina DS Škeble Gymnázia Lanškroun

DS Škeble Lanškroun za inscenaci **Amina ex machina**

DS Škeble Lanškroun za tvůrčí kolektivní přínos v inscenaci **Amina ex machina**

Elišce Kubešové za herecký výkon v roli Anny Pučálkové v inscenaci Amina ex machina DS Škeble Gymnázia Lanškroun

Vítu Šemberovi za herecký výkon v roli Františka Pučálka v inscenaci Amina ex machina DS Škeble Gymnázia Lanškroun

DS Na Skále, Helvíkovice za inscenaci **Ani za milion!**

Vladimíru Martínkovi za režii inscenace Ani za milion! DS Na Skále, Helvíkovice

Petrovi Žitnému za herecký výkon v roli Lamberta v inscenaci Ani za milion! DS Na Skále, Helvíkovice

Páje Trojanové za herecký výkon v roli Jacquelyny v inscenaci Ani za milion! DS Na Skále, Helvíkovice

Davidu Piskačovi za herecký výkon v roli Raye

v inscenaci Kráska z Leenane Divadla Exil, Pardubice

Marku Náglovi za herecký výkon v roli Kočkareva

v inscenaci Ženitba Divadla Václav z Václavova

Lektorský sbor udělil čestná uznání:

Davidu Dolníčkovi za herecký výkon v roli Steva

a Gladys v inscenaci Autobus na lince 21A DS Divadlo Ve středu, Lanškroun.

Martinu Petříkovi za herecký výkon v roli Herberta v inscenaci Herbert DS Symposion Třebechovice pod Orebem

Lucii Šťastné za herecký výkon v roli Ernestýny v inscenaci Herbert DS Symposion Třebechovice pod Orebem

Emě Směšné za přirozenou jevištní existenci v roli Emmy v inscenaci Emma umí (skoro) všechno DS Divadlo ATAKDÁL Čáslav

Evě Pallotto za scénografii v inscenaci Emma umí (skoro) všechno DS Divadlo ATAKDÁL Čáslav

Janu Javůrkovi za herecký výkon v roli mrtvolky MMvB v inscenaci Ani za milion DS Na Skále Helvíkovice

Marcele Bucháčkové za úpravu, režii a scénografii inscenace Jak důležité je mít Filipa DS Vicena Ústí nad Orlicí

Květě Venclové za herecký výkon v roli slečny Prismové v inscenaci Jak důležité je mít Filipa DS Vicena Ústí nad Orlicí

Natálii Eliášové za herecký výkon v roli Cecílie v inscenaci Jak důležité je mít Filipa DS Vicena Ústí nad Orlicí

Lukášovi Kopeckému za scénografii a hudební plán inscenace Kráska z Leenane Divadla Exil, Pardubice

Janě Kaucké za herecký výkon v roli Mag v inscenaci Kráska z Leenane Divadla Exil, Pardubice

Zuzaně Žváčkové Faltusové za kostýmy v inscenaci Provaz o jednom konci SDO Diviš Žamberk

Divadlu Václav Václavov za výtvarnou složku inscenace Ženitba

Magdaleně Schwarzové za herecký výkon v roli Tekly v inscenaci Ženitba Divadla Václav z Václavova

Milanu Kondorovi za herecký výkon v roli Žvaníkina v inscenaci Ženitba Divadla Václav z Václavova

Nominaci na DPV si z Orlické masky odvezla inscenace Amina ex machina souboru Škeble z Lanškrouna, foto archiv souboru.

21/ LENKA JANYŠOVÁ O ORLICKÉ MASCE, MLADÉ SCÉNĚ A VICENĚ

V této Divadelní hromadě můžete najít výsledky přehlídky i její hodnocení. O to více bude možná zajímavější čtení o přípravách Orlické masky. Celé organizace leží na bedrech orlickoústecké Viceny v čele s Lenkou Janyšovou. Ta je také pořadatelkou celostátní přehlídky Mladá scéna.

Přípravy 9. ročníku přehlídky Orlické masky těsně před jejím vypuknutím hodnotila Lenka Janyšová jako docela jednoduché. A to z toho důvodu, že se přihlásilo hodně inscenací, celkem dvanáct. Proto byl letošní ročník čtyřdenní. Jak to vypadalo s poměrem činoherního a hudebního divadla? „Letos bude pravděpodobně jenom jedno hudební představení, a to sice z Turnova. Zbytek jsou činohry. Ale my nejsme postupová přehlídka jenom na Divadelní Piknik Volyně, ale i pro Popelku Rakovník. Přijede jeden soubor, který hraje dětem,“ říká Lenka, která dál představuje jména lektorského sboru: „Letos v porotě zasedne oblíbený trojlístek: Saša Gregar, Vladimír Fekar ze Zlína, a Eva Spoustová z Prahy. S těmito třemi jsme přehlídku začínali a letos se u nás opět setkávají.“

Saša Gregar poskytuje souborům zpětnou vazbu jako herec, režisér a teatrolog, Eva Spoustová především jako odborník na hlasovou výchovu a jevištní řeč a Vladimír Fekar zastává složku dramaturgickou.

„Přehlídka se koná v prostorách Malé scény. Letos tam bude deset inscenací. Dvě inscenace jsou tak prostorné, že využijeme i prostor Roškotova divadla. Jeden soubor má přípravu na dvě a půl hodiny a to je opravdu hodně náročné seskládat to tak, aby v jednom dni mohly hrát čtyři soubory. Všechny rozborové semináře jsou na Malé scéně. Na semináře máme zvláštní odzvučený prostor nad jevištěm, takže nebudeme rušeni. A kdo by nechtěl být na rozborovém semináři, tak může klidně zůstat na baru, kde bude po celou dobu skvělé občerstvení,“ láká na průběh přehlídky Lenka Janyšová.

V Ústí nad Orlicí není nouze o ubytovací kapacity. Soubory si mohou vybrat od internátu po hotel. Organizátoři každoročně ochotně ubytování zprostředkují. O hladové žaludky se stará bar na Malé scéně. K dispozici jsou snídaně, polévky nebo i gulášek.

Mladá scéna – národní přehlídka a její specifika

Malá scéna hostí také národní přehlídku studentského divadla Mladá scéna. V letošním roce bude už 14. ročník. V červnu se sjíždí mladé soubory do Ústí nad Orlicí. Účastníků bývá kolem 150 i víc. Malá scéna tehdy poskytuje zázemí mladému publiku a mladým názorům.

„Řekla bych, že najednou ta Malá scéna žije opravdu do každého místečka,“ uvádí Mladou scénu Lenka Janyšová.

„My vlastně rozešleme pozvánku všem souborům, které u nás už účinkovali. Používáme k tomu i sociální sítě, aby soubory přijeli. Vloni to už bylo fajn, ale bylo období dvou tří let, kdy jsem si říkala, jestli ty přehlídky budou moc pokračovat,“ naráží Lenka Janyšová na období covidu, kdy byly divadelní přehlídky buď zrušeny, nebo proběhly za velmi neobvyklých podmínek.

„Národní přehlídka je mnohem náročnější. Jedná se o patnáct souborů a patnáct soutěžních inscenací, a mnohdy mají speciální požadavky, kde chtějí hrát. Ne vždycky to je prostor divadelního sálu. Kromě toho probíhají po celou dobu přehlídky semináře, které jsou většinou na gymnáziu a na ZUŠ. Hodně souborů u nás také bydlí, takže když má přespávat na Malé scéně třeba 150 lidí, tak využíváme gymnázium – třídy, tělocvičnu. A to vše, včetně stravování, je náročné zajistit,“ popisuje náplň přípravy Mladé scény Lenka Janyšová. „Zároveň si ale velmi chválí, že probíhají diskuse a ty jsou poměrně velké. Mládež je úžasná, protože se opravdu baví, komunikují o jednotlivých inscenacích.“

Multifunkční dům Malá scéna a její fungování

Spolek Malá scéna provozuje také prostor Malá scéna, kde se Orlická maska, ale také další přehlídky a akce konají. Prostor prošel velkou rekonstrukcí, byl vybaven technikou, a od roku 2008 scéna funguje. „Nejdřív jsme tam byli s Petrem Hájkem a Petr se následně stal starostou. Takže já jsem po něm převzala starost o naše dítě, klubovou scénu,“ říká Lenka Janyšová. „Malá scéna nabízí i výstavy, filmové projekce, přednášky, ale konají se i hudební a taneční večery. Takže myslím, že je to opravdu multifunkční dům, a dá se pro omezený počet lidí udělat zajímavý program.“

Dále hovoří Lenka Janyšová o programové přípravě Malé scény: „My programujeme některé aktivity třeba i půl roku dopředu. A třeba kina a přednášky vznikají aktuálně, třeba měsíc, dva předem. I když někdo chce vystavovat, tak my nabízíme prostor pro to, aby každý mohl vystoupit a ukázat to, co umí. Aby to nevycházelo jenom z našeho spolku, ale může tam vystoupit opravdu kdokoli. My tvoříme zázemí za normálních finančních podmínek, řekla bych.“ O program se stará dramaturgická rada, což je několik lidí pracujících kolem Malé scény. Ti mají za úkol, zjišťovat poptávku a zájem místních, a dle toho shánět a sestavovat atraktivní program. Od loňského roku Malá scéna disponuje také zkušebnou. Byl to prostor dlouho nevyužívaný kvůli zvuku. Loni město investovalo, takže se tam dá bez problémů zkoušet. V Malé scéně je pak ještě malinká zkušebna, momentálně volná, která slouží třeba pro kapely, nebo menší aktivity.

Podle Lenky Janyšové určitě nejvíc diváků chodí na ústecké interpretace. „Když je divadlo z Ústí, tak je plno. Když přednáší ústečtí, tak bývá naplněno. Když jsou

známé tváře nebo úspěšný film, tak má Malá scéna problém s tím, aby se tam všichni vešli. A potom jsou ty klubové záležitosti, takže třeba děláme filmový klub pro náročného diváka, a tam chodí v průměru tak dvacet lidí.“

Starci na chmelu pod taktovkou Saši Gregara

Lenka Janyšová při svých pedagogických aktivitách pracuje i se seniory. A při té příležitosti vznikla i nová inscenace, Se starci na chmelu. „Tato inscenace vznikla na základě toho, že jsem pracovala se seniorkami. Jenže jsem nebyla schopná napsat scénář tak, aby nám to s těmi seniorkami odejpal. Saša Gregar měl text této inscenace už připravený. A když viděl, jak jsem nešťastná a že senioři mají obrovskou chuť hrát, tak nám ten scénář poskytl. Senioři a seniorky po něm skočili a Saša to nakonec i zrežiroval. Je to pokračování – Starci na chmelu po 50 letech. Myslím, že Saša si to užíval. Snažili jsme se naplnit jeho ideu. Věřím tomu, že se budou chtít jet někam podívat, takže s tím určitě někam vyjedeme,“ říká o nové inscenaci Lenka Janyšová, která si také zahrála.

Josef Jan Kopecký, Lucie Kotěrová

Organizátorka Orlické masky a Mladé scény Lenka Janyšová, foto Tomáš Zeman.

22/ ÚSTECKÁ ORLICKÁ MASKA 2023 PODLE EVY SPOUSTOVÉ

V pohostinné a více než přátelské atmosféře se v Ústí nad Orlicí letos opět konala Krajská postupová přehlídka amatérského činoherního a hudebního divadla Orlická maska, a to od 16. do 19. března. Měli jsme příležitost shlédnout deset divadelních kusů, jejichž tvůrce spojovalo nadšení pro divadlo, tvůrčí ambice, ochota k diskusi a obrovská míra odhodlání k „sebe – investování“.

Ve čtvrtek 16. 3. se představil Divadelní spolek Divadlo Ve středu, Lanškroun hrou s názvem Autobus na lince 21 A. Komédie ze současnosti se odehrává v autobusu, který jezdí na lince Minneapolis – St. Paul. Celý děj se odehraje ve dvaceti minutách, kdy se řidič autobusu odskočí občerstvit do bistra a v autobusu se postupně usazují cestující. Divák sleduje vždy (odděleně) jen jednoho ze sedmi cestujících. Jediným protagonistou, který (v režii Růženy Šteflové) vystoupil v těchto mnoha rolích byl David Dolníček. Kevin Kling, americký autor stand-up výstupů (komik, vypravěč příběhů) postavil toho, kdo se chce s jeho předlohou „poprat“, před nelehký úkol – ztvárnění mnoha postav (které je třeba přesně charakterizovat – včetně nutnosti třeskutě rychlých převleků), jejichž výstup musí být zasazen do přesného časového rámce, a navíc musí jejich jednání přesně odpovídat vzájemnému „průběžnému timingu“. V divákově hlavě by se měly jednotlivé výstupy postav (které mají „své“ sedadlo v autobusu a svou výpověď nesou „svou“ část příběhu) navzájem doplnit a složit do celkového obrazu onoho dvacetiminutového děje (s překvapením na jeho konci). Pokud se stane, že divák nepochopí a nedoplní si do celkové „skládačky“ – kdo kdy kde byl a co se (dle reakcí jednotlivých aktérů v příběhu „rozloženém do jednotlivých osobních linií aktérů“ dělo (např.: zda je někdo skutečně mrtvý nebo ne), nepochopí zcela děj. Situaci „komplikuje“ navíc i fakt (na kterém je založena pointa), že platba za jízdné je (v amerických poměrech, zobrazených předlohou, placena zcela odlišným způsobem než v Čechách, což může být také matoucí a řidičova kasička je ve scénografii představení navíc bez akcentu, tedy v počátku nevýrazná. V diskusi se mluvilo o nevýhodě postavení „autobusu“ pohledově z profilu, o možnostech větší adaptace vzhledem k „českým poměrům“ v hromadné dopravě, o sjednocení jednotlivých „dějů“ z pohledu diváka a o míře vnějšíkové a vnitřní stylizace.

Druhým čtvrtěním představením byla crazy komedie Herbert. Režisér Petr Hofman poskytl krásnou příležitost „k rozkošnému vyblbnutí“ čtyřem hercům, kteří se nebojí hrát „tlustě“ a skutečně výrazně. Tento

Courtelinův kus (absurdní hříčka z 19. stol.) se hrál (1993) v divadle v Opavě – odsud pochází původní text scénáře, podle kterého soubor hraje. V podání Divadelního souboru Symposion z Třebechovic pod Orebem sledujeme jakousi „lidskou rakvičkárnu“ s výraznými stříhy, která si dovedně pohrává s celkovým temporytmem. Zpočátku realistický začátek se kouzelně „zvrhne“: ospalá služka otevírá (zřejmě během nečasu – žárovka dramaticky bliká a bouře zuří...) hostu, který byl pozván na návštěvu do domácnosti služčinych pánů – manželů. Host nás seznamuje se svým plánem v domácnosti vesele parazitovat a užívat si zde bezstarostného života. Manželé mu ovšem připravují svým rafinovaným jednáním „peklo“ a postupně se děj „taví“ až do absurdní krvavé grotesky, do „kruté ptákoviny“, nádherně plnokrevně naplněné „samými nehoráznostmi“ – k velké potěše diváků.

Páteční dopoledne jsme začali inscenací, která vznikla na motivy knihy Astrid Lindgrenové Lotta z Rošťácké uličky, Emma umí (skoro) všechno. Divadlo ATAKDÁL, Čáslav nejprve „rozehrálo“ malé diváky, kterým je toto představení určeno (jde o velkoplošně vyprávěný drobný dětský vánoční příběh), hrou (házením papírových „sněhových“ koulí, tanečky, cvičením...). Nápaditá scénografie Evy Pallotto se dvěma prostorovými plány (pohled „za okny“ a „domácnost“ (posléze také „ulice“) poskytuje možnost sestavit z bílých „krychlí“ různé velikosti libovolné prostředí a podněcuje fantazii dětskou (i divadelnickou). Malá Emma (v autenticky sympatickém podání Emy Smešné – např.: velmi zdařilá „drezúra pašíka Míši“) má dva sourozence, maminku a tatínka. Prožije vánoční příběh se svým „nejlepším kamarádem“ – plyšovým čuníkem Míšou, který jí (po obvyklém způsobu plyšákových dětských mazlíků) svou přítomností v její náruči pomáhá, aby se necítila sama. Inscenací nás provází (zdá se, že nahodilá) směs léty prověřených českých i cizozemských vánočních „pecek“ („vánoční jukebox“). Emma vnímá svým pohledem život v městečku (je „odstrkovaná“, ne zcela přijatá do světa ostatních), občas se však stane, že „kolektivní hravost“ odvede pozornost od toho, kdo je hlavním hrdinou příběhu (od Emmy). Je otázkou, jak organicky „přepojit“ počáteční klíč k představení („dospělí si hrají divadlo“) na „silné téma příběhu“ („dítě je ve světě dospělých a dvou starších (k ní ne-přátelsky naladěných dětí“). Je také možné přestavby (v jinak nápadité scéně) zjednodušit, aby netrvaly tak dlouho a je možné hrát bez reálných předmětů (těsto, popelnice, bílé hyacinty, lyže, noviny a bonbony ve stánku...), které jistě vyhovují snaze scénografky o výraznou vizualizaci, ale fakticky nejsou nutné – pokud (takto dobře koncipovaná) scéna nabízí snadné variabilní „fantazijní – hravé“ řešení. Bylo by dobré jasněji dát divákovi najevo, kdy končí přestavba scény a začíná se už hrát. Stálo by také za zvážení, zda by hudba mohla sledovat více Emmin příběh než jen tematicky navozovat stále stejně vánoční atmosféru. Pozornost by se mohla v další práci na inscenaci zaměřit

na vztahy postav (sourozenci – Emma, maminka – Emma, teta – Emam) a situace, ve kterých Emma zdržuje dospělé, nebo jim (či oni jí) „nerozumí“. Tetino „lože“ možná lze „postavit“ jednodušeji (aby to netrvalo tak dlouho) a ideálně tak, aby tetě bylo vidět do obličeje (profil ubírá působnosti) a krásně upletené (možná tetičkou?) zimní svetry jsou si navzájem tak podobné, že trochu ztěžují orientaci v (dětských-dospělých) postavách. Zimní čepice celé rodiny důsledně přítomné v interiéru bytu jsou také lehce matoucí. Divadlo ATAKDÁL ovšem (přes tyto naznačené rezervy) prokázalo, že je soudržnou obětavou partou, která dokáže dětem na Vánoce s velkým nasazením přinést srozumitelnou velmi kvalitní zábavu, adekvátní dětskému pohledu na svět. Podle ohlasu u dětských diváků se čuník Míša výrazně zapsal do dětských srdcí!

Divadelní spolek z Nemošic HRRR přivezl do Ústí původní jednoaktovku Josefa Sedláka Evoluce levoruce. Na zastávce autobusu se před budkou (v budce) setkávají dvě ženy a dají se do řeči. Jedna je prostitutka, čekající „na rito“, druhá je vědecká pracovnice z blízkého vědeckého ústavu, vracující se po práci domů. Jde vlastně o skeč, který je rozveden na větší (do dvou oddělených částí koncipovanou) plochu. Postavy jsou od počátku jasně typově dané, řeší své postavení (firma – šéf, „šlapání“ ulice...) možnou pointu vyтуší divák velmi brzy. V diskusi jsme si kladli otázku v čem a kdy se projeví touha postav uniknout z jejich dosavadního „údělu“. Mluvili jsme o herectví a o tom, že by mohlo být účinnější hrát postavy „navážno“, že „posunčina“ zde může ubírat na komickém účinku, že namísto vnějškového „předvádění“ vlastností postav by bylo zajímavé herecké svědectví o jejich „vnitřním životě“. Silným momentem bylo „převtělení“ vědecké pracovnice do „ženy velmi volných mravů“, přestože se nám nepodařilo povšimnout si a zaznamenat dostatečně vnitřní motivace žen ke vzájemné proměně profesí. Ocenili jsme odvahu a bezprostřednost, s jakou se role prostitutky zmocnila Majda Judita Kalousková a obrovskou obětavost režisérky a herečky Renáty Šťastné, která představení odehrála navzdory vážnějšímu úrazu hlavy.

Představení Amina ex machina divadelního souboru Škeble z Gymnázia Lanškroun bylo „taškařicí o falešném štěněti z pražského Žižkova“, vytvořenou podle všem známé povídky Jindřicha Plachty Pučálkovic Amina. Vše vypukne „božským plechem“ – divadelním hromem, „bůh na kladce“ (vzápětí se převtělí do malé „tahací“ loutky) oznámí, že je připraven zasáhnout, bude-li nutno a „instaluje se“ takto na scéně. Následuje fascinující zábavný rej postav, velmi zdařile rozdělených mezi velmi početný soubor. Vše je odehráno ve zcela dokonalém temporytmu, s krásnými hereckými (přesně motivovanými!) výkony. „Nápadem za milion“ je scéna, a především využití pole dance tyče, díky které Amina (ve dvou verzích – mladší i starší) skutečně „roste“ před očima. Všechno má v inscenaci své místo, pointa je

nečekaná, všechno je promyšleno, tvůrčím způsobem radostně a funkčně sestaveno, výtečně hravě dokonce aktualizováno! (mediální štvance, magistrátní politika...) Diváctvu v podvědomí ulpí (ryzí podstatě české duše zcela blízká) věta: „Jestli zná Františkovy trenýrky celý svět, tak je to NAŠE věc!“. Nutno podotknout, že všichni studenti (minulí i současní) hrají „vnitřní život“ postav velmi přirozeně, s vervou, a přitom uměřeně. Následuje zasloužený aplaus a obdiv, náležející organizaci a umné obří práci Jana Střechy a celého kolektivu Škeble.

V sobotu 18. března se nám představil DS Na skále z Helvíkovic hrou Michaely Doleželové a Romana Vencla Ani za milion. Čeští autoři zasadili děj na francouzské pobřeží. Jacqueline, žena anglického velvyslance telefonuje z telefonní budky s budoucím vrahem svého muže, kterého si za tímto účelem najala. Kufřík s penězi mu má nechat na smluveném místě. Díky nejasnosti v názvu místa Jacqueline dorazí do majáku, kde se setkává s jeho strážcem Lambertem a dochází k řadě nedorozumění. Díky hereckým (výtečným!) výkonům obou protagonistů (Pája Trojanová, Petr Žitný) (svůj podíl na komickém účinku v jednom z velmi povedených výstupů má i obětavý výkon „mrtvolý“ (Jan Javůrek), a především díky režii Vladimíra Martínka, který text dokázal využít jako odrazový můstek pro (důsledně) zmotivované, vystavěné komické (často velmi fyzické!) výrazné situace. Herci projevují v postavách smysl pro lehce ironickou hru v „partnerském“ herectví, vzájemně velmi přirozeně a lehce reagují na „inspirační body“ podle okamžitého rozpoložení postav, jejich výkon je uvěřitelný, jednání v drobných situacích má pointy („smrádek“ hlídačových svršků, nepořádek v dámské kabelce, jednání v opilosti, virtuózní (až klaunský!) výstup s mrtvolou v bedně...). Velké herecké příležitosti jsou důsledně a obdivuhodně naplněny v duchu známé divadelní poučky „magické TEĎ A TADY“.

Kráska z Leenane (Martin McDonagh v překladu Lenky Kapsové) v podání Divadla Exil z Pardubic je představení, které (u tohoto souboru takřka tradičně) nabízí skvělý hudební plán a zajímavé herecké příležitosti v příběhu o hledání ženského štěstí v syrových podmínkách. Příběh je zasazen „do krutosti“ venkova, pokud se složitost sociálního zázemí postav (sociálních problémů celého regionu) neobráží v jejich vykreslení („drsné způsoby“ jako standard chování všech místních) a příběh se odehrává bez (specificky „donaghalovské řeřavosti“ (vzteku, či agresivity v základu často bizarního jednání a myšlení postav), zůstanou tvůrci předloze přece jen cosi dlužni. Je také podstatné uvažovat o tom, zda je Donaghova „kráska“ z názvu – skutečně mladá krásná žena velmi dívčího typu, před kterou se (už na první podívání) otevírá (jaksi samozřejmě) množství krásných životních příležitostí... Jako základní téma pak (v tomto obsazení a pojetí) zde zůstane jen vyprázdňenost dní – nuda. V diskusi se pak nabídla otázka, zda: „jde hrát nuda – nudou“. Inscenátorům se nabízí větší (a zajímavější) možnost stále zpochybňovat to, co postava

vy říkájí (stalo se to skutečně tak, jak o tom postava vypráví?). Je těžké rozhodnout se, co z řečeného je pravda a co ne a také, co a kdy – jako pravdu – odhalit. Ve výkladu takto obtížného textu má inscenace (přes často dobré výkony herců) ještě rezervy, na kterých se dá velmi dobře, tvůrčím způsobem dál pracovat.

V neděli jsme měli příležitost shlédnout herce Divadelního spolku Vicena z Ústí nad Orlicí v inscenaci klasické hry Oscara Wilda Jak je důležité mítí Filipa. Na první pohled zaujme stylové scénografické řešení, umožňující rychlé změny a usnadňující navazování situací a velmi umná dramaturgická úprava textu (bravurní seškrtnání, kterým se hra zhušťuje a současně nedochází k vynechání podstatností umožňuje hercům udržovat funkční temporytmus představení). Klavír, který vytváří vkusný doprovod podprahově evokuje pocit „grotesky“. Kostýmy jsou funkční, s vekou péčí předělané ze souborového fundusu tak, aby působily co nejvíce dobově. Pokud jde o hereckou práci s dialogem, ještě jsou zde rozpoznatelné rezervy, které ovlivňují orientaci diváka v ději a ještě lepší možné uchopení situací. Také způsob, jak se pohybuje a mluví anglická aristokracie ve Wildeových hrách a jisté standardy jejího chování by se mohly „zazrcadlit“ v zobrazení postav ku prospěchu věci mnohem více (nejblíže tomuto byla střízlivě, suše, stroze zahrnaná slečna Prismová v podání Květy Venclové). Jako ne tak zcela podstatná (vzhledem k obtížím s obsazením během zkoušení) se nabízí úvaha o (typově) odpovídajícím věku obou bratrů (který se ozřejmí rozuzlením zápletky v závěru hry).

V Roškotově divadle jsme dále shlédli hudební frašku Provoz o jednom konci, kterou pro režiséra Otomara Krejčů napsali v roce 1966 (na základě různorodých úseků z díla Johanna Nepomuka Nestroye) dramaturg Karel Kraus a spisovatel Zdeněk Mahler. Autor zcela nových textů písni Petr Dostálek s jevištní kapelou Bleskosvod (hudba) vytváří (dalo by se říci „folkově“ laděný) stylově určující hudební rámeček. Písničkové předěly, během nichž dochází k extrémně náročným (a převážně zbytným) představám scény – včetně opakovaného pokládání a sbalování interiérových koberců a velkoplošného koberce imitujícího zahradní trávnik – zde působí (vzhledem k textu) jako monology postav, zobrazující úvahy jedné dané postavy a jakousi „charakterizaci náhledu na její momentální situaci“. K tomuto stylovému rámci se nedaří příliš „dorovnat“ příběh, který je „oděný“ do (pozoruhodně krásně vypracovaných!) kostýmů „jak vystřižených z Princezny ze mlejna“. Stylová nejednotnost těchto dvou rovin přináší celkový pocit „guláše“, který je ale vařen s velkou péčí, pokorou a poctivostí. Obětavost a dobrá snaha všech zúčastněných je přímo hmatatelná! Nedůsledné naplnění situací některých scén (jen pouhé odříkání textu bez větší práce s podtexty a emocemi), tedy režijní (i herecká) nedotaženost pokud jde o vztahové linie postav, jejich záměry a cíle, vedou často k ne zcela jasnému pochopení děje (např.: pád náměsíčního

provazníka ze střechy kvůli zámeckému pánovi je zcela nepochopitelný – pak není jasné, proč se pán rozhodne provazníka podporovat (zkoušet), sázka mezi vdovou a pánem je také zcela nejasná – pak není srozumitelné, proč vdova nachází náhle (pro diváka nepochopitelně) zalíbení v provazníkovi, a následně pak tedy uniká motiv podstatný pro rozuzlení a mnoho dalšího...) Je ovšem pochopitelné, že když na bedrech pouze jednoho člověka spočine tolik tak velmi náročných úkolů – písně, aktivní účast v hudebních pasážích, scénografie i režie – možnost soustředit se na celkové estetické a výrazové vyznění vzniklého tvaru a účinnou a (pokud jde o vedení herců a plnohodnotné pochopení textu) skutečně funkční režii – je nadmíru obtížná, takřka nemožná věc. Přesto je třeba velice ocenit elán a obrovské nasazení, se kterým celý soubor k inscenaci velmi zodpovědně s velkou vzájemnou důvěrou přistupuje. Vždyť o to jde v amatérském divadle především – pobývat mezi přáteli a zaobírat se něčím, co člověka aktivizuje a přináší mu pocit poctivě investovaného a s velkým úsilím odpracovaného času při zkoušení. Nemusí přšet vždycky a za každou cenu podstatně, i malý deštík duši dobře osvěží...

Posledním představením ústecké přehlídky byla Ženitba, kterou zinscenovali členové souboru Divadla Václav, z.s. z Václavova. Klasickou hru N.V. Gogola jsme mohli zhlédnout ve „festovni“, funkční, řemeslně (folklorně) vypracované scéně s nápaditou jednoduchou přestavbou a s několika vtipnými scénografickými („gegotvornými“) „vychytávkami“ navíc (vtip s otočeným obrazem...). Prostor byl pojednán obdivuhodně esteticky, kostýmy byly (jak náleží) stylově zdobně (charakterotvorně) „mrazíkovské“. Průzračně jednoduchá situace popsaná autorem hry je hereckou (i režisérskou) výzvou. „Tučně pastózní“ herectví některých představitelů (především Tekla Magdaleny Schwarzové) napomáhalo vykreslení typu postavy. Ženichové, kteří jsou typově velmi vhodně „každý jiný“ (kostýmy jim v tom pomáhají!) mají více možností vnímat situaci námluv (každý vstoupí jinak – s jiným očekáváním, překvapení z ostatních shromážděných, rivalita, situační „trapno“...). Situace je možné ještě více herecky a režijně zkoumat – a zpřesňovat (nástupy, odchody postav, chování postav, myšlení postav v situaci...). Takřka fyzicky vnímaná „síla“ souboru a jeho potenciál jsou zárukou dalšího pozitivního postupu při práci na této inscenaci.

Závěrem můžeme s radostí konstatovat, že letošní Orlická Maska byla přehlídkou vesměs velmi kvalitních představení, které je důležité ocenit, a to nejen vzhledem k podmínkám, ve kterém amatérské zkoušení často probíhá, k obrovské dávkě energie, času, nadšení a vitality, kterou divadelníci do svého koníčku investují, ale i vzhledem k obdivu k mnohdy výrazně vysoké úrovni, jaké v některých svých složkách některé inscenace dosáhly.

Dále je třeba poděkovat všem našim milým „Viceňá-

kům“, kteří celou přehlídku neúnavně táhnou na svých obětavých bedrech a všem s nimi spolupracujícím dobrým lidem, kteří (v čele s neuvěřitelně činorodou organizační „tryskomyší“ Lenkou Janyšovou poskytují zázemí a podporu v přátelském a bezpečném „mateřsky“ pohostinném přehlídkovém základním zázemí Malé scény, kde se, jak doufáme, opět za rok budeme mít příležitost potkat s dalšími krásnými inscenacemi amatérských divadelníků pod laskavou patronací ústeckého pana starosty Petra Hájka.

*Eva Spoustová, členka lektorského sboru, zdroj:
Amatérská scéna*

23/ 33. TURNOVSKÝ DRAHOKAM

**KRAJSKÁ POSTUPOVÁ LOUČKÁŘSKÁ PŘEHLÍDKA PRO
LIBERECKÝ KRAJ A ČESKÝ RÁJ**

17.-19. března 2023, Městské divadlo Turnov

Přehlídku pořádá Loutkářský soubor Na Židli Turnov za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky, Libereckého kraje a Města Turnov.

Na přehlídce vystoupilo 14 souborů z Libereckého a Královéhradeckého kraje a dokonce jeden soubor z města Ramont Menaš z Izraele. Viděli jsme 15 inscenací. Představení byl hrána různými typy loutek. Na prknech turnovského divadla se vystřídal na 68 účinkujících a v sále zasedlo 900 diváků. Na každém představení zasedlo okolo 30 hostů – pozvaných (nehrajících) souborů. Pořadatelsky přehlídku zajišťovalo bezplatně 11 členů souboru Na Židli.

PROGRAM

pátek 17. března 2023

8:30 a 10:00 / **Kordula Liberec**

Kdo nechá pejska spát

sobota 18. března 2023

9:00 / **Šíro, Lázně Bělohrad**

Dráček Drápek

11:00 / **Klubíčko Cvikon**

Kouzelné žezlo

13:00 / **Hili Yaacobi, Izrael**

Thumbelina

14:30 / **Rolníčka, Nová Paka**

Budulínek

16:00 / **Bažantova loutkářská družina Poniklá Nelkej, Čechie!**

17:30 / **Za dveřmi, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou Kdysi dávno v dánské říši**

18:30 / **V.O.R.E.L, Liberec Kdo z koho? Toho by se jeden nenadál**

neděle 19. března 2023
9:30 / **Fokus, Turnov Sibiřské legendy**

11:00 / **Kordula, Liberec Pták Žal**

12:00 / **Pod kloboukem, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou Trable šerifa Míši**

13:00 / **LD Maminy, Jaroměř Rumpalcák a princeznička**

14:30 / **Vozichet, Jablonec nad Nisou Paleček**

15:00 / **Jakodivadlo, Stružinec O tom koblížkovi**

Představení hodnotila odborná porota ve složení:
Blanka Šefrnová: soubor Céčko Svitavy
Hana Dotřelová: Říše loutek Praha
Mirka Vydrová: divadlo Bořivoj Praha

Nezávislí pozorovatelé a členové Programové rady národní přehlídky Loutkářská Chrudim: Michal Drtina, pracovník NIPOS-ARTAMA, Praha; Luděk Richtr, divadlo Kejklíř, Praha

Odborná porota **nominovala** na národní přehlídku Loutkářská Chrudim inscenaci:
Nelkej, Čechie! v podání **Tomáše Hájka z Bažantovy loutkářské družiny z Poniklé**

Odborná porota **doporučila** programové radě do užšího výběru na národní přehlídku Loutkářská Chrudim tyto inscenace:

Trable šerifa Míši souboru Pod kloboukem, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou
Rumpalcák a princeznička souboru LD Maminy, Jaroměř
Pták Žal souboru Divadlo Kordula, Liberec
Paleček v podání Aleny Štěpánové ze souboru Vozichet, Jablonec nad Nisou

Dále lektorský sbor udělil **ceny**:

Tomáši Hájkovi za patriotismus k jeho obci Poniklá v inscenaci Nelkej, Čechie!
souboru **Fokus, Turnov** za vytvoření magického světa v inscenaci Sibiřské legendy

Petru Hakenovi za vytvoření podmínek pro hru Sibiřské legendy a scénografii k inscenaci souboru **Za dveřmi, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou** za osobité převyprávění klasického dramatu Hamlet v inscenaci Kdysi dávno v dánské říši
Divadlu Kordula, Liberec za nápaditou scénografií v inscenaci Pták Žal
souboru **Klubíčko Cvikov** za upřímnou snahu zprostředkovat malým divákům velké divadlo v inscenaci Kouzelné žezlo
souboru **Šíro, Lázně Bělohrad** za autorské a funkční písničky v inscenaci Dráček Drápek
souboru **Rolníčka, Nová Paka** za udržování marionetové tradice za použití mladší generace

O držiteli **Putovní ceny** dětského diváka Turnovský drahokam rozhodla svým hlasováním dětská divácká porota, které se nejvíce líbila inscenace **Nelkej, Čechie!** v podání Tomáše Hájka ze souboru Bažantova loutkářská družina Poniklá.

Hlavní cenu dětské divácké soutěže „**O pilného diváka**“ marionetu Kašpárka si z divadla odnesla **Karolínka Horáková** z Turnova.

Přehlídka byla kladně hodnocena jak diváky, tak členy odborné poroty, hrajícími i nehrajícími soubory. Místostarosta Jan Lochman a předsedkyně kulturní komise Lenka Meixnerová vyzvedli její velmi dobrou úroveň, organizaci a propagaci. Závěrem poděkovali souboru Na židli za dobře odvedenou práci v oblasti kultury a popřáli hodně elánu k organizaci dalšího v pořadí 34. ročníku loutkářské přehlídky Turnovský drahokam.

Loutkářská přehlídka Turnovský drahokam spatřila světlo světa v roce 1983 jako neformální setkání loutkářů. Do roku 1987 proběhlo pět ročníků. Pak následovala dlouhá osmiletá pauza. V roce 1996 jsme se pokusili navázat na tento cyklus přehlídek šestým ročníkem. Celý tento ročník vznikl v režii loutkářského souboru Na židli. Přehlídka se vydařila a začala další etapa Turnovských drahokamů, který trvá dodnes. Postupem let se mezi loutkáři rozvinul velký zájem o účast na přehlídce.

Petr Záruba, Na židli, Turnov

Inscenace Kdysi dávno v dánské říši souboru Za dveřmi, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou, foto Jakub Antonín.

24/ NA SEVER! DO CHOČNĚ

Tak se jmenovalo poslední z tematických setkání 15. ledna tohoto roku na zámku v ChočnĚ. Tam sídlí alma mater výtvarnice Hany Voříškové, z jejíž vůle se toto pořádalo a které my všichni okolo kolem říkáme Hanka.

Jak jsme tak přijížděli a přicházeli v to nedělní temné odpoledne v ledovém dešti, měli jsme pocity opravdových severanů. Hanka nás pozvala na festival divadel, příběhů, poezie, hudby a obrazů inspirovaných životem severských národů. Je zajímavé, že o tuto tematiku byl velký zájem, i v tomto nečase přišlo několik desítek lidí. My mezi nimi.

Program otevřel Martin Hak, vypravěč příběhů. Čtyřicetiminutové vyprávění, kdy si kromě slova Martin vystačil s promyšlenou gestikou, která ústrojně podtrhovala a zdívalňovala v miniatuře ruky nejen narativ, ale hlavně pocity a taky samozřejmě akci a rytmus. Přitom Martin jako by sám nehrál, jen předával příběh vlčí rodiny, směřovaný sugestivně přímo k dětem. Jmenovalo se to Juchú, děti moje. Vše tu probíhá v podstatě na rovině, základně nasvíceno, ve dvou spojených sálech. I když zrovna následující divadelní kus, Svět je

v rozpacích, využil ke svému prospěchu několik stupňů v koncertním sále. Tuto stínohru přivezli mladí lidé z jaroměřské ZUŠ, kteří ji zpracovali pod vedením Jarky Holasové. Předali nám silný, až bez-ohledný příběh z textů grónské mytologie, zasahující až k nám, do problémů dnešní doby. Vydechli jsme si o přestávce, kdy jsme mohli sníst to, co jsme přinesli a vypít kávu nebo čaj. Taky jsme neváhali a prohlédli si výstavu ilustrací Martina Velíška, známého malíře-pábitel. Ty se objeví v nové knize grónských pohádek s názvem Pes s drdolem.

Po přestávce jsme se mohli seznámit se Zdeňkem Lyčkou, který tuto knihu pro Argo přeložil. Pan Lyčka je překladatel ze severských jazyků a angličtiny, spisovatel, cestovatel a před pár lety náš velvyslanec v Dánsku. Okomentoval nám a přečetl jeden příběh z připravované knihy. Setkání s ním je zážitek, jeho srdce hoří pro sever a on o životě tam ví mnoho. S chutí nám to předal. Vystřídala ho východočeská hudební skupina Sacrapés. Výborně, s jemným charismatem zhudebnili eskymáckou poezii. Dokonce nás i rozezpívali, ani nevím jak... Pak básník Martin Černer přečetl malý cyklus svých básní Poslední píseň. Najednou se v koutě se zvedl velký muž „profesionální pračlověk“ Honza Půlpán, řádně nasvícen. Vyrobit, přinesl a ukázal nám, co všechno potřeboval severský lovec, ať už lovil ryby či něco většího.

Nastala dávno tma, když jsme se přesunuli do vedlejšího sálu, abychom mohli vidět novou inscenaci Hany

Voříškové pod názvem Nikdy naráz netrápí tě mráz a oblak komárů. Eskymácká poezie v puristickém, silném podání, s určitým apelem k člověku naší dnešní civilizace. Tento opulentní večírek zakončil opět Martin Hak s vypravováním Lakomce lakomého, ale to jsme tam už nebyli, promiň Martine. Byl to v mnoha směrech naplňující večer, už jen, kromě programu, to pobytí s lidmi, na první pohled seveřany.

Hanka: „*Já už víc jak rok čtu knihy o Eskymácích a o životě na severu a jsem jimi zcela pohlcená, prostoupená. Festivalem jsem chtěla oslavit Eskymáky a s nimi všechny severské národy, jejich obrovskou životní sílu. Nakreslila jsem taky logo festivalu – českého lva, který smekl korunu před grónskou medvědicí, jako symbol rovnosti, jen abychom se my nad ně nepovyšovali.*“

Tato setkání na různá témata Hanka Voříšková pořádá už mnoho let. Takže jsme měli možnost si třeba po etapách zahrát Tři zlaté vlasy, nebo slyšet Mirka Kemela a Vladimíra Javorského, nebo se setkat se studenty Přemysla Ruta, kteří zpívali neznámé písně pánů Vodňanského a Skoumala.

A byla ještě další setkání, vždycky potěšující, naplňující, zábavná. Kéž by nám byla i dále Choceň nakloněna.

Blanka Šefrnová

Hana Voříšková a její severská poetika, foto Jakub Antonín.

25/ DOSPĚLÍ (PRO RADOST) DĚTEM 2023 OPĚT V HAVLÍČKOVĚ BRODĚ

O třetím květnovém víkendu se konal již 30. ročník regionální divadelní přehlídky inscenací pro děti a mládež Dospělí pro radost dětem s možností doporučení na národní přehlídku Popelka Rakovník. Už po třicáté jí pořádali členové Sdružení ADIVADLO Havlíčkův Brod, kteří se pečlivě a neúnavně starají o hladký chod přehlídky.

Jako první jsme viděli první pohádku „O ošklivém káčátku“ Divadelního souboru Jindřich, Jánské Lázně. Všichni členové souboru jsou studenti střední školy s tělesným i jiným handicapem. Viděli jsme zveršovanou klasickou pohádku, kterou vyprávěli dva vypravěči a herci ji ilustrovali svým jednáním a občasnými glosami v rámci své postavy. Porota se souborem promluvila o tématu inscenace, které pro ně byl určující a doporučila zjednodušení kostýmních znaků a realistických kulis, které se zdály nadbytečné.

Divadelní soubor Jana Lišky při TJ Sokol Třešť nám zahrál pohádku Bětuška a Kleofášek. Porota hovořila se souborem hlavně o dramaturgii. O rozporu mezi archetypální úlohou pekla a nepřesné a nejednotné motivaci jednotlivých postav, což bylo problematikou textu, který si soubor vybral k inscenaci. Pochválila souboru jednoduché a funkční přestavby a herecký projev.

Další soutěžní představení Sibiřské legendy nám zahrálo Studio Fokus Turnov také obsazené herci s mentálním i fyzickým handicapem. Inscenace měla atmosféru díky jednoduché scénografii. Využití, jednoduchých kostýmů, stínohry, masek a dřevěných tyčí bylo pro soubor adekvátní. Pomocí rytmizace a opakování fungovala i důležitá a vrostlá náповěda, která však někdy bohužel zatěžkala atmosféru naléhavou intonací a někdy přehlušovala herce samotné. Bylo nám vysvětleno, že chyběl důležitý člen souboru, který to má obvyčně na starost. Porota pochválila kvalitu výběru textu a tématu inscenace, kde herci působili přirozeně, někdy se však ztráceli a nevěděli jak dál. Povídání směřovalo k tomu, zda příště zvážit rozsah zpracovávané látky.

„Prodaná nevěsta“ zahraná a zazpívaná Spolkem divadelních ochotníků Aloise Jiráska z Úpice byla jakýmsi vrcholem sobotního bloku. Na jevišti s živou hudbou a kolotočem jako scénografickým klíčem a takřka 40 účastníky, herci a muzikanty byla úchvatná podívaná. Hovořilo se o tom, že inscenace je zcela

převzatá a téměř okopírována z loutkové adaptace divadla Drak z roku 1986, což soubor přiznával. Úvaha vedla k tomu, co se přenést nepodařilo a to nadhled a odlehčení, které bylo v loutkohře. Přesto má inscenace nesporné kvality a porota ji doporučila do národního kola.

HRRR divadelní spolek Pardubice přivezl inscenaci „Pohádka o Pohádce“ Autorský text měl řadu problémů a mnoho slov nepomohlo. Viděli jsme představení bez dramatické situace a s plánovitým zapojováním publika, které působilo nuceně. Navíc porota upozornila na dramaturgické nesrovnalosti a odporující si motivace postav.

„Zadlužená princezna“ inscenace divadla Lůza Hradec Králové osvěžila přehlídku tvořivostí a jasnou autorskou a dramaturgickou představou i výbornými hereckými výkony. Příběh slovenské princezny, co hledá bohatého ženicha a odmítne zchudlého prince ze zadluženého království, král se stal loupežníkem a královna se stydí a pije, zápornou postavou je zde P.O.D. vodník, příběh nabádá ke zvýšení finanční gramotnosti. Jak aktuální. Rozhovor se souborem se točil okolo věkové hranice, kterou i sama dětská porota navrhla na 10+ let a soubor si myslel ještě vyšší. Lehkým nedostatkem inscenace se zdá stále stejná a hodně silná dynamika. Rovněž by pomohlo větší odlišení některých postav kostýmním znakem a závěr který je sdělen pouze písní se lehce ztrácí. Porota inscenaci doporučila na národní přehlídku.

Divadelní soubor Tyl, Čelákovice zahrál Poštáckou pohádku. Tento silně herecky vybavený soubor si vzal kvalitní předlohu a tak jsme čekali více. V diskusi jsme se dostali k divadlu hraného dětmi, které hrály poštácké skřítky a byl to pro ně velký úkol. Herectví dětí je vždy jiné než dospělých a tak to působí společně poněkud nesourodě. Mluvílo se také o tom, že cesta poštáka a jeho útrapy jsou vystaveny slabě (jen pomocí písniček. Snad by mohl soubor hledat dál, jak tuto dramatickou situaci lépe vytvořit, aby samotný závěr měl více energie.

Druhé představení divadelního spolku HRR Pardubice „O potrestané princezně“ mělo podobné problémy jako jejich ranní inscenace „Pohádka o pohádce“. Soubor obchází akci, nevytváří na jevišti situace, spíše jen tu více tu méně dovedně deklamuje napsaný text. Inspirativní představení přehlídky byla loutková pohádka souboru Čmukaři „Vávra má rád hasiče“ Jehož jedinou herečkou je Daniela Weisová, která je také autorkou. Hravá pohádka o princezně, drakovi a hasiči Vávrovi je naplněna zcela ve všech detailech a děti živě reagovaly a nadšeně spolupracovaly. Smáli se všichni, děti i dospělí.

Všechna představení sledoval lektorský sbor ve složení: Luděk Richter, předseda, Daniela Weissová a Romana

Zemenová. S "dětskou porotou", s jejímiž výstupy byly při rozborech vystupující soubory také seznámeny, pracovali Karel Tomas a Dana Svobodová.

Romana Zemenová

Inscenace Zadlužená princezna souboru Divadlo Lůza, Hradec Králové, foto archiv souboru.

26/ NODIVSE CHYSTAJÍ NAŠE FURIANTY

S novým rokem přišly naše oblíbené štace, takže jsme reprízovali naši autorskou hru Nahoru – Na horu!. Na jaře jsme však začali konečně pracovat na naší nové inscenaci, se kterou koketujeme už téměř rok. Pouštíme se do Našich furiantů.

Naši furiantí a jak na ně

O tomto titulu Ladislava Stroupežnického byla v našem souboru řeč už několikrát. A asi nastal čas, pustit se do toho. Po škrtech a úpravách textu jsme stejně museli shánět herce, abychom doplnili především mužskou část ansámblu. Podařilo se, a tak máme plno mladých a sympatických posil na hostovačku. No a vrhli jsme se do příprav, abychom přišli na to, jak NODIVSE ty furianty uchopí.

Herecký workshop na téma: Jak na postavy z Našich furiantů?

Soubor si vcelku oblíbil, vzdělávat se od lektorů – profesionálních divadelníků. Tentokrát za námi přijel profesionální divadelní režisér Matěj T. Růžička, který měl za úkol, věnovat se postavám z Našich furiantů. V tuto chvíli jsme měli připravené obsazení, a za sebou první čtenou zkoušku, takže herci měli jedinečnou možnost, probrat své postavy z jiného pohledu, jiným přístupem k práci. Matěj T. Růžička je velice svérázným, ale zároveň srdečným režisérem. Furiantství postav rozebíral s herci vcelku detailně, převážně nad textem. Probudil v souboru zájem, ale i dávku strachu a pokory z toho, že budou tvořit těžký kus.

Naši furianti dnes – zájezd do Národního divadla

V rámci příprav na inscenaci jsme se vydali do Národního divadla na představení Naši furianti. Inscenace měla premiéru letos v březnu a o režii se postaral Martin Františák. Vedle skvělých hereckých výkonů například Ondřeje Pavelky a Davida Matáska v titulních rolích, ale i ostatních, byla režie právě to, co nás uchvátilo. Viděli jsme divadelní dílo, které splnilo snad vše, co od divadla může divák očekávat a požadovat. Hra stará 136 let k nám promlouvala silně i dnes, protože vypráví o životě na vesnici, kde se skrzo plno pŕetek a intrik řeší otázka, kdo se stane ve vsi novým ponocným, a kdo psal paličský list, vyhrožující vypálením vesnice. Ve skvěle zpracovaných charakterech jsme poznávali osoby, které potkáváme i dnes. Moc se nemění.

Jeviště bylo v prvním a čtvrtém jednání využito v plné hloubce. Na scéně dominovali bílé, studené zdi po stranách jeviště, ze kterých vycházely postavy. Výrazným objektem byl vysoký doutnající stoh roští, který byl v úvodu a závěru představení stále přítomnou hrozbou – kdy ten stoh přestane pouze doutnat, a začne hořet? A v zadním plánu jeviště vodní plocha. Ve druhém a třetím jednání pak bylo jeviště zmenšeno o velká bílá vrata, která svým vzhledem připomínala vrata od stodoly. Rámovala však prostor hospody, později dění ve světnici starosty Dubského. Herci hráli víceméně jen se židlemi a se stoly.

Hudba výrazně doplňovala dění na jevišti, dynamizovala děj, a dodávala sílu emocím, které z jeviště vycházely silně a pravdivě. Furianti nebyli o uřvaných scénách

a nadměrném množství facek. Furianti byli v napětí, na pokraji vybuchnutí. Jejich emoce byli vidět a cítit.

Jako lidé, kteří hru Naši furianti četli už několikrát za sebou, jsme se velice bavili. Bavili se ovšem i diváci kolem nás. Smáli jsme se komickým situacím, ale měli jsme i slzy v očích, nebo husí kůži z toho, jak krutí a obojetní dokážou lidé být pouze kvůli svému vlastnímu prospěchu, nebo kvůli své slaboduchosti.

Silným motivem celého představení bylo, když v úplném začátku mladý muž třískal silným provazem do vodní plochy, ze které cákaly kapky vody. Stejný obraz se objevil v úplném závěru představení. S tím rozdílem, že silným provazem vztekle třískal malý chlapec. Tento silný výjev se stal symbolem pro ono furiantství, které prochází celou hru. Neústupnost a tvrdohlavost, pýcha a domýšlivost. Lidé jsou stále stejní. Moc se nemění.

Za celý soubor NODIVSE vřele doporučujeme návštěvu tohoto představení. Rozhodně stojí za to! No a my na tom budeme makat!!!

Lucie Kotěrová

Kontakt:

*NODIVSE – Novoměstská DIVadelní Sebranka, Nové Město na Metujích
Lucie Kotěrová
tel. 604691 611*

*e-mail: l.prouzova@seznam.cz
<https://www.mestskyklub.cz>
facebook.com/divadlonome*

NODIVSE na společné návštěvě Národního divadla v Praze, foto archiv souboru.

27/ CO SE DĚJE V HLINECKÉM DIVADLE A1

Ahoj příznivci, herečky a herci a režiséři amatérského divadla. Taktéž i tvůrci scény, hudby, kostýmů, nápovědy a inspicie a i ti ostatní. Do další Hromady jen několik slov. Dne 20. 4.2023 jsme měli premiéru hry Antonína Procházky Přes přísný zákaz, dotýká se sněhu. Výtečná hra, výtečné publikum a výtečné výkony herců. Toliko k prezentaci této hry. Možná ještě dodat, že přes delší inscenaci (cca 130 minut bez přestávky), si nikdo nestěžoval na přesezenou prdel. Nikdo se nenudil a z divadla neutíkal. Tím byl splněn úkol číslo 1. Nastudovat hru pro dospělého diváka. Ještě malá vsuvka. Všechny peníze z otevřené generálky, 6 000,-Kč, jsme věnovali Centru denních služeb Motýl. Charitativní organizaci.

Úkol číslo 2, pohádka pro malé a dorůstající, se zatím dostala do pozadí. A to hlavně kvůli nemožnosti zkoušet na scéně a i z finančního hlediska. Dotaci od firmy Dalu s.r.o. a města Hlinska, zcela pohltila hra Přes přísný zákaz dotýká se sněhu. Takhle nám pohádka zůstává na podzim. Kromě toho uvažujeme i o podzimním nastudování hry Blbec na večeri. Náš soubor zůstává stabilní. Nikdo neodešel, ale bohužel ani nepřišel. Což v podmínkách amatérského divadla bývá problém. Hrát děti v Canterburském strašidlu, ve 45 letech bývá jaksí problém. Přes osvětu a úspěch, je zatím toto pole jaksí neorané. Na soutěžní přehlídky jsme zatím nikde nevyrazili. Jednak po zkušenostech z hodnocení z předchozích let. (Převeliká škoda, že Janek Císař zemřel. Čest jeho památce.) Ta nová generace nemá jeho přehled, ani schopnosti. Ale i přesto se nebráníme, zahrát si na přehlídkách anebo i jinde. Takže, kdo má chuť se podívat, co se děje, když Přes přísný zákaz... může nás kontaktovat.

Ahoj a zase někdy....

Standa Rytych, principál divadla A1

Kontakt:

divadlo A1, Standa Rytych,

tel. 607 502 780,

e-mail: ann.rytych@centrum.cz,

fb Divadlo A1

Inscenace Přes přísný zákaz dotýká se sněhu souboru divadlo A1, Hlinsko, foto archiv souboru.

28/ DIVADLO EXIL MÁ DALŠÍ PROSTOR PRO HRANÍ A ZKOUŠÍ PĚT INSCENACÍ

Exiláci vyslali na jaře na tři přehlídky své nejnovější inscenace. Útulek, Cestu do Benátek a Krásku z Leenane. Všechny si se dočkali individuálních ocenění a Útulek i nominace na Divadelní piknik Volyně.

Sezóna míří ke svému konci, blíží se divadelní prázdniny, které u nás budou jen částečně. Kromě štací ve Volyni, Přerově a Košumberku nás čeká jedna novinka. Uvnitř hradu Kunětická hora vznikla zbrusu nová komorní scéna. Je pro zhruba pro šedesátku diváků a je krytá. Pokud jste v minulých letech na Kuňku zavítali, možná si pamatujete instalaci velkého draka, který tam byl jako atrakce pro děti. Právě v těchto místech je teď jeviště a sezení. Po dvou letech hradních oprav se severní křídlo proměnilo k nepoznání. Exil v minulosti na hradě už uvedl například Baladu pro banditu nebo kabaret Mravnost – marnost. Jsme rádi, že se nám povedla navázat spolupráce s kastelánem Milošem Jirouškem a můžeme nové jeviště otestovat. Poprvé zahrajeme 15. července Lajku, příběh z dob, kdy se ještě hovna nesbírala. Tragikomedie Útulek plná plyšáků a komplikovaných vztahů je na programu 4. srpna. A do třetice zveme 25. srpna na detektivní love story Do zdi, která má za sebou více než čtyřicet repríz a pomalu míří do své derniéry.

Exil zkouší jako o život

Kromě tradičních prázdninových brigád, kdy naše divadlo dáváme do gala pro následující sezónu, se mezi dovolenými zkouší. Pokud všechno dobře dopadne, uvedeme na podzim čtyři premiéry. Stálý tandem

režisérka Zuzana Nováková a dramaturgyně Marie Kučerová se pustili do textu slovenského autora Viliama Klimáčka *Odvracená strana měsíce*. Jde o komedii o nekriticky milující matce, která se nedokáže smířit s tím, že její syn už dávno není dítě. Stále pro něj hledá ženu, která by z něj udělala muže. Rozkoušená je také lehce spirituální komedie *Neběhej s nůžkami* v ruce amerického dramatika Michaela McKeevera v režii Tomáše Klementa. Ocitneme se v zapadlém motelu uprostřed arizonské pouště, kde se jen stěží může stát něco zvláštního, silného a překvapivého. Jak se ukáže, opak je pravdou.

Absolventka dramatické výchovy na DAMU, básnička a čerstvá studentka režie na JAMU Anna Řehůřková sáhla po textu Arnošta Goldflama *Já je někdo jiný*, který stírá hranici mezi realitou a snem. Co z toho je pravda?

Režisérka Naďa Kubínková se startem nové sezóny začíná zkoušet černou komedii herce, dramatika a spisovatele Matěje Dadáka *Poutníci do Lhasy*. Ta vypráví o debaklu jedné teroristické skupiny. Jde o nekorektní svědectví o konci starého světa.

Ve chvíli, kdy vychází toto číslo Divadelní hromady, se v Exilu koná ještě konkurz na obsazení dalšího titulu. Herce si bude vybrat herec Východočeského divadla Pardubice Ladislav Špiner. Ten s námi v roce 2017 nastudoval úspěšnou komedii *Kuřačky a spasitelky*, kterou máme stále na repertoáru. Tentokrát si vybral hru *Tanec na konci léta*, který diváky zavede na irský venkov roku 1936.

To jsou plány divadelní. Kromě toho se chystáme na další výstavy, autorská čtení renomovaných spisovatelů, recitály našich hereček... Plánů máme požeňnaně. Snad nám tfuj tfuj tfuj vyjdou.

Kateřina Fikejzová Prouzová

Kontakt:

Divadlo Exil

Kateřina Fikejzová Prouzová tel. 605 251 596

e-mail: posta@divadloexil.cz

www.divadloexil.cz

[facebook.com/divadloexil](https://www.facebook.com/divadloexil)

Exil bude v létě hrát na nové kryté komorní scéně na Kunětické hoře, foto archiv souboru.

29/ TRIARIUS PŘICHÁZÍ S INSCENACÍ FERNANDO KRAPP MI NAPSAL DOPIS

Na jevišti dostaly prostor tři výrazné osobnosti. Herečka Veronika Samuelová, Josef Jan Kopecký, který je zároveň režisérem nového titulu a do třetice Filip Nuckolls, současný vyhledávaný profesionální režisér. Jak jim to dohromady klapě? Nejen o tom je následující rozhovor. Ten pro portál Divadelnik.cz vedl jeho šéfredaktor Tomáš Čivrný.

Josefe, na úvod čtenářům prosím nastin, oč vlastně jde? Kdo je Fernando Krapp? Komu napsal dopis? Zkrátka o čem hra pojednává dějem (a i tématem)?

Jak popsat, nalákat – a přitom neprozradit... Fernando Krapp je úspěšný člověk. „Je všeobecně známo, že Fernando Krapp dosáhne všeho, co si zamane,“ říká sám o sobě Julii. Té, které napsal dopis, v němž jí oznámil, že se s ní ožení. Je to člověk, který o sobě nepochybuje. Je to člověk, který nepodléhá emocím... Anebo možná přece jenom cítí?

Hru napsal Tankred Dorst spolu se svou životní partnerkou Ursulou Ehlerovou podle povídky Miguela de Unamuna „Celý muž“ z roku 1916.

Fernanda hrajeme s podtitulem „Pokus o pravdu“, což vystihuje to, co jsme se v ději snažili akcentovat. I jaký přístup jsme k inscenování zvolili. Vše se před diváky vynořuje pozvolna – a co si z jednotlivých situací odnesou, jak je pochopí, to je na každém z nich... Hledání pravdy není snadné. Pro postavy naší hry – a možná ani pro diváky.

Na tomto místě si s dovolením pomohu naší anotací, ve které je snad řečeno vše zásadní.

„Německý autor Tankred Dorst ve své hře z roku 1992 na vzorovém milostném trojúhelníku zkoumá a analyzuje samu podstatu lásky – kde se bere? Čím se živí? Dá se jí vůbec věřit? Není láska spíš nemoc? Milujeme opravdu druhého nebo svou představu o něm? Hra o lásce, nebo hra o manipulaci? Příběh o potřebě vlastnit, nebo příběh o touze být milován?“

Česká, resp. ještě československá premiéra proběhla v listopadu 1992 v Labyrintu – uměleckém centru na levém břehu vltavském v Praze, obnovená premiéra pak v Divadle na Zábradlí v režii Petra Lébla v září 1993.“

Prozrad', jak to celé vzniklo. Kdy a kde jsi text objevil?

Jak už to u mě bývá, pár let mi ležel v šuplíku, snažil jsem se pro něj najít ideální obsazení. Ale všechno chtělo čas. A potom přišla náhoda – moje herečká partnerka Veronika Samuelová Stasiowská mi vloni řekla, že by si se mnou ráda zahrála něco, jako bylo *Ucho* nebo *Kočka na kolejkách*.

Veronika je členkou TRIARIA od počátku, kdy jsme si ji našli v dramátku českořebovské ZUŠky. Má ale takové své „pětiletky“, jak tomu říkám. Hrála s námi na počátku milénia (čtenáři, kteří jezdí na Hronov, si ji mohou spojit např. s našimi Vánoci u Ivanovových), potom na pět let zmizela do Prahy na VOŠ Hereckou, aby se vrátila, nazkoušela několik inscenací – včetně zmíněného Ucha či Kočky. A opět nám na pět let zmizela – do angažmá pražského divadla Aha! A teď je zase zpět, v plné síle.

Vraťme se k tomu loňskému roku: vloni chtěla zkoušet něco velmi sevřeného, psychologického, činoherního – jenomže já byl plný četby dopisů Ivana Martina Jirouse jeho ženě Juliáně. Když jsem Veronice líčil, že mám koncept nové inscenace složené z citací střípků z těchto dopisů, kývla, že se do toho se mnou pustí. Vznikla inscenace Ahoj můj miláčku – divadlo poezie pro dva diváky, se kterým jsme se účastnili Šrámkova Písku, získali doporučení na Hronov, účastnili se REGIONŮ – a vydali se s ním i do rumunského Banátu.

To už jsem ale věděl, že hned potom se spolu pustíme do Fernanda. Výsledný text vznikl zhruba rok, dost razantním způsobem jsem do něho zasáhl, redukoval všechny postavy až na ústřední trojici. Ten jsem představil Veronice počátkem letošního roku – a začalo hledání představitele Juana. Na papír jsem si vypsal několik jmen. A jak už to v mém životě bývá, opět zasáhla náhoda – jedním z jmen bylo i jméno Filipa Nuckollse, se kterým jsem na Gymnáziu Česká Třebová zakládal studentské umělecké sdružení Mrva aneb Mochomůrka roste v kompostu a který si počátkem milénia s TRIARIEM, tehdy už jako absolvent DAMU, zahrál v oněch zmíněných Vánocích. Napsal jsem mu – a trefil se do správného období, kdy měl dva měsíce zkoušet v Pardubicích ve VČD. A tak na nabídku kývl. Jelikož je to ale člověk vytižený, měli jsme na zkoušení Fernanda šest týdnů. V době, kdy, Tome, odpovídám na tvé otázky, už Filip zkouší v Mostě. Ten, na rozdíl od Pardubic, by byl na dojíždění do Třebové dost komplikovaný...

Viděl jsi zpracování Klicperova divadla z roku 2019 (režie: Jan Holec)? Bojíš se, že diváci budou porovnávat?

Přeci jen z Hradce do České Třebové (kde Triarius primárně působí), je to co by kamenem dohodil.

Viděl jsem – a nebojím. Porovnání je samozřejmě možné, ale náš přístup k textu i tématu byl odlišný. Nejsem si vědom ničeho, co by mohlo (i zdálky) hradeckou inscenaci jakkoli připomínat. Vybavuji si z ní úžasnou Sáru Venclovskou i Fernanda Honzy Sklenáře a Juana Jakuba Tvrdíka, scénografii s padajícím stropem. Pamatuju si i na diskusi, kterou jsem po premiéře vedl s Honzou Holcem. Jsou to ale dvě naprosto odlišná zpracování stejného textu. Myslím, že Jana Slouková, coby dramaturgyně, s Honzou také sledovali trochu jinou pointu.

V inscenaci hraje Filip Nuckolls (profesionální režisér). Pod režii inscenace jsi však podepsán ty. Jaké to pro

tebe bylo, vést profesionálního režiséra – toho času herce?

Jak jsem již zmínil na jiném místě tohoto rozhovoru, není to poprvé, co s Filipem spolupracujeme. Známe se od roku 1991. Právě proto padla volba na něho. Přestože je to v jeho případě návrat k TRIARIU po patnácti letech.

Nicméně jsem úplně nevěděl, jak bude s mou vizí souznít. Zaplaťpánbůh ale souzněl. Ti, co si ho pamatují např. z potřetí již zmiňovaných Vánoc u Ivanovových, mi rozumí. Filip je svým hereckým projevem jedinečný. Postavu Juana modeloval celé zkoušení v mnoha valérech, nabízel různé polohy. Je třeba říct, že jsme ušli kus cesty, oba jsme svůj primární pohled na Juana přehodnotili – a nakonec vytvořili figuru, která vychází z našeho společného dialogu.

Pokud jde o tvou poslední podotázku – ano, bylo to poprvé, co jsem režíroval profesionálního režiséra, ale ne poprvé, co jsem režíroval režiséra amatérského. A zdaleka ne poprvé, co jsem režíroval profesionálního herce.

V inscenaci i zároveň hraješ. Nemůžeš bez toho být nebo jsi v souboru neměl potřebný typ?

Jak jsem již napsal jinde v tomto rozhovoru, primárně nám šlo o to, abychom vedle sebe stáli my dva s Veronikou. Všechny moje herecké zážitky s ní patří k těm nejlepším. V posledních činohrách s námi nehrála (Absolvent, Leni), Fernando tak byl naplněním našeho společného přání zahrát si spolu. Není to poprvé, co jsem v takto komorní inscenaci byl zároveň i jejím režisérem. A co si budeme: nabídkami rolí zavalen nejsem – a nemohu bez toho být.

Představitelka Julie – Veronika Samuelová je členkou souboru? Kolik členů Triarius vlastně má?

Ano, Veronika je s námi od počátku. Od počátku. Přes všechny její „pětiletky“ je Fernando její desátou inscenací s TRIARIEM. A kolik členů máme... Odpovím jinak: V současnosti s námi hraje zhruba dvacítko herců. S tím členstvím je to u nás ale komplikované, my už ze stanov vyškrtli i členské příspěvky. Jsme dobrovolným společenstvím lidí, nespojuje nás nutně papírové členství.

TRIARIUS navíc provozuje také klub nemainstreamové kultury Modrý trpaslík, který kolem sebe opět tvoří komunitu lidí, jež se stará o jeho chod. A jsou to (až na dvě výjimky) úplně jiní lidé, než kteří s námi dělají divadlo.

Z příspěvku na tvém Facebooku jsem se dozvěděl, že od první čtené do premiéry uběhlo 6 týdnů. To je jak u profi divadel. Triarius takhle zkouší běžně nebo to bylo výjimečně? Proč?

Obvykle zkoušíme 3 měsíce. Ale jsou i projekty, které byly zkoušeny dny, ne týdny. Do toho samozřejmě nepočítám svou přípravu projektu. V tomto případě bylo oněch 6 týdnů šibeničních také kvůli výrobě scény, kterou jsem nechal udělat na klíč – a sehnat takhle narychlo šikovného sklenáře, zámečníka, truhláře

a čalouníka... Zrovna tak šibeniční to byl termín pro našeho dvorního skladatele hudby. Fernando byl adrenalinovým ve všech ohledech – i v produkční práci.

Pojďme ke scénografii. Velké akvário a v něm živé ryby. Koho to napadlo a můžeš odhalit proč jste zvolili právě tuto cestu?

Akvário je můj nápad. Původně pro jinou hru. Režisér ho ale tehdy nechtěl. A tak ten nápad zůstal v šuplíku s těmi dalšími, co se mi rodí v hlavě. Pro Fernanda jsem jej vytáhl – a nejdřív zjišťoval, jestli ho vůbec stihneme udělat. Když jsem přišel za naším sklenářem, řekl mi, že jsem se zbláznil, že to vyrobit nejde. Pokud se s ním má permanentně manipulovat, že není ochoten ručit za to, že po čase lepidlo nepovolí a akvárium nebude téct. Spočítal mi, kolik to bude vážit. A kolik to bude stát. Svou původní představu jsem musel redukovat, abychom se dostali na přijatelnější šířku skla, větší odolnost atp. Ve finální verzi má akvárium na šířku 1,6 metru, i s vodou váží 350 kg, má objem 200 litrů.

Smysl oněch dvou objektů nechám na divácích. Moje inscenace jsou známé minimalistickou scénografií. I tato je vlastně minimalistická. Jedno akvárium. Jedno křeslo. Prázdná scéna. Přesto pro vnitřní logiku a řád inscenace naprosto dostačující.

A proč ryby. To má spoustu důvodů. Souvisí to i s již zmíněnou redukcí postav. Vše vyprávíme krystalicky čistě. Je tu Fernando. Je tu Julie – ano, její jméno není náhodné. Je tu „don“ Juan. A dva objekty, které postavám dávají vnitřní klid. Vytvářejí zázemí. Které jsou jejich výkladní skříní. Které mohou být zlatou klecí. Které mohou být vězením. Krásným – chladným.

Prázdným. Sterilním. Pro naše ryby bych chtěl Zlatý odznak J. K. Tyla. Za celou tuto složku patří můj velký díl akvaristovi Jiřímu Holému, který se o ně stará, když je zrovna nelovíme na jevišti. On vyřešil všechny problémy s jejich převozem, s chlorem ve vodě, její teplotou atp. Není to jednoduchý koníček. Vše ale vyřešil – a tak s rybami můžeme hrát. Jak s nimi nakládáme, je myslím čitelné, v tom se divák neztratí. Významotvorné to ale samozřejmě je.

Čerstvě za sebou máte premiéru (27. 4. 2023). Co termíny repríz? Ať už doma nebo i zájezdy? A máte nějaké přehlídkové – postupové ambice? Jaké?

Reprízy plánujeme s ohledem na Filipovo vytižení, víme, že budeme v červnu hrát v Ústí nad Orlicí, na REGIONECH v Hradci. Pokud se naskytne ještě další možnost, rádi přijdeme. Ale zároveň se nám vrací také Ahoj můj miláčku, takže musíme plánovat s rozmyslem.

Po prázdninách bychom rádi vyjeli i mimo východní Čechy, to uvidíme. A přehlídky? Ano, na Červený Kostelec (krajská postupová přehlídka činohry a hudebního divadla) bychom se s Fernandem chtěli vydat. Jak dopadneme, uvidíme.

Tomáš Čivrný, Divadelník.cz

Kontakt:

TRIARIUS

Josef Jan Kopecký

tel. 604 356 347

e-mail: triarius@ceska-trebova.cz

Inscenace Fernando Krapp mi napsal dopis souboru TRIARIUS, Česká Třebová, foto Michal Horák.

30/ HRONOVŠTÍ DIVADELNÍCI OSLAVILI LUCERNOU 200 LET MÍSTNÍHO DIVADELNICTVÍ

Znalec Jiráskovy románové kroniky U nás by namítl, že ještě nenastal čas oslavovat, jelikož pod režijním vedením Antonína Knáhla (Kaliny) byla premiéra Berounských koláčů uvedena 3. března 1827. Tudíž žádné kulatiny, ale pouhých 196 let. V tento moment musíme podotknout, že sám slovní autor kroniky byl odkázán pouze na ústní tradici bez písemných dokladů...

... na rozdíl od mistra A. Jiráska a díky paní archivářce a historičce Mgr. Lydii Baštecké se nám podařilo písemné doklady získat. A v nich stojí, že 26. 3. 1822 informuje náhodský vrchnostenský úřad krajský úřad v Hradci Králové o doručení žádosti obyvatel městečka Hronova o udělení povolení sehrát několik malých českých divadelních představení ve prospěch chudé školní mládeže. Náhodský úřad tuto žádost podpořil a doporučil ke schválení i přesto, že přišla zamítavá odpověď zemských úředníků, něco v tom smyslu: "...lidé, kteří se zabývají hraním komedií, jsou odváděni od své práce v úřadech, v řemeslech nebo od domácích prací...", je toto prokázáný fakt o činnosti hronovských

ochotníků již v roce 1822!

Oslavovat jsme samozřejmě začali již v minulém roce. V dubnu jsme pro veřejnost připravili komentované prohlídky divadla, ukázkou z prvního doloženého představení, video z posledních inscenací a živou muziku v podání divadelního šramlu El Tres Pisoáres s repertoárem hronovských písní. K radosti nás všech obdržel Lubomír Červený, dlouholetý člen souboru, odznak Zlatého Tyla. K završení oslav a v tiché vzpomínce na nestora divadelnictví v Hronově, pana Ing. Houšťka, jsme nastudovali Lucernu a uvedli v divadle Aloise Jiráska 27. 4. 2023.

A tak se můžete těšit v předvečer Jiráskova Hronova na Lucernu trvající 105 minut, bez přestávky a s roz-pohybovanou projekcí. Přijďte, budeme hrát jen pro vás.

Co dál? Na podzim se s Lucernou rozjedeme do okolí, začnou zkoušky na novou hru v režii pana Kašpara a v mé režii obnovení premiéry vánoční hry „Hej, člověče boží“. El Tres Pisoáres si k radosti své i věrných posluchačů zahraje na několika akcích a pomalu se všichni budeme připravovat na 94. Jiráskův Hronov, jelikož hodiny utíkají, dny plynou a rok se střídá s rokem. Je to prostě fofr...

Za soubor Rošťa Hejzman

Kontakt:

*Divadelní soubor Jiráskova divadla Hronov,
Šárka Čmelíková,
tel. 775 733 322,
e-mail: reditel@kulturahronov.cz*

Inscenace Lucerna Divadelního souboru Jirásek Hronov, foto archiv souboru.

31/ ČESKOTŘEBOVSKÝ HÝBL SI POŘÍDIL HROBKU S VYHLÍDKOU

„Hrobku s vyhlídkou lze zjednodušeně popsat jako detektivní konverzační komedii, navíc takovou, která může obsahovat hororové prvky. Je velmi zajímavá v tom, že divák má možnost zažít jak napětí a překvapení, tak i pořádnou dávku anglického černého humoru, který v zapadlém sídle rodiny Tombů nesmí chybět. Hra nabízí mnoho zvrátů a dává divákovi celou dobu prostor k vlastním úvahám a teoriím, jak se celá situace vyvine, kdo dosáhne svých záměrů a jak to celé vlastně je,“ prozradil režisér Adam Pávek.

Hrobka s vyhlídkou je takový prequel, kdy hra dějově předchází příběhu Do hrobky tanečním krokem (Norman Robbins), kterou českotřebovský soubor Hýbl uvedl v březnu 2018. Proč jste vybral tuto hru?

Těch důvodů je více, první bych asi zmínil fakt, že nás i diváky „první“, ale vlastně druhá hrobka v roce 2018 bavila, i herecky tam bylo mnoho zajímavých prvků a možností, jak ji uchopit. Výběr aktuální hry vycházel částečně i z volby všech členů souboru, jsme ochotníci a mým cílem při výběru hry bylo jednak obsadit co největší množství členů, kteří aktuální sezónu mají chuť hrát, a druhak vybrat takovou hru, která herce bude bavit. Ten hlavní důvod ale samozřejmě je, že chceme pobavit zejména diváky, k čemuž se komedie, byť místy černá, úplně nabízí.

Jak dlouho jste se souborem hry zkoušeli?

Musím se přiznat, že to bylo velmi komplikované, hru studujeme více než rok. Hlavním důvodem bylo přeobsazení více než poloviny rolí z časových a zdravotních důvodů některých členů souboru. Tím vznikly samozřejmě průtahy a nutnost cvičit něco znovu, či intenzivněji. I já jakožto nováček amatérský režisér jsem mnohdy nebyl dostatečně efektivní a částečně se učil svoji práci za pochodu.

Jaké českotřebovské tváře se ve hře objeví?

Všechna jména jsou již nyní odhalena na stránkách Kulturního centra Česká Třebová a na plakátech. Diváci se mohou těšit samozřejmě na oblíbené stálice souboru, které znají z mnohaleté tvorby souboru pod taktovkou Jiřího Jireše. Mohu ale prozradit, že se objeví i tváře, které v souboru, ani na divadelních prknech viděny ještě nebyly. Navíc pozvání k hostování přijal rovněž všem milovníkům divadla známý Josef Jan Kopecký.

Herectví jste vyměnil za režiséřskou židli, s čím jste si musel poradit?

Vyměnil mi trochu zní jako trvalý stav, a to mě trochu

děsí, protože herectví miluji a rád bych v něm do budoucna pokračoval, třeba i v kombinaci s režii. Nicméně aktuálně bylo potřeba přesednout jen na jednu židli a té výzvy jsem se rád zhostil, a to s velkou pokorou. Vnímám, že diváci byli zvyklí na velmi kvalitní tvorbu souboru, i díky dlouholeté skvělé práci režiséra Jiřího Jireše. A já bych byl moc rád, kdyby se mi podařilo diváky nezklamat a přiblížit se mu do budoucna alespoň z poloviny. Bylo potřeba se popasovat s celkovým chodem souboru z hlediska kostýmů, kulis, obsazení, dramaturgie, ale také samozřejmě s režii jako řemeslem. To byl také hlavní důvod, proč jsem přijal příležitost studia činoherní režie na Hradecké divadelní konzervatoři, kterou zajišťuje Centrum uměleckých aktivit v Hradci Králové, a to pod vedením režiséra a pedagoga DAMU Aleše Bergmana a herce Lukáše Riegera. Za tuto příležitost moc děkuji Kulturnímu centru Česká Třebová a věřím, že mi pomůže do budoucna v oblasti režie souboru, ale i herectví. Do budoucna si zároveň budeme muset jako soubor poradit s úbytkem herců, především mužů, který může obsazení budoucích inscenací značně zkomplikovat. V konečném důsledku si ale svoji úlohu užívám a jsem rád, že mohu souboru přispět i z jiného než hereckého směru. Doufám, že to kolegové ze souboru vnímají také pozitivně.

Hana Sychrová, zdroj Českotřebovský zpravodaj

Kontakt:

*Divadelní soubor Hýbl
Adam Pávek,
tel. 607 257 953,
e-mail: ds.hybl@post.cz*

Inscenace Hrobka s vyhlídkou souboru DS Hýbl, Česká Třebová, foto Michal Horák.

32/ JARO S VICENOU V ÚSTÍ NAD ORLICÍ

Kdo by si myslel, že po úspěšných podzimních premiérách inscenací Jak důležité je mít Filipa a Se starci na chmelu... Viceňáci ve svém divadelním úsilí poleví, mýlil by se. Kromě stejně úspěšných repríz (Starci si zahráli i v Praze Na Prádle) zmíněných her jsme během jara stihli vymyslet, připravit a zrealizovat pěknou řádku dalších akcí.

Po dvouleté pauze jsme opět přivítali tance a zábavychtivé Oušťáky na Plese na Scéně. V letošním roce byl kloboukový a účastníci se povětšinou svými originálními pokrývkami hlavy nenechali zahanbit a výbornou atmosféru v Malé scéně už jen podtrhli muzikanti Tiger Swingu.

Neodpočali jsme si ani čtrnáct dní a přišla na řadu krajská postupová přehlídka amatérského činoherního a hudebního divadla Orlická maska. Jednalo se o 9. ročník, takže za rok nás čeká pěkně kulaté jubileum. Shlédli jsme a s lektory probrali celkem 10 inscenací z blízkého i vzdálenějšího okolí a věřím, že si herci i diváci užili tento divadelní svátek stejně jako my.

Úspěšně jsme odstartovali také další ročník přehlídky Orlická Thálie, na jejíž spoluorganizaci se stejně jako v případě Orlické masky společně s Malou scénou podílíme, ať už fyzicky nebo při výběru repertoáru. Během jara jsme stihli Cestu do Benátek v provedení pardubického Exilu a Záblesk Společnosti bloumající veřejnosti z Turnova.

Aby našich spolkových aktivit nebylo málo, navázali jsme na dosavadní spolupráci s orlickoústeckým Městským muzeem a s chutí se ujali literární části vernisáže výstavy Vysíláme-přijímáme ke 100. výročí zahájení rozhlasového vysílání v Československu a muzejního kafe se stejnou tematikou. V obou případech jsme sáhli do téměř bezedné zásoby textů Karla Čapka.

Protože se pomalu chýlí ke konci vyjíždky s Únosem v Neapoli, začaly přípravy nového, komornějšího titulu, kterým bude hra Petra Strnada Jak uvařit žábu. K režimování tentokrát našla odvahu Martina Kodytková, takže se bude jednat rovnou o dvojnásobnou premiéru, kterou napjatě očekáváme na podzim tohoto roku.

Že to s režii v našem spolku myslíme vážně podtrhuje i účast Martiny a Marcely Bucháčkové na druhém ročníku Hradecké divadelní konzervatoře. Někteří z nás si užili i „hlasovku“ s Evičkou Spoustovou a na divadelní vzdělávání nezanevřeme ani v dalším průběhu roku – těšíme se na volyňské semináře i „hlasovku“ pro pokročilé.

Na podzim chystáme kromě hraní a vzdělávání i vzpomínkový večer na Pavla Sedláčka, který, bohužel až in memoriam, aspiruje na udělení čestného občanství města Ústí nad Orlicí a který by býval letos oslavil osmdesátku.

A v neposlední řadě se všichni těšíme na společné setkávání při nejrůznějších příležitostech mezi sebou, s vámi, u nás, u vás anebo kdekoli jinde, protože ochotník, amatér nebo nejlépe divadelník je osoba, minimálně v rámci oboru, společenská a toužící sdílet své nadšení pro věc se všemi stejně „postiženými“.

Vlastík Drda

Kontakt:

DS Vicena, Ústí nad Orlicí,

Vlastimil Drda,

tel. 731 885 614, e-mail: drdik@centrum.cz,

www.vicena.cz,

facebook: DSVicena,

Instagram: dsvicena

Orlickoústecká Vicena nikdy neztrácí dobrou náladu,
foto archiv souboru.

33/ JARNÍ PREMIÉRY DIVADELNÍHO SOUBORU VRCHLICKÝ Z JAROMĚŘE

Máme za sebou jarní sezónu, kdy jsme po dvou letech mohli uskutečnit tradiční divadelní ples. Nově se ho po Bobanově odchodu ujala Alena Malá a Anna Kopřivová. Neměly to lehké, všechno nám Boba v sále PDA připomínalo, ale všichni jsme XX. ročník zvládli na jedničku a návštěvníci byli nadšeni.

V dubnu Vrchličáci odehráli pro děti premiéru pohádky Tancem do pekel v režii Markéty Frnkové

a pro dospěláky Drdovu „pohádku“ Dalskabáty, hříšná ves aneb zapomenutý čert v režii Luboše Hynka. Jelikož to byla jeho prvotina, tak před ním hluboce smekám. Ukočirovat skoro tříhodinovou hru s tolika herci, klobouk dolů. Moc se to vyvedlo a divákům líbilo, potlesk ve stoje byl toho důkazem.

Na podzim pod taktovkou Evy Urbancové odehrají hru Paní mincmistřovná od L. Stroupežnického, kterou začali už nyní zkoušet, aby ji mohli v rámci oslav 120 let budovy divadla odehrát. Tato hra tu byla Vrchličáky odehrána již při slavnostním otevření po dokončení výstavby budovy Fügnerovy sokolovny 1. srpna roku 1903. Držím palce, ať se jim daří.

Monika Brychová, ředitelka divadla

Kontakt:

DS Vrchlický, Jaroměř,

Eva Urbancová: 777 201 136,

e-mail: mks.jaromer@seznam.cz,

http://dsvrchlicky.cz/

34/ CHLUMEČTÍ VYRAZILI S DIVADLEM DO CHORVATSKA

Setkávání jsou něčím, co nás, lidi, provází celým životem. Jsou jeho přirozenou součástí. Některá jsou letmá, jiná osudová, a mezi mnoha jinými jsou také setkání náhodná.

S divadelníky z Daruvaru jsme se setkali náhodou. Byli tehdy na zájezdu v České republice a v Libici nad Cidlinou měli sehrát svoji inscenaci hry Habaďůra. A protože vážili dlouhou cestu, snažili se organizátoři jejich pobytu o to, aby svou hru mohli sehrát na více místech. Tak se soubor Sebranka dostal i na náš festival Klicperův Chlumeč, který byl v té době v plném proudu. Účinkování Sebranky mělo úspěch u diváků i u organizačního týmu. Díky tomu si daruvarští odvezli cenu za třetí místo v diváckém hlasování a také hlavní cenu festivalu, Cenu Antonína Lauterbacha.

Na přátelském setkání po představení, které probíhalo v srdečném duchu, jsme si slíbili, že se nevidíme naposledy.

Jednoho dne, konkrétně 15. listopadu 2022, jsem obdržel mail z Chorvatska.:

„Vážený pane Málku, drazí divadelní přátelé, milý pane Havrdo, jak jsme si před něco víc, než rokem slíbili, měli bychom od slibu pokročit dál... Ještě vzpomínáme na krásný výlet do Česka, na setkání s přáteli z Libice i na hostování u vás, ve vašem krásném divadle. Rádi bychom vám pohostinství oplatili.

Proto bychom byli rádi, kdybyste se svou inscenací

Zdravý nemocný zavítali k nám do Daruvaru. Navrhují, aby to bylo v dubnu, 22. nebo 29. 4. Myslím, že by bylo možné domluvit ještě jedno vystoupení v některé jiné české besedě. Ukážeme vám Daruvar, kde má sídlo Svaz Čechů v Chorvatsku, český areál s mateřskou a základní školou a Českým národním domem, kde budete hrát i spát, novou expozici o české menšině v Chorvatsku, zámek Jankovićů... Určitě se do Daruvaru zamilujete a budete se sem chtít vrátit? Podrobnosti ještě domluvíme...

Prosím, promyslete to a napište, zda se vám některý z nabídnutých termínů hodí, ostatní domluvíme dodatečně. Srdečně zdravím a těším se na vás. Jménem divadelního souboru Sabranka Libuše Stráníková.“

Poté následovalo ještě několik mailů a telefonátů upřesňujících program naší cesty a 21. 4. 2023 jsme naložili kulisy, dárky, trochu českého chleba, který je, jak jsme byli informováni přáteli, vhodným a žádaným artiklem, trochu českého piva, které je zase, jak známo, chlebem tekutým, který lidi spojuje a vyrazili na cestu dlouhou přes sedm set kilometrů, abychom v podvečer stanuli před Českým domem v Daruvaru.

Jestli měl někdo obavy, že setkání bude ostýchavé a příliš oficiální, ztratil je hned na začátku. Lidé, kteří se zabývají divadlem jsou zvyklí dělit se o své emoce s obecností a umí být otevření a upřímní. Právě v tomto duchu celé naše setkání probíhalo. Nebyla jediná minuta, kdy by si jednotliví účastníci (z obou stran) neměli o čem povídat. Probírala se témata divadelní, pracovní, úspěchy a nezdary života i témata veskrze osobní.

Kdybych celé to třídenní setkávání měl nějak „zaškátulkovat“, otevřel bych šuplíček – rodinné setkání.

Takovou atmosféru jsme cítili na každém kroku. Ano, starali se o nás po celou dobu našeho pobytu skutečně jako o vlastní rodinu.

Program byl doslova nabitý. Večerní beseda po příjezdu se protáhla do pozdních nočních hodin. Ráno prohlídka města, zahájená v areálu Svazu Čechů v Chorvatsku, kde se nachází Mateřská školka Ferdý Mravence, Česká základní škola Jana Ámose Komenského a krom sídla vedení Svazu, České besedy, nakladatelství Jednota či kanceláře poslance za českou menšinu také stálá výstava, mapující na časové ose všechny nejpodstatnější události, které se života krajanů dotýkají.

Nejsilnější emoce vyvolává u domácích i hostů dodnes vzpomínka na odsun chorvatských dětí do bezpečí – do Čech, v době Války za nezávislost, (nebo také Vlastenecké války) v letech 1991-95, která na oblast Slavonie dopadla opravdu velmi tvrdě.

Naše daruvarská průvodkyně, profesorka Anička Vodvářková, byla jedním z pedagogů, kteří s dětmi v Čechách v tu dobu byli jako pedagogický dozor a její vzpomínky zapůsobily na všechny zúčastněné tak silně, že došlo i na slzy. V takových chvílích si člověk nejsilněji uvědomí, jaké hodnoty jsou pro život nejdůležitější a jak malichernými věcmi někdy zbytečně utrácíme čas.

Po prohlídce místního lázeňského parku, kde v ten den

probíhal „Květinový den“ končíme prohlídku města u zámku Jankovičů, jejichž stopa je při prohlídce města vidět na každém kroku.

Potom už sejít z kopce k Českému národnímu domu a odjezd do Dolních Střežan, kde pro nás na farmě Jarešových čekal skvělý oběd, potom malá prohlídka hospodářství a exkurze do výroby sýrů, které jsou hlavním produktem farmy, věnující se také agroturistice. I v této oblasti má určitě co nabídnout. Korunou celé návštěvy Jarešovy farmy bylo vystoupení čtyřletých dvojčat Evičky a Jeníka Blažkových, kteří zazpívali české národní písničky, které se učí doma, ve školce i v pěveckém kroužku. Tady nezůstalo jedno oko suché.

Pak přišel čas na návrat do Daruvaru, protože bylo nutné zahájit přípravy na večerní představení. Když přijedete někam, kde jste ještě nikdy nehráli, je nervozita mnohem větší než obvykle. Vynořují se otázky. Přijde dost lidí? Budou hře rozumět? Dokážeme publiku předat všechno, co máme nazkoušené? Ukázalo se, že všechny obavy byly nakonec liché. Nejen že lidé přišli, ale přišlo jich plné divadlo a bavili se od první chvíle naprosto bezprostředně a bez zábran. Což je pro herce to nejlepší, co mu můžete dopřát. A tak se stalo, že jsme nakonec sehráli jedno z lidsky nejlepších představení, které jsme absolvovali s touto inscenací. Slova plynula tak jak bylo napsáno ve scénáři, emoce se objevovaly v místech, kde se objevit mají a pauzy měly správnou délku a byly přesně v místech, kde mají být. A že se to všechno sejde jen vzácně, o tom by vám divadelníci mohli vyprávět.

Následná oslava zase pokračovala až do pozdních nočních hodin. Ráno nebylo kalné, ale neslo se ve znamení loučení. Nebylo to loučení smutné, protože všem bylo jasné, že se neloučíme na vždycky.

Přesto tam slzičky byly. Proběhly všechny rituály, které k takové chvíli patří a my jsme, plni očekávání věcí příštích, vyrazili vstříc novému setkávání.

V Českém domě v Záhřebu na nás čekalo několik krajanů, a především Juraj Bahník, předseda České besedy Záhřeb a zároveň místopředseda Svazu Čechů v Chorvatsku. Následovalo krátké pohoštění a vyrazili jsme na prohlídku druhého hlavního města. Daruvar je totiž, jak jsme byli Jiřím informováni, hlavním městem Čechů v Chorvatsku a Záhřeb je hlavním městem celého Chorvatska. Takže – dvě hlavní města ve dvou dnech. Slušný výkon. Prohlídka města se opět nesla v uvolněné a přátelské atmosféře, do které se dobře hodilo i zasvěcené slovo naší záhřebské průvodkyně Jarmily Hanuškové. Z jejího výkladu bylo cítit, že město dokonale zná a že ho miluje. Nenechala se zaskočit ani naší trochu rozpustilou skupinou, kterou Jiří Bahník s úsměvem okomentoval slovy: „Celý den se hrálo divadlo a večer bude představení.“

Oběd se konal v Českém domě. Když se ve dveřích objevil velvyslanec České republiky v Chorvatsku Milan Hovorka se svou manželkou Jarmilou, nebyli jsme zaskočení, ale příjemně překvapeni. Pan velvyslanec měl velmi náročný program, přesto nám věnoval dvě hodiny svého času. Rozhovor s ním byl nenucený, neformální

a (jak jsme byli ujištěni) pro obě strany přínosný a osvěžující. Vymezený čas utekl jako voda. Litoval, že nemůže vidět naše večerní představení, protože v tu dobu bude sedět v letadle na cestě za povinnostmi, ale slíbil, že přijdou další zástupci ambasády, takže dodatečně podrobné informace určitě dostal.

Když jsme zjistili, že technik místního divadla umí česky stejně jako my chorvatsky, bylo jasné, že příprava představení bude zajímavá. A byla. Samozřejmě bylo na místě dost lidí, kteří by mohli vzájemnou komunikaci zprostředkovat, ale nakonec to nebylo zapotřebí. Když představení skončilo, technik mne ujistil, že po prvních deseti minutách pochopil, o čem hra je a pak už rozuměl každému slovu. A když jsem viděl, jak mu svítily oči, věřil jsem mu to.

I záhřebské publikum bylo spokojené a po představení jsme při besedě přijímali upřímné gratulace. Dokonce jsem od jednoho z diváků, Dragutina Palatinše, dostal jeho autorskou divadelní hru, jmenuje se Vzácný host, a pokud se rozhodneme, že ji nastudujeme, máme jeho souhlas.

Beseda po představení by jistě pokračovala opět do časných ranních hodin, ale protože nás čekala dlouhá cesta domů, ukončili jsme ji těsně před půlnocí.

Poslední stisky rukou, úsměvy, slzy, zamávat, a pak najít pohodlnou polohu v sedačce autobusu a kdo mohl, propadl dřímotě.

Když mi dopoledne, kolem jedenácté, volal Jiří Bahník, jestli cesta probíhá v pořádku, byl překvapen, když se dověděl, že jsme už tři hodiny doma. Ano, řidiče jsme měli fakt skvělé. A i oni svým dílem přispěli k tomu, že jsme si své zájezdové představení užili beze zbytku.

Takhle tedy probíhala naše divadelní mise za krajany do Daruvaru a Záhřebu. Odvezli jsme si mnoho postřehů, námětů i emocí. Mezi ty základní patří poznání, že kraj, který jsme navštívili, není bohatý třpytivými skly mrakodrapů, nablýskanými hřmotnými auty nebo luxusními nočními kluby. Jeho bohatství se ukrývá v lidech, kteří v něm žijí, kteří jsou srdeční a otevření, kteří jsou pevným poutem vázáni k odkazu svých předků. K mateřskému jazyku, tradici a kulturnímu dědictví. A co je nejdůležitější, snaží se vše předávat i svým dětem a vnoučatům. A za to všechno si zaslouží velký respekt a hlubokou poklonu.

Na konci se většinou děkuje. Poděkování by jistě zasloužila dlouhá řádka lidí. Nebudu je jmenovat všechny, protože bych určitě na někoho zapomněl a bylo by mi to potom líto, ale někoho jmenovat musím. Je to paní Líbuše Stráníková, bez které by se tahle naše cesta vůbec neuskutečnila. Takže: „Líbo, moc děkujeme především Tobě a věřím, že předáš naše poděkování také všem lidem, kteří se spolu s tebou na naší misi za divadlem k vám podíleli. Určitě budeš vědět ze všech nejlépe, komu a jak velké poděkování patří.“

Pokaždé, když něco skončí, něco nového vzápětí začíná. A všichni, kdo se výpravy do Daruvaru účastnili věří, že naše cesta byla jen začátkem řady cest, a to oběma směry. Milí přátelé z Daruvaru, Záhřebu, Dolních Střežan

a mnoha dalších míst, Děkujeme vám, že jste nám připravili krásné zážitky.

Bylo nám s vámi moc dobře. A věříme, že vám vaši pohostinnost budeme moci oplatit, až k nám zavítáte s vaší novou hrou.

Jaroslav Málek

*Kontakt:
Divadelní soubor KLICPERA
Jaroslav Málek
tel: 602 246 261
e-mail: info@dklicpera.cz
www.dsklicpera.cz*

35/ LANŠKROUNSKÁ ŠKEBLE JEDE NA PIKNIK

Kdysi mi jedna divadelnice řekla, že amatérský soubor většinou dosáhne největšího úspěchu s inscenací, o které by si to herci ani režisér nikdy nepomysleli. Poté co jsme na Orlické masce získali nominaci do Volyně, musím uznat, že měla pravdu.

Hru Amina ex machina jsem dramatisoval podle známé povídky Jindřicha Plachty, a to v podstatě z nouze. Naš gymnaziální soubor se řídí různými specifickými zákonitostmi a jednou z nich je neustálá obměna členů – studentů. A protože nám covid sebral jednu divadelní sezónu, stalo se, že příchod nováčků do souboru se o rok pozdržel. Když pak odešli všichni maturanti, vzniklou mezeru zaplnili noví zájemci bez jakýchkoli divadelních zkušeností. Nezbylo než hledat vhodnou „stmelovací hru“ pro více než 20 osob (to je další specifikum našeho souboru). Takové texty sice existují, ale většinou nejsou vhodné pro herce studentského věku, takže nejjednodušší bylo adaptovat nějakou vhodnou prózu. To, že volba padla na Pučálkovic Aminu, byla náhoda – v televizi jsem náhodou zhlédl kousek černobílé filmové verze, kde Aminu představovala loutka. Napadlo mě, že ji budou v různých stádiích jejího růstu hrát živé herečky (nakonec z toho byly dva stupně – mládě a dospělá žirafa) a taky, že se z povídky (která je ukrutně dlouhá a ke konci už i dost nudná) dají vybrat vhodné motivy a postavy podle potřeb našeho souboru. Zkrátka – měla to být hra určená k zaškolení nových herců.

Už na zkouškách se ale ukázalo, že příběh němé žirafy, která se z opuštěného mláděte postupně stane milovaným členem rodiny a nakonec celebritou, poskytuje nebývalé množství možností, kdy herci – a to i ti noví – musí méně mluvit a více tělesně hrát. A navíc se vytvořila velmi přirozená atmosféra, kdy všechny zásadní motivy hry (rodinné vztahy, epidemie, mediální svět) byly hercům, byť začínajícím, velmi důvěrné a známé – všechno v podstatě už zažili. Tím se podařilo

vyřešit další specifikum studentského souboru – mladí herci by měli hrát jen takové role, ve kterých budou pro diváky uvěřitelní.

Po premiéře v říjnu 2022 začala hra žít svým vlastním kočovným životem (naš soubor „tahá káru“, takže jezdíme po různých venkovských štacích, což je také hlavní smysl naší divadelní existence). Na přehlídce ve Václavově (O Václava z Václavova 2022) se hra líbila a na Orlické masce (v březnu 2023) nás k našemu velkému překvapení poslali na Divadelní piknik Volyně. Neděláme si iluze, že nám tam porota nevyčytá blechy, ale každopádně se těšíme. Bude to pro nás opravdu krásné zakončení divadelní sezóny.

Jan Střecha

*Kontakt:
divadelní soubor Škelble Gymnázia Lanškroun,
Jan Střecha,
tel. 737 330 789,
e-mail: strecha.jan@seznam.cz,
www.skeble-lanskroun.cz*

Lanškrounská škeble a jejich autorská hra Amina ex machina, foto archiv souboru.

36/ OCHOTNICKO- ČTENÁŘSKÁ BESEDA ORLICE SLAVÍ HNED DVĚ JUBILEA

Letošní rok je pro naše divadlo významný nejen tím, že nadále pokračuje v pravidelném vystupování s pohádkami, hrami pro dospělé a dalšími akcemi, ale též kvůli dvěma – celkem náhodně se „sejdouššími“ – jubilei...

Nejprve pár slov k historii

Zmínky o ochotnické činnosti v Potštejně sahají prokazatelně před rok 1860. Dne 2. června 1887 byl místní soubor úředně zaevidován pod názvem:

PRKNA PRAŠTĚLA

Ochotnicko-čtenářská beseda Orlice. Od té doby hrál takřka bez přestávek do 60. let 20. století, kdy vlivem nepřízně tehdejšího komunistického režimu jeho činnost upadala až zcela zanikla.

V roce 2009 - po cca 45leté přestávce od poslední premiéry někdejšího souboru – bylo místní divadlo zbrusu nově obnoveno a přihlásilo se k původnímu jménu OČB Orlice. Více k divadelní a kulturní historii najdete například v knihách vydaných za přispění obce Potštejn: PĚT DĚJSTVÍ divadelního a společenského života v Potštejně nebo PŘÍBĚH Ochotnicko-čtenářské besedy Orlice v Potštejně. K dostání jsou v informačním centru či přímo na obci.

Tento exkurz do dějin jsem učinil proto, že letos slaví současný soubor hned dvě jubilea. Prvním je vstup do 15. divadelní sezóny a druhým – neméně hezkým – je fakt, že Noční hrané prohlídky hradu Potštejn v rámci letošní Hradozámecké noci jsou naší 70. akcí od obnovení činnosti v roce 2009. Nepočítaje pochopitelně počty repríz jednotlivých her, ale počty nastudovaných scénářů. Ty jdou již do řádu stovek...

V zimě...

11. února se úspěšně uskutečnila premiéra nové hry: Galantní hříšníci v Harlemu. Humorná kus je sestaven z osobní zповědi spisovatele O. Henryho - prezentováno v úvodním dějství „Interview“, a ze spisovatelových povídek: „Zpověď humoristova“, „Loutky“, „Jedno společné“ a „Harlemská tragédie“. Pro jevištní provedení připravil a úvodní scénu sepsal Ondřej Sedláček, režii měla Jana Sedláčková.

První reprízu naší nejnovější hry pro dospělé jsme odehráli 21. dubna od 19.00 v sále hospody ve Vrbici. Ohlasy byly pozitivní, děkujeme za ně i za pozvání...

Na jaře...

Pro dětské publikum jsme letos nazkoušeli pohádku: O víle Matyldě a vdovci Oldřichovi. Scénář napsal Ondřej Sedláček, režíroval Petr Hlávka, kromě herců dospělých zde naplno své herecké umění předvedly též dětské herci našeho souboru. Premiéra proběhla v neděli 28. května od 17.00 hod. v sále Hotelu Slávie v Potštejně jako dárek všem malým divákům k nadcházejícímu dnu dětí. Účast sice nebyla z největších, ale atmosféra panovala velice příjemná a ohlasy zněly jen kladné. Děkujeme!

V létě...

Mezi prvními vystoupeními bude naše účast na 9. ročníku Letního divadelního festivalu pro děti i dospělé DIVADELNÍ POTŠTEJN. Proběhne jako vždy 4.-7. 7. na hradě Potštejn (detaily o programu v samostatném článku). 6. července od 19.00 vystoupí OČB Orlice s reprízou hry pro dospělé: Galantní hříšníci v Harlemu. 7. července od 16.00 odehrajeme pohádku O víle Matyldě a vdovci Oldřichovi.

Na hrad se vrátíme 29. července, kdy zde od 21.00, 22.00 a 23.00 hodiny budou probíhat noční hrané prohlídky. A potom ještě 26. srpna, kdy prohlídky (od

20.30, 21.30 a 22.30) ozvláštňují živé hudební vystoupení žesťového kvartetu Pardubičtí pozouněři. Zapojíme se tak do celorepublikové akce HRADOZÁMECKÁ NOC.

Kompletní a aktualizovaný přehled našich vystoupení najdete na webu: www.divadlo.potstejn.cz.

Těšíme se na Vaši návštěvu!

Ondřej Sedláček

Kontakt:

Ochotnicko-čtenářská beseda Orlice, Potštejn

Ondřej Sedláček

tel. 777 223 637

e-mail: divadlo@potstejn.cz

www.divadlo.potstejn.cz

Z premiéry hry Galantní hříšníci v Harlemu souboru Ochotnicko-čtenářská beseda Orlice, Potštejn, foto archiv souboru.

37/ 9. LETNÍ DIVADELNÍ FESTIVAL PRO DĚTI I DOSPĚLÉ – DIVADELNÍ POTŠTEJN 2023

První ročník divadelního festivalu na hradě Potštejn proběhl v roce 2013. Teoreticky bychom tedy již oslavili jubilejní 10. a následně 11. ročník. Ovšem kvůli omezením ohledně pandemie covidu 19 se v letech 2020 a 2021 festival nekonal.

Letos tedy proběhne 9. ročník. Což však nic nemění na příjemné – komorní atmosféře divadelních představení a úvodního večerního koncertu pod širým nebem, na nádvoří mezi starobylými zdmi...

Opět na programu tři večerní představení pro dospělé (vždy od 19.00) a tři odpolední představení dětská (vždy od 16.00). Úvodní večer bude jako loni zakončen hudební produkcí.

Plánovaný program je následující:

ÚTERÝ 4. 7.

18.45 Zahájení festivalu

19.00 SDO Diviš: **Jedlíci čokolády**

21.00 Koncert plný humoru, recese a veselých písní s kapelou **NADORAZ**

STŘEDA 5. 7.

16.00 pro děti i dospělé Ochoťníci ze Sudslavy: **Dobyť cuclavské tvrže**

19.00 DS Na skále: **Uděláte mně to znova?**

ČTVRTEK 6. 7.

16.00 pro děti Loutkové divadlo MAMINY: **Sněhurka a trpaslíci**

19.00 OČB Orlice: **Galantní hříšníci v Harlemu**

PÁTEK 7. 7.

16.00 pro děti OČB Orlice: **O víle Matyldě a vdovci Oldřichovi**

16.45 Zakončení festivalu

Občerstvení na místě.

Rezervace není nutná.

Vstup: odpoledne zdarma, večer 50 Kč.

Změna programu vyhrazena.

Více se dozvíte na webových stránkách festivalu:

www.divadelni.potstejn.cz.

Ondřej Sedláček, organizátor festivalu

Festival Divadelní Potštejn, foto archiv souboru.

38/ FESTIVAL REGIONY V HRADCI KRÁLOVÉ

Na posledních osm červnových dní se město Hradec Králové, jeho divadelní scény, ulice, parky i náměstí stanou dějištěm dalšího ročníku mezinárodního divadelního festivalu REGIONY. Svátek divadla opět nabídne nepřeberné množství divadelních, hudebních a doprovodných produkcí z české i mezinárodní scény –

od činohry, alternativního a loutkového divadla, tance, performance, autorských představení, divadla pro děti a mládež až po koncerty a diskuse.

Tradičními pořadateli již 28. ročníku jsou Klicperovo divadlo, Divadlo Drak a kulturní neziskovka kontrapunkt. Ojedinelá, pulzující událost, svátek divadla, který je svou atmosférou připodobňován k festivalu v Avignonu, odstartuje v pátek 23. června. Historickým centrem Hradce Králové, divadly, městskými parky, ulicemi, zdi a v neposlední řadě diváky bude prostupovat po celý týden až do pátku 30. června.

Téma Rituál

Společným tématem festivalu bude tentokrát Rituál. Fenomén rituálu provází lidstvo po celou dobu jeho existence a s rituálem je úzce spjat i vznik a vývoj divadla. „Samotný festival je rituálem svého druhu a pro ten hradecký, který tradičně znamená rozloučení s divadelní sezónou, to platí dvojnásob. A aniž bychom si to často vůbec uvědomovali, nebo tomu věnovali pozornost, z nejrůznějších rituálů se skládá i náš běžný, každodenní život. Proto jsme se rozhodli právě na rituály a ritualitu letos zvlášť zaměřit a hledat v nich inspiraci, zdroj radosti i poznání,“ přibližuje téma festivalu ředitel Divadla Drak Tomáš Jarkovský.

Téma rituálu se objevuje i ve vizuální identitě letošního ročníku. Autorem je grafický designér Přemysl Zajíček, který s festivalem spolupracuje již třetím rokem. Ten ke spolupráci přizval výtvarnici Adélu Bierbaumer, jejíž hravé kresby jsou již nyní vidět na plakátech po celém městě.

Nabíý osmidenní program

„Široká programová nabídka bude letos zahrnovat celkem 302 činoherních, alternativních, loutkových či pohybových divadelních představení, tanečních performancí, nebudou chybět představení pro rodiny s dětmi, improvizace, hudební koncerty a další doprovodný program, který budou připravovat účinkující nejen z celé České republiky, ale tradičně i ze zahraničí. Festivalová mapa letos zahrnuje 37 míst v celém historickém centru Hradce Králové a jeho přilehlém okolí,“ říká ředitelka kulturní neziskovky kontrapunkt Barbora Hodonická.

Zahraniční hosté

Mezinárodní program letos zahrnuje umělce z celkem 12 evropských zemí. O úvodní představení festivalu se na hlavní scéně Klicperova divadla postará Staatstheater Kassel z Německa, který hradeckému publiku představí Proměnu. Chorvatské Gradsko kazalište Marina Držića Dubrovnik přiveze inscenaci Hamlet – záznam zločinů jedné monarchie a maďarské Studio K Színház vystoupí s inscenací Katynka z Heilbronn. Na scénách Divadla Drak vystoupí Teatr Arlekin z Polska s inscenací Rutka, dánské divadlo Madam Bach s inscenací Jsi tady, či slovinské Lutkovno gledališče Ljubljana s neobvyklým představením Tunel. Hosty budou i španělská umělkyně Andrea Diáz Reboredo či novocirkusový francouzský

soubor Cie SCoM. Vrcholem zahraničního programu na scénách Draku pak budou inscenace Transfiguration francouzského interdisciplinárního umělce Oliviera de Sagazana a Stav ohrožení (15:20 - 16:20) norského Transiteatret Bergen. Na festivalu se dále představí umělci ze Slovenska či Spojeného království.

Čeští hosté

Z českých etablovaných scén nebudou chybět divadla Husa na provázku s inscenací Vykouření, Divadlo Petra Bezruče přiveze Sen čarovné noci, dále se představí Horácké divadlo Jihlava s divadelní adaptací filmového scénáře Šepoty a výkřiky, či Divadlo Na zábradlí s autorskou koláží Medvěd s motorovou pilou. Festival bude reflektovat i ukrajinskou krizi, a to prostřednictvím představení Nezlomní Městských divadel pražských. V programu se dále představí i Jihočeské divadlo, Divadlo X10, Divadlo ALFA Plzeň či Naivní divadlo Liberec. Svůj program tradičně představí i domovské Klicperovo divadlo i Divadlo Drak.

Tradičním hostem festivalu je i La Putyka, která v letošním roce odehraje v letním kině Širák hned dvakrát představení Boom, ve kterém se na jednom pódiu setkávají umělci z Cirkru La Putyka a kyjevské cirkusové a divadelní akademie.

K prameni

Letos poprvé ve své historii představí Regiony premiéru autorského projektu, který vzniká přímo pro samotný festival. Autorem projektu K Prameni je Jakub Gottwald, první držitel Ceny Thálie v kategorii Alternativního divadla (2020). Tato interaktivně didaktická performance, kterou festival produkuje, je rozhodně jednou z největších událostí letošního ročníku festivalu a v průběhu celého týdne se odehraje celkem 16x. Projekt je poctou původním obyvatelům Ameriky, památkem křivd na nich po staletí páchaných, řečám jejich prolité krve v boji za svá základní lidská práva, za své předky, za své potomky. Je to poklona jejich vytrvalosti, kultuře, jejich vztahu a přístupu k přírodě a vlastnímu životu s ní.

Všechna představení se uskuteční v prostoru Šimkových sadů, kde již teď vzniká s důrazem na ekologii a využití recyklovaných materiálů speciální scénografie. Představení je vhodné

i pro školní skupiny, pro které jsou každý den připraveny reprízy v dopoledních hodinách.

English Friendly

Vzhledem k velkému zastoupení zahraničních hostů kladou pořadatelé v letošním ročníku důraz i na mezinárodní přístupnost. „Všechna zahraniční představení na našich scénách jsou otitulkována nebo simultánně tlumočena do češtiny. Zároveň ale budeme titulkovat i vybraná česká představení do angličtiny. Taková představení jsou v programu označena jako English Friendly,” říká Eva Mikulková.

Ekologický festival

28. ročník mezinárodního divadelního festivalu

REGIONY půjde opět vstříc ekologii.

„Ve všech barech zastřešených pořadatelé budeme používat vratné kelímky. Velký akcent budeme klást na třídění odpadu a úklid města obecně, s čímž nám nesmírně pomáhají Hradecké služby, a.s. Dále jsme si ve spolupráci s našimi partnery připravili bonusovou stanici Nextbike přímo v Žižkových sadech. Festivalová scénografie vzniká v maximální míře z recyklovaných materiálů. Udržitelnost životního prostředí je pro nás velmi důležité téma. Věříme, že společně s diváky můžeme přispět k jeho ochraně,” říká Barbora Hodonická.

Zpravodaj Hadrián

O každodenní zpravodajství z festivalu se postará tradiční festivalový deník Hadrián. Celofestivalová redakce bude letos opět pracovat pod vedením šéfredaktorky Lenky Dombrovské. Součástí redakce budou renomovaní profesionální kritici a divadelní teoretikové. Každý den si tak diváci budou moci přečíst rozhovory s hosty, recenze i programové tipy. Stejně jako v předchozích letech bude Hadrián distribuován na jednotlivá festivalová místa zdarma.

Program a předprodej vstupenek

Bohatý festivalový program, který pořadatelé pro hradecké publikum připravili, je zveřejněn na webových stránkách www.festivalregiony.cz. Program je zde možné vyhledávat a filtrovat nejen podle dne konání, lokality, či typu, ale i podle věkové přístupnosti, což využijí například rodiny s dětmi. Webová stránka navíc umožňuje sestavit si svůj festivalový kalendář na míru a uložit jej do záložky Můj program.

Vstupenky je možné zakoupit on-line prostřednictvím festivalových webových stránek, nebo v kamenných předprodejích Klicperova divadla, Divadla Drak, v Informačním centru a v průběhu festivalu také v Žižkových sadech a na divadelních pokladnách. Vstupenky na představení K prameni lze zároveň zakoupit i v síti GoOut. Ve všech prodejních místech jsou k dostání vstupenky na všechna festivalová představení. Více než 90 % open air produkcí ale tradičně zůstává v režimu dobrovolného vstupného.

Martin Sedláček

Stage Volného sdružení východočeských divadelníků na REGIONECH.

Dvorana Nového Adalbertina

pondělí 26. 6. 2023

17:00 **S tvou dcerou ne**, Pokus Pohled

20:00 **Don Šajn**, Jiří Polehňa

úterý 27. 6. 2023

18:00 **Strýček Harry**, Náchodská divadelní scéna

21:30 **Mrzák Inishmaanský**, DS Kolár Police nad Metují

středa 28. 6. 2023

18:00 **Propuštěná**, DOS OCHOS Smiřice

21:30 **Králičí nora**, DS Na tahu, Červený Kostelec

čtvrtek 29. 6. 2023

18:00 **Don Šajn**, Jiří Polehňa

20:00 **Nahoru – Na horu!** NOVoměstská DIVadelní Sebranka

pátek 30. 6. 2023

18:00 **Lakomec**, DS Jirásek, Česká Lípa

-red-

Atmosféra festivalu Regiony, foto Lukáš Veselý.

39/ 8. ROČNÍK PERNŠTEJNLOVE LÁKÁ NA ROBINA FERRA NEBO VÁLKU ROSEOVÝCH

Pět červencových dnů od 25. do 29. července se Zámek Pardubice a jeho nádvoří, parkán i valy stanou dějištěm 8. ročníku divadelního festivalu pod širým nebem

Pernštejnlove. I letos láká na řadu kvalitních divadelních představení, které spojuje téma lásky. Do Pardubic zamíří divadelníci z jedenácti souborů z celé republiky. Diváci se mohou těšit na komedie, muzikál, thriller nebo akrobacii. Součástí akce jsou koncerty v parkánu i rodinná sobota s legendárním Divadlem Drak.

Festival zahájí představení Umění vraždy v podání Indigo company. Předprodej vstupenek začíná v pondělí 15. května v 15 hodin.

„Myslíme na všechny diváky. Na náročné znalce divadla, ale i na ty, kteří si chtějí zasmát, odpočinout si a nechat se unést festivalovou atmosférou... Máme v programu i tituly pro celou rodinu. Téma lásky všechno propojuje vážně i nevážně, tak jak to k horkým letním nocím patří,“ uvedla dramaturgyně festivalu Kateřina Fikejzová Prouzová.

Mezi letošními hvězdami Pernštejnlove zazáří Robin Ferro z vyhlášeného Divadla Mír, který se představí v roli anděla (!) v autistickém lepoprelu s příchutí francouzského kabaretu Plavat v jezeře ostravského divadla Studio G.

Velkým lákadlem bude divadelní adaptace slavné komedie Válka Roseových, se kterou do Pardubic přijíždí oblíbené olomoucké Divadlo Tramtarie.

Řadu příznivců si jistě najde i pražské Divadlo v Řeznické, které do Pardubic vyšle Kateřinu Macháčkovou ve strhujícím monodramatu Show Dr. Ruth. Životopisná hra Marka St. Germaina vypráví příběh ženy, která přežila holocaust a stala se nejslavnější americkou sexuální terapeutkou. První festivalový den pak ovládne soubor Indigo Company s komediálním thrillerem Umění vraždy. Divácky úspěšná komedie si klade otázky, čím vším je ovlivněn úspěch, jak se vyrovnat s odmítnutím a co jsme ochotni obětovat pro vlastní slávu.

„Divadelní festival Pernštejnlove je vrcholem letního kulturního programu na pardubickém zámku. Atmosféra divadelních večerů uprostřed renesanční památky působí magicky, a to nejen na diváky, ale také na přijíždějící soubory,“ říká Tomáš Libánek, ředitel Východočeského muzea v Pardubicích, které festival společně se spolkem NaEx pořádá.

Osmý ročník Pernštejnlove také nabídne hned dvě akrobatická představení. Na zrekonstruovaném malém nádvoří pardubického zámku budou diváky ze sedadel zvedat soubor Squadra Sua se svou pouliční rodinnou klauniádou Happy Hour a dvojice Koťátko zkázy s novinkou Třeba to vyjde. Tento soubor v minulosti na festivalu diváky překvapil jako host v představení ukrytém pod názvem Rande naslepo. Ani letos diváci nepřijdou o zážitek, vydat se na představení, o kterém nic netuší – čeká je tentokrát v pátek 28. července v šapitó na zámeckých valech.

Na Pernštejnlove zvou pořadatelé pravidelně také špičkové tuzemské amatérské soubory. Mezi takové patří i DK Jirásek z České Lípy, který se tentokrát představí s hořkou komedií o alkoholu, umění a životě Maude, Lionel a prst Jacksona Pollocka, a také brněnský

PRKNA PRAŠTĚLA

soubor Divadlo Stodola s grandiózním minimuzikálem Jedno jaro v Paříži aneb Krvavá Henrieta.

Doprovodné akce

Pernštejnlove vedle oficiálního programu láká na řadu doprovodných akcí. Vždy po skončení divadla na hlavním programu začne v parkánu koncert zajímavé osobnosti (nejen) tuzemské hudební scény. Letos se představí hvězdný písničkář James Harries, talentovaná ostravská hudebnice Nika, harmonikářka Jana Věbrová nebo písničkářka Andrea Šulcová s klavíristou Vítem Kříšťanem.

V sobotu dopoledne by na pardubický zámek měly dorazit rodiny s dětmi, v šapitó se totiž se svou česko-ukrajinskou pohádkou Červená karkulka představí legendární královéhradecké Divadlo Drak. Tečku za Pernštejnlove 2023 napíše talentovaný soubor Ductus Deferens s půlnoční námořnickou czenglish komedií Drým Džurny.

Vstupenky jsou v prodeji přes web www.pernstejnlove.cz. K dispozici jsou permanentky na odpolední i večerní představení i vstupenky na jednotlivé divadelní hry.

Festival Pernštejnlove pořádají Východočeské muzeum v Pardubicích ve spolupráci se sdružením NaEx. Záštitu nad akcí převzali senátorka Miluše Horská, náměstek hejtmána Pardubického kraje Roman Línek, náměstkyně primátora města Pardubic Jiřina Klčová.

HLAVNÍ PROGRAM 2023

úterý 25. 7. 2023, 21:00 / velké nádvoří
Indigo Company, Praha / Umění vraždy
Komedialní thriller překvapuje nečekanými zvraty v ději.

středa 26. 7. 2023, 18:00 / malé nádvoří
Squadra Sua, Praha / Happy Hour
Rodinné pouliční představení na způsob grotesky marinované v klauniádě.

středa 26. 7. 2023, 21:00 / velké nádvoří
Studio G, Ostrava / Plavat v jezeře
Autistické leporelo s příchutí francouzského kabaretu.

čtvrtek 27. 7. 2023, 18:00 / šapitó
DK Jirásek, Česká Lípa / Maude, Lionel a prst Jacksona Pollocka
Hořká komedie o alkoholu, umění a životě.

čtvrtek 27. 7. 2023, 21:00 / velké nádvoří
Divadlo v Řeznické / Show Dr. Ruth
Kateřina Macháčková v životopisné hře jako průkopnice sexuální terapie Karola Ruth Siegel.

pátek 28. 7., 18:00 / šapitó
Rande naslepo
Po čtvrté nabízíme divákům absolutní překvapení. Nikde se nedozví, na co si koupili své vstupenky.

Festival Pernštejnlove se odehrává v úchvatném prostředí pardubického zámku, foto Lukáš Zeman.

pátek 28. 7., 21:00 / velké nádvoří
Divadlo Tramtarie, Olomouc / Válka Roseových
 Zběsilá černo-černá komedie a divadelní adaptace
 kultovní filmové komedie

sobota 29. 7., 18:00 / malé nádvoří
Koťátko zkázy / Třeba to vyjde
 Mohou nám v životě pomoci motivační knihy, videa,
 citáty? Nebo je lepší upr*elismus?

sobota 29. 7., 21:00 / velké nádvoří
**Divadlo Stodola, Brno / Jedno jaro v Paříži aneb Krvavá
 Henrieta**
 Grandiózní minimuzikál je příběhem lásky a vraždy z
 dob, kdy Evropa tančila valčík.

DOPROVODNÝ PROGRAM 2023

Písničkářská scéna v parkánu
 úterý 25. 7., 20:30 / parkán
Václav Bartoš / Školní výlet
 Fenomenální legráčka, aneb v hlavních rolích piksla
 pastelek a kámen.

úterý 25. 7., 22:30 – **James Harries** (uznávaný anglický
 písničkář, který žije v Praze, dorazí s novou deskou
 Hiraeth)

středa 26. 7., 22:30 – **Nika** (talentovaná ostravská
 písničkářka skládá dechberoucí písně postavené na
 klavíru)

čtvrtek 27. 7., 22:30 – **Andrea Šulcová a Vít Křišťan**
 (debutová country-blues-jazzová deska Opportunities
 patří k událostem roku 2022)

pátek 28. 7., 22:30 – **Jana Věbrová** (s novou deskou,
 kterou vydala po 16 letech, přijíždí osobitá zpěvačka a
 akordeonista)

Sobota 29. 7., 22:30 – **Sísa nebo Libuna** (začínající
 pražská indie rocková kapela)

sobota 29. 7., 10:00 / šapito
Divadlo Drak / Červená Karkulka
 Česko-ukrajinská inscenace klasické pohádky, která je
 dobře známá dětem i dospělým v obou zemích. Pro
 diváky od 3 let.

sobota 29. 7., 24:00 / malé nádvoří
Ductus Deferens / Drým džurny
 Námořnická Czenglish komedie o plavbě za americkým
 snem. Půlnoční tečka za osmým ročníkem festivalu.

Kateřina Procházková

www.pernstejnlove.cz
www.facebook.com/pernstejnlove

40/ ANTRÉ, VLADIMÍR MÁTL

S Vladimírem, kterému se říká Altán, se pravidelně
 setkáváme na přehlídkách po celé republice. Jeho
 domovskou scénou jsou Zmatkaři z Dobronína na
 Vysočině. Je herce, režisérem, lektorem přehlídek
 a také smutečním řečníkem. Především je to milovník
 divadla.

První role byla jedna z ústředních rolí v inscenaci
 Babička aneb obrazy z venkovského života. „Na první
 zkoušku mě pozvala známá, a říkala, ať se přijedu
 podívat. Ve tmě jsem po cestě zabloudil a na zkoušku
 jsem přijel pozdě. Soubor měl první čtenou. Dostal jsem
 roli Sultána. Ale nebyl to žádný štěk. Psi celou inscenací
 provázeli,“ vzpomíná Altán.

Muž, který vládne slovem

Vladimír se s přehlídkami a jejich systémem setkává od
 doby, kdy začal dělat divadlo. A sám vzpomíná na čas,
 kdy se ho kritika velmi osobně dotýkala. Jako člověk,
 který se ale rád vzdělává a posouvá dál, začal kritiku
 vnímat jako příležitost dozvědět se obecně platná a lety
 prověřená pravidla, která platí pro jakoukoliv inscenaci.
 Jednou z oblíbených divadelních přehlídek je pro

Vladimír Altán Mátl

Vladimíra Mátlu poděbradský FEMAD. Každoročně se zde schází divadelníci při skvělé atmosféře nejen divadelních představení, ale i diskusích, které jsou v Poděbradech dle Vladimíra trochu jiné. „Poděbrady mi vždycky byly sympatické tím, že tam diskuse neprobíhají za tím porotcovským stolem, ale jde tam o otevřenou diskusi všech zúčastněných.“ Právě díky tomu, že rád o divadle diskutuje se dostal až ke stolu lektorského sboru. Vedle profíků a odborníků se snaží být především laskavý a empatický.

Dnes se cítí být především režisérem, protože jako herec začíná mít problémy s učením se textu. Ovšem jednu vysněnou roli má. Rád by si zahrál Kopřingla ve Spalovači mrtvol. Což je dané tím, že občas je smutečným řečníkem na pohřbech. „Už to dělám více než pět let. Dá se to zvládnout, když to pojmeš jako herecký úkol. Tady se musíš odosobnit od toho člověka, který tam leží. Uzavřeš se do té krabičky figury, a předneseš to, co sis připravil. A má to jednu velkou výhodu, že máš text v ruce.“

Před časem Altánovi přibyla ještě další výzva, když se stal redaktorem portálu Divadelník.cz.

-lk-

41/ ANTRÉ, TEREZA VODOCHODSKÁ

Učitelka Literárně-dramatického oboru na ZUŠ Střezina, získala první zkušenosti v Klicperově divadle, ale také při studiu Literárně-jazykové komunikace a Divadelní vědy. Žena, které není cizí divadlo ani herectví před kamerou. Jako pedagožka není přísná, ale když se jí něco nelíbí, každý to okamžitě pozná.

První divadelní role Terezy byla ve staré Besedě, kde hrála andělíčka v inscenaci Betlém, který tehdy dělal Vladimír Morávek. „To byl takový rodinný podnik,“ říká Tereza, „protože tam byl i můj pětiletý brácha a otec, který mě na konci zabil jako Herodes. Ale na to že mi bylo sedm, tak si to pamatuju hrozně barvitě.“ Nakonec se objevila ve čtrnácti inscenacích Klicperáku. Každou si spojuje s konkrétním životním obdobím a lidmi, kteří ji obklopovali.

Nabídka práce v Jesličkách vzešla od Jany Portykové. Tereza Vodochodská ještě studovala, když začala v Jesličkách suplovat. Postupem času měla práce víc a víc, a nyní je plnohodnotnou pedagožkou. Na postupové přehlídky své soubory zpravidla nebere, protože je nechce vystavovat něčemu, co by je třeba ani neposunulo. Výjimkou byl letošní Audimafor, kam přihlásila inscenaci

Zčernal boží svět. „Je to montáž Erbenových balad. Práce na tom byla neskutečná. Něco se tam stalo, ale já

Tereza Vodochodská

nedokážu popsat, co to je. Neměli jsme žádné ambice a vzniklo něco krásného.“

Divadlo i seriály

Terezu Vodochodskou jste mohli zahlédnout v několika českých seriálech. U natáčení setkává s různými režiséry. „Velmi záleží na tom, kdo natáčí. Každý to dělá trochu jinak. Ale především tam není čas a prostor herectví víc řešit. Snažím dělat, co můžu, ale nikdy jsem nebyla účastna toho, že by se řešilo, jak se má hrát. Spíš jsou to technický věci,“ popisuje svou zkušenost.

A co divadlo? Má za sebou slušný výčet rolí. V hlavě jí uvízly především tři inscenace. „S Michalem Zahálkou jsme dělali Soud lásky. Bylo to psané celé v blankversu, a všechno jsme si dělali svépomocí. Měli jsme kýčovitou scénu, ale vlastně to bylo krásný. Byla to zároveň výzva. Dokonce jsme zkoušeli u nás doma. A ještě ráda vzpomínám na Kristu z Kočáru do Vídně, a taky na Veroniku z Veroničina Pokoje. To pro mě byly herecky zajímavé příležitosti. Na Veroniku vzpomínám dodneška. Diváci s námi seděli na jevišti, aby měli pocit toho pokoje. Hodně jsem to prožívala, třeba když jsem byla zavřená v tom pokoji, ale vlastně tam semnou bylo 30 diváků, tak to bylo hodně silný.“

-lk-

Tomáš Jakoubek

42/ ANTRÉ, TOMÁŠ JAKOUBEK

Improvizátor Žako, zdravotní klaun pan doktor Bronislav Brouček a člen pardubických Paletáků. Žako začínal s divadlem v České Třebové, odkud pochází. Měl role o dvou replikách, dále se věnoval historickému šermu, a nakonec ho cesty zavedly k improvizaci.

„Šel jsem na představení Paletáků v Pardubicích a přišlo mě to strašně jednoduchý. Tak jsem si to šel zkusit a zjistil, že to vůbec není snadné.“ Tomáš Jakoubek alias Žako se na improvizčních trénincích snaží zdokonalovat svoje dovednosti. Aby při rýmování neopakoval stále stejný rým: láska-páska, aby uměl zaspívat, pohybovat se po jevišti. Trénink autokorekce při improvizaci je velký oříšek. *„Většinou říkám to první, co mě napadne. Ale už se mi i stává, že mám vnitřního šotka, který mi napovídá: opravdu chceš říct tohle? Když se jedná o delší příběh, který chceme posunout, tak je to žádoucí. Ale když to jsou krátké formy, tak na to není čas.“*

Paletáci si zakládají na vzájemných vazbách. Na tom, aby byli vzájemně na stejné vlně a dokázali se na sebe spolehnout. Ve společné tvorbě je hodně proměnných, se kterými musí počítat. Jak tedy pracují na zdraví své komunity? *„Přemýšlíme nad výsledkem společně,“* uvažuje Tomáš Jakoubek. *„Vždy po vystoupení si sedne-*

me a dáváme si zpětnou vazbu. Rozebíráme představení a hledáme, proč a co diváky bavilo, v čem to bylo. Jde nám hodně o společné vztahy a dbáme na to, abychom si sedli lidsky. Abychom spolu vydrželi na vodě, hodiny v autě. Za ty roky jsme si vyvinuli různé způsoby komunitního utužování. Vždycky na začátku a na konci sezóny máme naše Talky Talky. To jsou sezení opravdu jenom o povídání: co máme za sebou v sezóně, co budeme dělat dál, jaké nasadíme typy improvizací. Problémy si říkáme z očí do očí. Jsme schopný poslat se někam, ale víme, že to nemyslíme tak, jak to zní. Když je problém, dokážeme to řešit.“

Ač to může být překvapivé, v civilním životě se Tomáš Jakoubek snaží neimprovizovat. Rád si věci naplánuje, rád si zaleze s knížkou a nepotřebuje si s nikým povídat.

Pan doktor Bronislav Brouček

Přes improvizaci a konkurz se Tomáš Jakoubek dostal k povolání zdravotního klauna. Je to práce velice náročná nejen po fyzické stránce, ale především po té psychické. Tomáš ale vyzdvihuje tu nejpodstatnější věc, že v té nemocnici není on, nýbrž pan doktor Brouček. Díky odosobnění může tvořit vtipy i tam, kde není nikomu do smíchu.

-lk-

43/ ANTRÉ, ZDENĚK TESAŘ

Herec, režisér, pedagog, trochu i scénograf. Hradecký divadelní Tesák z Malšovického mlýna. Jako dítě viděl svého souseda z domu Matěje Kopeckého hrát loutkové divadlo. Byl okamžitě okouzlen a navždy ztracen.

Po představení ho soused pozval do zákulisí, aby se podíval na loutky. *„Nikomu jinému to nenabídnul. Dal mi do ruky loutku a mohl jsem se s ní projít po jevišti. Bylo to úžasné.“*

Ještě, než měl Zdeněk tesař v ruce poprvé loutku, zkoušel se hlásit do ZUŠ na výtvarku. Moc talentu ale neprojevil. Tak šel raději na dramatař. Jeho loutkářskými začátky ho provázal Jiří Polehňa. Se souborem jezdili na Dětskou scénu nebo Loutkářskou Chrudim. To všechno Zdeněk směřovalo k rozhodnutí stát se hercem. Maminka bez větších námitek souhlasila, tatínek ve chvíli, kdy byl přijat ke studiu na DAMU, byl překvapen a lehce rozhořčen.

„Studia byla pro mě rychlá, protože já jsem s ročníkem absolvoval prezenčně jenom první dva ročníky. Do třetího jsem nastoupil s individuálním plánem, protože si mě vytáhl do Draku Krofta, a nastoupil jsem do projektu Mor na ty vaše rody, a nakonec jsem tam strávil šest sezón,“ vrací se v čase Zdeněk Tesař.

Zdeněk Tesař

Jeho éra v Draku probíhala v závěrečné fázi generace Kroftů. „Zažil jsem poslední inscenaci Krofty,“ říká Zdeněk Tesař. „Měl jsem možnost sledovat, jak pracuje. To byla pro mě velká škola. A pak jsem tam pracoval pod Kubou Kroftou v inscenacích jako Alenka, Carmen. To byla taky zajímavá škola, protože ty přestavení Jakub vytvářel během zkoušek. My jsme přišli na první zkoušku, a nikdo nevěděl, jak to bude vypadat. A vlastně se to postupně modelovalo až do té premiéry. Což bylo taky zajímavý.“

Stýskalo se mi po tom, že jdu na jeviště a strašně se těším hrát

Po šesti letech v Divadle Drak řešil Zdeněk Tesař, coby již zkušenější a vyzrálejší muž, osobní život a jeho směřování. V tuto fázi se rozhodl divadlo opustit. „Změna měla nějaký smysl pro mě v uzavření životní etapy. V tu dobu jsme čekali rodinu s mojí ženou, a tak jsem upřímně neviděl velkou perspektivu v tom divadle. Nechtělo se mi jít ani do jiného divadla, protože jsem tomu přestával věřit – tomu profesionálnímu divadlu. Stýskalo se mi po tom, že jdu na jeviště a strašně se těším hrát. To kouzlo, které jsem zažil, když jsem vstoupil na jeviště toho Matěje Kopeckého, najednou jsem to neměl. A já jsem to chtěl furt nějak mít. A tak jsem z profesionálního divadla odešel.“

Divadlo jako návyková látka

Jako všichni víme, že divadlo je velice návyková záležitost, tak Zdeněk Tesař s divadlem sice skončil, ale velmi brzy měl abstinenční příznaky. A tak přiznaně

hovoří o tom, že přišel škemrat do Jesliček, aby mu dali nějakou roli, nebo aby ho zapojili do jakékoliv práce. No a tak toho herce s Draku vzali, a rovnou mu svěřili žáky. „De facto asi rok poté co jsem opustil divadlo, tak jsem přišel do Jesliček, protože mi divadlo strašně chybělo. To je droga. Z bedny člověk nechce slézt. A protože jsem měl ty abstinenční příznaky, tak jsem přišel do Jeslí a moc jsem poprosil Honzu Dvořáka, jestli by mi něco nedal – a on jakože jo. A při té příležitosti mi řekl, jestli bych nechtěl náhodou zkusit to učit. To jsem vyvalil oči, ale řekl jsem jo,“ vypráví Zdeněk Tesař o svých pedagogických začátcích. V Jesličkách měl Zdeněk Tesař dva soubory. Dostal na starosti pubescenty a soubor ze studia pro dospělé. S pubertáky to Zdeněk neměl vůbec jednoduché, jak vypráví. Ale po jejich přesvědčování, aby to s nimi ještě zkusil, podlehl, a nakonec byl velice rád. Po náročných peripetiích prý vždy předvedli vynikající výkony. Soubor dospěláků byl složený ze samých žen. A s těmi vznikla inscenace Sáňky se zvonci, která je doposud srdcovkou Zdeňka Tesaře. „Inscenace, která byla nejkrásnější, co jsem kdy v Jesličkách mohl dělat,“ říká Zdeněk Tesař. „Bylo to výjimečný v neuvěřitelném napětí těch holek, jak oni na sebe od začátku slyšely. A hovořilo se o opuštěnosti, ženské síle, o tom, jak jsou ženský nakonec na všechno sami. Tak to bylo úchvatný. S jednou postelí jsme udělali celý jejich svět a holky to krásně naplnily.“

Od loutek k činohře, a co s sebou

Větší množství textu u činoherního divadla byl pro Zdeňka Tesaře jeden z hlavních důvodů, proč loutky. Nicméně k činohře postupně přešel. Jak tedy vnímá rozdíly mezi loutkohrou a činohrou, a co si z loutkového divadla přinesl? Ptá se Kateřina Fikejzová Prouzová. „Jsou to jednoduché věci, které s těmi loutkami musíš dělat. To znamená, když postava-loutka mluví, tak se hýbe. Když nemluví, tak se nehýbe. Že každý pohyb na jevišti musí být jednoznačný, ne rozplizlý. Takový to fázování akcí. Tak tyhle věci si člověk přenáší do činohry. – Já myslím, že bohudík, že jsem se odklonil k činohře, protože jsem si dovolil vyjít zpoza těch loutek. A pro mě to byla trochu terapie, protože jsem se vždycky trochu styděl za to svoje fyzis. A teď jsem měl možnost naučit se, necítit se trapně za to, že mám dvě ruce, dvě nohy, jednu hlavu a trup.“

Bleší cirkus je náročná loutková disciplína

Jednou inscenací, ze které Zdeňka Tesaře z dob jeho amatérského divadla před studii zná mnoho diváků, je bezpochyby Bleší cirkus, kde vystupoval jako principál Blešího cirkusu. Tento kousek hrál spolu s Jiřím Polehňou, který jej hraje dodnes. „Bleší cirkus je náročná loutková disciplína,“ vysvětluje Zdeněk Tesař. „Protože se musíš starat i ty blechy, musíš je obstarat, vycvičit. A nejhorší je, že každý představení je nový, protože principem blešího cirkusu je, že blechy ti zmizí. A to je hrozný, že když hraješ třeba dvoják nebo troják, tak musíš mít připravených devět blech, který postupně ztrácíš. Co je hrozný, tak donutit blechu, aby přešla

provaz, a pak spadla přesně na tom místě, kam má. To chce třeba tři týdny cvičení.“

O tom, že Zdeněk Tesař natočil i film s názvem Andělé na kolejích, nebo že téměř sám zrekonstruoval Malšovický mlýn, můžete slyšet ze záznamu Antré na kanále YouTube Volného sdružení východočeských divadelníků.

-lk-

44/ ANTRÉ, MARTIN ŠKEŘÍK

Martin Škeřík

Herec divadelního souboru DOVEDA Sloupnice. Muž působící tiše a klidně. Dřímá v něm však uragán živelného divadla a bohatých zkušeností.

Kamarádka Martina Škeříka ho zavedla do Jesliček v době jeho studií v Hradci Králové. Učil se u Emy Zámečnickové, kde také získal první roli, kamenný vodotrysk. „Hrálo se to tak, že jsem byl v portále, do půl těl nahý, napudrovaný na bílo. Byl to úplně nový svět mezi novými lidmi. A jiné prožitky než na fakultě, na katedře informatiky,“ vzpomíná s Škeřík, kde se také potkal s Jiřím Jelínkem z divadla DNO, do kterého se také zapojil a díky tomu si užil štace po celé republice. Coby člen DNA si zahrál v Klicperově divadle pod

režijním vedením Vladimíra Morávka.

Z party hasičů hrajících divadlo

Divadelní soubor DOVEDA Sloupnice má dle slov Martina Škeříka štěstí na tvůrčí lidi, ale také na režiséry a tvůrčí osobnosti. A dokládá to i bohatá a pestrá historie souboru, jejich úspěchy na přehlídkách. Současný soubor má své počátky v 90. letech, kdy parta hasičů začala hrát divadlo pod vedením učitelky češtiny, paní Sychrové. A postupně se nabalovala další a další představení. Martin si vyzkoušel i režii na titulu Světáci, když kmenová režisérka Markéta Světlíková na čas odjela do srbského Banátu.

DOVEDA se posunul o kus dál, když se ve Sloupnici objevil Američan Gary Edwards. Měl vystudovanou hudbu a klaunskou školu. Nejen u nás rozjel projekt zdravotních klaunů. Někakým řízením osudu se přistěhoval kousek od Sloupnice. Věděl o existenci divadelního souboru, a když věděl, že je bezprizorní, nabídl pomocnou ruku. „A sám si asi nepředstavoval, že by to byla plnohodnotná pomoc,“ říká Martin Škeřík. „Ale nějak jsme se ho chytli, a začali jsme spolupracovat na plný úvazek, bych řekl.“ Přišel autorský kabaret inspirovaný historií Český děják. Následovala Legenda o zbloudilých duších. „Gary přišel s námětem Bermudského trojúhelníku, a navrhnul základní linku příběhu, kterou jsme začali rozpracovávat. Ale nejdříve začali muzikanti zkoušet písničky. Začali jsme něco rozjíždět, až jsme se dostali do momentu, kdy jsme věděli, že to musíme rozpracovat. Tak jsme si v užším kruhu sedli, a začali jsme psát bodový scénář. A to jsme měli psát hlavní myšlenku té scény, podstatné momenty. Při zkouškách jsme to pak začali obalovat textem. A to bylo zase těžký, protože se nemáte o co opřít,“ popisuje Martin Škeřík tvůrčí proces s režisérem, který souboru DOVEDA snad dlouho vydrží.

-lk-

45/ ANTRÉ, NATÁLIE PRESLOVÁ A JANEK LESÁK

Ten, kdo potká skvělého divadelního kolegu a parťáka, má obrovské štěstí. To nám v Antré potvrdili tandem, kteří vedou úspěšnou pražskou alternativní scénu NOD.

Janek vystudoval Katedru Alternativního a loutkového divadla na DAMU a je profesionálním režisérem, Natálka absolvovala Divadelní věku na Filosofické fakultě UK a je dramaturgyní

a překladatelkou. Janek a Natálka kromě NODu zanechávají svou výraznou stopu i v Českých Budějo-

Janek Lesák, Natálie Preslová

vicích. Rádi experimentují a zkouší na divadle všechno, co údajně nejde.

Janek a Natálka zavítali do Hradce Králové se svou inscenací z Malého divadla v Českých Budějovicích, *Invisible Man*. Jedná se o vyprávění formou Live cinema. Diváci se dívají na promítání filmu, který vzniká v reálném čase, v prostoru divadelního jeviště. Jde o příběh s hlavním hrdinou, kterého divák nepotká a neuvidí.

„Je to ukázka toho, co se normálně dá vidět v těch velkých halách, kde jsou filmové kulisy a celý je to nafouknutý. Tak my jsme si chtěli zkusit něco takového na co nejmenším jevišti. K tomu jsme dospěli postupně, ale byl to prostředek, jak udělat věc o neviditelném člověku. Navlékli jsme ho do zeleného, kameramani dělají, co můžou. Herec, který hraje hlavní postavu tam fyzicky je, ale je neviditelný,“ vysvětluje Janek Lesák.

Divadlo, které si hraje a boří hranice

Touha Janka a Natálky objevovat možnosti divadla, dovedli jejich tvorbu i k principu LARPU (Live)

„My tomu říkáme participační divadlo. Diváci nemají jinou možnost než princip hry dodržet. Diváci dostanou dopředu e-mailem pokyny. Mají jasnou postavu, úkoly a dress code,“ popisuje formu projektu Game Natálie Preslová, s tím, že nejde o herecké výkony publika, ale skutečně o hru.

V experimentálním prostoru NoD vznikl projekt FANTASY!, který kombinuje technologii binaurálního zvuku - zvukové virtuální reality a tradičních principů ručářské práce. Divák se díky sluchátkům dostává do hlavy hlavního hrdiny, a dostává se do světa fantasy nově intenzivním prožitkem.

Janek a Natálka provozují vlastní YouTube kanál, kde se věnují divadlu ve třech sekcích: Průvodce divadlem pro děti, Rozhovory s tvůrci a Pozvánka do divadla. Svě zkušenosti ze svého profesního života tak uplatňují k tomu, aby rozšiřovali povědomí o divadle. A jak říkají, i oni sami si tak rozšiřují své obzory a divadlo stále poznávají.

„Já jsem například až po návštěvě Jiráskova Hronova pochopil, z čeho české divadlo vlastně vychází. Opravdu mě překvapilo, jaké procento profíků vychází z ama-

térského divadla. Buď v něm začínali, nebo v něm dál pokračují, protože chtějí. Je těžké uvažovat o českém divadle bez toho, aniž by se bralo v potaz amatérské divadlo,“ uvádí Janek Lesák.

-lk-

46/ ANTRÉ, JANA KAUCKÁ

Jana Kaucká

Typické, živé a radostné dítě, co strašně zlobilo ve škole. A tak vybití přišlo v divadle a v recitaci. Tehdy byly za vystoupení zákusky a chlebíčky, možná proto se ve svých šesti letech vrhla s radostí a vášní na divadlo.

Divadlo v rodině měla Jana Kaucká díky tetě, která byla herečkou. Když se Jana rozhodovala, kam po základní škole, teta byla připravena svou neteř vést k přijímacím zkouškám na konzervatoř. Jana však hrdě odmítla pomoc a jakoukoli protekci a rozhodla se pro zdravotní školu. Ve své profesi se tedy celý život věnuje dětem, jako zdravotní sestra. *„Pak mě to nesčetněkrát mrzelo, ale říkala jsem si,*

že kdybych měla opravdu velký talent, tak už třeba hraju v nějakém profesionálním divadle. A to se nestalo, takže asi opravdu je všechno tak, jak má být,“ říká Jana Kaucká, která divadlo přesto studovala. Úspěšně absolvovala Divadelní a filmovou vědu v Olomouci.

Hronovské úspěchy

Prvním souborem, kde Jana Kaucká působila, bylo Divadlo v Doubravících. Začátky v opravdovém divadelním souboru s tradicí, na které Jana velice ráda vzpomíná. „V tom divadle jsme spali na jevišti a byli jsme tam pořád. Žili jsme tím divadlem. Ten soubor dnes už bohužel neexistuje.“

Divadlo Exil bylo založeno v roce 2001 v Pardubicích. A půl roku na to už do ansámblu přichází Jana Kaucká. „Šla jsem za spoluzakladatelkou Zuzanou Novákovou a nabídla jsem se jí. Ona mě obsadila do inscenace *Kdo chytá v žitě*. Měla jsem tam dvojroli a hrál tam i můj devítiletý syn,“ vzpomíná Jana.

Jana je nejen zkušenou herečkou, ale také režisérkou. Za sebou má plno úspěšných titulů. Jejím prvním byl oblíbený *Limonádový Joe*. „Vždy jsem měla k režii velký respekt. Po 20 letech hraní jsem se odvážila. Měla jsem štěstí na skvělé herce a zpěváky. Došli jsme až na *Jiráskův Hronov*. Po představení na celostátní přehlídce v *Děčíně* jsem stála s diářem v ruce a přede mnou stáli pořadatelé frontu a chtěli, abychom u nich hráli.“

Jana si během své dráhy herečky zahrála řadu krásných postav, od *Gvendolíny* v *Jak je důležité mítí Filipa*, přes *Lulu* ve *Shopping and Fucking* až po *Barbaru* v *Perfect days*.

Jedním z titulů, které Jana Kaucká režírovala, je *Kauza Médea*, která měla premiéru v roce 2018. „Viděla jsem to ve studiu *Rubín* a byla jsem nadšená. Potom jsem jela ještě na *derniéru*, to už jsem si dělala poznámky, jak to chci udělat já. Nepokorně jsem se obsadila do titulní role. Ona to byla taková katarze v mém životě. Nakonec jsme s tím taky byli na *Hronově*. Bylo to těžké, režírovat a hrát. A kdyby mě někdo vedl, tak věřím, že by třeba ty monology byly lepší.“

V současné době můžete Janu Kauckou vidět v roli *Mag* v inscenaci *Kráska* z *Leenane*. „Hraju 70letou starou paní. Nejprve jsem to odmítla, ale teď jsem za to ráda. Sešli jsme se parta skvělých herců, ráda to hraju, rozhodně se nebojím být ošklivá.“

Společně s *Lucií Haškovou* také založila *Týbrďo* divadlo pro děti, které už má dnes své renomé a jezdí po festivalech a mateřských školách.

-lk-

47/ ANTRÉ, GABRIELA STEJSKALOVÁ

Rodačka z Hradce Králové, která se zpěvu a herectví věnuje od dětství. Prošla a stále působí v umělecké agentuře *Ambrosia*, je bývalou žačkou *Divadla Jesličky Josefa Tejkla*. Vystudovala střední zdravotnickou školu, *Mezinárodní konzervatoř v Praze*, zdravotního záchranáře a obor herectví a moderování na *VOŠ v Praze*. Zkušenost s profesionálním divadlem má například z *Divadla Drak*, *Divadla Kalich* a *Divadla J. K.*

Gabriela Stejskalová

Tyla v Plzni. Věnuje se muzikálům, seriálům, učení a dabingu.

Gabriela Stejskalová původně hrála tenis, ale zlomila si nohu, takže po několika letech se sportem skončila. Pak se jednou chtěla ulejt z angličtiny, osud ji vyslyšel a jasně nasměroval dál. „Tehdy ve školním rozhlasu vyhlásili, že pan režisér z *Jesliček* zve zájemce o divadlo. Takže jsme se na něj šli se spolužákem podívat, abychom se ulili z té angličtiny,“ vzpomíná Gabriela Stejskalová. „No dostala jsem se na talentové zkoušky. Tam mi dali do ruky *prkýnko*, ať z toho udělám něco jiného než *prkýnko*, a tak jsem zcela neoriginálně udělala z *prkýnka* kytaru no a tak mě přijali, a tam jsem hrála.“

První role Gabriely Stejskalové byla v inscenaci *Benátské krásky*, která se v *Jesličkách* uváděla v roce 2013. Gabriela dodává, že to byla asi jediná role, kde jsem nehrála ženu s výstřihem. Jinak se jí totiž ženské postavy s výstřihem moc nevyhýbají. Dalšími inscenacemi v *Jesličkách*, kde Gabriela již hrála ženy, které umí používat své ženské zbraně, byly *Odcházení* a *Kostlivec v silonkách*.

Umělecká agentura *Ambrosia* pořádá herecké školy, krátkodobé i dlouhodobější vzdělávání. Turnusy letní a zimní, i zahraniční zájezdy. Gabriela se zde zaměřovala na muzikál. Zde také vůbec začala se zpěvem. Jezdila na vzdělávací kurzy jako účastník, potom jako instruktor, také jako zdravotník, a v dnešní době je sama lektorkou.

Při dabingu je nejtěžší, že se člověk nesmí ani pohnout

Protože se Gabriela neustále vzdělává, získává nejen mnoho nových poznatků a zkušeností, ale také zajímavé pracovní příležitosti. Jednou z nich je dabing. „Na začátku to pro mě to bylo hodně těžké. Buď máte nakloněnou desku, kde jsou papíry, nebo dostanete tablet. To je ta lepší varianta. Papírů se nemůžete dotknout, protože sebemenší zvuk je slyšet a musí se točit znova. Nemohla jsem najednou gestikulovat. Což je třeba náročné, když vaše postava řve. A vy u toho musíte sedět a nehýbat se,“ popisuje práci dabingových herců Gabriela.

Velkou láskou této herečky je muzikál. Ta se zrodila v okamžiku, kdy navštívila karlínskou inscenaci Carmen. Od té doby se sama muzikálu aktivně věnuje. Carmen zůstává v jejím srdci jako vysněná role. „Rozhodně bych chtěla vystupovat v divadle Karlín. Je to nádherné divadlo. Pořád to mám spjaté s tím, že jsem tam viděla svůj první muzikál. Carmen zůstane navždy můj sen.“ Takovou českou Carmen ale hraje v současné době v Divadle J. K. Tyla v Plzni, kde účinkuje v muzikálu Kozí válka, který je neustále beznadějně vyprodaný.

-lk-

48/ ANTRÉ, KATEŘINA KULHÁNKOVÁ

Kateřina Kulháňková

Ve dvanácti letech měla různé sny a představy o svém budoucím životě. Toužila být princeznou nebo také hasičem. Herečka, která studuje literaturu a historii, a možná se vrhne i do režie. Kateřina je od roku 2015 členkou NOS – Nechanického ochotnického spolku. Ten vznikl roku 2012 po téměř padesátileté odmlce místního ochotnického života.

Své zázemí má NOS v kulturním domě, kde se vždy koná předpremiéra a premiéra, a potom soubor jezdí štace po okolí. Nejvěrnější diváci jsou samozřejmě kde jinde, než v Nechanicích.

Soubor se schází jednou týdně. Před premiérou zkouší dvakrát týdně, když je potřeba zkouší se i vícekrát. Inscenace se připravují vždy od září a v březnu bývá premiéra.

NOS jezdí pravidelně na postupovou přehlídku do Miletína. Kvůli covidu však soubor s přehlídkami na nějakou dobu pauzoval. „Bylo to rušné období,“ vzpomíná na nelehkou dobu pro divadlo Kateřina Kulháňková. „Jeden víkend jsme dopremiérovali *Strašidlo Cantervillské* a druhý týden se všechno zavřelo. Během on-line doby jsme se snažili třeba komunikovat na dálku, ale nebylo to ono. Když už se mohlo hrát, někteří z toho byli otrávení. Chvilku to vypadalo, že se rozpadneme. Všichni nevydrželi. Teď máme někoho nového, promíchalo se to a už jsme zase v pevnější sestavě.“ Letos v Miletíně NOS zahrál detektivní komedii *Krysí dům*.

DS NOS se věnuje hlavně divácky oblíbeným komediálním žánrům. Drama dosud nezkoušeli, ale Kateřina Kulháňková říká, že by si nějaký vážnější kus klidně zkusila. Rolí má za sebou Kateřina asi šest. „Nejdřív jsem dostala roli postarší ředitelky. Byl to docela problém zahrát, dostala jsem brýle a vycpali mě. Teď jsem třeba hrála čtrnáctiletou slečnu a moc mě to bavilo. Člověk se může vyblbnout. Řekla bych, že často hraju hloupé hezké naivky,“ vypočítává Kateřina Kulháňková.

Budoucí autorka a režisérka

Kateřina se tedy od svých 15 let věnuje divadlu v jednom souboru. Získala tak druhou rodinu. „Tím že se tam střetávají různé generace, tak jsem si udělala spoustu nových přátel, kteří mě něco naučili. Je to prostor, kde se můžu odreagovat od reality, stejně jako u knížek. Dalo mi to hodně do života.“ Kateřina díky vztahu k divadlu navštěvuje plno divadel, amatérských i profesionálních. Nasává tak atmosféru a příběhy s divadelních prken, možná aby jednou ona sama mohla být nejen herečkou, ale i tvůrcem. „Uvažuji o tom. Ještě studuji a se svými spolužáky jsme si říkali, že na univerzitě divadlo docela chybí. Možná, že si založíme soubor.“ Kateřina však není pro NOS jenom režijní nadějí. Díky svému studijnímu zaměření a vlastnímu zájmu také píše do šuplíku. Kdo ví, třeba jedno napíše hru pro svůj milovaný soubor.

-lk-

49/ ANTRÉ, TEREZA BLAŽKOVÁ

Tereza Blažková

Rodačka z Ústí nad Orlicí, která se od svého domácího souboru Vicena propracovala až na jeviště profesionálního divadla. Přesto na své kořeny v amatérském divadle zdaleka nezanevřela. Je absolventkou tří vysokých škol a urputnou ženou.

První roli získala ve školce v pohádce O kohoutkovi a slepičce. Hlavní roli Slepíčky získala díky své urputnosti. Později začala hodit na ZUŠ na dramaťák a byla tam prakticky jako doma. V patnácti letech se přidala k ochotnickému divadelnímu spolku Vicena v Ústí nad Orlicí.

V souboru Vicena získala Tereza Blažková první roli v Popelce, následovala role Ludvičky ve Zdravém nemocném, a pak plno dalších a úspěšných titulů. „Ve Zdravém a nemocném jsem dokonce dostala cenu za 100 odehraných představení,“ vzpomíná Tereza Blažková, která v souboru ale nejenom hrála, ale také režírovala. Jako součást své bakalářské práce si v praktické části Tereza Blažková zvolila práci právě se svým domovským souborem. Věnovali se inscenaci Madam Colombová zasahuje. „Zpětně bych se hercům omluvila za tu moji urputnost,“ vzkazuje do Ústí nad Orlicí Tereza Blažková. „To byl asi teror. Problém je, že typy přísných režisérů teď vlastně trochu nedávám,

nedávám autority, ale přitom jsem byla v té pozici taky. Nemám tu trpělivost, zvyšovala jsem hlas. Ale pro dobro inscenace. – Jako režisérka jsem byla v klidu. Věděla jsem, že jaký si to udělám, takový to mám. Kdež to jako herec občas panikařím.“

Tereza Blažková hovoří o souboru Vicena, jako by byla stále jeho součástí. Ač se díky svým studiím a nyní díky profesi dost vzdálila, srdcem je pořád z Viceny, protože o souboru mluví jako „my“.

Od Rasputina k Adině

První profesionální role Terezy Blažkové, byla role ve Východočeském divadle v Pardubicích v inscenaci Rasputin. „To byl splněný sen. Ještě jsem nestudovala hereckou VOŠku a najednou stála z blízka vedle těch herců, které jsem dřív sledovala z hlediště,“ vzpomíná s nostalgií Tereza Blažková.

Před kamerou má za sebou desítky rolí a rolíček, zahrála si v seriálu Vyprávěj, ve filmu Já, Olga Hepnarová nebo ve dvoudílném Rašínovi. Na jevišti v mladoboleslavském divadle byla legendární Adinou Mandlovou. „I kdybych v Adině dělala pátou zleva tak budu šťastná. Zajímá mě spíš to, s kým to dělám. Další skvělou zkušeností je německý seriál October fest. Zahraniční produkce mě zajímá.“

-lk-

50/ ANTRÉ, PETR KLOFANDA A MICHAELA KOTRBOVÁ

Divadelní soubor Šembera dosud vedla generace současných osmdesátníků. Teď se dostávají dovedení čtyřicátníci v čele s Petrem Klofandou a Michaelou Kotrbovou. Divadelníky z Vysokého Mýta jsme dosud na divadelních přehlídkách příliš nevidali. S nástupem nové generace se to možná změní.

Ve svém repertoáru se vysokomýtští věnují činohře, muzikálům a divadlu pro děti. Soubor má štěstí na muzikanty a hudebně nadané, školené herce. „Býval to hlavně pan docent Klíma, který s námi dělal třeba divadlo Voskovce a Wericha,“ vzpomíná Petr Klofanda na jednoho ze svých předchůdců. „Dělal aranže, měli jsme i živý orchestr. Takhle to už bohužel nemáme. Máme nahrávky a pěvecké party mám na starost já.“

Petr Klofanda je původně muzikant. „K divadlu jsem se dostal oklikou. Od malička hraju na různé hudební nástroje. Chodil jsem do sboru, kam chodila zpívat i paní režisérka. Někdo jim odpadl, proto mě oslovila, jestli to nechci zkusit. Tehdy mě to tak chytlo, že tam jsem

Míša Kotrbová, Petr Klofanda

„dodnes,“ vzpomíná Petr Kotrba a navazuje na něj kolegyně Michaela Kotrbová: *„Já jsem se dostala do divadla přes paní Hájkovou. Tenkrát hráli Betlémskou hvězdu a sháněli kompars.“* Michaela i Petr se shodují na tom, že u divadla je drží to, že člověk si může zahrát něco úplně jiného než v běžném životě. Další motivací jsou kolegové okolo. Je to soustava lidí, kteří si vždycky mají co říct, mají stejný náhled na život, a to není samozřejmá věc.

Rok ve znamení oslav

DS Šembera má stálou scénu v Šemberově divadle, kde má veškeré zázemí. I když Michaela Kotrbová, která má v souboru na starosti většinu důležitých věcí (jako je pokladna, kostýmy, propagace), si stýská po kostymérně a skladu kulís.

Aktuálně mají na repertoáru inscenaci Jakub a jeho pán v režii Petra Klofandy. Soubor letos plánuje velké oslavy. *„Budeme mít 200 let od uvedení první české hry ve Vysokém Mýtě a 100 let od otevření divadla. To nemůžeme nechat ležet, při této příležitosti určitě něco vznikne. Já osobně mám v hlavě myšlenku, aby se do toho zapojilo celé město. Chci oslovit všechny schopné spolky, a pod hlavičkou DS Šembera udělat celoroční program. Můj sen je také, kombinovat činohru a loutky. Ale konkrétní kus jsem ještě nenašel.“*

-lk-

51/ ANTRÉ, JAKUB PILAŘ

Jakuba Pilaře znají divadelníci především jako herce a režiséra souboru ŽUMPA z Nučic. Jako člen ADA se angažoval jako jeden z mladší generace členů. Nedávno byl nedávno zvolen předsedou, který má toto sdružení vést a rozvíjet.

„Dnes je ADA organizace, která chce fungovat celorepublikově ve smyslu toho, že například účastníci kurzu mohou být z celé republiky bez ohledu na členství v nějakém souboru. A taky nemáme žádnou kmenovou základnu souboru, jako to má třeba SČDO nebo VSVD,“ představuje Jakub Pilař sdružení ADA.

Kromě přehlídek ADA pořádá vzdělávací kurzy pro účastníky z celé republiky. Velkou tradici má Škola základů činoherní režie. Novinkou by mělo být vzdělávání pro celé soubory.

Jakub Pilař autor a interpret

Jakub je vedle předsednictví ADA především aktivním divadelníkem. Například je autorem a interpretem Vitaminové pohádky. Jde o typ bramborového divadla, se kterým sehrává už několik let pohádku o bramborách, cibuli a další zelenině. Jako režisér vytvořil inscenace Klub a Přiznání, při které smlouval cenu autorských práv korespondencí s anglickou agenturou. *„S Přiznáním to bylo tak, že jsem přečetl několik desítek monodramat a tento titul mě zaujal. Psal jsem do Anglie o autorská práva každý půlrok. Takhle jsem vytrval dva roky. Během toho jsem na tom textu pracoval. Pak konečně přišel e-mail, že by to šlo. Nakonec jsem usmlouval cenu ze 100 liber na 75 liber za uvedení.“*

Jako herec aktuálně Jakub vystupuje v inscenaci Sex, podle hry Pavla Kohouta. *„Sex je velká radost, protože tvůrčí tým, který si Jarda Kodeš svolal, to je radost. Tvůrčí proces byl úžasný. Hned na první čtenou přivedl tým, který začal tvořit. Byl to fajn pocit a ideální podmínky pro vznik této inscenace. Pavel Kohout byl nejen pražské premiéře, ale přijel i k nám do Nučic. Na konci června hrajeme v Činoherním klubu, dokonce i tam si už koupil lístky.“*

Jakub Pilař má ještě sám, opět jako režisér, rozdělanou novou hru, Srdeční slabost. Její přípravy jsou v plném proudu a brzy se začne zkoušet.

-lk-

Jakub Pilař

52/ ANTRÉ, FILIP NUCKOLLS

Rodák z východních Čech, který se rozhodl pro profesionální divadelní dráhu. Rád ve svých inscenacích řeší témata, kde jsou lidé nejednoznační. Aktivní režisér, který má na svém kontě již přes sto inscenací.

Začalo to na gymnáziu v České Třebové. Mladý muž, sportovec v šustákové soupravě, člen dramaticko-básnického experimentálního kroužku MRVA se začal ponořovat do světa umění. „Paní profesorka Habrmanová mě tehdy nějak donutila sáhnout po básničkách Apollinaiera a to mě poslalo úplně někam jinam,“ vzpomíná na zásadní zlom ve svém životě Filip Nuckolls, který se nevyhnul ani působení v tradičním ochotnickém souboru Hýbl.

„Jedna moje kamarádka jela do Prahy na den otevřených dveří na DAMU a já jsem chtěl jet hrozně s ní. Nevěděl jsem, co si vymyslet, tak jsem tvrdil, že se tam chci hlásit taky,“ vypráví o své první cestě na DAMU Filip Nuckolls. „Já jsem trochu sociofóbní, takže když jsem viděl, kolik je lidí na herectví, tak jsem se šel podívat na režii. Nechtěl jsem čekat venku. Bylo nás tam asi patnáct. Já tehdy ty lidi od divadla vůbec neznal. A to byl možná i důvod, proč jsem se dostal, protože jsem z toho nebyl vynervovaný,“ směje se Filip Nuckolls,

Filip Nuckolls

kteří absolvoval v roce 2002.

Jestli někdo může říct, že je aktivní režisér, tak to může rozhodně říct Filip Nuckolls. Na svém kontě má něco přes sto inscenací, přestože patří ke gardě mladších režisérů. „Dostal jsem recesistickou cenu za největší počet inscenací z aktivních režisérů. Bohužel, protože si myslím, že to je český specifikum. Když řeknu třeba v Anglii, že dělám i šest věcí do roka, vypadám podezřele. Abych si vydělal na průměrný plat v Česku, musím mít štěstí divadlo, které zaplatí dobrý honorář. Potom si mohu dovolit dělat jen čtyři věci. S tím jsem se fakt setkal jenom v Čechách,“ hovoří o mzdových poměrech u nás a o tom, že česká divadla jsou nucena pracovat na výkonnost.

Divadlo nutně potřebuje diváka – divák potřebuje pobavit, ale i zasáhnout, pohnout. „Nejlepší je oboje, když pobavíš ale i nastavíš zrcadlo,“ říká Filip Nuckolls, který pracuje na inscenacích, kterého osobně zajímají. Pravidelně spolupracuje například s Východočeským divadlem v Pardubicích. „Petr Dohnal, ředitel divadla, vybírá aspoň jednou ročně inscenaci spíš herecký soubor, než diváckou úspěšnost. A mě těší, že na tyhle práce se souborem jsem teď už opakovaně najímáný já,“ říká potěšeně Filip Nuckolls.

V Mostě rád pracoval na inscenaci Světáci. „Já jsem tam byl hodně ovlivněný tím, že se to začalo točit během okupace v srpnu 68. Stejně jako Dva písaři, kteří byli poznamenáni smrtí syna pana Horníčka... ta lidskost, co je v těch Světácích, to je taky nenapodobitelné. Je to ovlivněné tím, že ty lidi vědí, že okolo jezdí ty tanky, že celý pražský jaro jde do kelu. Chtěl jsem to udělat jako poctu roku 68 a té náladě.“

-lk-

53/ ANTRÉ, RONA SAPORTA, HILI YAACOBI

Loutkářky z Izraele, Rona Saporta a Hili Yaacobi přijely do České republiky na pozvání nám známého loutkáře, Jiřího Polehni. Jak dámy říkají, návštěva naší republiky je pro ně jak zajímavou pracovní cestou, tak příjemným výletem.

Rona a Hili se potkaly na loutkářské škole v Holon. Holon je izraelským centrem pro loutkáře. Tam přišly na to, že jim společná práce svědčí a tvorba ve dvojici jim vyhovuje. Rona je v tomto tvůrčím tandemu především dramaturgyní a režisérkou, Hili je scénografkou, vypravěčkou a herečkou.

Na štaci do Východních Čech přivezly pohádku *Thumbelina*. Inscenace je určena pro diváky ve věku 4+

Rona Saporta, Hilli Yaacobi

a je hraje se s takzvanými stolními loutkami, které mají Rona s Hili nejvíce v oblibě. *Thumbelina* je příběh vzniklý na motivy pohádky J. CH. Andersena a vypráví o malé bytosti, která je něco mezi rostlinou a člověkem. Vydává se do světa, aby znovu našla svůj domov, své místo. Hili jsou tématem blízké pohádky a příroda. Rona ráda vypráví příběhy. Nejraději takové, kde má hrdina před sebou cestu plnou překážek. Možná proto se jí líbí řecké nebo irské mýty.

A jak probíhá jejich tvůrčí proces? Nakreslí si storyboard a diskutují. Sjednotí názory, myšlenky a pak začnou pracovat na kostře příběhu. Potom začnou pracovat na charakteru postav a jeho propojení s loutkou.

Inter arma silent musae

Izrael je místo, kde se mísí národy, náboženství, kultury a etnika. Všechno se to propisuje do umění. Stejně jako fakt, že Izraelci mají za zády válku. „*Ano, obě jsme byly na vojně, jako každý člověk v Izraeli. Jezdila jsem s vojáky v tanku, učila nováčky, jak střílet. Hili působila na personálním,*“ vysvětluje Rona Saporta.

„*U nás v zemi trvá válka velmi dlouho. Ale tu svoji múzu a umění si držíme v sobě. Dokonce si myslím, že převážně v horších situacích je múza více hlasitější. Nejen pro nás, ale i pro politiky. Vzniká více politického divadla i hudby. Možná, že až bude mír, tak to skončí,*“ uvádí Rona.

Rona a Hili na jedné straně žijí v zemi konfliktů. Palestinci jsou proti Izraelcům. Věřící proti nevěřícím. Ti, co přišli ze západu proti těm, co přišli z východu. Na druhou stranu se tenhle mix promítá do umění. Izrael je místem kreativity a tvůrčí volnosti. „*Skrz loutky člověk může říct cokoliv, to je neuvěřitelná volnost,*“ říká Rona.

-lk-

54/ ANTRÉ, PETR ŽITNÝ

Na letošním ročníku Orlické masky v Ústí nad Orlicí Petr Žitný účinkoval v inscenacích, *Ani za milion!* se souborem *Na Skále* a v *Provazu* o jednom konci v souboru *Diviš*. Petr se v obou souborech cítí jako doma, přesto že každý soubor má jiné podmínky a také jinak tvoří. Když to zkrátka baví, jak říká Petr Žitný, je jedno kde a s kým.

DS Diviš Žamberk a DS Na skále Helvíkovice

Divadelní soubor v Žamberku má zázemí v Divišově divadle. „*Máme výbor, který má asi sedm členů. Pořádáme pravidelně členskou schůzi. Například, kdybych chtěl režírovat, na schůzi přinesu hru, kterou představím a předpokládám, že výbor to odsouhlasí, probere finance atd.*“

Soubor čítá téměř stovku členů, ovšem aktivní zdravé jádro tvoří zhruba třicet z nich.

Divadelníci v Helvíkovicích mají oproti souboru *Diviš* o dost rozdílné podmínky. *DS Na Skále* se schází v malém sále obecního úřadu, který mimo jiné slouží i jako tělocvična. Vedoucí osobností je Vladimír Martínek, který je režisérem. Na repertoáru je teď úspěšná komedie *Ani za milion!*, která si na letošních přehlídkách vysloužila doporučení na *Divadelní piknik Volyně* a *Krakonošův divadelní podzim*. Nicméně se začíná

Petr Žitný

zkoušet nový titul. „Pracovní název je *Chirurg*. V originále se hra jmenuje *Udělejte mi to znovu*. Je to o plastickém chirurgovi a jeho pěti klientkách,“ představuje Petr Žitný další plány souboru.

A jak se Petr Žitný dostal k divadlu? Nejdřív se na gymnasiu s kamarádem pustil do historického šermu. Poté se přidal ke kočovnému divadlu. Pak zahlédl výzvu, že do ochotnického souboru Vicena hledají herce, tak se přihlásil. „První role byla v tom kočovném divadle a potom s Vicenou to byl *Lakomec*, tam jsem hrál *Valéra*. A to jsme hráli taky jako kočovné divadlo. Mně to je asi opravdu jedno kde hraju, v jakém prostoru. Musí mě to bavit.“

Později společně s Martinem Malínkem založili krajskou postupovou přehlídku pro Pardubický kraj ZLOMVAZ. Pořádali masopusty, pracovali na vlastních inscenacích. „Později se přehlídka přesunula do České Třebové, protože Třebová má divadlo, zázemí, a Hýbláci nám pomáhali. Šlo to jak po drátkách.“

Petr Žitný říká, že v současné době do přehlídek úplně nevidí, protože nemá možnost se jich účastnit tak, jak by chtěl. Nicméně, vždycky na přehlídku rád vyrazí. I když, pocity na přehlídkách má mnohdy smíšené. „Když jde ochotnický soubor na přehlídku, ví, že tam bude lektorský sbor, který je bude hodnotit. Což nemusí být vždy kladné. Ale divadelníci často nechápou, že to nejsou výtky, ale snaha poradit a pomoci. Vždycky je něco jiného hrát na domovské scéně, kde se to všem líbí. Pokud nechcete znát názor odborné poroty, tak nemusíte chodit na přehlídku,“ zmiňuje své pocity k postupovým přehlídkám Petr Žitný.

-lk-

55/ ANTRÉ, MILAN DEDERA

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS) má za úkol podporovat rozvoj kultury, především kulturních a společenských aktivit v oblasti neprofesionální sféry. NIPOS se zaměřuje prakticky na všechny oblasti amatérského umění (jako je divadlo, hudba, film, tanec aj.), ale také se věnuje sběru a analýze dat. A právě sběrem dat a statistikou se zabývá Milan Deder, vedoucí centra informací a statistik kultury NIPOS.

Statistika – nuda je?

„To že je něco nudné, nemusí nutně znamenat, že je to nezajímavé,“ říká na úvod Milan Deder. „Snažíme se data zpracovávat tak, aby byla pro čtenáře zajímavá.“ Data slouží například Ministerstvu kultury. Díky nim si tvoří analýzy např. jaký je podíl zaměstnanosti, kolik je lidí pracujících v kultuře, jaké jsou výdaje a příjmy apod. Cílem je, zjistit, jak se kultura podílí na ekonomice. „Já si myslím, že pro nás je velmi důležité, i když to nemusí být

Milan Deder

srozumitelné, že my zmapujeme podíl kultury na ekonomice republiky. Což pro ty respondenty třeba nemá efekt, ale může to mít efekt v tom, že ministr kultury může říct: V kultuře pracují 4% populace, což je něco, o čem by se mělo jednat. Nebo že se kultura podílí na HDP 1,5 %. Zkrátka poskytuje to argumenty pro oblast kultury,“ vysvětluje Milan Deder.

Pro amatérské soubory jsou výkazy dobrovolné, pro statistiku však velice cenné. A platí to i naopak. Kulturní organizace si na základě statistik mohou porovnat, jak si stojí vedle podobných institucí. „Zadáte si do systému potřebná kritéria a zjistíte, jak jste na tom v rámci kraje nebo republiky. Tento systém bychom chtěli do budoucna propracovat mnohem více.“

Pro statistiku je vždycky zajímavé, když se něco děje

V dobách, kdy společnost zasáhne nějaká krize, se čísla statistik začínají pohybovat, a to jsou momenty, které mohou být zajímavé nejen pro statistiky, ale i pro laickou veřejnost. Za sebou máme velice krušné roky spojené s pandemií. Kultura, neprofesionální scéna nevyjímaje, prošla velice těžkou zkouškou.

Centrum informací a statistik kultury NIPOS zveřejňuje první sesbíraná data v květnu v publikaci, která se jmenuje *Kultura v číslech*, a ta je vydávána k příležitosti veletrhu Svět knihy. Podrobná statistika je pak zveřejněna na webu: www.statistikakultury.cz. „Díky moderním technologiím se rozšiřují i nástroje statistiky, Jde o data, která sbírají vstupenkové portály, bankovní instituce, data z daňových přiznání, data českého statistického úřadu. Do budoucna by se všechny tyto

informace měly vzájemně sdílet,“ uvádí Milan Deder. I statistici mají své libůstky, protože se jim zájem o čísla a řád propisuje zcela pochopitelně i do jejich soukromého života. Milan Deder třeba přiznává, že s kamarády u piva rád vytahuje z rukávu data v číslech. Navíc je aktivním amatérským divadelníkem souboru OJEBAT.

-lk-

56/ ANTRÉ, JAN FRIČ

Bývalý kmenový režisér Národního divadla v Praze, v současnosti režisér na volné noze, který má čerstvě za sebou premiéru Celý život nestačí v Klicperově divadle v Hradci Králové. Výrazná osobnost českého divadla, která nutně potřebuje pauzu.

V dětství byl součástí dětského divadla při Švandově divadle. Na střední škole měl Jan Frič trochu jiné zájmy. Potom uviděl Komedii o svaté Dorotě v podání Společnosti doktora Krávy v režii Petra Lanty. Byl oslněn a zasažen. „*Dal jsem si tři piva, přišel jsem za nimi a oznámil, že jsem jejich členem. A tím jsem dodneška. Čistě z absolutní lásky k tomu, co jsem viděl,*“ říká Jan Frič, který později šel na režii na DAMU, prý proto, aby mohl machrovat v hospodě.

Od začátku jsem spíš divadelním fanouškem než tvůrcem

Jan Frič oslovil profesionální scénu už svou absolventskou inscenací. Nový vítr v té době hledalo Divadlo Na zábradlí, kde Jan Frič vytvořil svou první a úspěšnou režii. Může za to štěstí, náhoda, nebo jeho průbojnost? „*Já nevím... Divadlo pracuje s pověrami a magickými píčovými. Navíc jsem Kozoroh. Když se člověk narodí v zimě, musí se o ten život trochu prát,*“ uvažuje Jan Frič. Přiznává, že je urputný a nemyslí na to, jestli se mu budou ostatní smát, jestli se budou lidem jeho inscenace líbit. „*Od začátku jsem spíš divadelním fanouškem než tvůrcem. Mě to naprosto fascinuje. Posedlost těch lidí, toho okamžiku, když se divadlo děje – to je to, co zkoumám.*“

Jan Frič prožívá divadlo každou buňkou svého těla. Možná právě proto zanechává za sebou silnou stopu. Jedním z takových děl jsou Bakchantky na scéně Stavovského divadla, které jsou velkou divadelní událostí poslední doby. „*Bylo to takové zkoušení, kdy se všichni úplně zbláznili. Podle mě má většina z nás kocovinu ještě teď. Tím nemyslím, kocovinu z nějakého paření, ale z toho, že to byla opravdu výprava do úplně jiného vesmíru. Tam se stalo NĚCO mezi těma lidmi, bylo to magické. Je to vlastně posedlost, je to ničující, spalující, ale všechno do sebe totálně zapadlo.*“

Jan Frič mimo jiné dále vzpomíná na silné zážitky třeba

s již zmíněnou Společností doktora Krávy, kdy první roky s tímto souborem hodnotí jako velmi důležité, protože poznal, že divadlo může fungovat skrz promýšlení. „*Když ty lidi dostatečně vědí, co se děje, nemusí se vůbec zkoušet. To by byl ideální stav, kam se dostat. Nemusí se ani domlouvat, kdo půjde kam, protože ti lidé jsou propojeni, slyší na sebe. Přesně to jsem v té Společnosti doktora Krávy zahlédl. Byla to krása.*“

Když se ozve Národní divadlo, je to povinnost

Ve čtyřiatřiceti letech se stal Jan Frič kmenovým režisérem Národního divadla. Tehdy pod vedením Daniely Špinar mohl Jan Frič spoluvytvářet svou představu o tom, jak by naše divadlo mělo vypadat. Teď se po pěti letech vrátil na volnou nohu, má za sebou šestnáctiletou kariéru a plno inscenací, na které se může s hrdostí ohlížet. Přesto je v současné době svým povoláním nejistý. „*Nasmlouval jsem si věci na tři roky dopředu, abych to existenčně utáhnul. Ale pak jsem se do toho diáře pořádně podíval. Když to na mě všechno kouklo, trochu jsem se zhroutil. Nakonec jsem od září zrušil všechno, co mám... do konce světa,*“ uzavírá téma Jan Frič.

-lk-

Jan Frič

57/ ANTRÉ, YVONNA KRŠKOVÁ

Yvonna Kršková začala s divadlem v 17 letech, kdy vstoupila do souboru ADIVADLO v Havlíčkově Brodě. Dále dostala šanci v nově vznikajícím souboru FAX, kde poprvé okusila krásu režie. Pak v roce 1990 zakládala Divadélko MRAK. „*Tehdy nám moc pomohl Boris Šlechta, bývalý člen divadla Drak, který nás učil první krůčky a práci s loutkou. Začala jsem hodně psát a tvořit. Potom se objevil pražský režisér Honza Prokeš z Divadla Elf. Začali jsme pracovat spolu. Já jsem vnášela do her a pohádek ženská témata a Honza zase mužská,*“ vzpomíná Yvonna Kršková na začátky Divadla MRAK, které existuje dodnes a má na svém kontě pěknou řádku titulů.

Yvonna je opravdu renesanční žena, která si všechno zastane sama. Jak ale odkrývá, má štěstí na mnoho šikovných lidí, kteří jí v její divadelní práci pomáhají. „*Já vím, jak to má vypadat. Ale vždycky to odnese někdo v okolí, kdo mi s tím pomůže.*“

Yvonna Kršková žije ve vesničce Pohled, nedaleko Havlíčkova Brodu. Vypráví o této vesničce jako o malebném místě s krásným historickým centrem, které ji zcela pochopitelně nutí k tvůrčí činnosti.

Léta tam pořádá s místními obyvateli Putování za Betlémskou hvězdou nebo Pohádkové lesy. Nakonec tam na popud svých sousedů založila dva ochotnické

soubory. Jeden pro děti a druhý pro dospěláky. Jmenuje se Pokus.

Podle Yvonnky Krškové se divadlo v Pohledu hrálo asi do roku 1960. Poté přišlo dlouhé nic. Téměř všichni ze současného divadelního souboru jsou divadlem nepolíbeni. „*Začalo to tím, že se dobrovolníci zapojovali do Pohádkových lesů,*“ vysvětluje kontext vzniku svého souboru Yvonna Kršková. „*Lidé viděli, že to funguje a nabalovali se další a další dobrovolníci. Nakonec to byli právě oni, kteří chtěli založit divadlo. Já jsem se najednou z role toho, kdo píše, dostala do role režiséra. Jako první jsme nastudovali Antonína Procházky S tvojí dcerou ne. Je to tak geniálně napsané, že tam nic není vedle. Diváci přišli s nejasným očekáváním, ale nakonec chodí znovu a znovu.*“

Divadelní festival v bramborárně

Yvonna Kršková se zmínila o tom, že bohužel není v Pohledu kulturní dům, či jiné místo, které by trochu nahradilo divadelní sál. A tak si Pohledští opět poradili. V prostorách bramborárny si vytvoří divadelní sál vždy, když je potřeba. Když pořádají Pohledský divadelní víkend, musí z bramborárny pryč zaparkované traktory a všechno se uklízí do čista. „*Traktory musí odjet. Půjčíme si technické vysavače, abychom vysáli plochu a stěny. Dovezeme praktikáble, postavíme elevaci, dáme koberce. Ale pan starosta slíbil, že postaví kulturák,*“ s nadějí se směje Yvonna Kršková.

-lk-

Yvonna Kršková

58/ ANTRÉ, MILAN SCHEJBAL

Předseda odborné rady pro činoherní a hudební divadlo NIPOS. Profesionální režisér, pedagog a lektor, který je neodmyslitelně spojen s amatérským divadlem. A po svém krásném životním jubileu už není ani profesně srážen tím, že je od „těch amatérů“.

NIPOS (Národní informační a poradenské středisko pro kulturu) má plno složek, jako je například ARTAMA, anebo Odborná rada pro činoherní a hudební divadlo, jejímž členem je Milan Schejbal od roku 1991. Odborná rada je složená z profesionálů i amatérů. Je to poradní orgán, konečná rozhodnutí jsou na ARTAMA.

„*My se scházíme zhruba čtyřikrát až pětkrát do roka. Například před nějakým festivalem nebo po něm, abychom si řekli, jak by to mohlo fungovat, co by se dalo změnit. Dvakrát do roka se rada stává programovou radou, a hlavně když se vybírají inscenace na Divadelní Piknik Volyně.*“

Při výběru doporučených inscenací z krajských přehlídek se odborná rada snaží zodpovědně a objektivně zařadit do národní přehlídky inscenace, které splňují parametry pro postup. Jak popisuje Milan Schejbal, není to

Milan Schejbal

jednoduchá práce. „Loni bylo osmnáct krajských postupových přehlídek. Když každý kraj nominuje a ještě doporučí, je to víc inscenací, než kolik se jich do programu Pikniku vejde,“ uvádí Milan Schejbal.

Funkce odborných garantů

Odborná rada si zve ke svým debatám tak zvané odborné guaranty. Jedná se o odborníky ve svých oborech, kteří mají ale také zájem o amatérské divadlo. Objíždějí přehlídky, komunikují či spolupracují se soubory. Ti mohou referovat o tom, co viděli, a mohou tak poradit, nebo se zaručit za vybrané inscenace na národní přehlídku. I když se někteří členové odborné rady kryjí i s funkcí odborného garanta, není to pravidlem, aby všichni členové odborné rady byli zároveň garantem. „Je to seznam lidí, kteří mají zkušenost, nebo vědí, jak to chodí,“ vysvětluje přínos odborných garantů Milan Schejbal. „Seznam garantů se obměňuje jednou za rok, za dva. Když máme odbornou radu, tak řešíme, kdo by tam měl být, kdo by tam třeba už neměl být, protože třeba už tolik amatérské divadlo nesleduje. Objeví se třeba i noví lidé, kteří zaručují to, že inscenace má parametry národní přehlídky. Divadelní umění je subjektivní, stejně jako každé jiné umění. Ale vždycky hledáme průsečík individuálních názorů.“

Národní přehlídkou pro činoherní divadlo byl původně Jiráskův Hronov. Ten se změnil na žatvu, a tak je tato přehlídka plejádou všech druhů, žánrů a stylů divadla. Po této změně však chyběla národní přehlídka pro činohru. A tak se začala pořádat přehlídka v Třebíči a v Poděbradech, později v Děčíně, a nakonec usídlila v jihočeské Volyni, kde se pořádá dodnes.

-lk-

59/ ANTRÉ, LÍDA VLÁŠKOVÁ

Lída Vlášková

Profesionální herečka, která je ve své kariéře spjata s Východočeským divadlem Pardubice. Má za sebou nepřeborné množství krásných rolí, které vždy ztvárnila tak, jak nejlépe uměla. A na řadu z nich vzpomíná mnoho diváků.

Ve škole Lída Vlášková milovala dějepis a sloh, také ráda recitovala. Potom začala tajně, aby to rodiče nevěděli, chodit do jednoho ochotnického souboru v Praze. Při prvním pokusu na DAMU neuspěla, takže dělala rok knihovnickou nástavbu. Ovšem za rok už přišla zpráva o přijetí na DAMU.

Lída Vlášková o sobě říká, že od začátku věděla, že se má ještě hodně co učit. Proto měla v úmyslu po DAMU nejdřív cestovat po všech divadlech republiky. „Cítila jsem, že potřebuji nějaký čas, protože ještě nejsem připravená. Ale nakonec jsem byla přes čtyřicet let v pardubickém divadle. Působila tam spousta zajímavých režisérů,“ vzpomíná Lída Vlášková například na Jaroslava Vostrého, který dokázal odbourat strop, který měla jako začínající herečka nad sebou. Byla příliš svázaná výchovou maminky, která ji často připomínala, aby byla slušná holka. Jaroslav Vostrý tuto hereckou bariéru odboural a Líde Vláškové se začaly hrnout krásné role. „A potom Oto Ševčík, který si mě vyboxoval

na hlavní roli ve hře *Věc Makropulos*," pokračuje ve vyprávění Lída Vlášková. „*To bylo tak nádherný. A shodou okolností byla premiéra Věci Makropulos ve stejný den, kdy jsem maturovala. Takže já jsem tomu říkala moje druhá maturita, což trochu to tak bylo.*“

Jako herečka si Lída Vlášková pochopitelně na jevišti i několikrát zazpívala. Nejvíce jí ale asi sedí šansony, kterým by se podle některých hlasů, mohla klidně věnovat.

A jaký režisérský přístup jí nejvíce vyhovoval? „*Já mám ráda režiséra, který ví, co chce, ale zároveň po herci nešlape. Třeba Oto Ševčík. První, co jsem mu kdy řekla na jevišti, bylo: Doktor Kolenatý. A on mě z této věty nechtěl pustit. Po premiéře jsem se ho zeptala, proč to dělal. A on říkal, že má zásadu, že do herců se musí kopnout. A jsou tři druhy herců. První to ani nezavnímá, druhý udělá krok dopředu a třetí se začne vznášet v oblacích. A dodnes si myslím, že v téhle větě je moc a jsem za to vděčná.*“ Vedle Oty Ševčíka a také již zmíněného Jaroslava Vostrého, vzpomíná Lída Vlášková třeba i na slovenského režiséra Mariána Pecka, konkrétně na magickou inscenaci *Cikáni jdou do nebe*, která se hrála pod hvězdným nebem pod hradem Kunětická hora.

Lída Vlášková se v současné době už věnuje odpočinku, svému synovi a svým kočkám. Jak popisuje, ráda se fláká ve svém křesle s notebookem a kočkou na nohou.

-lk-

60/ ANTRÉ, LENKA KREJZOVÁ

Místní kultura je internetový časopis, který existuje už 32 let. Původně tištěné periodikum uvítal i tehdejší ministr kultury Milan Uhde. Redakci tohoto portálu provozuje NIPOS. Skromný věstník (připomínající tak trochu samizdat) přinášel zprávy a nabízel řešení problémů z lokální kultury v rámci samospráv. V současnosti Místní kultura kromě rozsáhlého kulturního zpravodajství z celé ČR nabízí i zajímavá témata prostřednictvím pravidelných cyklů, nově i podcastů.

Lenka Krejzová při svém příchodu do redakce Místní kultury cítila především potřebu nově utvářet dramaturgii časopisu. Volila témata, která osloví nejen čtenáře, ale i samotné autory, tak aby texty byly kvalitní a čtivé. „*Začala jsem si budovat tým externistů – spíš externistek. Dnes pro nás píše sedm statečných žen, které jsou schopny rozhlížet se kolem a reagovat na dané téma. Je radost s nimi spolupracovat.*“ Tým Lenky Krejzové zve k dialogům nejen osobnosti, které autoři osobně znají, ale nebojí se oslovit i ty veřejně známé, z amatérské i profesionální scény, odborníky z různých oblastí. Vzniká tak průřez informací, ovšem vždy s ohledem na nosné téma, které má příspěvek či článek

naplnit. Podcast Místní kultury – přináší dialogy s lidmi, kteří mají co říct. Je to vlastně novinka. „*Dostala jsem nabídku od dokumentaristky a mé bývalé rozhlasové kolegyně Hany Soukupové. Díky podcastům můžeme nabídnout ještě obsáhlejší a barvitější periodikum. Naším historický prvním hostem byl ministr kultury Martin Baxa. Samozřejmě nejen proto, že nás zajímalo, jestli se opravdu někdy podaří naplnit to slibované jedno procento finančních prostředků z rozpočtu pro kulturu.*“

Jednotlivé díly podcastu mají stopáž 20-30 minut a přináší rozhovory s osobnostmi na aktuální téma věcně a v souvislostech.

Jednotlivé rubriky Místní kultury mají svá témata a jdou do hloubky. Když se portálem proklikáte, rozhodně si najdete něco, co bude rezonovat s vaším vlastním naladěním.

V současné přehřeli portálů, zpráv a dalších informačních kanálů je Místní kultura malou rybou. Nicméně drží si svou úroveň, má plno věrných čtenářů a díky snaze o aktuálnost i sociálním sítím přibývají i čtenáři noví. Lenka Krejzová, šéfredaktorka, hovoří o pozitivních číslech, která potvrzují nemalou návštěvnost, ale také velké procento čtenářů, kteří se na portálu Místní kultura opravdu zdrží a čtou.

Lenka Krejzová uzavírá své povídání citátem od Jana Wericha, který říkával, že je rád nafrněný, jinak řečeno, že cítí oprávněnou hrdost na každého Čecha, který něco dokázal. Lenka Krejzová přiznává, že v redakci Místní kultury se se svým týme právě takhle cítí: „*Nafrněně*“.

-lk-

Lenka Krejzová

61/ ANTRÉ, PETR LANTA

Petr Lanta

Jednou, jako malý chlapec, Petr Lanta narazil na starou krabičku. Otevřel ji a našel staré rodinné fotografie. Na jedné z fotek byla malá dívenka v krásném kostýmu. Byla to maminka. Tento jediný pohled způsobil, že si Petr Lanta řekl, že by měl to divadlo taky zkusit.

Vliv Pavla Švorčíka na novou divadelnickou generaci

Petr Lanta začínal s divadlem na základní škole u pana učitele Kábrta. Poté přišel Pavel Švorčík, se svým osobitým stylem práce. „Do té doby jsem znal jen klasický přístup, kdy se člověk naučí text, řekne se, kdo kam má jít. Nechci říct, že pan Kábrt by neměl představu a nějaké inovace, ale znal jsem spíš tu klasiku. Švorčík měl úplně jiný přístup,“ vzpomíná Petr Lanta na osobnost, která ho významně ovlivnila v jeho chápání divadla. „O divadle nás učil, že je všechno možné. Dá se říct, že jsme tam dělali hrozný blbosti. Mluvili jsme nespisovně, nekultivovaně. Šlo spíš hru, vtip, ironii. Bylo to divoký a my jsme z toho byli nadšeni. Pavel Švorčík nám dal tajemný klíč k tomu, aby to nebyla nuda.“

V době, kdy školní soubor pubertálních výrostků skončil, toužil Petr Lanta stále dělat divadlo. Pro jeho nadšení mu Pavel Švorčík tajně poskytl klíče od divadla, aby mohli mladí zkoušet sami.

Název Společnost doktora Krávy vznikl při první hře, kterou úpičtí našli a nastudovali. „Byla to hra Vražda na statku. Prolézal jsem s kamarádem staré půdy a na jedné z nich jsme objevili toto vesnické drama. A Společnost doktora Krávy se nám líbila. Je to více významů v jednom. Taková terapie divadlem a krásou,“ říká Petr Lanta. „Vlastně jsem ještě nikde nezmínil, že mezi Úpící a Prahou jsme měli ještě jednu etapu. Byla to etapa v Suchovršicích, které jsou oddělené od Úpice. Troufám si tvrdit, že my jsme byli poslední divadlo, které v tom sále hrálo.“

S přechodem členů souboru na studia se přirozeně soubor vyvíjel. Svě nové místo si našel v Praze, kde se začaly potkávat a společně tvořit nové osobnosti.

„U mé režie není nic jist, tvořím z chaosu,“ nachází slova pro svou práci Petr Lanta. „Hodně riskuju, protože vždycky chci, aby divadlo bylo autentické. Aby divák i herci věděli, proč tam jsou a chtěli tam být. Že jim mám skrze herce co říct, i když třeba tomu v té chvíli nerozumí. Já jsem byl schopen kolikrát zrušit všechno, co jsme udělali, protože mi to přišlo špatný. Třeba se to hezky odříká, ale není to dobrý. Tak to nechci.“

Takový přístup si může Petr Lanta dovolit, protože pracuje se skvělými profesionálními herci, kteří jsou unavení z běžného divadelního provozu. Zadarmo tvoří s amatéry ze Společnosti doktora Krávy, která má svou domovskou scénu v Divadle v Celetné.

-lk-

62/ ANTRÉ, MILAN HAJN

Držitel Ceny Thálie v kategorii alternativního a loutkového divadla z roku 2019 měl jako malý chlapec spoustu zájmů. Jednoho dne si řekl, proč nezkusit i divadlo? V Klicperově divadle vyhlásili konkurz na dětské herce a on se přihlásil. Díky tomu přišla první zkušenost na jevišti a hned pod vedením Vladimíra Morávka. Další dětské role na profesionálním jevišti na sebe nenechaly čekat.

S nástupem na Biskupské gymnázium v Hradci Králové, začal Milan Hajn chodit také na ZUŠ Na Střezině a stal se součástí Divadla Jesličky. Pokračoval i v hostování v Klicperově divadle. „Žít jesličkovský život bylo zábavné. Zkoušeli jsme, jezdili na přehlídky. Byl to takový dětský underground. Byla to semknutá parta. Trávili jsme spolu spoustu času. Každý z těch pedagogů byl výjimečný a něco mi dal,“ říká Milan Hajn.

Od činohry k alterně

S výbavou z Jesliček a Klicperova divadla by se zdálo, že činoherní herectví bude pro Milana Hajna jasnou volbou. O divadelní fakultě přemýšlel už od prvního ročníku na gymnáziu. Ovšem jak říká, nakonec je velice

rád, že šel na přijímačky i na Katedru alternativního a loutkového divadla. „V přijímačkách na tyto dva obory je diametrální rozdíl. Na činohru člověk přijde sám, sedí tam komise a ty se začneš klepat, přednášíš a hned vidíš, co si o tom myslí. Šel jsem odtamtud opařenej. Na alterně jsme u přijímaček seděli v kruhu, předvedli jsme to, co jsme si připravili, vládla tam pohoda. Jsem rád, že jsem nakonec skončil tam,“ říká Milan Hajn, který nastoupil do ročníku Marka Bečky, osobnosti Divadla Buchty a loutky.

Ještě za studia na DAMU získal Milan Hajn příležitost v Plzeňském divadle Alfa, kde strávil zhruba šest let. Tuto éru hodnotí Milan Hajn jako velmi cennou. Po nějaké době přišla nabídka z Draku od Tomáše Jarkovského a Jakuba Vašíčka, se kterými se Milan Hajn už dobře znal. Rozhodnutí, jestli jít z Plzně do Hradce, bylo jasné. „Do Hradce jsem šel hlavně za klukama,“ říká Milan Hajn. „Věděl jsem, že spolu se nám dobře pracuje. A taky jsem se vracel domů. Mně se tady prostě líbí. Vůbec jsem neváhal.“

Thálie za Bílého tesáka

V inscenaci Bílý tesák ztvárňuje Milan Hajn hlavní roli, za kterou byl odměněn cenou Thálie. Z jeho pohledu však v tomto kuse nevytváří nějaké zvláštní herectví, protože na to není skoro vůbec čas. Inscenace využívá live cinema prostředků. Tzn., že na jevišti vzniká zároveň video přenos, který diváci mohou sledovat souběžně s děním na jevišti.

Milan Hajn je zapojený do mnoha, velmi úspěšných inscenací Divadla Drak. Například do Cesty, Zdi, nebo do poslední premiérované inscenace s názvem, Zapsaný spolek českých a slovenských loutkářů uvádí Zbojníka a Kašpárek.

-lk-

Milan Hajn

63/ ANTRÉ, ROSTISLAV HEJCMAN

Rostislav Hejzman

Tvář východočeského ochotnického divadla, která je vidět jak v Hronově, tak i v Náchodě nebo v Červeném Kostelci.

Rostislav Hejzman se ujal režie v hronovském souboru, aby nastudoval Lucernu. Vzdává tím poctu nejen Aloisovi Jiráskovi, ale především zesnulému panu Miroslavu Houšťkovi, který byl opravdu výraznou osobností hronovského divadla a kultury vůbec. O tom ale více na jiném místě v této Divadelní hromadě.

Propojení souborů z okolí je mimořádně cenné

V Hronově je zvykem, že do souboru přicházejí přespolní kolegové. Zakládal si na tom především už zmiňovaný Miroslav Houšťek. I Rostislav Hejzman si však nějaké kolegy přizval. „Přesto že jsem se snažil v Lucerně škrtat, tak se to nedá udělat bez přespolních, je v tom 25 postav. Také s námi do toho šli mladí. Pro někoho to bylo první velké představení.“ Vzájemná výpomoc mezi soubory je vždy velice přínosná, protože každá nová krev může přijít s něčím obohacujícím. V trojúhelníku Hronov-Náchod-Červený Kostelec takové hostovačky fungují vcelku často, sám Rostislav Hejzman s tím má bohaté zkušenosti.

Rostislav Hejzman se dostal k divadlu díky své tetě, která se divadlu aktivně věnovala coby ochotnice v Náchodském divadle. V sedmi letech Rostislav Hejzman účinkoval na oživlých postavách Babičky Boženy Němcové v Ratibořicích. Tato tradice byla na dlouhou

dobu zakázána. Obnovila se po roce 1989. „*Tam si mě našla Lída Šmídová a vzala mě do Náchoda. Když jsem se přestěhoval do Hronova, přešel jsou do souboru Jiráskova divadla k panu Houšťkovi a zůstal jsem dodnes,*“ vypráví Rostislav Hejcman, který také chodil jako kluk na divadelní kroužek při DDM. S dětským divadlem má tedy zkušenost sám nejen jako herec, ale také jako učitel. Při základní škole vedl Rostislav Hejcman divadelní kroužek, kde mu prošlo mnoho dětí. Jeho zájmem nebylo, vychovat z nich herce, ale probudit v nich zájem o divadlo.

V roce 2013 premiéroval hronovský soubor první režii Rostislava Hejcmana. Vánoční inscenace s názvem Hej, člověče boží je prvotinou, kterou si Rostislav nejen zrežiroval, ale také napsal. „*Pár dnů před Vánoci zveme do divadla na vánoční písně a na příběh o Ježíškově. Pečeme, vaříme svařák.*“ Rostislav Hejcman se netají tím, že postupové divadelní přehlídky příliš rád nemá. Často je na nich vidět, což jak říká, je vždy z donucení jiných režisérů. Sám se ale jako režisér na přehlídky nehrne. Význam práce amatérských souborů vidí jinde. „*Divadlo hraji pro sebe a pro lidi v místě souboru.*“

-lk-

64/ ANTRÉ, JIŘÍ TRNOVSKÝ

Další introvert a nemluva, který si jednou stoupl na jeviště, a od té doby už neslezl. Herec, který zdatně ztvárňuje komické role, ale hledá si cestu i k hereckým protí úkolům.

Působí v polickém divadelním souboru, kde se v současné době hraje velice oblíbený titul Martina McDonagha, Mrzák Inishmaanský. Podle Jiřího je tento titul odvážným kouskem, protože doposud hráli v Polici nad Metují spíše odlehčenější žánry. „*Ale publikum nás překvapilo, protože pochopili, o čem to je, že to není jen o těch vulgarismech, ale že je to o životě,*“ říká s úsměvem Jiří Trnovský.

Toužil stát na tom jevišti a slyšet potlesk

Původně se Jiří Trnovský soustředil spíše na recitaci. Ale jinak spíše tíhnul k muzice než k herectví. První moment, kdy se v duchu viděl na jevišti, bylo, když viděl partu muzikantů, jak se klaní obecenstvu. „

Byl to hudební večer, kde vystupovali kamarádi muzikanti. Najednou se mi zachtělo stát tam taky, zpívat, aby lidi vstali a tleskali,“ říká Jiří, který dál vzpomíná na to, jak se k tomu divadlu vlastně dostal. „Oslovil mě Jarda Souček, když obnovoval ochotnickou tradici v Polici nad Metují.“

K velkým rolím se dostal díky ruským klasikům. Postavy Gogola a Čechova šly Jiřímu k duhu, a tak si velice užíval

Jiří Trnovský

jejich humor a seriózní fráčky, které ho zdobily. „*Za nakopnutí k větším rolím vděčím tomu ruskému klasikovi Gogolovi, protože já jsem takový větší úspěch zažil v roli Podkolesina v Ženitbě. Ten odstartoval éru těch větších mluvených rolí, protože ten Podkolesin tam toho má poměrně hodně. A hned na to byly Námluvy, což je Čechov. Je to jednoaktovka, se kterou jsme vyhráli na národní přehlídce. Tak ta ruská klasika mě nastartovala. – Po těch rolích seriózních, ve fraku, přišla éra elastákových a tílkových rolí a paruk a převleků, kdy to vyvrcholilo inscenací, Někdo to rád horké,*“ vzpomíná Jiří Trnovský, který si, dle jeho vyprávění, převleky a jejich technickou náročnost opravdu užil. „*Ty vycpávky, dámské převleky, to byl velký fičák. Navíc byla scéna naaranžovaná tak, že se přibíhalo z hlediště. Musel jsem obíhat všechny vchody v podpatcích a v halence, s kontrabasem. Hlídal jsem si prsa a všechno možné.*“ Když se Jiří ohlíží a vzpomíná na své odehrané role, říká, že si zahrál už snad všechno, po čem toužil. Přišla ale doba, kdy potřeboval své herectví osvěžit a posunout. Proto se přihlásil ke studiu činoherního herectví na Hradecké divadelní konzervatoři. Cítil potřebu vystoupit ze své komfortní zóny a porovnat se s ostatními. „*Chtěl jsem se posunout. Měl jsem pocit, že hraji pořád stejně.*“

Při studiu se potkal s novým kolektivem, jinými pohledy a názory na divadlo, se zcela jinými požadavky na herecký výkon.

-lk-

65/ ANTRÉ, KAMILA DAVIDOVÁ

Herečka a režisérka z Heřmanova Městce, která je členem souboru s velmi dlouholetou a bohatou tradicí. Divadlo má ráda a nachází si pro něj čas vždy, když je to možné.

Divadelní soubor Heřman byl založen roku 1848, tehdy se jménem Klicpera, kdy národní obrození burcovalo každou obec k založení spolků. Od 80. let 19. století byl soubor přejmenován na lokálnější název, Heřman.

Soubor dlouhá léta putoval po různých místech ve městě, aby vůbec měli kde zkoušet. V současnosti se ale soubor těší z nově rekonstruované sokolovny, kde mají k dispozici zkušebnu a sál. Sokolovna je navíc místo, kde se, původně v hospodě, hrálo za dob vzniku souboru. „Děkuji městu Heřmanův Městec, že jsme se tam mohli vrátit a už nemusíme putovat po různých, pro nás nevhodných, místech po městě,“ říká Kamila Davidová, výrazná osobnost souboru, která zastane mnoho povinností s divadlem spojených.

Její první role v DS Heřman byla role Věštkyňe ve Švandrlíkových povídkách. Nicméně Kamila se do činnosti souboru začlenila velice rychle. Po třech letech si troufla vybrat a upravit text k inscenování. Jednalo se o Utopence A. P. Čechova. Po osmi letech přišla první režie titulu Dopis vojína Caniveta. „Režirování bylo vstupem do neznámých vod. Navíc jsem si vybrala komorní drama z první světové války. Vážná věc se nehrála v Heřmaňáku spoustu let. K předloze jsem se dostala díky kolegovi, který mi pustil černobílý film z roku 1952. Zaujalo mě to. Film jsem přepsala a upravila pro divadelní prkna,“ ohlíží se Kamila Davidová za svou první režii.

Poslední premiérou v Heřmanově Městci byla hra Víkend, pod režii právě Kamily Davidové. Soubor pracoval na hře tři čtvrtě roku. Zatím mají za sebou první reprízu. „Premiéra proběhla v pořádku,“ oddychuje spokojeně Kamila Davidová.

Přehlídky jsou pro mě stres a radost

„Na přehlídkách mám trému před představením i v jeho průběhu. Chci, abychom všechno dali a nepokazili. Na druhou stranu je to druh hezkého stresu,“ říká Kamila Davidová. Co se jí na přehlídkách ještě baví? „Radost z toho, že všechny potkáš, pokecáte, popijete, zaspíváte. Vyspíme se klidně ve spacáku a cítíme se tak mladí.“ A co rozborové semináře? Kamila je moc neprožívá, když zasedne před lektorský sbor, už všechna tréma z hraní z ní spadla a je dobře. „V duchu si před porotou říkám:

No tak povídejte. Já osobně jsem nezažila nic nepříjemného. Narazila jsem vždycky na velmi inspirativní lidi.“

Vcelku nedávno skončil první ročník Hradecké divadelní konzervatoře. Kamila Davidová úspěšně absolvovala obor činoherní režie. „Bylo to super, akorát jsem dospěla k přesvědčení, že ano, něco se můžeš naučit, ale víc prostě musí být v člověku, v hlavě, v srdci... Musíš mít ten talent.“

-lk-

Kamila Davidová

66/ KLICPEROVO DIVADLO, HRADEC KRÁLOVÉ, SEZÓNA 2023/24

Královéhradecké Klicperovo divadlo v těchto zveřejnilo dramaturgický plán na novou sezónu 2023/24. Ten přinese celkem 8 premiér, z nichž většina bude světovou či českou premiérou. Činohra nabídne vedle klasických předloh i autorské texty. Kromě uměleckého šéfa Pavla Kheka se na režijních postech představí osvědčení a hradeckému publiku známí režiséři jako je Jan Holec, Diana Šoltýsová či David Drábek, a vedle nich i představitelé nastupující mladé režisérské generace.

První premiérou sezóny bude 13. a 14. října 2023 ve Studiu Beseda autorská inscenace Barbary Herz Lásky, která je divadelním dokumentem o kapitalizaci lásky a hlubokou sondou do autentických příběhů.

Na Hlavní scéně bude o týden později 21. října 2023 první premiérou hra nejuspěšnější irské dramatičky Mariny Carr U kočičí bažiny. Hru plnou tajemství a magické atmosféry bude režírovat Diana Šoltýsová, která v Klicperově divadle stojí za úspěšnými inscenacemi Hana a Její pastorkyňa.

Ve Studiu Beseda se dále představí talentovaný režisér a dramatik Tomáš Ráliš, dvojnásobný držitel ceny Evalda Schorma za původní divadelní hru. Autorská inscenace VYHUBYT bude temnou komedií o mladém páru, který hledá byt, prostor jenom pro ně dva, kde by mohli dát růst své lásce. Premiéry se uskuteční 8. a 9. prosince 2023 ve Studiu Beseda.

V sobotu 16. prosince 2023 se na Hlavní scéně uskuteční v režii Pavla Kheka premiéra nejslavnějšího dramatu Williama Shakespeara Hamlet. Co to znamená být dneska jiný? Hamlet jako sonda do nitra současného mladého člověka, který čelí tlaku okolí. Přijďte společně znovuobjevit tajemství nejlepší hry, která kdy byla napsána.

Se svou novou komedií se do Klicperova divadla vrací někdejší umělecký šéf David Drábek. Hra Brokolice na Marsu završuje příběh postav z jeho předchozích titulů Jedlíci čokolády a Velká mořská víla. Světová premiéra se uskuteční 2. března 2024 na Hlavní scéně.

Dalším návratem bude i britský dramatik Torben Betts, který je autorem i úspěšné inscenace Vincenc. V režii Jana Holce divadlo uvede v české premiéře 23. března 2024 na Hlavní scéně inscenaci S Caroline v kuchyni, komedii, která staví na vynikajících dialogích a černém humoru.

Za další inscenací, která vzniká přímo pro Klicperovo divadlo, stojí autorský tandem Jaroslav Rudiš a Petr Pýcha. Komédie Oslava, jež si pohrává s historií a mystifikací, že Antonio Vivaldi napsal „Pět ročních období“, bude mít světovou premiéru v režii uměleckého šéfa Pavla Kheka v sobotu 18. května 2024 na Hlavní scéně.

Poslední premiérou sezóny 2023/24 bude původní adaptace románu Svůj vůz i pluh veď přes kosti mrtvých polské spisovatelky a držitelky Nobelovy ceny za literaturu Olgy Tokarczuk, kterou pod názvem Lovu zdar! (Přes kosti mrtvých) uvede divadlo v režii Martina Satoranského. Premiéry se uskuteční 31. května a 1. června 2024 ve Studiu Beseda.

Martin Sedláček, PR manažer Klicperova divadla

Inszenace Tělo tajné agentky, Klicperovo divadlo, foto archiv souboru.

67/ VÝCHODOČESKÉ DIVADLO PARDUBICE, SEZÓNA 2023/24

Sezónu 2023–2024 zahájí v pardubickém divadle inscenace Orlando ORLANDO na Malé scéně ve dvoře. Text tragikomické grotesky, zkoumající odvěkou lidskou touhu po silných prožitcích, vznikl na základě stejnojmenného románu Virginie Woolfové. Autorka ho koncipovala jako fiktivní životopis mladého šlechtice, jež prochází dějinami od dob alžbětinské Anglie až po spisovatelčinu současnost. S porozuměním i humorem v něm nahlíží do hloubi lidského nitra. Autorem divadelní adaptace a inscenátorem je mladý režisér Marek David, který se v Pardubicích představil scénickým čtením Skoncovat s Eddym B.

Na velké scéně v Městském divadle zahájíme sezónu muzikálem Do nebes!, který hravou formou líčí šťastnou

část života českého průkopníka aviatiky, pardubického rodáka Jana Kašpara. Příběh začíná jeho narozením, dotkne se dětských uličnictví a školních nezdarů, zvědavého přátelství s nadšencem vědy a techniky, baronem Krausem, a nezadržitelně spěje k dráze mladého úspěšného letce vzhůru k nebesům. Libreto napsal proslulý muzikálový režisér, choreograf a dramatický autor Radek Balaš, který je i režisérem naší inscenace. Hudbu složil jeho dlouholetý spolutvůrce Ondřej Brousek, herec a skladatel, člen kapely Monkey Business.

Poslední inscenací letošního roku bude Blázinec boží. Hru napsal Petr Abraham na motivy románu Heinricha Manna Mládí krále Jindřicha IV., v němž se pojí historiografie s dobrodružnou i psychologickou literaturou. Napínavou formou líčí příběh panovníka, který je historiky označován za jednoho z prvních humanistů. Jindřich IV. se jím stal, navzdory tomu, jak trnitá a křivolaká byla jeho cesta k moci, na níž byl zásadním milníkem jeden z největších masakrů v dějinách Francie – Bartolomějská noc. Hru s imaginativním názvem Blázinec boží inscenuje náš kmenový režisér Petr Novotný.

Netradiční komedie Kdo je tady ředitel? bude první inscenací roku 2024. Příběh ředitele mezinárodní IT firmy, který se vydává za řadového zaměstnance, aby se vyhnul personálním konfliktům, a v rozhodující chvíli nevyhnutelné konfrontace za sebe „nasadí“ anonymního nezaměstnaného herce, je znám ze stejnojmenného filmu Larse von Triera. Filmové diváky snímek překvapil tím, jak se odlišuje od všeho, na co byli u svého oblíbeného režiséra zvyklí. Jednou z odlišností je divadelní dimenze, která přímo vybízí k jevištním adaptacím, jimž dánský autor a režisér nikterak nebrání. K inscenování na našem jevišti si text vybrala režisérka Aminata Keita, která se v Pardubicích představila scénickým čtením Někdo přijde.

Pořád jsem to já je dramatisace bestselleru americké neuroložky a spisovatelky Lisy Genova, který u nás vyšel pod názvem Ještě jsem to já. Hlavní postavou je šťastná žena středního věku, matka dvou dospělých dětí, žijící s milujícím manželem, světově uznávaná psycholožka, které je na vrcholu úspěšné kariéry diagnostikována časná Alzheimerova choroba. V té chvíli začíná statečný a dojemný boj jí samotné i jejích nejbližších o zachování důstojnosti a životních hodnot. Autorka ho líčí citlivě, ale bez patosu, s překvapivou a inspirující lehkostí. Příběh byl také zfilmován a herečka Julianne Moore dostala za ztvárnění hlavní role několik významných cen včetně Oscara a Zlatého globu. Na scénu VČD ho přivede Kateřina Dušková, režisérka úspěšných inscenací Mikve, Žitkovské bohyně ad.

Hra Ůdöna von Horvátha Don Juan se vrací z války je kabaretem scén ze světa, který vstává z popela. Ze světa, v němž se z obchodů staly zastavárny, z hotelů

nevěstince, z domovů příbytky podnájemníků. Z inflačních zbohatlíků velkopodnikatelé a ministři. Z vdaných žen vdovy, z nevěst nevěstky, z mužů náhrobky. Ale jeden muž se z války vrací. Je raněný a nemocný, ale dychtivý touhou najít dávnou lásku, kterou zradil. Chce ji najít a sebe napravit, změnit se. Jenže se změnil svět. A už nikdy nebude jako dřív. Jako před válkou, jako před zradou. Je třeba jít dál a dál... Inscenací tohoto mimořádného díla se v Pardubicích představí významný režisér, dramatik a básník Martin Františák, umělecký šéf Švandova divadla v Praze.

S divadelní sezónou se rozloučíme na Kunětické hoře oblíbenou pohádkovou komedií S čerty nejsou žerty v režii Petra Novotného. Stejnojmenný film, který roku 1984 natočil Hynek Bočan na motivy pohádek Boženy Němcové Čertův švagr a O Nesytovi, se zařadil do zlatého fondu české pohádkové kinematografie a neztrácí svou popularitu dodnes. Věříme, že vás legračně chamtivá Dorota Máchalová, mladý mlynář Petr, čert Janek i další veselí pekelníci inspirují k večernímu výletu na jediný kopec v širokém dalekém okolí.

*Jana Pithartová,
dramaturgyně Východočeského divadla*

Inscenace Maryša, Východočeské divadlo Pardubice, foto Michal Hančovský.

68/ OLGA VETEŠNÍKOVÁ (*15. 3. 1933)

Milovaná Olinko, sama víš, že stačí malinko a z čepice může být i královská koruna. Nad tím zázrakem však divák nedumá, stačí přec lehce zvýšit hlas a hned z radosti je past a ze zloby – třeba i slastná láska, co rýmuje se k slovu páska. No, prostě divadlo. Ta tvoje velká láska, co s tebou se laská od nejtěplejších let. A že jich pak ještě bylo, hrůza pomyslet. Už od mala, jak by se snadno řeklo, je divadlo tvá vášeň, radost, ba i peklo – to když se třeba replika v dialogu ztratí a na jevišti ticho vyrostě, jak palma z propocených gatí. Olinko, tys ta u Vltavy křtěná holka ze Žižkova, jíž učaroval perník pardubický, a prkna, co u Labe taky znamenají svět. Jsi s námi věrně a budeš jistě vždycky! Těch premiér a repríz, tisíce slov a naučených vět, těch her a postav, co jsi hrála, a vždycky s chutí, nás, co tě milujeme, vždycky zvolat nutí: Olinko, naše láska, z divadla musíš stále mízu sát, i když, a o tom není šprochu, vůbec nevpadáš – na devadesát... Ani trochu.

Saša Gregar

Když někomu proudí v těle divadelnická krev

Existují různé krevní skupiny, možná je šlechtická „modrá“ krev, ale zcela jistě existují i osoby, kterým proudí v těle divadelnická krev. My v divadle Exil se o tom přesvědčujeme už od podzimu 2020, kdy se k nám připojila Olinka Vetešníková. Už tenkrát čupr důchodkyně s velkým přehledem a dlouholetými ochotnickými zkušenostmi. Na dovolenou si přivydělávala v televizních vědomostních soutěžích a s „holkama“ pak jezdila na svou milovanou Istrii nebo do Krkonoš. Umí přesvědčivě ztvárnit zejména různé různé ženské, ale má cit i pro sentimentální emoce. Pro silnější slovo či peprnou historku nejde nikdy daleko. Za celou dobu trvání Exilu viděla, a to ne jen jednou, snad všechna představení, která jsme hráli. Je pro nás něco jako pan Vodvárka v talkshow Jana Krause. A je dojatá, když to ostatním jde...

Nedávno se jí překulila neuvěřitelná devadesátka. Olina trošku hůř chodí, ale jinak se vůbec nezměnila. Do divadla ji vozí seniortaxi, už je známá firma. A protože je to Olinka, tak jako Lajka při každém svém představení přežije i let do kosmu. Oli, máme tě moc rádi.

Tvoji Exiláci

Olga Vetešníková

69/ PETR HAKEN (*1. 2. 1963)

Šedesátku v únoru oslavila výrazná osobnost turnovské umělecké scény. Petr Haken je autorem, režisérem a hercem Turnovského divadelního studia, odehrál či režíroval více než 100 inscenací, působil jako herec také v profesionálním divadle – a je zakladatelem divadelního festivalu Modrý kocour.

K divadlu Petra přivedl tatínek, už jako malý, čtyř či pětiletý kluk, prý stával v portále a sledoval tatínka na jevišti, protože pro svůj věk do sálu mezi diváky nesměl. Poprvé jako herec stál na stejném jevišti coby žák 4. třídy základní školy, tehdy jedenáctiletý – hrál v Maryše.

Zásadními kapitolami této jeho životní etapy bylo angažmá v Horáckém divadle Jihlava, v Divadle Vítězného února (dnes Klicperově) v Hradci Králové a v Západočeském divadle v Chebu. Po roce 1989 začal učit dramatickou výchovu, poté v roce 1993 začal učit na gymnáziu v Turnově výtvarnou a dramatickou výchovu a založil se studenty Turnovské divadelní studio. Petr je stále aktivní a se svými divadelními „kumpány“ stále chystá nové a přesahové projekty. Přejeme všechno nejlepší.

-red-

Petr Haken

70/ LENKA JANYŠOVÁ (*4. 5. 1963)

Tak – a do věku raně seniorského dorazila i orlicko-ústecká divadelnice, herečka, režisérka, učitelka, ale také organizátorka mnohého, kdo by to do ní řekl... Když se rozesměje svým zvonivým bouřlivým smíchem, nikdo by jí ten věk nehádal, ani já ne, a že jsem v její společnosti strávil drahně let. Už od dob, kdy v Ústí nad Orlicí kralovala filmovému klubu, což činí dodnes, tedy kromě funkce principálky tamní Malé scény. Byl jsem také u jejích začátků divadelnických, počínaje Revizorem v ústeckém spolku Vicena v roce 1987. Ale kde bych se nadál, že divadlu tolik propadne, zvláště tomu s dětmi a studenty, že založí několik mládežnických divadelních souborů a vystuduje (již po absolutoriu UP v Olomouci s titulem RNDr. a královéhradecké univerzity) magisterská studia na katedře výchovné dramatiky pražské DAMU. Jezdíme spolu už po desetiletí na uherskohradištskou Letní filmovou školu, kde je Lenka dokonce funkcionářkou jedné z pořadajících organizací této, a dáváme si tam v letním vedru denně do těla i pět, šest filmových projekcí, i v kinosálech bez klimatizace...

Vášeň pro divadlo ji pohltila natolik, že stále hledá nové a nové impulsy a nejen pro práci s dětmi a dospívajícími.

Ostatně už několik let ve své ústecké Malé scéně „produkuje“ i celostátní přehlídku Mladá scéna – Mladá na Malé... Ale v roce 2017 se např. také pustila do Stroupežnického Furiantů, které radostně přijalo i publikum v pražské Venuši ve Švehlovce, kde se „klasická činohra“ hned tak nevidí. V současné době hraje „ve Viceně“ i jednu z postav seniorských Starců na chmelu, ostatně ten titul kdysi inscenovala se svými mládežníky. Ovšem, více než tzv. pravidelná dramaturgie ji láká osobitá tvorba, tvoření, zkoušení jiných podob divadla, hlavně toho studentského. A za tvořivou dramatikou, zaměřenou na mladší školní věk, kterou vystudovala, neváhá týden co týden jezdit, i po ledovatých silnicích, z Ústí až do zábřežské Zušky. Mnozí máme v paměti její soubor Veselé zrcadlo, který vznikl již před patnácti lety a dodnes s Lenkou, byť v jiných stopách stále kráčí.

Divadelní inscenace, či divadelní projekty ale nejsou jediné, čím Lenka pokouší Thalii. Nikdy v sobě nezapře učitelku, která se rozhlíží i za zdi školní třídy, řadu „sezónních“ divadelních projektů např. připravila v rámci svého pracovního působiště na ústeckém gymnáziu. Také programy reprezentující školu při zájezdech do Austrálie (více než hodinovou divadelní koláž o naší historii Hello Australia!, 2008 či hudebně-scénicko-taneční projekt ze života Čechů Večerníček for Australia!, 2013 nebo divadelní leporelo Na skok do Čech, 2020, vše pěkně v angličtině – Australané si chtěli Lenku nechat)... Ale nejen to. Její studentská představení si pamatují už na moravskotřebovském Štronzu, kde kdysi zaujala svou verzí Dykova Krysaře (2004), a samozřejmě na celostátních přehlídkách, na Náchodské prima sezóně, na Dětské scéně, na Jiráskově Hronovu, kde v roce 2016 uvedla sse studenty svůj tvůrčí opus Werniscház – celý výčet jejich úspěšných inscenací, dramaturgií i autorských pokusů lze najít v Databázi českého amatérského divadla. Stojí tam např. i toto: „Lenka Janyšová je z těch činorodých lidí, na nichž do značné míry stojí kulturní i společenský život v místě. Záslužné je už to, že mladým lidem nabízí smysluplnou náplň života v podobě inteligentní divadelní aktivity a dělá z nich vnímavé a kultivované lidi. Mnozí z jejich bývalých studentů už začínají se samostatnou divadelní tvorbou, nebo se zapojují do činnosti různých divadelních souborů. Její divadelní inscenace ctí tradiční základy divadla budovaného od situací, divadla založeného na co možná přesvědčivém hereckém výkonu, a ačkoli většinou vycházejí z hotových textů, mnohdy jde o vlastní adaptace prozaických předloh či dokonce původní scénáře, vždy se snahou o tvořivé inscenační uchopení.“ Loni si takto, již se svými odrostlejšími (její „další“ soubor ExVeseláci), takto střihla i Donaghův Osířelý západ. Doputoval i na volyňský Piknik a poděbradský Femad.

Lenka už o roku 2009 organizuje v Ústí nad Orlicí celostátní přehlídku studentských divadel Mladá scéna, navazující na původní Náchodskou prima sezónu, od

roku 2015 i krajskou přehlídku amatérského činoherního divadla Orlická maska. Ústecký filmový klub vede už od roku 1986 a podílí se i na přehlídkách dokumentárních a amatérských filmů Nadotek a Český videosalon, Lenka působila i jako redaktorka při Kocianově houslové soutěži a při hudebním festivalu Kociánovo Ústí. Také při mezinárodních automobilových závodech do vrchu Ústecká 21. nechybí už řadu let, a v současnosti je a v minulosti i byla také zastupitelkou a radní města...

Jenže tohle měla být gratulace, nikoliv encyklopedické heslo. S Lenkou to však není tak snadné. Takže – k narozeninám jsem Lence složil básničku, kterou teď neskromně přidávám: Dnes už Lenka Janyšová na jevišti není nová. Senioři, děcka, mládež, nejsou pro ni žádná zátěž, akorát že nestíhá to – z múzy, když doluje zlato, oživuje tvůrčí žíly, aby na jevišti byly postavy, co možná živé, cudné, sprosté, jurodivé nebo aspoň k smíchu, k pláči. Jak se divákovi páčí. Co napřela energie do toho, co stále žije, do divadla, do divadla! Ale zatím žádná padla. Životem si cestu klesť, nedá pokoj žádné látce, věří, že jí čeká štěstí. I po šedesátce.

Tak, Lenko, a tohle ti přejeme nejvíc! Zdraví, pohodu a také i to stále skvělé zázemí, které máš ve svém manželovi a „kolegovi“, jak ho s láskou oslovuješ, a taky hlavu stále plnou nápadů, které se sice stále a překotně pořád přetlačují, ale nakonec tě vždycky vedou po dobrých cestách.

Saša Gregar

Lenka Janyšová obalamutila čas

Kolik?!? Zakrouťte nevěřičně hlavou téměř každý, kdo se dozví, jakéže to kulaté jubileum letos Lenka slaví. Jakkap by taky ne, když patří mezi pár šťastlivců, na kterých si i takový dravec, jakým je čas, rok co rok vyláme zuby. Směle o ní můžeme prohlásit, a to i bez Wildeovy nadsázky, že je jí pětadvacet už několik let. A že za tak krátkou dobu stihla tolik věcí? Inu, je to přece Lenka Janyšová, kantorka orlickoústeckého Gymnázia a ZUŠ v Zábřehu, nedávná absolventka DAMU v oboru dramatická výchova, po krátké pauze opět také městská zastupitelka a předsedkyně kulturní komise, vůdčí osobnost Malé scény, hlavní organizátorka několika divadelních přehlídek ale především divadelnice tělem i duší.

V poslední době ji známe především coby režisérku úspěšných inscenací, ať už se jedná o viceňácké Naše Naše furianty nebo studentskou Werniscház či Osiřelý západ. Že se nezalekne ani hereckého projevu však dokázala v často zmiňovaném Revizorovi coby Marja a nejnověji v inscenaci Se starci na chmelu... Tam ztvárňuje Alžbětu, dceru Hanky a Filipa z notoricky známého filmového muzikálu Starci na chmelu, na který hra volně navazuje.

A protože byl i na stránkách Divadelní hromady snad kompletní výčet tvé divadelní i nedivadelní tvorby několikrát zmíněn, raději Ti, Leni, popřejeme pevné

zdraví, věrné přátele a nikdy neutuchající zdroj životního a tvůrčího elánu. Zkrátka, vše nejlepší k Tvým pětadvacátým pětadvacátým narozeninám.

Viceňáci

Lenka Janyšová

70/ JIŘÍ POŠEPNÝ (*15. 5. 1963)

Vyučený kuchař, který vaří dodnes. Libošovický divadelník, který sem tam zavítá i na přespolní jeviště jako host. Držitel Zlatého odznaku J. K. Tyla.

Divadlo začal hrát jako osmiletý kluk v souboru v Bitouchově u Semil, kdy ztvárnil jednoho z trpaslíků ve Sněhurce. Vztah k divadlu zdědil po tatínkovi, tři sourozenci hráli divadlo. Jirka hraje, režisuje, připravuje si pro své inscenace scénografii. Dbá na to, aby se jeho soubor věnoval divadlu v klidu a s láskou. Je to pravý divadelní srdcař. Hraje, režisuje, zvučí, svítí, když je potřeba, udělá zkrátka všechno. A přijde mu to tak v pořádku.

Milý Jirko, přejeme ti stálou radost z divadla a z lidí, kteří ochotní s tebou. Hodně síly do dalších let.

-red-

Jiří Pošepný

70/ VÁCLAV NOVOTNÝ (15. 8. 1949 - 18. 11. 2022)

Nestačili jsme se s Vaškem Ioni – na stránkách Divadelní Hromady – rozloučit, opustil naši divadelnickou rodinu až po uzávěrce tohoto bulletinu, tak to někdy bývá...

Přesto, že ho mnozí z nás nikdy na jevišti ani neviděli, byl v našich ochotnických luzích a hájích osobností nepřehlédnutelnou – spolu se svou ženou Šurkou nechyběli snad na žádné z přehlídek, v Červeném Kostelci, v Polné či v Miletíně. Václav byl drobný chlapík s osobitým humorem i vážným pohledem, milovník Thálie od narození, a když vzal do ruky kytaru nebo jiný hudební nástroj, oči mu vždycky zářily.

Do základní školy chodil ve Včelákově poblíž Hlinska v Čechách, vyučil se elektromechanikem v podniku Elektropraga Hlinsko, kde až do roku 1969 pracoval. V letech 1969-1971 absolvoval vojenskou prezenční službu a jako kytarista byl i u vzniku hudební skupiny. Pak založil rodinu a přestěhoval se do Slatiňan u Chrudimě, z manželství s Annou Dvořáčkovou měl dva syny. Jeho otec byl ve Včelákově varhaníkem a Václav se naučil hrát na harmoniku, také (jako samouk) ovládal i další hudební nástroje. Pracoval v podniku OPOS v Chrasti a pak jako mechanik v Elite Chrudim (pozdější Evoně), později, až do důchodu, také jako školník na Střední zemědělské a vyšší odborné škole v Chrudimi. Ostatně byl všeuměl, jak říká jeho žena – jako Ferda Mravenec, práce všeho druhu...

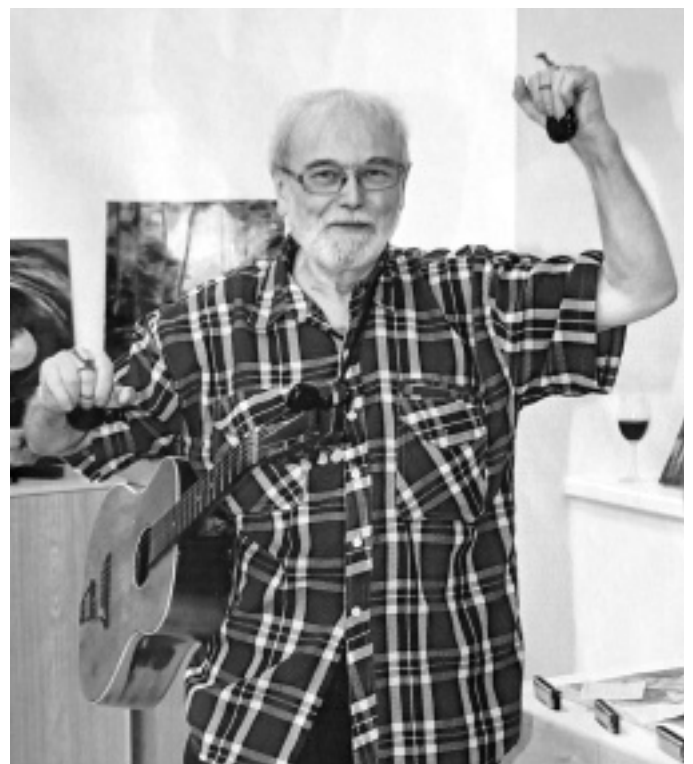
Divadlo miloval a vždycky si k němu nacházel cestu. Už jako kluk ve Včelákově, kde se narodil a poprvé okusil jeviště, v tamním souboru, o jehož divadelní historii dnes najdeme jen sporé zmínky. V roce 1980 však byl jedním ze zakládajících členů divadelního souboru Třináctka ve Slatiňanech. A spolu s Josefem Řezáčem a Michalem Dziedzinským v roce 1987 založili v Heřmanově Městci i divadelní studio Viňouš, resp. Heřman II. O dva roky později s ním, jako technik, vystoupil i v doprovodném programu Jiráskova Hronova s Werichovým Fimfárem, mnozí pamatujeme... V letech 1981-1983 absolvoval Východočeskou lidovou konzervatoř v režijní třídě Jana Císaře a jeho absolventskou inscenací byl v roce 1985 Můj hrad od Jana Jílka v DS Třináctka Slatiňany. V letech 1985-1988 byl účastníkem Klubu režisérů při KKS Hradec Králové a pak působil i v celé řadě divadelních souborů. Založil např. divadelní kroužek učnic v podniku Evona či dětský divadelní kroužek při Státním statku v Zaječicích u Chrudimi, dětský soubor dal dohromady i v Lukavci u Hořic, kde měli chalupu.

Od r. 1987 žil krátce v Třebříchách u Chrudimě – již se svou druhou ženou Alexandrou (Šurkou), s níž se o Dušičkách v roce 1986 potkal, nu, kde jinde než na konferenci ZUČ v Pardubicích. Svatbu měli v roce 1988 na Jiráskově Hronovu, spolu s Mirkou Císařovou jsme

jim tenkrát svědčili. A spolu se Šurkou, až do konce jeho života, se podíleli na řadě kulturních, nanejvýše divadelních akcích, ve Slatiňanech, v Chrudimi, Polné, v Heřmanově Městci či v Lukavci u Hořic. I v důchodu se aktivně věnoval divadlu, muzice a mnoha dalším svým koníčkům, byl i dobrým kreslířem a fotografem, náramně fotil houby, sbíral byliny... Se Šurkou byli i vytrvalými návštěvníky divadelních přehlídek v Červeném Kostelci, v Miletíně či v Hradci Králové. A se souborem Heřman si pár rolí i zahrál, např. v Daňkově Snu smíchovské noci (1990) nebo v Dostálových Výtečnicích (1991), působil i v DS J. N. Štěpánka v Chrudimi, kde vystoupil v Grymově Černé královně (1992), v Hrubínově Krásce a zvíře (1995) či v Daňkově hře Dva na koni a jeden na oslu (1996). Byl i porotcem dětských recitačních soutěží a svůj herecký rejstřík si užil také s režisérem Petrem Vaňkem v divadle Duha Polná, kde si v roce 2011 zahrál roli Zástupce šerifa v Nashově hře Obchodník s deštěm, s níž soubor postoupil i na Divadelní Děčín. Jeho poslední rolí byla v roce 2017 postava Viléma v inscenaci Divná hloupost podle pohádky Jana Wericha v DS Heřman Heřmanův Městec.

O sobě a své ženě říkal, že jsou vlastně profesionální diváci, což mohou dobře dosvědčit právě účastníci nejružnějších přehlídek, ať v Miletíně, Červeném Kostelci či v Polné. Měl osobitý smysl pro humor: kdysi ho Šurka plánila, že jablka, co přinesl z obchodu, jsou nějak moc malá. „Ale to víš, koupil jsem je v loutkovém divadle...“ Budeš nám scházet, Václave.

Saša Gregar

Václav Novotný